

Marint verneområde Griphølen og Remman

Konsekvensutredning

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver: Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Tittel på rapport: Marint verneområde Griphølen og Remman

Oppdragsnavn: Konsekvensutgreiing marint vern Griphølen og Remman

Oppdragsnummer: 647495-01

Utarbeidet av: Kjersti Ingolvsdotter Vevatne (AV), Irene Dyrnes Rokstad (AV), Daniela Orge Fuentes, Karen Holst (AV), Jostein Gundersen (AV), Øyvind Sundfjord (AV), Birgit Huseklepp (RB), Mette Eilertsen (RB)

Oppdragsleder: Kjersti Ingolvsdotter Vevatne

Tilgjengelighet: Åpen

02	21.jan. 2026	Mindre rettinger	KIV	ME
01	19. des. 2025	Konsekvensutredning marint vern Griphølen og Remman	KIV, IDR, DF, ØS, JG, KH, BSH, ME, STK	AH AKH
Ver	Dato	Beskrivelse	Utarb. av	KS

Forord

Asplan Viak har vært engasjert av Statsforvaltaren i Møre og Romsdal for å utarbeide en konsekvensutredning for marint vern i Griphølen og Remman. Rådgivende Biologer har vært underkonsulent.

Utredningsområdet er ca. 630 km², og ligger i Smøla og Kristiansund kommuner. Arbeidet omfatter en konsekvensutredning av marint vern, sammenlignet med dagens situasjon og et framtidsscenario.

Konsekvensutredningen er et verktøy for gjennomføring av prosessen med å få det marine verneområdet etablert, og er utarbeidet i samsvar med vedtatt utredningsprogram fastsatt av Miljødirektoratet den 15.12.2020. Verneområdet vil være et bidrag i å oppfylle det nasjonale målet om bevaring av et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og bidra til å oppfylle de nasjonale målene om bevaring av økosystemer, arter og naturtyper.

Takk til Nils Aukan og Magnus Tornes for tillatelse til å bruke foto.

Molde, 19.12.2025

Kjersti Ingolvdotter Vevatne

Oppdragsleder

Anna Hellstrøm

Kvalitetssikrer

Innholdsfortegnelse

Dokumentinformasjon	1
1. Sammendrag	5
2. Bakgrunn	10
3. Beskrivelse av eksisterende og foreslått vern	12
3.1. Definisjon av marint vern, naturreservat og landskapsvern	12
3.2. Eksisterende verneområder	13
3.3. Forslag om vern og verneformål	15
3.4. Alternativer i verneforslaget	17
4. Utredningsprogram og metode	20
4.1. Utredningstema	20
4.2. Generelt om metode og struktur i konsekvensutredningen	22
4.3. Sammenligningsgrunnlag	22
4.4. Metode for vurderingene i konsekvensutredningen	24
4.5. Influensområde	26
4.6. Metode for vurdering av samfunnsmessige virkninger	26
4.7. Kunnskapsinnhenting, kilder og usikkerheter	28
5. Planer og føringer for Griphølen og Remman	30
5.1. Overordnede føringer	30
5.2. Regionale planer	32
5.3. Kommunale planer	33
6. Eksisterende situasjon og verdi	37
6.1. Naturmiljø	37
6.2. Naturressurser	81
6.3. Landskap, kulturmiljø og friluftsliv	99
6.4. Samfunn og næring	118

6.5. Oppsummering av verdiene i Griphølen og Remman	151
7. Påvirkning og konsekvens	153
7.1. Griphølen marine verneområde (G-1, G-2, G-RS-1 og G-RS-2)	155
7.2. Inngripan naturreservat (IG-1)	178
7.3. Remman naturreservat (R-1)	185
7.4. Oppsummering påvirkning og konsekvens	191
8. Samlet vurdering og anbefaling	193
8.1. Griphølen marine verneområde	193
8.2. Inngripan naturreservat	195
8.3. Remman naturreservat	196
8.4. Verdien av verneområdet	196
8.5. Usikkerhet	197
9. Vurdering av scenario	198
9.1. Målsetninger, ambisjoner og strategier for området	199
9.2. Scenario - framtidssbilde	201
9.3. Oppsummering scenario	210
10. Kilder	212
11. Vedlegg	217
Forslag til forskrift om vern av Griphølen marine verneområde i Smøla og Kristiansund kommune i Møre og Romsdal	217
Forslag til endra forskrift om verneplan for Smøla i Møre og Romsdal fylke. Freding av Remman naturreservat i Smøla kommune	221
Forslag til forskrift om vern av Inngripan naturreservat i Kristiansund kommune, Møre og Romsdal fylke	224

1. Sammendrag

Denne utredningen er skrevet med grunnlag i utredningsprogram fastsatt av Miljødirektoratet den 15.12.2020. Følgende fagpersoner har vært involvert

Naturmiljø	Birgit S. Huseklepp og KS Mette Eilertsen (RB)
Naturressurser	Birgit S. Huseklepp og KS Mette Eilertsen (RB)
Landskap	Karen Holst og KS Bjørg Wethal (AV)
Kulturmiljø	Kjersti I. Vevatne og KS Jostein Gundersen (AV)
Friluftsliv	Irene Dyrnes Rokstad og KS Karen Holst (AV)
Akvakultur	Mette Eilertsen og KS Stein Thon Klem (RB)
Næring og samfunn	Daniela Orge Fuentes og KS Mette Eilertsen (RB)
Reiseliv	Daniela Orge Fuentes og KS Irene Dyrnes Rokstad (AV)
Samferdsel i sjø	Øyvind Sundfjord og KS Kjersti I. Vevatne (AV)
Andre tema	Kjersti I. Vevatne og KS Irene Dyrnes Rokstad (AV)
Samlet vurdering	Kjersti I. Vevatne (AV), Mette Eilertsen (RB) og Daniela Orge Fuentes
Kvalitetssikring	Anna Hellstrøm (AV) og Anne Karen Haukland (AV)

AV - Asplan Viak
RB - Rådgivende biologer
KS - Kvalitetssikrer

Kapittel 2 beskriver oppstarten og formålet med konsekvensutredningen for marint vern av Griphølen og Remman. Statsforvaltaren i Møre og Romsdal meldte oppstart i mai 2020, og Miljødirektoratet fastsatte utredningsprogrammet i desember samme år. Utredningen skal vurdere hvordan foreslått vern påvirker miljø, næring og samfunn, og om verneformålet ivaretas.

Forslaget bygger på tilrådinger fra Rådgivende utvalg for marin verneplan (2003) og videreføring av arbeidet fra Klima- og miljødepartementet i 2017. Griphølen (ca. 600 km²) og Remman (ca. 32 km²) omfattes av en felles verneprosess, og marine verneområder opprettes med hjemmel i naturmangfoldloven § 39. Inngripan naturreservat vurderes også, med hjemmel i naturmangfoldloven § 37.

Kapittel 3 omhandler beskrivelse av eksisterende og foreslått vern. Kapittelet forklarer forskjellen mellom marine verneområder, naturreservat og landskapsvernområder. Marine verneområder beskytter marine økosystemer, naturreservat gir strengere vern for truet og sårbar natur, mens landskapsvern ivaretar natur- og kulturlandskap med mer fleksible regler. I dag har området fra før fire verneområder:

- Remman naturreservat (urørt kystområde med bl.a. tareskog, fugl, oter og havørn)
- Sortna naturreservat (sårbar natur med bl.a. tareskog, sjøfugl)

- Griphølen naturreservat (viktig hekkeområde for sjøfugl)
- Sør-Smøla landskapsvernområde (kulturlandskap, fugleliv, kystlynghei m.m.).

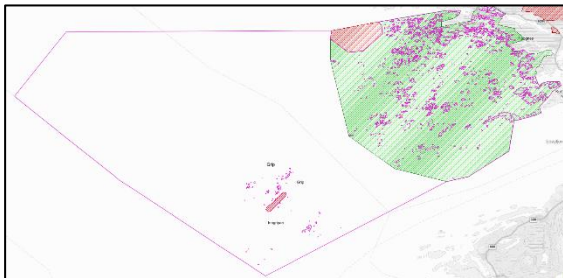
Forslag til vern har tre deler:

- Etablering av Griphølen marine verneområde (ca. 600 km²)
- Etablering av Inngripan naturreservat
- Utvidelse og revisjon av forskrift for Remman naturreservat.

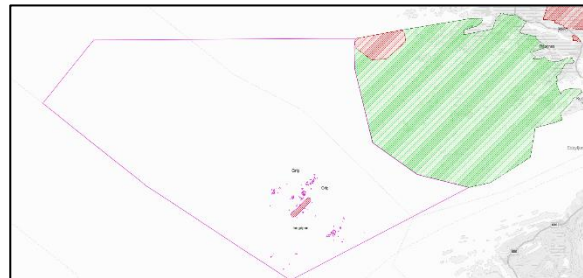
Formålet for det foreslåtte vernet er å bevare åpne kystområder med stor variasjon i naturtyper, tareskog, produktive dypområder og viktige funksjonsområder for sjøfugl. Områdene skal fungere som referanseområder for forskning og overvåking.

Forslaget om marint vern har to alternativer der forskjellen er geografisk avgrensning: Dette er G-1 - Griphølen inkl. Sør-Smøla landskapsvernområde og G-2 - Griphølen uten Sør-Smøla landskapsvernområde. I tillegg er det to ulike forslag til avgrensning på restriksjonszoner for taretråling (G-RS-1 og G-RS-2). Nullalternativet er dagens situasjon uten nytt marint verneområde.

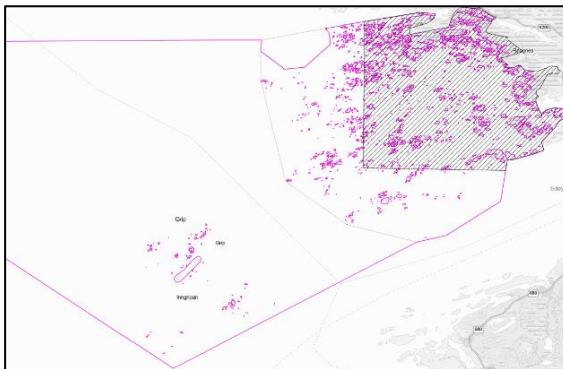
Etablere Griphølen marine verneområde, som også omfatter landskapsvernområde Sør-Smøla i øst **(G-1)**

Etablere Griphølen marine verneområde, men uten landskapsvernområde Sør-Smøla **(G-2)**

Forbud mot taretråling etter forslag fra Fiskeridirektoratet **(G-RS-1)**.

Forbud mot taretråling etter forslag fra Akvaplan-niva **(G-RS-2)**.

Kapittel 4 gir en oversikt over hvordan konsekvensutredningen er strukturert og hvilke metoder som er brukt. Utredningen bygger på program fastsatt av Miljødirektoratet og dekker fire hovedtema: naturmiljø, naturressurser, kulturmiljø og landskap, samt samfunn og næring. Metodikken følger Statens vegvesens håndbok V712 og Miljødirektoratets veileder M-1941, med trinnene verdisetting, vurdering av påvirkning og konsekvens. Det brukes en forenklet metode fordi planen er strategisk og dekker et stort område.

Sammenligningsgrunnlaget består av nullalternativet, som beskriver dagens situasjon og forventet utvikling uten vern, og et scenarioalternativ som viser et framtidsbilde med mål og ambisjoner. Tidshorizonten for vurderingene er satt til 2030.

For samfunnsmessige virkninger finnes ingen standard metode, så samme prinsipper som for øvrige tema brukes. Ringvirkningsanalyse benyttes i scenarioalternativet for å anslå sysselsettingseffekter. Kunnskapsgrunnlaget bygger på offentlige databaser, kartlegginger og intervjuer med lokale aktører, men det er usikkerhet knyttet til bl.a. manglende data for marine naturtyper og framtidige utviklingsscenarier.

Kapittel 5 gir en oversikt over gjeldende føringer og planer som påvirker verneprosessen for Griphølen og Remman. Det tar utgangspunkt i internasjonale og nasjonale mål, som FNs bærekraftsmål, Naturavtalen og Aichimålene, som legger vekt på bevaring av biologisk mangfold og vern av kyst- og havområder. Norge har forpliktet seg til å verne minst 10 prosent av kyst- og havområdene innen 2030, og dette er understreket i stortingsmeldinger og nasjonale strategier.

Kapittelet omtaler også regionale og kommunale planer. Møre og Romsdal har mål om å stanse tap av naturtyper og sikre god tilstand i økosystemene. Smøla og Kristiansund kommuner har strategier for bærekraftig bruk av havområdene, med ambisjoner om vekst i havbruksnæringen og utvikling av reiseliv. Kommunene ønsker å kombinere vern med bruk og legger vekt på at havbruk skal skje med lav miljøpåvirkning og god dyrevelferd. Interkommunal sjøområdeplan for Nordmøre gir rammer for arealbruk i sjø, der akvakultur har fortrinnsrett i enkelte områder. Samlet viser kapittelet at verneforslaget må tilpasses en kontekst med sterke nasjonale og lokale mål for både naturvern og næringsutvikling, der balansen mellom bevaring og bærekraftig bruk er sentral.

Kapittel 6 er en gjennomgang av verdiene i området. Griphølen er utpekt som representant for åpne kystområder, mens Remman representerer spesielle gruntvannsområder. Området rundt Smøla har stor økologisk betydning med naturtyper som tareskog, skjellsand og gyteområder for kystnær fisk. Det komplekse skjærgårdslandskapet gjør området til et biologisk mangfoldig og produktivt

kystøkosystem, med viktige leveområder for marine arter og sjøfugl. Gytefelt er avgjørende for reproduksjon og bestandsvekst, og sammen med oppvekstområder bidrar de til effektiv rekruttering. I dypere deler finnes sårbare naturtyper som korallrev, korallskog og svampebunn, som har høy egenverdi og viktig økologisk funksjon. Mange delområder har høy verdi på grunn av økologisk funksjon, sårbarhet eller eksisterende vern.

Området har også store naturressurser, særlig knyttet til fiskeri og tang- og tarehøsting. Fiskerinæringen har høy samfunnsverdi med stor økonomisk betydning og sysselsetting, og gir ringvirkninger i regionen. Rundt 40 % av de sysselsatte i privat sektor på Smøla jobber i sjømatnæringen. For tarehøsting er området ved Grip og Inngripan mest intensivt utnyttet og vurderes til middels verdi, mens Sør-Smøla og Edøyfjorden har lav verdi. Mineralressurser som skjellsand og havbunnsmineraler vurderes ikke som relevante.

Landskap, kulturmiljø og friluftsliv har store verdier. Området har høye opplevelseskvaliteter og stor bruksverdi for rekreasjon og turisme. Kulturmiljøet har stor kunnskapsverdi som kilde til historisk kystkultur, og det er stort potensial for uregistrerte skipsvrak. Skipsvrak eldre enn 100 år er automatisk fredet.

Akvakulturnæringen og reiseliv er av stor betydning i området. Akvakultur har høy sysselsettings- og verdiskapingsverdi regionalt, med store ringvirkninger. Reiseliv er regionalt viktig og vurderes til høy verdi. Samferdsel i sjø har også høy verdi på grunn av hovedfarled og navigasjonsinstallasjoner.

Gjennomgangen viser at området er svært sammensatt og ressursrikt, med store verdier knyttet til natur, opplevelser, historie og bruk. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig, men mer detaljert kartlegging kan avdekke ytterligere verdier.

Kapittel 7 vurderer konsekvensene av ulike vernealternativer sammenlignet med dagens situasjon. Nullalternativet innebærer fortsatt aktivitet, men med forventet negativ utvikling for naturmiljøet. Opprettelse av marint verneområde gir positive konsekvenser for naturmiljø, særlig alternativ G1 som inkluderer Sør-Smøla, og gir helhetlig vern av sårbare naturtyper, gyteområder og sjøfugl. G2 gir også forbedring, men i mindre grad. Konsekvensene for fiskeri og tarehøsting er små, mens akvakultur påvirkes mest med middels negativ konsekvens for G1 og noe negativ for G2. Kulturmiljø, landskap, friluftsliv og reiseliv styrkes av begge alternativer.

Restriksjonssoner for taretråling har stor betydning for naturmiljøet. GRS2 gir størst positiv effekt, men medfører middels negativ konsekvens for tarenæringen, mens GRS1 gir liten endring. Etablering av naturreservat ved Inngripan og utvidelse av Remman gir klare

positive effekter for naturmiljø, kulturmiljø og friluftsliv, med små negative konsekvenser for næringsaktivitet. Samlet sett gir alle vernealternativer positive effekter for natur og opplevelsesverdier, mens G1 og GRS2 vurderes som de beste for naturmiljøet.

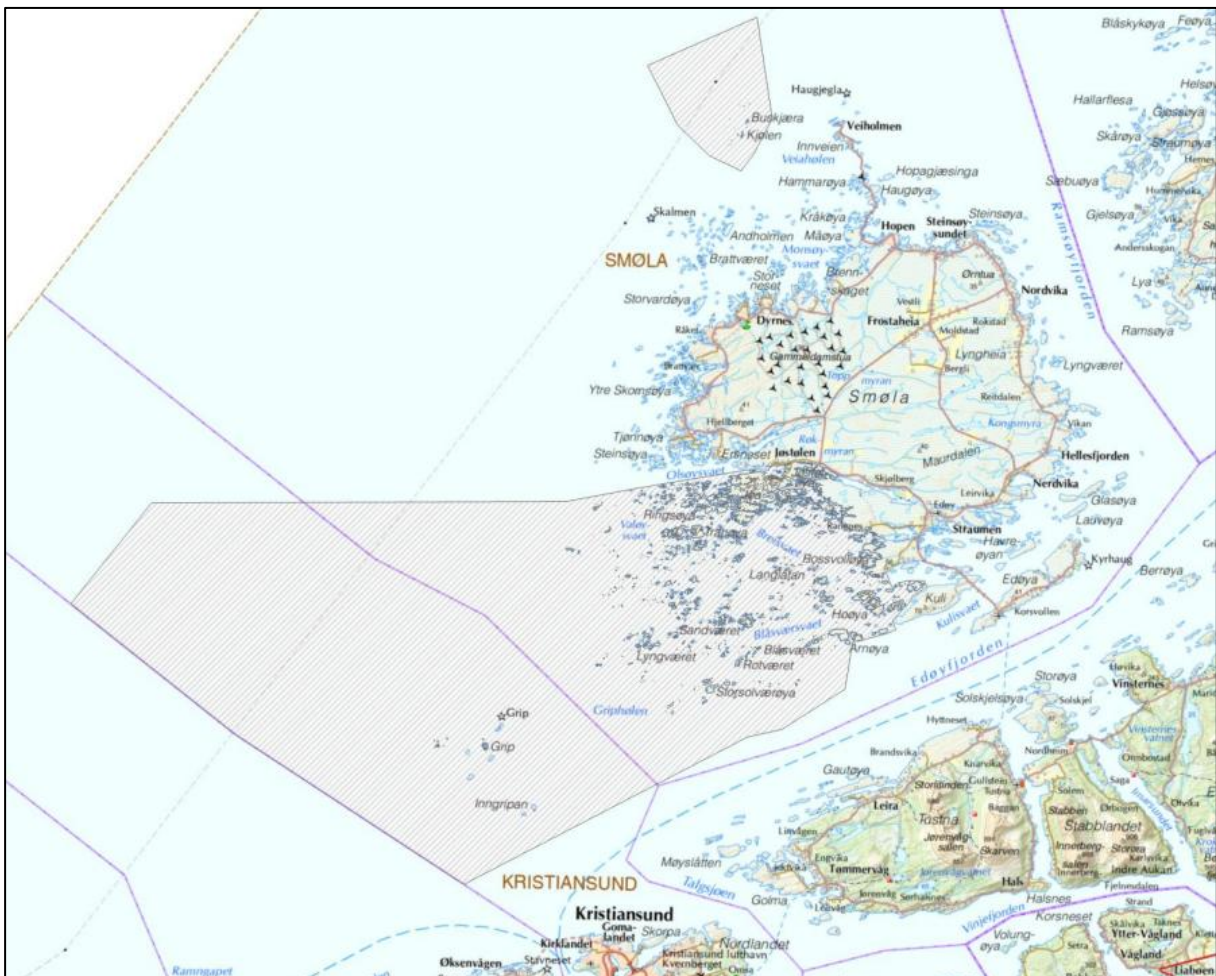
Kapittel 8 gir en samlet vurdering av verneforslaget. Det understrekes at områdene Griphølen og Remman har svært høy verdi for naturmiljø, med sårbare naturtyper, gyteområder og funksjonsområder for sjøfugl. Vernet vil bidra til å oppfylle nasjonale mål om bevaring av biologisk mangfold og sikre referanseområder for forskning og overvåking. Samlet sett konkluderer kapittelet med at verneforslaget gir betydelige miljøgevinster og opprettholder muligheten for bærekraftig bruk, men har noen negative konsekvenser for næringsliv.

Kapittel 9 vurderer et framtidsscenario med lengre tidshorisont for området sammenlignet med dagens situasjon og vernealternativene. Scenariet bygger på regionale og kommunale mål om bærekraftig bruk av havområdene, vekst i havbruksnæringen og utvikling av reiseliv. Det beskriver bl.a. forventet økt aktivitet innen akvakultur, høsting av ressurser og turisme. Det er ikke avdekket at et eventuelt marint verneområde vil gi store negative konsekvenser eller begrensninger. Dette gjelder også for havbruk, der det er ventet at en framtid med ny teknologi gjør det mindre krevende for næringen å imøtekomme de kravene som vernet setter. Vernet vil gi noen ulemper og begrensninger som ikke anses å være alvorlige, eller som hindrer utvikling og aktivitet. I noen tilfeller kan det marine verneområdet få positiv konsekvens, da særlig innenfor tema friluftsliv, reiseliv og turisme.

2. Bakgrunn

I mai 2020 meldte Statsforvaltaren i Møre og Romsdal oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman. Utredningsprogrammet ble fastsatt av Miljødirektoratet i desember samme år.

Denne konsekvensutredningen skal vurdere det foreslåtte vernets påvirkning og konsekvens for en rekke miljø-, nærings- og samfunnstema. Det skal også komme fram i hvilken grad foreslått vern kan bidra positivt for tema naturmiljø, og om vernets formål blir ivaretatt. I tillegg skal konsekvensutredningen gi innspill til utforming av vernebestemmelser. Et marint verneområde i Griphølen og Remman skal forankres i en egen forskrift som bl.a. angir formål, geografisk avgrensning, vernebestemmelser, generelle unntak, dispensasjonsbestemmelser, m.m.

Figur 2-1 Kart er hentet fra utredningsprogrammet, og viser analyseområdet for konsekvensutredningen.

Forslaget har grunnlag i foreløpig tilråding fra Rådgivende utvalg for marin verneplan i 2003, og endelig tilråding i 2004. Deres oppgave var å vurdere nærmere 50 ulike kandidatområder for marint vern. Av disse ble 36 prioritert og tilrådd, og ga grunnlag for kunngjøring av melding om oppstart av verneplanarbeid og utarbeidelse av konkret verneplanforslag (Rådgivende utvalg for marin verneplan 2003).

Klima- og miljødepartementet ba i 2017 Miljødirektoratet om videreføring av arbeid med marint vern for sju områder, deriblant Griphølen og Remman. Verneplanen skal omfatte en konsekvensutredning av verneforslaget, i tråd med forskrift om konsekvensutredninger sin §6, bokstav c, og punkt 29 i vedlegg I forskriften, som sier at planer for verneområde større enn 250 km² skal konsekvensutredes. Griphølen er ca. 600 km², Remman er ca. 32 km². Verneprosessen er felles for områdene, og det utarbeides derfor en samlet konsekvensutredning. Marine verneområder blir opprettet med hjemmel i naturmangfoldloven §39.

I arbeidet inngår også å vurdere etablering av Inngripan naturreservat. Inngripan ble i verneplan for sjøfugl i Møre og Romsdal (2010) satt på vent for nærmere vurdering sammen med marint vern av Griphølen, slik at taretrålingsforbud blir vurdert samtidig. Naturreservat blir opprettet med hjemmel i naturmangfoldloven § 37.

Departementet har presisert at for områdene som er omfattet av eksisterende vern, bør verneplanarbeidet vurdere hvordan disse ivaretar marine verneverdier.

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal utfører arbeidet med verneplanen, som omfatter varsel om oppstart med utredningsprogram, samt utarbeidelse og høring av verneforslag med konsekvensutredning. Asplan Viak og Rådgivende Biologer er engasjert for å utarbeide konsekvensutredningen. Til slutt oversendes tilråding til vern av Griphølen og Remman til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet utarbeider på dette grunnlaget en tilråding til Klima- og miljødepartementet, som behandler verneforslaget i regjering, og legger det fram for Kongen i statsråd for vedtak.

3. Beskrivelse av eksisterende og foreslått vern

3.1. Definisjon av marint vern, naturreservat og landskapsvern

Det er et nasjonalt mål å bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner og vern utøves i henhold til naturmangfoldloven. Ved utgangen av 2024 er 17,7 % av landareal og 4,6 % av havareal vernet. Norge har siden Naturavtalen ble vedtatt i Montreal i 2022 også forpliktet seg til å arbeide for at en skal nå globale mål om vern og restaurering av natur. Naturavtalen har blant annet som mål å verne 30 % av land og vannområder, samt restaurere 30 % av ødelagte naturområder innen 2030.

Marine verneområder, naturreservat og landskapsvernområder har ulike forskrifter og grad av restriksjoner, både mellom vern og innenfor en type vern i henhold til naturmangfoldloven. **Marine verneområde** benyttes for å verne marine økosystemer som er viktige for tilhørende arter og naturtyper, men også for å verne natur i sjøen som er viktig for landlevende arter. Et eksempel kan være å verne sjøområder for å sikre levevilkår til fugl på land. Marine vern kan være variable i grad av vern fra totalfreding av områder til områder med restriksjoner for fiske. De fleste marine vern i dag tillater dagens aktiviteter og åpner opp for generelle unntak og dispensasjoner for tiltak. **Naturreservat** er i utgangspunktet et strengere vern og benyttes for vern av truet, sjelden og sårbar natur. Liten eller ingen menneskelig påvirkning er tillatt, og ferdsel kan bli begrenset. Ofte er slike områder allerede lite påvirket av mennesker fra før av. **Landskapsvernområde** er et vern som benyttes for å ivareta og verne natur og kulturlandskap som har økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi. Denne type vern er mer fleksibelt og kan tillate eksempelvis jordbruk, skogbruk og friluftsliv, men med restriksjoner.

3.2. Eksisterende verneområder

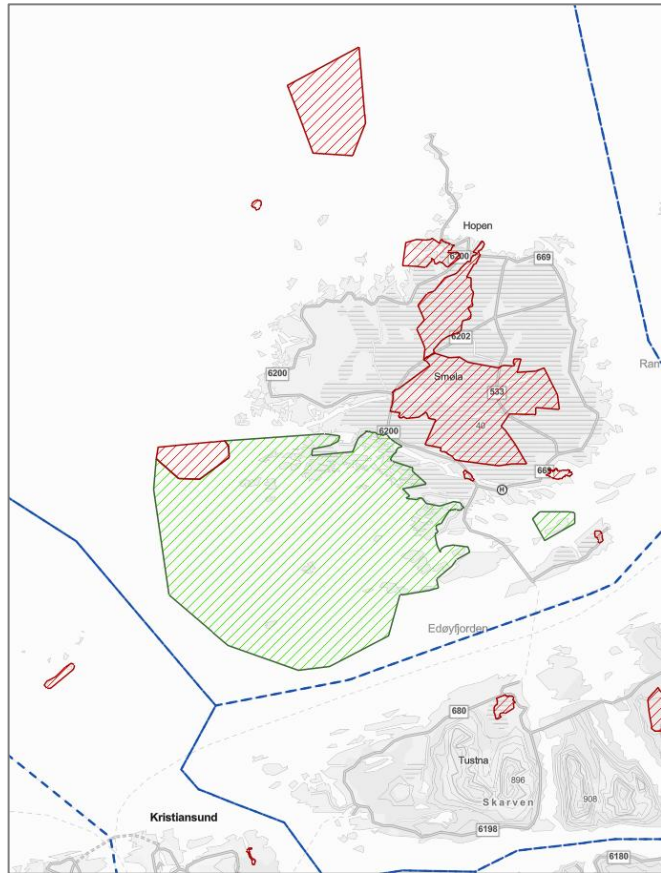
Innenfor foreslått verneområde finnes det fire eksisterende verneområder. Det er Remman, Sortna, Sør-Smøla og Grip. Naturreservatene som dekker sjøareal har hensyn til sjøfugl og tareskog som viktigste verneformål, og det er forbud mot taretråling. I landskapsvernområdet er det ikke restriksjoner på taretråling, og det er fastsatt en egen sone der det etter søknad er åpning for å etablere akvakultur som ikke er i strid med verneformålet.

Verneformålet med Remman naturreservat er å ta vare på et urørt og internasjonalt verdifullt kystområde, med naturlig tilknyttet plante- og dyreliv, og økologiske funksjoner. Spesiell verdi er knyttet til området som overvintringslokalitet og hekkeområde for fugl, og som leveområde for oter og havørn.

Området har og en spesiell stor og velutvikla tareskog. Området inneholder truet, sjelden og sårbar natur og har særskilt naturvitenskapelig verdi. Vernedato er 09.01.2009.

Verneformålet med Sortna naturreservat er å ta vare på et område som inneholder sårbar natur i form av et urørt og internasjonalt verdifullt kystområde, med naturlig tilknytt plante- og dyreliv, og økologiske funksjoner. Spesiell verdi er knyttet til området som overvintringslokalitet, hekkeområde og leveområde for en rekke fuglearter. Sortna er et viktig leveområde for oter. Området har og en spesielt stor og velutvikla tareskog. Området har særskilt betydning som referanseområde. Vernedato er 09.01.2009.

Verneformålet med Grip naturreservat er å ta vare på et område som har særskilt verdi for biologisk mangfold og som inneholder trua, sjelden og sårbar natur. Sjøområdet med to snaue urørte holmer og naturlig tilhørende plante- og dyreliv, utgjør en viktig

Figur 3-1 Eksisterende verneområder innenfor Smøla og Kristiansund kommuner. Røde områder er naturreservat, grønne områder er landskapsvernområder.

hekkelokalitet for sjøfugl som blant anna toppskarv, ærfugl, flere måkearter, teist, terne og tyvjo. Vernedato er 28.05.2010.

Verneformålet med Sør-Smøla landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet, vakkert og internasjonalt verneverdig natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfold som preger området. Zoologisk har området verdi som overvintringsområde og som hekkeområde for fugl, bl.a. havørn. Området har også en tett bestand av oter og sel. Botanisk er det et svært viktig område med kystlynghei, naturbeitemarker, havstrand og naturtyper knyttet til havstrand, brakkvatn og ferskvatn. Vernedato er 09.01.2009.

Forskriften for Sør-Smøla landskapsvernområde sier at det bør lages en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon med mer. Det er pr. 2025 ikke laget en slik forvaltningsplan, men det er laget et utkast. Noen av tiltakene er gjennomført, bl.a. hogst, skjøtsel av kystlynghei og tilskudd til beiting.

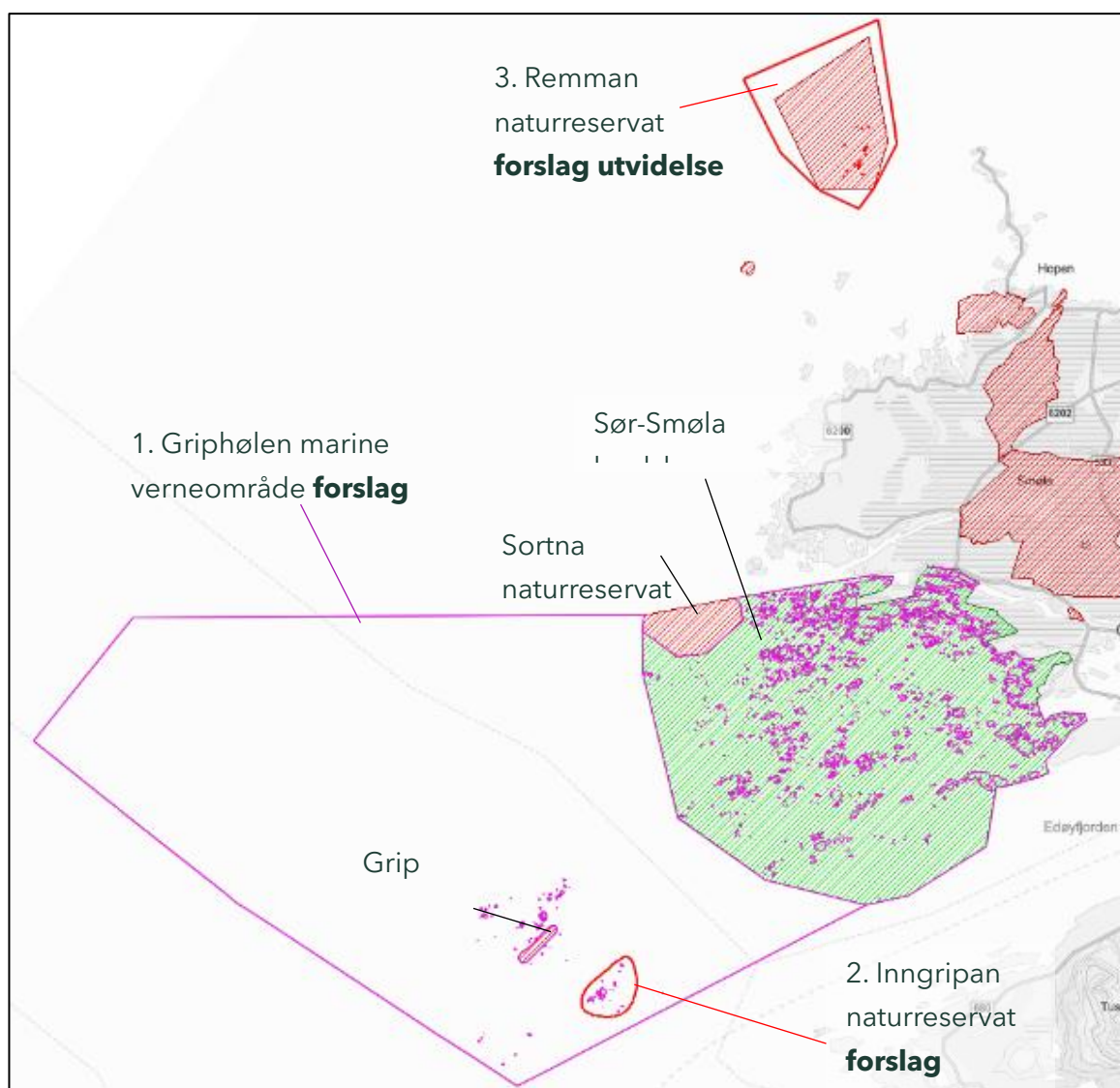

Figur 3-2 Øyer, holmer og havet innenfor Sør-Smøla landskapsvernområde. Vindmøllene på Smøla til venstre i bildet. Foto: Statsforvaltaren i Møre og Romsdal.

3.3. Forslag om vern og verneformål

Verneforslaget består av tre ulike deler som er vurdert hver for seg, og til slutt samlet i konsekvensutredningen:

1. Etablering av Griphølen marine verneområde (lilla under)
2. Etablering av Inngripan naturreservat (rødt under)
3. Utvidelse og endring av forskrift for Remman naturreservat (rødt under)

Figur 3-3 De tre verneforslagene er vist med lilla og rødt omriss og nummerert 1-3. Rød skravur viser dagens naturreservat. Grønn skravur viser dagens landskapsvernområde.

Forslag til verneforskrift i sin helhet ligger vedlagt rapporten. De tre ulike delene i verneforslaget, har følgende verneformål i forskriftsutkastene:

Verneformål Griphølen marine verneområde

«Formålet med Griphølen marine verneområde er å ta vare på eit ope kystområde med stor spennvidde i naturtypar, men som også inneheld særeigne kvalitetar. Området inneheld straumrike og produktive djupområde, særeigen og mangfaldig skjergard og kuperte undersjøiske landskap. Det er godt utvikla tareskog i delar av området, og den marine floraen og faunaen består av eit rikt mangfald av artar. Dei marine naturkvalitetane er også grunnlag for viktige funksjonsområde for m.a. sjøfugl, ender og vadarar. Området inneheld trua, sjeldan og sårbar natur, og har særskilt naturvitskapeleg verdi. Det er ei målsetting å behalde verneverdiane utan større grad av ytre påverknad, og området skal kunne tene som referanseområde for forskning og overvaking, delar av dette som referanseområde for å kunne studere effektar av taretråling.

Verneformålet knyter seg til sjøbotnen, vassøyla og sjøoverflata.»

Verneformål Inngripan naturreservat

«Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit viktig hekkeområde for sjøfugl samt tilgrensande sjøområde, og det naturlege tilknytte plante- og dyrelivet på land og i sjøen. Viktige artar av sjøfugl er mellom anna toppskarv, ærfugl, fleire måkeartar, teist, terne og tyvjo. Inngripan ligg på eit grunt, kupert platå med ei rekke øyar, holmar og skjær og vekslende botn- og djupneforhold. Området er sterkt eksponert med mykje tareskog. Området inneheld trua, sjeldan og sårbar natur, representerer viktige grunnvassområde langs kysten, og har særskilt naturvitskapeleg verdi. Det er ei målsetting å behalde verneverdiane utan større grad av ytre påverknad, og området skal kunne tene som referanseområde for forskning og overvaking, mellom anna for å kunne studere effektar av taretråling.

Verneformålet knyter seg til landarealet, sjøbotnen, vassøyla og sjøoverflata.»

Verneformål Remman naturreservat

«Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit urørt og internasjonalt verdifullt kystområde, med naturleg tilknytt plante- og dyreliv, og økologiske funksjonar. Spesiell verdi er knytt til området som overvintringslokalitet og hekkeområde for fugl, og som leveområde for oter og havørn. Remman har spesielle botnforhold med eit undersjøisk fjellplatå med storvaksen tareskog og rikt produktivt dyreliv i tareskogen og i skråningane ned frå platået. Området inneheld trua, sjeldan og sårbar natur, representerer spesielle grunnvassområde langs kysten, og har særskilt naturvitskapeleg verdi. Det er ei målsetting

å behalde verneverdiane utan større grad av ytre påverknad, og området skal kunne tene som referanseområde for forskning og overvaking, mellom anna for å kunne studere effektar av taretråling.

Verneformålet knyter seg til landarealet, sjøbotnen, vassøyla og sjøoverflata».

3.4. Alternativer i verneforslaget

I konsekvensutredningen skal innholdet i vern vurderes, både med tanke på geografi (avgrensing) og innhold (regler). Innenfor det marine verneområdet skal det vurderes mindre avgrensede restriksjonssoner som vil ha ytterligere begrensninger.

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal har gjort en vurdering av alternativ for avgrensning av områdene og soner med taretrålingsforbud. Alternativene er basert på kunnskapsgrunnlag utarbeidet av Akvaplan-niva (2020), samt innkomne forslag ved oppstart og drøftingar med Miljødirektoratet. Kartene under viser ulike varianter (alternativ) av marint vern som skal vurderes i konsekvensutredningen.

For Remman naturreservat er det aktuelt å lage egne bestemmelser som tilpasses til de som allerede gjelder. Forslag til avgrensing av Remman naturreservat omfatter en mindre utvidelse av eksisterende grense. De marine verneverdiene kan dermed sikres gjennom utviding av reservatet og revisjon av forskriften, og ikke som et særskilt marint verneområde. Inngripan vil vurderes opprettet som et nytt naturreservat.

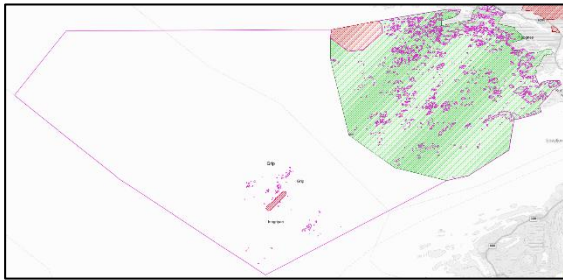
I kartene i konsekvensutredningen, er dagens naturreservat vist med rød skravur, dagens landskapsvernområde med grønn skravur, og forslag til marint verneområde lilla. Røde linjer er forslag til naturreservat.

Nullalternativet er den nåværende miljøtilstanden og en oversikt over hvordan miljøet antas å utvikle seg uten vedtatt marint verneområde. Alle alternativer for vern vil i denne konsekvensutredningen bli sammenlignet med nullalternativet. Alternativene som skal vurderes er presentert under. Nullalternativet - det som alternativene skal sammenlignes mot - er omtalt i kap. 4.3.1.

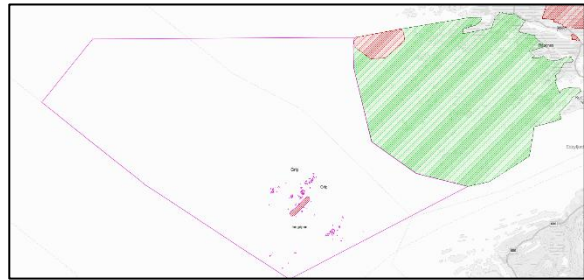
3.4.1. Griphølen marine verneområde med restriksjonssoner

Bokstavbenevnelsene på de ulike alternativene er hentet fra utredningsprogrammet. Konsekvensutredningen skal vurdere å:

Etablere Griphølen marine verneområde, som også omfatter landskapsvernområde Sør-Smøla i øst **(G-1)**

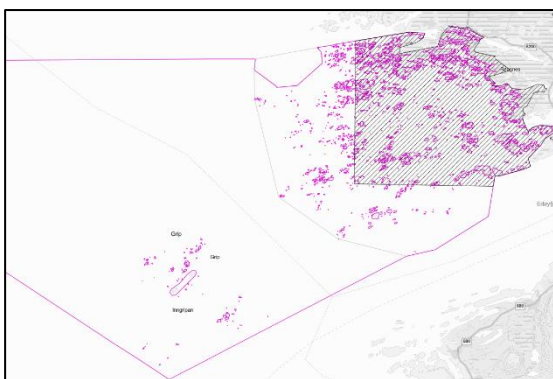
Etablere Griphølen marine verneområde, men uten landskapsvernområde Sør-Smøla **(G-2)**

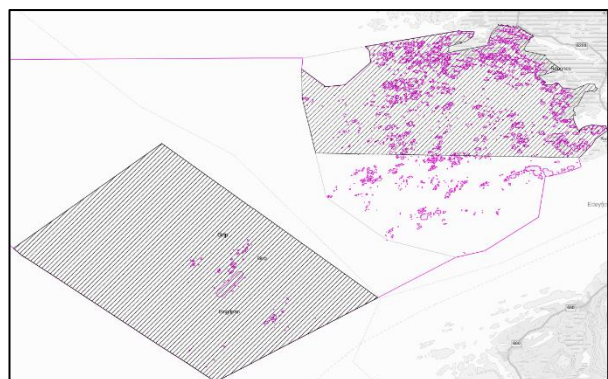
Figur 3-4 Kartene over viser ulike varianter av marint vern som skal vurderes

I tillegg skal det innenfor det marine verneområdet vurderes to ulike restriksjonssoner, vist med sort skravur under.

Forbud mot taretråling etter forslag fra Fiskeridirektoratet **(G-RS-1)**. Dersom man velger marint verneområdet (G-2) som utelater landskapsvernområdet Sør-Smøla er dette forslaget ikke aktuelt.

Forbud mot taretråling etter forslag fra Akvaplan-niva **(G-RS-2)**. Dersom man velger marint verneområde (G-2) som utelater landskapsvernområde Sør-Smøla, så vil det østre forbudsområdet for taretråling falle bort.

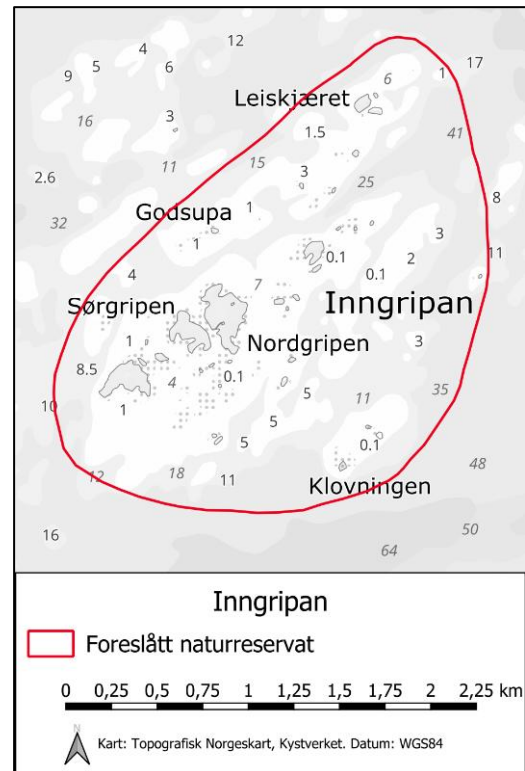

Figur 3-5 Kartene over viser forslag til restriksjonssoner som gjelder taretråling

3.4.2. Inngripan naturreservat

Forslaget om Inngripan naturreservat er ikke avhengig av om marint verneområde for Griphølen og Remman blir vedtatt eller ikke. Konsekvensutredningen skal vurdere å etablere Inngripan naturreservat, vist med rød linje i kartet **(IG-1)**.

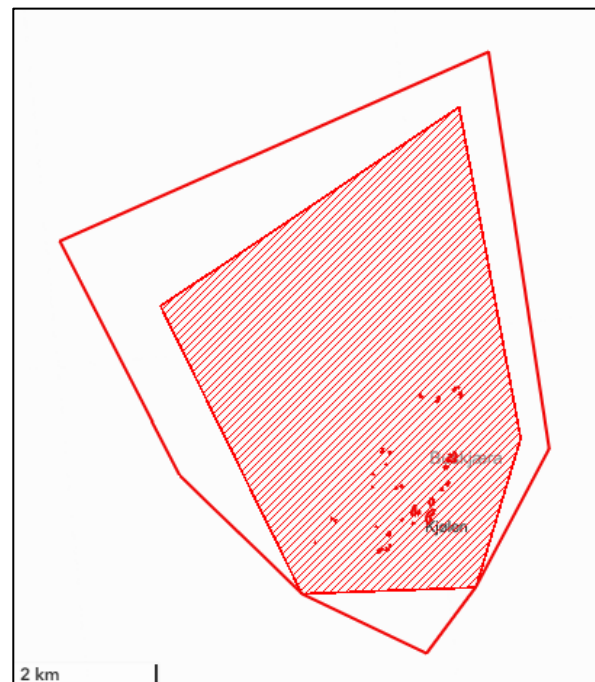
Figur 3-6 Kartet viser forslag om Inngripan naturreservat med rød linje (IG-1).

3.4.3. Remman naturreservat

Konsekvensutredningen skal vurdere å utvide Remman naturreservat (vist med rød linje til høyre) og revidere forskriften **(R-1)**. Område med rød skravur er nåværende avgrensning av naturreservatet.

Figur 3-7 Kartet viser dagens naturreservat med rød skravur, og foreslått utvidelse av naturreservatet med rød linje (R-1).

4. Utredningsprogram og metode

Dette kapittelet gir en oversikt over utredningstema med en omtale av definisjon og avgrensning for hvert tema. Videre beskrives metoden som er brukt for utarbeidelsen av konsekvensutredningen og hva som er sammenligningsgrunnlaget.

4.1. Utredningstema

Utredningsprogram ble fastsatt av Miljødirektoratet den 15.12.2020. De fastsatte temaene i utredningsprogrammet er i denne konsekvensutredningen sortert inn i fire hovedkategorier som vist i tabellen under:

Tabell 4-1 Tabellen viser alle utredningstema fra utredningsprogrammet

Hovedkategori i KU	Tema i utredningsprogrammet
Naturmiljø	Naturmiljø (naturmangfold)
Naturressurser	Fiskeri Høsting av tang og tare Mineralutnyttelse (skjellsand)
Kulturmiljø, landskap og friluftsliv	Kulturarv Landskapsbilde Friluftsliv
Samfunn og næring	Næringsstruktur Akvakultur og havbeite Reiseliv Energiproduksjon Andre tema og tiltak Samfunnsmessige virkninger
Samlet virkning	

Tabell 4-2 Tabellen viser definisjoner og avgrensning av utredningstema i denne konsekvensutredningen.

Tema	Avgrensning
Naturmiljø	Naturmiljø omfatter naturmangfold, økosystemtjenester og hensynet til nasjonale og internasjonalt fastsatte miljømål. Det undersjøiske naturmiljøet omfatter naturtyper og artsforekomster som har betydning for marine planters og dyrs levestruktur. Opplevelsesaspektet i naturmiljøet behandles under tema Kulturmiljø, landskap og friluftsliv, mens naturressursaspektet vurderes under temaene fiskeri, samt mineralutnyttelse.
Naturressurser	Fiskeri defineres som all høsting og annen utnyttning av viltlevende marine ressurser og tilhørende genetisk materiale, jf. havressursloven. Viltlevende marine ressurser er fisk, sjøpattedyr med helt eller delvis tilhold i sjøen, andre marine organismer og planter, herunder tang og tarehøsting, med tilhold i sjøen eller på eller under havbunnen, og som ikke er i privat eie.
	Høsting av tang og tare havner under definisjonen av utnyttning av viltlevende marine ressurser etter havressursloven, som har tilhold i sjøen eller på eller under havbunnen, og som ikke er i privat eie. Eksempler på dette er høsting av stortare langs kysten, eller grisetang i beskyttede områder.
	Mineralutnyttelse (skjellsand) eller masseuttak reguleres av mineralloven og defineres som enhver form for uttak av masser både på sjøbunn og på land, eksempelvis uttak av skjellsand og framtidig gruvedrift under vann.
Landskap, kulturmiljø, og friluftsliv	Landskap forstås slik den er definert i den Europeiske landskapskonvensjonen definerer i artikkel 1 landskap slik: «Landskap» betyr et område, slik folk oppfatter det, hvis særpreg er et resultat av påvirkningen fra og samspillet mellom naturlige og/eller menneskelige faktorer»
	Kulturmiljø har utgangspunkt i kulturminner, som defineres som alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Med kulturmiljø menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.
	Friluftsliv defineres som «opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse» (Stortingsmelding om friluftsliv og M1941). For dette området omhandler tema i hovedsak bruk av kajakk og båt, fritidsfiske og dykking.
Samfunn og næring	Næring omhandler hvordan sysselsetting fordeler seg på ulike næringer eller bransjer. Det skilles normalt mellom primær-, sekundær- og tertiærnæringer. I tillegg finnes skillet mellom privat og offentlig sektor.
	Akvakultur er regulert av akvakulturloven og omfatter produksjon av akvatiske organismer, som inkluderer både vannlevende dyr og planter. Produksjon innebærer alle tiltak som påvirker vekst, størrelse, antall, egenskaper eller kvalitet hos disse organismene. Havbeite er akvakultur som innebærer utsetting av kultiverte marine organismer på havbunnen for framtidig gjenfangst, uten å være holdt i fangenskap - for eksempel kamskjell og hummer.
	Reiseliv som næring omfatter alle typer bedrifter som leverer tjenester til mennesker på reise, det vil si opplevelses-, overnattings-, serverings-, transport- og formidlingsbedrifter (SSB, 2025e).
	Andre tema omfatter petroleum, forsvaret, samferdsel i sjø, kabler og rør, mindre utbyggingstiltak. Energiproduksjon avgrenses til områder som kan ha potensiale for utnyttelse til energiproduksjon, herunder vindkraft. Bølgekraft og tidevannskraft er lite utviklet og vil ikke bli vurdert jf. planprogram. Det tas utgangspunkt i NVE sitt arbeid med identifisering av utredningsområder for havvind, og strategiske konsekvensutredning av vindkraft til havs.

4.2. Generelt om metode og struktur i konsekvensutredningen

Konsekvensutredningen bruker anerkjent metode for konsekvensutredninger, som er Statens vegvesen sin veileder for konsekvensutredninger V712, samt Miljødirektoratets veileder M-1941 for konsekvensutredning av klima og miljø. Bruk av V712 var et krav i utredningsprogrammet vedtatt i 2020, men siden den gang har M-1941 blitt en viktig standard som ofte blir brukt i utredninger som ikke gjelder samferdselsprosjekter. Statsforvaltaren i Møre og Romsdal har bedt om at konsekvensutredningen supplerer med M-1941 der det er behov.

Konsekvensutredningen følger begge metodene sine trinn med verdisetting - påvirkning - konsekvens/konfliktpotensial. Det er valgt å bruke V712 sin forenklete metode som er godt egnet for planer på overordnet/strategisk nivå, og når tiltak er lite detaljerte og vurderingsområdet er geografisk stort. Statens Vegvesen har i mai 2025 lagt på høring revisjon av V712 der forenklet metode er mer utbrodert.

4.3. Sammenligningsgrunnlag

For å kunne vurdere konsekvenser må det defineres et sammenligningsgrunnlag, også omtalt som *nullalternativet*. En innføring av et marint verneområde av en slik geografisk størrelse må regnes som strategisk og overordnet planlegging, og sammenligningsgrunnlaget må tilpasses til dette.

Aktuelle håndbøker som M-1941 og V712 gir ikke en tydelig definisjon av nullalternativ for overordnet planlegging. I denne utredningen er det likevel valgt å ha et «klassisk» sammenligningsgrunnlag som definert i håndbøkene, selv om disse er tilpasset områdeplaner. Dette er presentert i kap. 4.3.1, og konsekvensvurderingene er gjort i kap. 7. I tillegg har konsekvensutredningen sammenlignet vernet opp mot et framtidsscenario. Grunnlaget for dette er gitt i kap. 4.3.2, og konsekvensvurderingene er gjort i kap. 9.

Utredningsprogrammet har ikke definert utredningsår for konsekvensutredningen. Tidshorizonten for konsekvensutredningen bør i det minste dekke tiden fram til vernet blir vedtatt. For konsekvensutredningen er det årene etter vedtatt vern som er av viktighet, og som vil vise en forskjell sammenlignet med nullalternativet. Med bakgrunn i dette settes utredningsår til 2030. Dette er gjort i samråd med Statsforvaltaren i Møre og Romsdal.

4.3.1. Nullalternativet som referanse

I denne konsekvensutredningen er det valgt å følge M-1941 / V712 sine anbefalinger for nullalternativ, selv om metoden i utgangspunktet ikke er ment for det overordnede strategiske nivået som et marint verneområde er. I konsekvensutredninger for områdeplaner vil nullalternativet være dagens situasjon eller den nåværende miljøtilstand, samt en oversikt over hvordan det antas at området vil utvikle seg dersom planen eller tiltaket ikke gjennomføres (jf. KU-forskriften §20). Nullalternativet i denne konsekvensutredningen inkluderer:

- Vedtatte reguleringsplaner de siste fem årene
- Gjeldende tillatelser og konsesjoner
- Eksisterende verneområder (naturresevat og landskapsvernområde)
- Dagens miljøtilstand og gjeldende forhold

Kommuneplaner og andre strategiske planer /temaplaner inngår ikke i nullalternativet.

Dette gjelder også den interkommunale sjøområdeplanen for Nordmøre, som har avsatt store områder til kombinasjonsformål der akvakultur har fortrinnsrett, dersom det er gitt nødvendige tillatelser etter annet lovverk. Arealbruken er dermed ikke endelig avklart, og sjøområdeplanen inngår derfor ikke i nullalternativet.

4.3.2. Scenario som referanse

Referansesituasjonen (sammenligningsgrunnlaget) i utredninger vil ikke alltid oppfattes som realistisk med tanke på de forventinger som innbyggere og interessenter har for området. Statens Vegvesen sin håndbok V712 presenterer muligheten for å lage et scenarioalternativ «*som kan brukes til å vise spennet i mulige (..) konsekvenser.*

Å ha scenario som en referanse for konsekvensutredningen handler om å sette et framtidsbilde som er den ønskede og forventet utvikling ut over det som er lagt til grunn i nullsituasjonen. Her har man større mulighet til å vektlegge mål i overordnede planer, slik som kommuneplaner, interkommunale planer, og strategiske næringsplaner, selv om konkrete tiltak ikke er finansiert eller er i ferd med å bli realisert. Et scenario vil nødvendigvis ta inn flere forhold som det er knyttet mer usikkerhet til, men det er likevel viktig at scenariet som blir skissert opp er relevant og realistisk jf. forskrift om konsekvensutredning §14.

Overordnede føringer, regionale planer, og strategiske kommunale planer er gjennomgått i kap. 5. Dette er konkretisert i scenarier som referanse i kapittel 9. Scenariovurderingene inngår ikke i den samlede vurdering av konsekvenser for innføring av marint verneområde.

4.4. Metode for vurderingene i konsekvensutredningen

Felles for alle tema er at verdisetting skal baseres på eksisterende kunnskap og eventuelt intervju med aktuelle aktører/interessenter. Et delområde er definert som et område som har en enhetlig funksjon, karakter og/eller verdi. På et overordnet nivå som dette, bør delområdene være relativt store. Detaljeringsnivået må tilpasses nivået på utredningen for at vurderingene skal være beslutningsrelevante. Verdi på delområder blir delt inn i tre kategorier/skalatrinn som vist i tabellen under.

Verdivurderingene bygger på en kvalitativ vurdering med grunnlag i faglig kunnskap og verdikriterier. Det vektlegges også nasjonale, regionale og lokale målsettinger og styringsdokumenter for de ulike utredningstema, hvor forvaltningsprioritet er en del av kriteriene for verdibegrepet.

Kriterier for verdisetting er gitt i håndbok V712, «kriterier for verdisetting av delområder på strategisk nivå». Merk at lave verdier ikke utredes.

Tabell 4-3 Kriterier for verdisetting av delområder på strategisk nivå, basert på Håndbok V712, Statens Vegvesen. Fargeskala er fra M-1941

Strategisk nivå, forenklet metode	Lav verdi	Middels verdi	Høy verdi	
Forvaltningsprioritet	Utredes ikke	Forvaltningsprioritet	Høy forvaltningsprioritet	Høyeste forvaltningsprioritet
Viktighet / betydning for fagtemaet		Regional betydning	Regional/nasjonal betydning	Nasjonal/ internasjonal betydning
Sammenhenger og funksjoner		Sammenhengen og funksjoner er mindre tydelig	Viktige sammenhenger og funksjoner	Særlig viktige sammenhenger og funksjoner
Bruksfrekvens		Betydningen for flere (lokalt viktig)	Betydning for mange (regionalt viktig)	Betydning for svært mange (nasjonalt viktig)

Ikke alle utredningstema er blitt delt inn i delområder/verdiområder. Dette er i henhold til utredningsprogrammet som sier at dette gjøres dersom det er formålstjenlig. For de tema som ikke har delområder, er dette begrunnet i de respektive underkapittel.

Med påvirkning menes en vurdering av hvordan området og samfunn påvirkes som følge av de ulike vernealternativene. Påvirkning vurderes i forhold til nullsituasjonen. Ved forenklet metode gjøres en vurdering av *konfliktpotensial* på delområder (V712, Statens Vegvesen). I de fleste tilfeller handler påvirkning om tap, reduksjon, skade og dårligere vilkår, eller styrking og forbedring av sammenhenger og kontekster. Fordi metoden er laget for store samferdselsprosjekt som har negative konsekvenser for ikke-prissatte fag,

har den fokus på *forringelse* og *negativ* påvirkning. I denne oppgaven er også forbedring og positiv påvirkning relevant, og metodikk er derfor tilpasset. Det er valgt å ta utgangspunkt i ordinær metode etter V712 og M-1941 som begge har en femdelte skala fra *Sterkt forringet* - *Forbedret*. Det er satt opp kriterier for vurderingene som har utgangspunkt i forenklet metode i V712, men supplert for å få fram også de positive påvirkningene.

Kategorier for vurdering av påvirkning på delområder er vist i tabell under. Påvirkning er uttrykk for de endringene som et vernealternativ kan føre til i et gitt delområde.

Påvirkningen blir målt opp mot 0- alternativet og scenarioalternativet, se kap. 3.4.

Tabell 4-4 Kriterier for vurdering av påvirkning for utredningstema.

Konfliktskala	Kriterier			
	Naturmiljø	Naturressurser	Samfunn og næring	Kulturmiljø, landskap og friluftsliv
Stor	Alvorlig miljøskade. Kun for delområder med høy verdi	Alvorlig begrensning. Klart dårligere forhold eller vilkår. Kun for delområder med høy verdi	Alvorlig begrensning. Klart dårligere forhold / vilkår. Kun for delområder med høy verdi	Alvorlig miljøskade. Kun for delområder med høy verdi
Middels	Betydelig miljøskade for delområdet.	Begrensning som er av betydning. Dårligere forhold eller vilkår	Begrensning som er av betydning. Dårligere forhold eller vilkår	Betydelig miljøskade for delområdet.
Ubetydelig	Ubetydelig miljøskade	Mindre endring	Mindre endring	Ubetydelig miljøskade
Forbedret	Forbedring av tilstand, gjenoppretting	Forbedring, opprydding, styrking	Forbedring, styrking	Forbedring, forsterking, istandsetting, tilfører verdi
Betydelig forbedret	Betydelig forbedring av tilstand, gjenoppretting	Betydelig forbedring, opprydding, styrking	Betydelig forbedring og styrking	Betydelig forbedring, forsterking, istandsetting, tilfører verdi

Tabell 4-5 Tabell for vurdering av samlet konsekvens for utredningstema. Basert på tabell 6-10, forenklet metode i V712, men supplert med positive konsekvenser.

Stor negativ	Stort konfliktpotensial dominerer. Alvorlig miljøskade eller begrensning i noen få delområder kan være utslagsgivende samlet sett, dersom verdien er særlig høy og potensiell skade/begrensning/tap er stor.
Middels negativ	Noen konflikter, med overvekt med middels konfliktpotensial
Noe negativ	Få konflikter og overvekt av ubetydelig miljøskade/endring.
Ubetydelig	Nesten utelukkende ubetydelig konfliktpotensial
Positiv	Overvekt av forbedringer
Stor positiv	Forbedringer har klar overvekt, og verdier/forhold blir betydelig forbedret.

4.5. Influensområde

I tråd med anbefalingene i håndbok V712 er det for de enkelte utredningstemaene gjort en avgrensning av influensområdet til «området der det ventes vesentlige virkninger av tiltaket. [...] De forhold som søkes kartlagt må vurderes som beslutningsrelevante, og det må finnes faglige metoder for å påvise årsakssammenheng med tiltaket» (s. 32).

Influensområdet er ikke avmerket på kart for det enkelte utredningstema, men vil framgå av opptegning av verdiområder.

4.6. Metode for vurdering av samfunnsmessige virkninger

Det finnes ingen omforent metode for vurdering av samfunnsmessige virkninger som tema i konsekvensutredninger. Det nærmeste man kommer er metoden til Statens vegvesen fra Håndbok V712 (Statens vegvesen, 2021) som i hovedsak benyttes til konsekvensutredning av samferdselsprosjekter, eller metoden til Miljødirektoratet M1941 (Miljødirektoratet, 2023) som blir brukt til analyser innen ulike klima og miljøtemaer.

De andre utredningstemaene i denne konsekvensutredningen benytter både metoden fra Miljødirektoratet M1941, samt den fra Håndbok V712 (se 4.4). Da det ikke finnes en særskilt metode for vurdering av samfunnsmessige virkninger er det valgt å benytte samme metode som den som blir benyttet for de andre utredningstemaene.

Verdisetting vil bli utført ved hjelp metoder og kriterier beskrevet i kapittel 4.4.

Verdivurdering vil blant annet belyses av statistikk over nærings sammensetning og utvikling og befolkningsutvikling samt andre tilgjengelige datakilder. Vurderinger av påvirkning og konsekvens vil bero på kvalitative vurderinger av effekten et vern vil ha på dagens situasjon i de ulike næringene som studeres. Verneforskriftene gir rom for ulike tolkninger og det finnes per dags dato begrenset erfaring med forvaltning av marine verneområder. Det at det kan gjøres unntak fra generelle verneregler og detaljerte dispensasjonsbestemmelser bidrar til å komplisere forvaltningen, samt å fastslå hva konsekvensene av et vern vil innebære for næringer som opererer i utredningsområdene. Grunnlaget for å gjøre en kvantitativ analyse anses som svakt og usikkert. Det er derfor valgt å ikke utføre modellberegninger for å vurdere konsekvenser kvantitativt etter ordinær metodikk i kap. 7. Modellberegninger i form av ringvirkningsanalyse gjøres derfor som en del av scenarioanalysen i kap. 9, hvor større grad av usikkerhet er tillatt. Den gir estimater på sysselsettingseffekter av hvordan dagens situasjon ville kunne se ut uten vern.

Ringvirkningsanalyse

En ringvirkningsanalyse er egnet til å anslå den samlede aktiviteten som kan sies å være en konsekvens av aktiviteten en bestemt næring eller næringsvirksomhet står for. Aktiviteten kan bestå av både generell drift/ aktivitet i en virksomhet eller en hel næring eller gruppe av næringer, men kan også innebære etableringer av virksomheter, inkludert aktiviteter knyttet til investeringer og utbygging. Ringvirkningsanalyser kan også benyttes til å anslå den samlede aktiviteten som konsekvens av at næringer/virksomheter avviker sin aktivitet/drift. I denne analysen benytter vi sysselsetting som mål på aktiviteten som er knyttet til «akvakultur»¹ på Smøla og i Kristiansund.

Metoden som er brukt i denne rapporten omfatter tre typer virkninger:

- *De direkte virkningene* er sysselsatte/årsverk som jobber i de næringene som kan tenkes å være direkte påvirket av et mulig vern, f.eks. akvakultur-, fiskeri- og reiselivsnæringene.
- *De indirekte virkningene* omfatter aktiviteten fra andre virksomheter (underleverandører), som leverer varer eller tjenester til aktørene som inngår i de direkte virkningene. Videre vil de aktuelle underleverandørene også etterspørre varer og tjenester, og ringvirkninger vil i prinsippet kunne forplante seg gjennom flere ledd til mange ulike deler av økonomien. De indirekte virkningene blir stadig mindre og til slutt neglisjerbare utover i verdikjeden.
- *Induserte ringvirkninger* omtales også som «konsumeffekter». Disse virker ved at de sysselsatte får lønn/inntekter som blir brukt på forbruk, dvs. at de brukes for å etterspørre andre varer og tjenester i økonomien.

I denne analysen blir det benyttet en kryssløpsmodell kalt Omstillingsmodulen fra Pandamodellen² for å anslå virkningene. Modellen er basert på kryssløpstabeller fra nasjonalregnskapet til SSB. Kryssløpstabeller viser produktstrømmene som går mellom ulike deler av økonomien (næringer), for eksempel omfanget av leveranser/input fra en næring til en annen. Pandamodellen beregner i tillegg induserte ringvirkninger/

¹ Akvakultur er definert gjennom [NACE-koder](#) og innebefatter næringskoden 03.2 «Fiskeoppdrett og klekkerier» (består av: hav- og kystbasert foreoppdrett, produksjon av matfisk og skalldyr i hav- og kystbasert, fiskeoppdrett, produksjon av yngel og settefisk i hav -og kystbasert fiskeoppdrett, tjenester tilknyttet hav- og kystbasert fiskeoppdrett, samt andre underkoder knyttet til ferskvannbasert oppdrett). «Akvakultur» er næringskoden som benyttes i Pandamodellen og består av NACE-koden 03.2 som nevnt.

² Se <https://www.pandaanalyse.no/> samt https://www.pandaanalyse.no/wp-content/uploads/2021/06/Dokumentasjonsnotat_2018_07.pdf

konsumeffekter basert på statistikk og tall på inntekt/lønn for sysselsatte i de ulike næringene.

Simuleringene som blir gjort med omstillingsmodulen ser bort fra eventuelle kompensierende tiltak eller eventuelle nyetableringer som etter hvert kan oppstå med utgangspunkt i arbeidstakerne som mister / får nye jobber. Arbeidsplassene i virksomhetene som blir etablert eller lagt ned, og lokale underleverandører får også redusert/økt omsetning og sysselsetting (leverandørvirkninger). I prinsippet kan underleverandørene kompensere for en eventuell redusert omsetning ved å gå inn i andre markeder, men dette tas ikke hensyn til i modellen. De induerte konsumvirkningene vil være avhengige av tilpasningen på arbeidsmarkedet (SINTEF, 2016).

Sysselsettingseffekten kan med andre ord tolkes som et estimat på etterspørselen etter, eller behovet for arbeidskraft, både direkte og indirekte/induserte gjennom underleverandører og konsumvirkninger.

4.7. Kunnskapsinnhenting, kilder og usikkerheter

En konsekvensutredning skal så langt som mulig bygge på sikre fakta og trygge kilder. Samtidig er kunnskapen om natur og samfunn i stadig utvikling, noe som kan gjøre det utfordrende å fastslå vurderinger med full sikkerhet. Det er derfor viktig å synliggjøre hvor det finnes usikkerhet i både det faglige grunnlaget og i vurderingene som presenteres.

Usikkerhet kan oppstå i flere ledd – både i forståelsen av hva verneforslaget innebærer, i kunnskapsgrunnlaget, og i vurderinger av verdi, påvirkning og konsekvens.

Forskrift om konsekvensutredning sier at konsekvensutredningen skal ta «[...] utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Hvis det mangler informasjon om viktige forhold, skal slik informasjon innhentes» (§ 17). Det er tatt i bruk relevante offentlige kilder og databaser som definert i utredningsprogrammet, eksempelvis Naturbase, Artsdatabanken, Yggdrasil, Kystinfo, Askeladden m.m. Se kildehenvisninger bakerst i rapporten. Datauttrekk er gjort våren og sommeren 2025. Få av kildene er komplette og kvaliteten og alderen på data i databasene kan variere. Usikkerhet for de ulike utredningstema er også omtalt i kap. 6.

Intervju med interessenter, brukere og kompetansemiljø har vært viktig grunnlag for konsekvensutredningen, både i verdsetting, men også for å vurdere påvirkning av et vern. Det har vært gjennomført møter og telefonmøter med representanter for ulike fagområder fra Møre og Romsdal fylkeskommune, Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, Smøla og

Kristiansund kommuner, friluftsrådet, næringene og andre med høy lokalkunnskap om områdene. I tillegg har innspill og merknader som har framkommet under høring av utredningsprogrammet blitt brukt som grunnlag.

På grunn av manglende kunnskap om det marine naturmangfoldet i dypområdene ved Griphølen, ble det utlyst og gjennomført et kartleggingsoppdrag av Statsforvaltaren i Møre og Romsdal i 2025. Resultatet fra kartleggingen inkluderes som en del av konsekvensutredningen. Undersøkelsene ble utført av Runde Forskning AS, se rapport Vabø & Lyngse 2025.

Selv om det er gjennomført spesifikke kartlegginger for å styrke kunnskapen om det marine naturmangfoldet i de dypere områdene av det foreslåtte verneområdet, gjenstår fortsatt store arealer som ikke er undersøkt. Det kan derfor ikke utelukkes at det finnes sårbar natur i disse områdene eller at allerede registrerte naturtyper har større utbredelse enn det som er lagt frem i denne utredningen.

For samfunns- og næringsinteresser kan vurdering av verdier og påvirkning være usikre. Dette skyldes blant annet at det er vanskelig å vurdere den faktiske effekten av et vern, når dagens rammeverk – uten vern – allerede kan være begrensende.

Det er knyttet usikkerhet til vurdering av vernets påvirkning i kap. 7. Dette er nærmere omtalt i starten på kapittelet.

I kapittel 9 med vurdering av scenario er usikkerheten høy. Her er det lagt til grunn målsettinger og ambisjoner som man pr. i dag ikke vet om er sannsynlige. Dette er hovedgrunnen til at vurderingene av scenario er lagt sist i konsekvensutredningen, og ikke tatt inn i den samlede vurderingen av konsekvenser av forslaget om marint vern.

Tross i usikkerhet knyttet til både kunnskapsgrunnlag, vurdering av påvirkning og konsekvens, så er det vurdert at grunnlaget er tilstrekkelig for å svare ut føringer i utredningsprogrammet.

5. Planer og føringer for Griphølen og Remman

Dette kapittelet gir en oversikt over gjeldende overordna føringer, regionale planer, kommunale planer og interkommunale planer i området. I utredningsområdet er det også to naturreservat og et landskapsvernområde. Føringer som dette gir, er omtalt i kap. 3.2.

5.1. Overordnede føringer

FN's bærekraftsmål skal ligge til grunn for alle utviklingsoppgaver, og for marint verneområde for Griphølen og Remman er bl.a. *Livet i havet* og *Ansvarlig forbruk og produksjon* særlig sentrale. Målene skal føre Norge - og verden - inn i en mer bærekraftig utvikling der man blant annet skal bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling og sikre et bærekraftig forbruks- og produksjonsmønster.

Internasjonale mål for biologisk mangfold - Aichimålene - ble vedtatt i 2010 av medlemslandene i FN. Visjonen for Aichimålene er at innen 2050 er det biologiske mangfoldet verdisatt, bevart, restaurert og bærekraftig brukt på den måten som vedlikeholder økosystemtjenester, opprettholder en sunn planet og gir livsviktige goder til alle mennesker. Forslaget om marint vern i Griphølen og Remman er forankret i disse målene, blant annet mål 11 om å sikre et effektivt og representativt vern av 10 prosent av verdens kyst- og havområder. Naturavtalen er også en sentral føring, med mål å verne 30 % av land og vannområder, samt restaurere 30 % av ødelagte naturområder innen 2030.

I Stortingsmelding 21 (2023-24) Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene, er det vist til at Stortinget ved oppmodingsvedtak i 2021 har bedt regjeringen oppfylle målet om 10 prosent vern av kyst- og havområder innen 2030. Det beskrives at regjeringen vil vektlegge bevaring og restaurering av marin vegetasjon og områder med karbonrike sediment i det videre arbeidet med marint vern.

Videre har Norge 24 nasjonale mål for miljøet. For naturmangfold er det utviklet tre mål:

- 1) Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester
- 2) Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres

3) Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Det ligger også til grunn flere viktige nasjonale mål og internasjonale forpliktelser for arbeidet med marint vern i Norge:

- Stortingsmelding nr. 37 (2008-2009) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Norskehavet (forvaltningsplan), jf. Innst. S. nr. 362 (2008-2009).
- Stortingsmelding 35 (2016-2017) Oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet, jf. Innst. 455 S (2016-2017).
- Stortingsmelding nr. 29 (2020-2021) Heilskapleg nasjonal plan for bevaring av viktige område for marin natur.
- Stortingsmelding nr. 35 (2023-2024) Berekraftig bruk og bevaring av natur. Norsk handlingsplan for naturmangfold.
- Stortingsmelding 29 (2023-2024) Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene.
- Prop. 1 S (2024-2025) for Klima- og miljødepartementet.
- Naturavtalen - Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD).
- Verdens naturvernunion (IUCN).

Regjeringen har også målsettinger for bærekraftig bruk av kyst og havområdene, kultur, friluftsliv og reiseliv. Viktige dokumenter i denne sammenheng er bl.a.:

- Nærings- og fiskeridepartementet *Næringsplan for norsk havområder* (2024)
- Klima og miljødepartementet. *Bevaringsstrategi for kystens kulturmiljø* (2025)
- Regjeringen sin havstrategi *Ny vekst, stolt historie* (2017).
- Regjeringens oppdaterte havstrategi *Blå muligheter* (2019).
- Regjeringens satsing på hav og havnæringer *Blått hav grønn framtid* (2021)
- Regjeringen sin Strategi for mineralnæringen (2013).
- Energi21 - Nasjonal strategi for forskning og utvikling av ny energiteknologi.
- Stortingsmelding 24 (2024-2025) *Fremtidens havbruk - Bærekraftig vekst og mat til verden*
- Stortingsmelding 21 (2023-2024) Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene
- Stortingsmelding 16 (2014-2015) *Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett.*
- Stortingsmelding 22 (2012-2013) *Verdens fremste sjømatnasjon.*
- Stortingsmelding 19 (2004-2005) *Marin næringsutvikling - Den blå åker.*
- Stortingsmelding 18 (2015-2016) *Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet*

- Stortingsmelding 16 (2019-2020) med mål for kulturmiljøpolitikken, der det understrekes at kulturmiljø er et felles gode og viktig samfunnsressurs.
- Stortingsmelding 19 (2016-2017) Reiselivsmeldingen: Opplev Norge - unikt og eventyrlig.
- Regjeringens strategi for kultur og reiseliv: Strategi for kultur og reiseliv. *Noreg som attraktiv kulturdestinasjon* (Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, 2019)
- DNV - Seafood Forecast - Ocean's Future to 2050 (2023)
- DNV - Seaweed Forecast - Ocean's Future to 2050 (2024)

Regjeringens havstrategi har som hovedmål å bidra til størst mulig samlet bærekraftig verdiskaping og sysselsetting i havnæringene. Havstrategien anerkjenner at Norge er en betydelig havnasjon, og at en av fremtidens store utfordringer blir å balansere behovet for økt produktivitet med behovet for sterkere beskyttelse av havets ressursgrunnlag.

Den nye havbruksmeldingen, Stortingsmelding nr. 24 «Fremtidens havbruk - bærekraftig vekst og mat til verden», ble lansert 10. april 2025 og foreslår betydelige endringer i hvordan akvakultur vil kunne bli regulert i fremtiden. Hovedgrepet er at reguleringen skal baseres på den faktiske påvirkning på miljø, fiskehelse og -velferd, og ikke hvor mye som produseres. Videre legges det opp til at tillatelser skal være både arts- og teknologinøytrale, slik at aktørene kan ta i bruk de løsninger de selv finner hensiktsmessig.

Gjennom Europarådets landskapskonvensjon har Norge forpliktet seg til å verne, forvalte og planlegge landskap. Landskapskonvensjonen, og dermed også temaet landskap, omfatter alle typer områder fra villmarkspregete områder, åpent hav og kyst, til jordbrukslandskap med inn- og utmark, skogsbygder, tettsteder og urbane miljøer.

Videre er temaene som utredes regulert i en rekke lover, bl.a. naturmangfoldloven, plan- og bygningsloven, havressursloven, akvakulturloven, kulturminneloven, havne- og farvannsloven m.fl.

5.2. Regionale planer

På regionalt nivå har Møre og Romsdal fire utviklingsmål definert i fylkesplanen for 2025-2028:

1. Møre og Romsdal skal vere god på regionbygging og samarbeid
2. Møre og Romsdal skal vere pådrivar for å løyse klima- og miljøutfordringane
3. Møre og Romsdal skal vere eit attraktivt og inkluderande fylke der for vel å bu

4. Møre og Romsdal skal ha eit internasjonalt konkurransedyktig næringsliv og ein innovativ offentleg sektor

Fylkesstrategi for miljø, klima og energi har bl.a. følgende resultatmål:

- I Møre og Romsdal skal vi ha ei arealforvaltning som vernar om viktige landskap, ressursar og økosystem på land og i sjø.
- I Møre og Romsdal skal vi ha god tilstand i minst 90 % av økosystema.
- I Møre og Romsdal skal vi stanse tap av artar og naturtypar/økosystem.

Det er også flere regionale planer som gir føringer for området:

- Fylkesstrategi for miljø, klima og energi
- Regional plan for vassforvaltning
- Regional delplan for kulturminne og kulturmiljø av nasjonal og regional verdi

5.3. Kommunale planer

Kommuneplanen er det øverste styringsdokumentet for en kommune, og gir retning for utviklingen. Her skal kommunen definere satsingsområder og den langsiktige retningen på utviklingsarbeidet. Kommuneplanen består av to deler; en samfunnsdel og en arealdel.

Foreslått verneområde ligger i både Smøla og Kristiansund kommuner. Hver kommune har sine vedtatte kommuneplaner.

Samfunnsdel

Smøla kommune sin samfunnsdel ble vedtatt i september 2024. Den har fastsatt en rekke arealstrategier, blant annet at en skal ta vare på Smøla gjennom å kombinere bruk, skjøtsel og vern i vedtatte verneområde, og videre arbeide for at ytterligere vern på land og i sjø tar hensyn til forvaltning og utnyttelse av naturressurser herunder fiske, havbruk og landbruk. De ønsker også å benytte fortrinnet natur, hav, klima og vær og vind gir i nærings- og kulturarbeid, samt å fortsette å være en betydelig vertskommune for havbruksnæringen, samt ha fokus på tiltak som innebærer utvikling av nye bærekraftige energiprojekt. Et av hovedmålene er at Smøla vil ha et mangfoldig næringsliv med god tilgang på arbeidsplasser.

Kristiansund kommune sin samfunnsdel ble vedtatt i 2020. De har definert et hovedmål om å bevare sine marine ressurser og bruke havet på en måte som fremmer deres naturgitte forutsetninger og utvikling. Dette vil de gjøre gjennom å ta vare på og utnytte havrommet som kommunens «spiskammer» og ferdselsåre. De vil bidra til å utvikle ny

bærekraftig næringsaktivitet, og legge til rette for nye lokale bedriftsetableringer, og posisjonere Kristiansund som senter for videre satsing på blå-grønn næringsaktivitet. Et annet hovedmål er å ha klima- og miljøperspektiv i alt de gjør, med strategier om at klima- og miljøperspektiv skal være tydelig i utvikling av næringsareal, og at de skal forvalte naturen både i hav og på land slik at livsgrunnlaget for naturmangfoldet blir ivaretatt.

Arealdel

Kommuneplanens arealdel 2020 – 2032 for Smøla kommune ble vedtatt 12.11.2020.

Kommuneplanens arealdel 2020 – 2032 for Kristiansund kommune ble vedtatt 07.09.2023.

Kommuneplanens arealdel for Smøla og Kristiansund kommune dekker landarealene i kommunene, og dermed en stor mengde øyer og holmer innenfor foreslått verneområde. For sjøarealene gjelder felles sjøområdeplan for Nordmøre (11 kommuner samlet) som er beskrevet i neste kapittel.

For landarealene innenfor Griphølen i Smøla kommune, dekkes disse i hovedsak av arealformål LNF (landbruk-, natur- og friluftsmål) med hensynssone for båndlegging etter naturvernloven i arealdelen. Disse områdene er innenfor Sør-Smøla landskapsvernområde som er omtalt i kap. 4.4. Øyene har faresone for 1000-års springflo langs vannkanten, og flere av øyene har hensynssone for bevaring av kulturmiljø. Fire områder er satt av til fritidsbebyggelse, to på Hallarøya og to på Ringsøya. For landarealene innenfor Griphølen i Kristiansund kommune, er hovedøya på Grip avsatt til friområde og fritidsbebyggelse, mens de omkringliggende øyene er avsatt til LNF. Det er ikke benyttet hensynssoner. Landarealene innenfor Remman er i Smøla kommunes arealdel avsatt til LNF, med faresone for 1000-års springflo.

Andre kommunale planer

Begge kommunene har strategiske næringsplaner som har høye ambisjoner om videre utvikling av sine havområder. Kristiansund har meldt sin interesse for havvind og havbunnsmineraler, og peker på at evnen til å utnytte mulighetene havet gir er avgjørende for den fremtidige verdiskapningen i regionen. Handlingsdelen har øverst på tiltakslisten å samarbeide med nabokommuner og fylkeskommuner om krafttilgang og linjekapasitet, som vil dekke behovet for energi i regionen. Begge kommuner legger også vekt på reiseliv. Kristiansund trekker spesielt frem Grip, og Smøla ønsker å styrke helårlig opplevelses- og naturbasert reiseliv. Begge kommunen har også vedtatte kulturminneplaner.

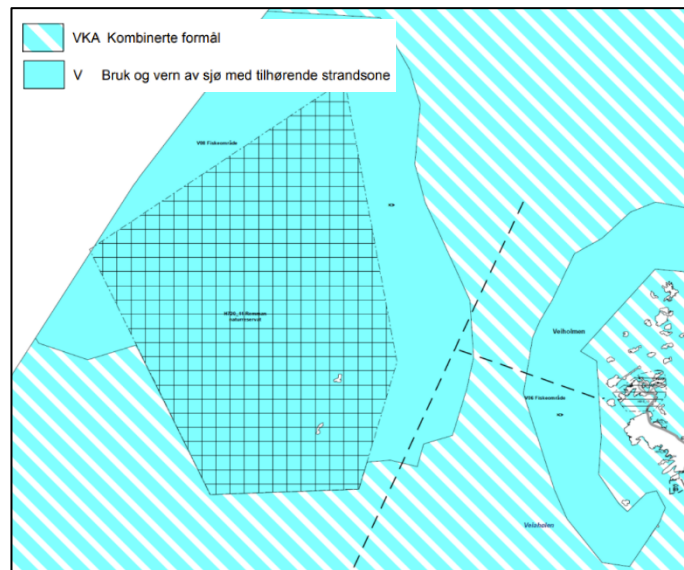
I 2024 ble Nordmørsstrategien vedtatt, som gjelder for åtte av kommunene på Nordmøre. Hovedmålet med strategien er et bærekraftig og attraktivt Nordmøre, og den har et fokus

på bolyst, bostedsattraktivitet og næringsattraktivitet. Et av løftene er «Vi ser på, og verner om, kultur og natur som verdifulle for trivsel og mangfold». Den omtaler og en forventning om sterk vekst i havnæringene, og hvordan en sterkere knytting mellom Nordmøre og ytre Trøndelag vil styrke hele verdikjeden i havbruksnæringen i regionen. Kristiansund kommune vedtok også en olje- og energiplan i 2023, med tre fokusområder; Norskehavet – olje og gass, kraft, og grønn energi (havvind, hydrogen, solcelleenergi og havbunnsmineraler).

5.3.1. Interkommunal sjøområdeplan for Nordmøre

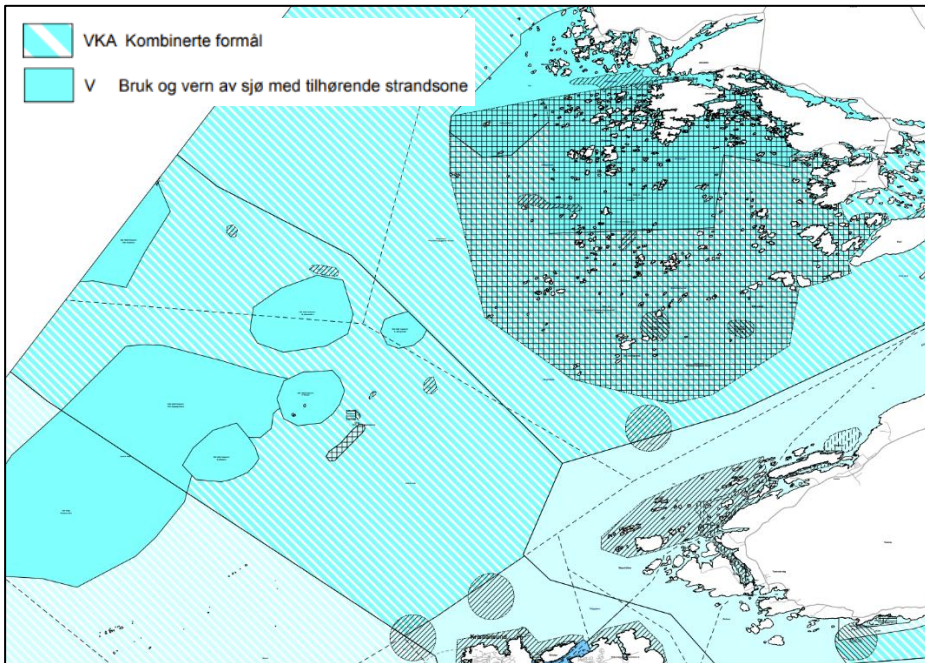
3. april 2018 ble det vedtatt en felles sjøområdeplan for Nordmøre, for til sammen elleve kommuner. Figurene viser utklipp av sjøområdeplanen ved Remman og Griphølen.

Områdene med ensfarget blåfarge og bokstavkode V omfattes av formål natur, fiske, ferdsel og friluftsliv. I disse områdene er det ikke tillatt med akvakultur. Innenfor de blå områdene ved Remman og Veiholmen fastsetter bestemmelsene at fiske har prioritet, men friluftsliv og ferdsel er tillatt.

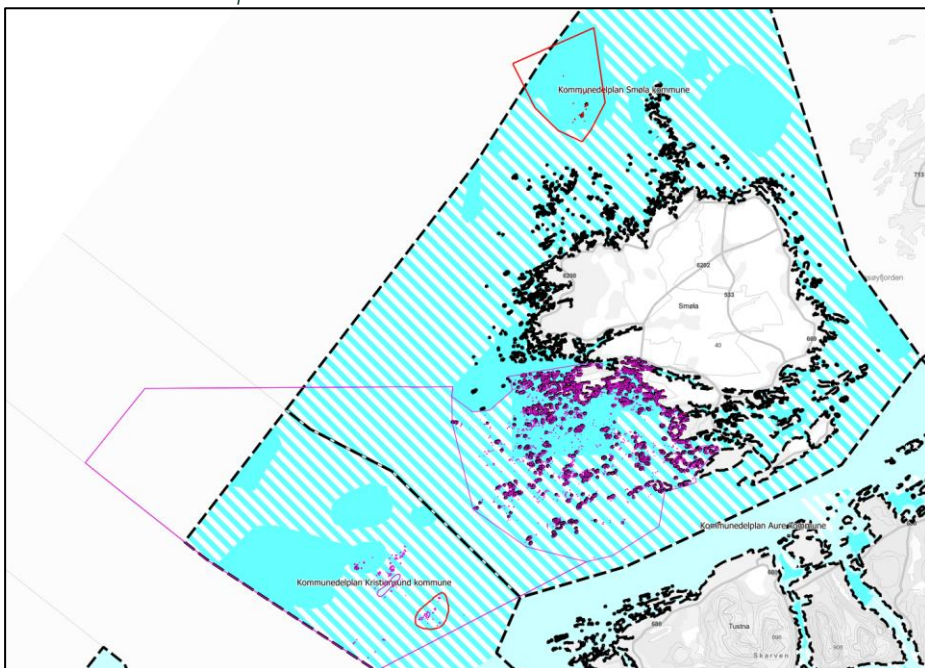

Figur 5-1 Utsnitt fra sjøområdeplan for Nordmøre ved Remman. Området skravert med ruter viser hensynssone for Remman naturreservat.

Skraverte områder (blå og hvit) med bokstavkode VKA omfatter formålene natur, fiske, ferdsel, friluftsliv og akvakultur, men akvakultur er gitt fortrinnsrett dersom det etter søknad er gitt nødvendige tillatelser etter annet lovverk. Områder med rutet skravering viser verneområder. Andre mindre områder med skravering viser hensynssoner for gytefelt, låssettingsplasser og akvakulturlokaliteter.

Figur 5-2 Utsnitt av sjøområdeplan for Nordmøre ved Griphølen. Området skravert med ruter viser hensynssone for Sør-Smøla landskapsvernområde.

Figur 5-3 Oversiktskart over foreslåtte områder for marint vern og naturreservat. Sjøområdeplan i bakgrunnen.

5.3.2. Reguleringsplaner som omfatter sjøareal i analyseområdet

Det finnes to gjeldende reguleringsplaner som har sjøareal innenfor forslaget til marint verneområde. Begge er av eldre dato, og er delvis realisert. Planene det gjelder er Jøstølen fritidsboligområde på Smøla, vedtatt i 2007 og plan for Grip vedtatt i 1998.

6. Eksisterende situasjon og verdi

Dette kapittelet gir en beskrivelse av eksisterende situasjon og verdier innenfor utredningsområdet. For enkelte tema er det delt inn i delområder og satt verdi i henhold til metoden som er omtalt i kap. 4.4.

Figur 6-1 Utsikt fra gapahuken på Rossvollhaugen på Smøla mot havet innenfor det foreslåtte marine verneområdet. Fjellene som utgjør Tustnastabban til venstre i bildet. Foto: Irene D. Rokstad, Asplan Viak.

6.1. Naturmiljø

Naturmiljø omhandler tema som utgjør det biologiske mangfoldet og dets økologiske funksjon i foreslått verneområde. Naturmiljø inkluderer registrerte verneområder, vannforekomster, naturtyper samt arter med tilhørende økologiske funksjonsområder.

Griphølen er pekt ut i marin verneplan som representant for åpne kystområder, mens Remman representerer spesielle gruntvannsområder. Området rundt Smøla er generelt av stor økologisk betydning, med rike forekomster av tareskog, skjellsand og gyteområder for kystnær fisk. Grunnområdene og det komplekse skjærgårdslandskapet gjør området til et biologisk mangfoldig og produktivt kystøkosystem og det utgjør viktige leveområder for marine arter og sjøfugl, særlig knyttet til hekking og næringssøk. Gytefelt er avgjørende for

reproduksjon og bestandsvekst av havets ressurser. I samspill med naturtyper som legger til rette for oppvekst, blir disse områdene produktive og bidrar til effektiv rekruttering. Slike områder regnes som en naturressurs for kommersielt viktige arter, men er i denne utredningen inkludert som viktige funksjonsområder for arter.

I de dypere delene av foreslått verneområde er det registrert sårbare og saktevoksende naturtyper som korallskog og svampebunn. Naturtypene i seg selv har høy egenverdi, men også viktig økologisk funksjon som beite- og oppvekstområde for et mangfold andre arter.

Vi viser også til Akvaplan-niva sin rapport om eksisterende naturverdier og forslag til referanseområder innenfor det foreslåtte verneområdet (Pettersen mfl. 2020), med utdypende informasjon om arter og naturtyper.

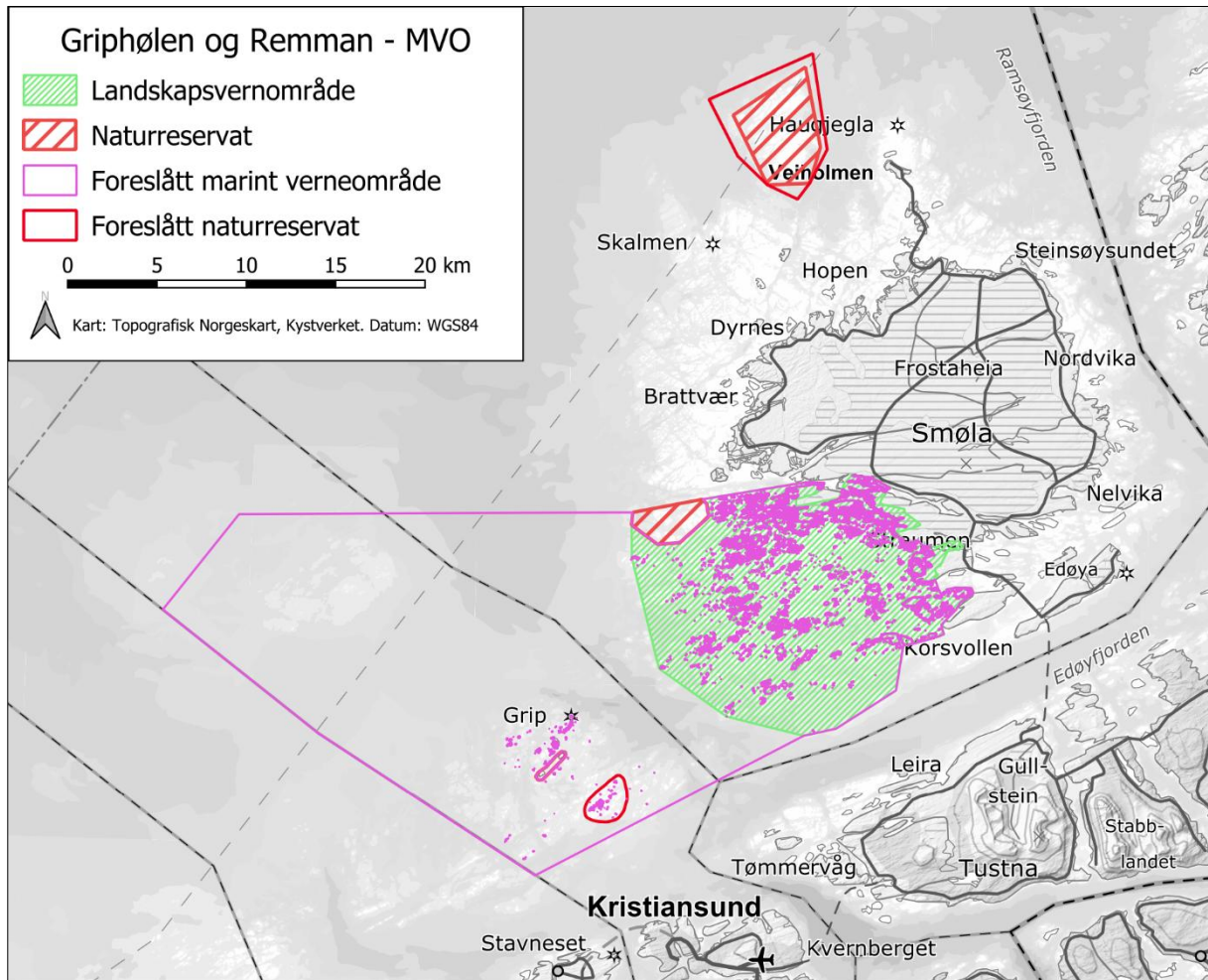
Verdivurdering av naturmiljø

For utredningstema naturmangfold er det vurdert som hensiktsmessig å slå sammen flere mindre delområder med lik natur til større delområder. Dette er gjort med tanke på utredningens overordnede nivå, samt fordi det er naturlig å samle nærliggende delområder, ettersom de kan betraktes som en mer eller mindre sammenhengende forekomst basert på gjeldende kartleggingsmetodikk. Et eksempel på dette er avgrensningen av større tareskogsforekomster. Verneområder og områder med båndlegging, og utvalgte naturtyper har høyeste forvaltningsprioritet og får i henhold til verdikriterier i M-1941 høyeste verdikategori.

6.1.1. Verneområder

Innenfor foreslåtte verneområder ved Griphølen og Remman er det fra før registrert flere mindre naturreservat og verneområder. Verneforskriften for disse områdene presiserer ikke at vernet også omfatter vannsøylen og sjøbunnen, mens dette er tydelig definert i foreslåtte verneforskrifter for Griphølen og Remman. Det største området, *Sør-Smøla landskapsvernområde med dyre- og plantelivsfredning* (ID: VV00002731), dekker store deler av kystområdet sørvest på Smøla. Formålet med dette verneområdet er å bevare både det kulturhistoriske landskapet av grasmarksdominert og beitepåvirkede plantesamfunn, og kystlyngheiområder. Det er også et rikt dyreliv innenfor området, som sjøfugl, oter og havørn. Grågås hekker i området fra tidlig vår til midt på sommeren, og landskapsvernområdet fungerer som et viktig myteområde for fjærfellende fugl, og et viktig overvintringsområde for fugl.

Ved Grip er det avgrenset et naturreservat for sjøfugl, *Grip naturreservat* (ID: VV00002883). Dette området har funksjon som et bevaringsområde som hekkeområde for gråmåke, svartbak og fiskemåke.

Figur 6-2 Eksisterende verneområder innenfor foreslått marint verneområde for Griphølen og Remman. Eksisterende naturreservat Sortna, som grenser til Sør-Smøla landskapsvernområde, er også kartfestet.

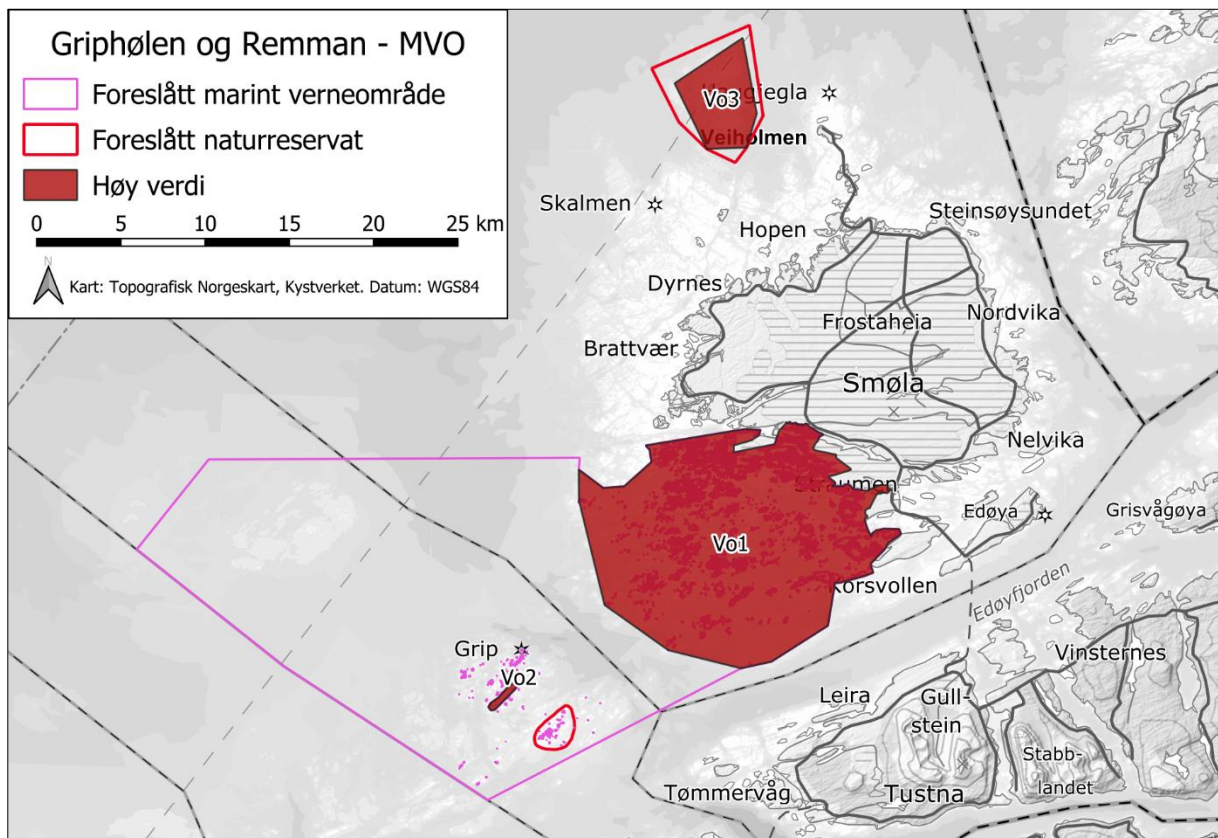
Remman naturreservat (ID: VV00002727) omfatter holmer og skjær med lite vegetasjon ut over arter som har høy salttoleranse. Sjøområdene rundt holmene og skjærene har tett og velutviklet tareskog av stortare. Området er et viktig hekkeområde for måkearter som gråmåke og svartbak, samt ærfugl, og tidvis rødnebbterne. Det er også et viktig myteområde og overvintringsområde.

Nordøst for Sør-Smøla landskapsvernområde er det også avgrenset et naturreservat, Sortna naturreservat. Området består av flere eksponerte holmer og skjær med lite vegetasjon. Området fungerer som et viktig hekkeområde og overvintringslokalitet for sjøfugl, særlig måkefugler. Sortna naturreservat vil ikke omfattes av foreslått verneområde for Griphølen, og omtales derfor ikke videre.

Etter M-1941 er alle verneområder og områder med båndlegging vurdert å være av svært stor verdi. Alle eksisterende verneområder ved Griphølen og Remman er derfor av **høy verdi** (tabell 6-1, figur 6-3).

Tabell 6-1 Oversikt over verneområder og naturreservater registrert innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman.

ID	Verneområde	Verdi	Beskrivelse
Vo1	Sør-Smøla landskapsvernområde med dyre- og plantelivsfredning	Høy	Dekker store områder av kystområdet sørvest Formålet med vernet er å bevare landskapet, fugleliv, kystlynghei og høgmyr i området.
Vo2	Grip naturreservat	Høy	Området inkluderer to holmer og grunnområdet mellom disse. Formålet er å bevare et hekkeområde for gråmåke, svartbak og fiskemåke.
Vo3	Remman naturreservat	Høy	Naturreservatet dekker flere holmer og skjær nord for Smøla. Formålet er å bevare et område som fungerer som hekke- og overvintringsområde for fugl, samt et viktig område for tareskog.

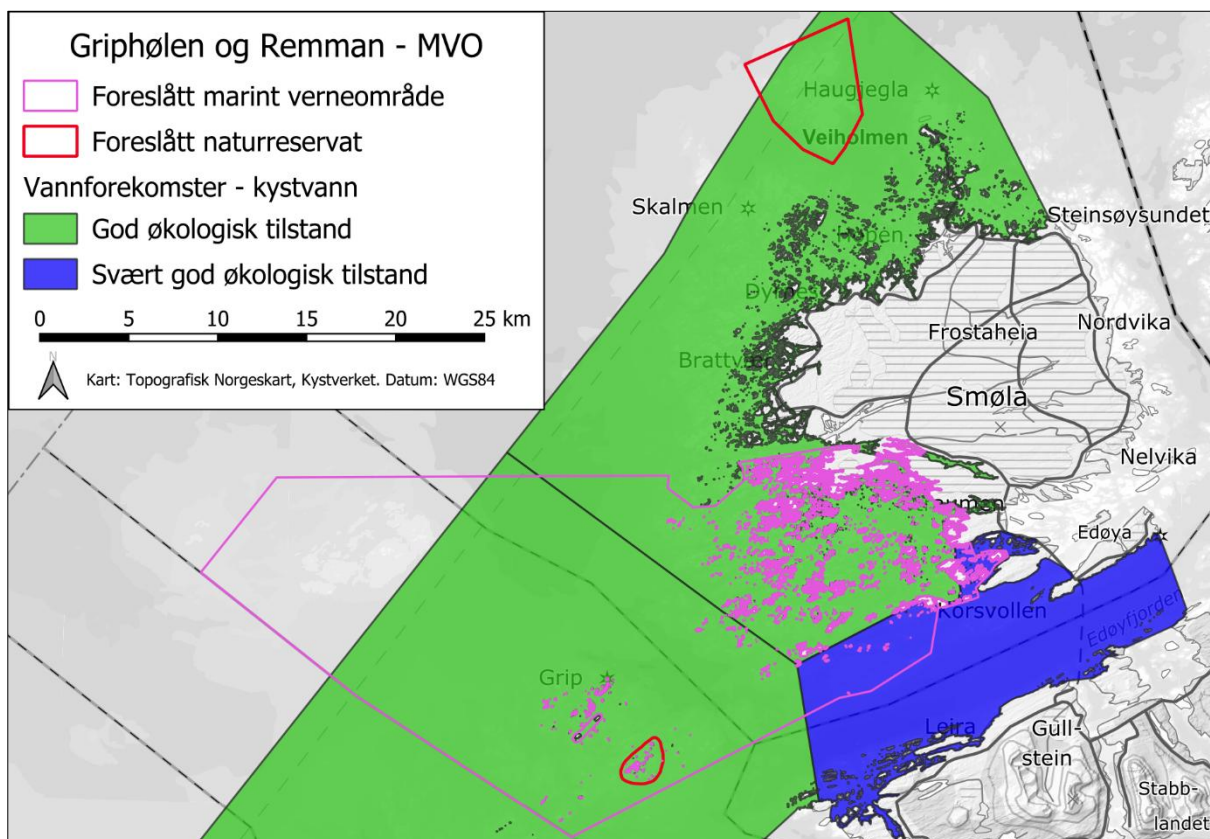

Figur 6-3 Verdikart for eksisterende verneområder innenfor foreslåtte verneområder ved Griphølen og Remman. Delområder er nummerert jf. Tabell 6-1.

6.1.2. Vannmiljø

Kystvann – Vannforekomster jf. Vannforskriften

Foreslått verneområde ved Griphølen overlapper med fire vannforekomster og omfatter vannforekomsten *Kristiansund-ytre* (ID: 0303000030-C), *Smølas nord- og vestsida* (0303000032-10-C), *Edøyfjorden* (0303000032-2-C) og *Skjølbergvåg* (0303000032-2-C). Foreslått verneområde ved Remman overlapper også med vannforekomsten *Smølas nord- og vestsida*. Alle vannforekomstene ligger i økoregionen «Norskehavet sør» (H). Vannforekomstene *Kristiansund-ytre* og *Smølas nord- og vestsida* er av vanntypen åpen eksponert kyst (1), mens *Edøyfjorden* er av vanntypen moderat eksponert kyst (2), og *Skjølbergvågen* er av vanntypen ferskvannspåvirket beskyttet fjord (4).

Figur 6-4 Kystvannforekomster innenfor foreslåtte verneområder ved Griphølen og Remman.

Ifølge Vann- Nett er vannforekomsten *Kristiansund-ytre* (ID: 0303000030-C) i god økologisk tilstand (høy presisjon på datagrunnlaget) og god kjemisk tilstand (middels presisjon). Tilsvarende for vannforekomsten *Smølas nord- og vestsida* (ID: 0303000032-10-C) med god økologisk tilstand (høy presisjon) og god kjemisk tilstand (middels presisjon).

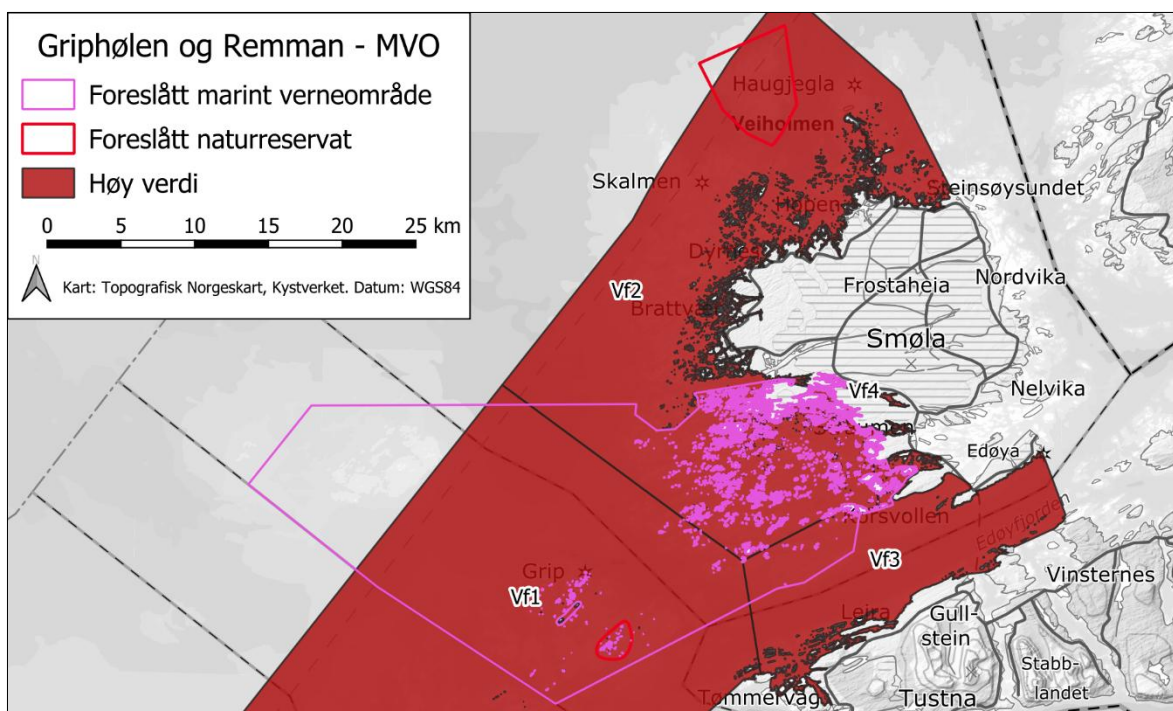
Vannforekomsten *Edøyfjorden* (ID: 0303021300-C) er registrert med svært god økologisk tilstand (høy presisjon), og udefinert kjemisk tilstand. Udefinert kjemisk tilstand betyr at det ikke foreligger et godt nok kunnskapsgrunnlag til at det kan gjøres en vurdering av den kjemiske tilstanden i vannforekomsten.

Vannforekomsten *Skjølbergvåg* (ID: 0303000032-2-C) er i god økologisk tilstand, men tilstandsvurderingen er ikke gitt noen presisjon. Videre er vannforekomsten i udefinert kjemisk tilstand.

Vannforekomster verdisettes basert på økologisk og kjemisk tilstand. Alle vannforekomstene er av **høy verdi** (tabell 6-2, figur 6-5).

Tabell 6-2 Oversikt over kystvannforekomster registrert innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman.

ID	Vannforekomst	Verdi	Økologisk tilstand	Kjemisk tilstand	Beskrivelse
Vf1	Kristiansund-ytre	Høy	God	God	Vannforekomst av høy verdi grunnet økologisk og kjemisk tilstand. Er av vanntypen H1.
Vf2	Smølas nord- og vestside	Høy	God	God	Vannforekomst av høy verdi grunnet økologisk og kjemisk tilstand. Er av vanntypen H1.
Vf3	Edøyfjorden	Høy	Svært god	Udefinert	Vannforekomst av høy verdi grunnet økologisk og kjemisk tilstand. Er av vanntypen H2.
Vf4	Skjølbergvågen	Høy	God	Udefinert	Vannforekomst av høy verdi grunnet økologisk og kjemisk tilstand. Er av vanntypen H4.

Figur 6-5 Verdikart for kystvannforekomster innenfor foreslåtte verneområder ved Griphølen og Remman. Vannforekomstene er nummerert jf. tabell 6-2.

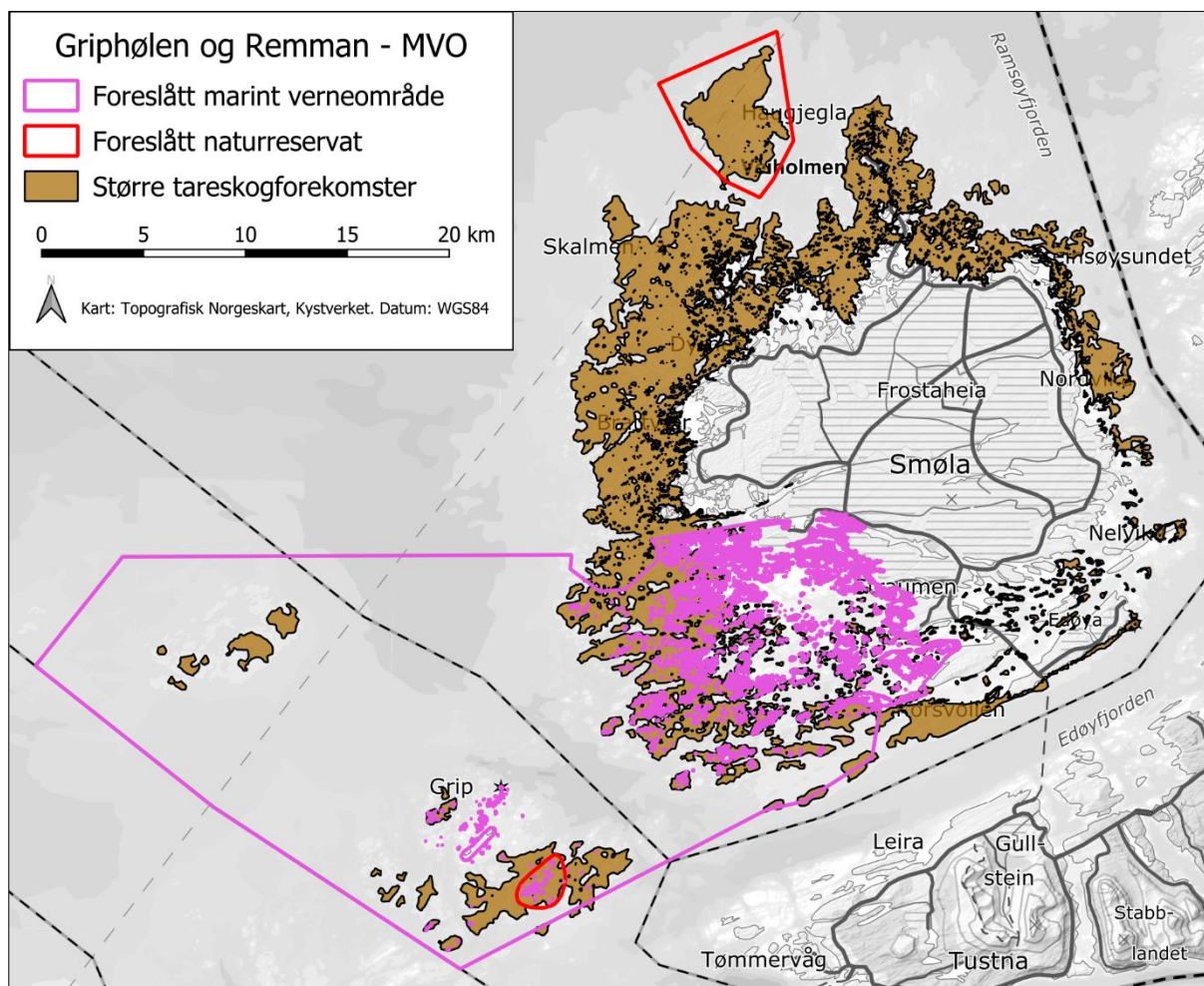
6.1.3. Naturtyper

Kartlegging og verdivurdering av marine naturtyper i Norge gjennomføres i henhold til Direktoratet for naturforvaltnings håndbok 19 (2007). Denne håndboken beskriver et utvalg naturtyper som anses som sårbare og økologisk viktige, og gir kriterier for hvordan verdien av disse skal vurderes. I 2020 startet Miljødirektoratet arbeidet med å gå over til kartleggingssystemet *Natur i Norge* (NiN 3.0) for marine naturtyper. Dette nye systemet er planlagt lansert innen 2026, og vil gi et mer helhetlig og oppdatert rammeverk for kartlegging og klassifisering. Tilstedeværelse av rødlistede arter, eller dersom naturtypen selv er rødlistet, kan bidra til at naturtypen vurderes som mer verdifull. De naturtypene som omtales videre i dette dokumentet, er vurdert etter gjeldende retningslinjer i M1941.

Langs kysten av Norge er det flere marine naturtyper som er økologisk viktige, og som bidrar til høy økologisk produksjon. Tareskoger danner undersjøiske skoger som gir skjul og næring for en rekke arter, mens ålegrassamfunn i grunne bukter og fikser fungerer som viktige oppvekstområder for fisk og virvelløse dyr. Bløtbunnsområder i strandsonen er rike på bunndyr og viktige som beiteområde for fugl og fisk. I dypere vann finnes korallforekomster, både øyekorallrev og korallskoger dannet av hornkoraller, som danner tredimensjonale habitater og er viktige for fisk og annen bunnlevende fauna. Svampebunn danner også tredimensjonale habitater på fjellbunn, mens sjøfjærbunn skaper strukturelle leveområder på bløtbunnsområder. Disse naturtypene er viktige både for økosystemfunksjoner og som indikatorer på miljøtilstand.

Større taeskogforekomster (I01)

Naturtypen større taeskogforekomster er registrert langs store deler av kyststripen og i grunne områder rundt Smøla og omegn (figur 6-6).

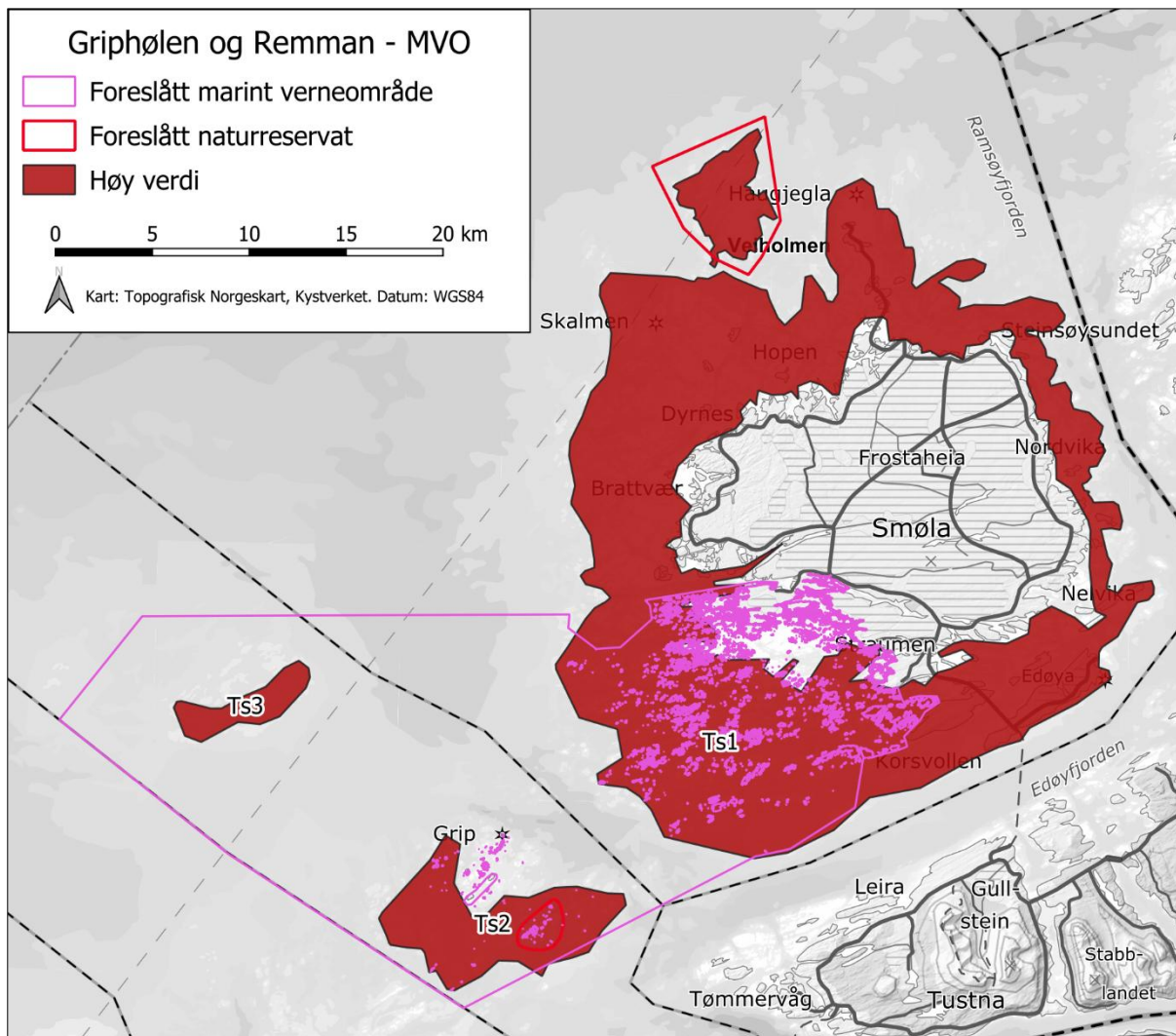

Figur 6-6 Større taeskogforekomster innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman. Delområder er nummerert jf. Tabell 6-3.

Innenfor foreslått verneområde er det registrert mange forekomster av utformingen *taeskog med kun stortare* (DN-HB 19: I0901). Alle forekomstene er modellert, og er registrert inn i 2019 av NIVA i forbindelse med Nasjonalt program for kartlegging av biologisk mangfold - kyst (Bekkby mlf. 2020). For noen av forekomstene er modellen validert mot egnet substrat i marine grunnkart for Søre Sunnmøre, og feltobservasjoner av stortare bekrefter forekomstene.

Avgrensede taeskogforekomster med en avstand på opptil 400 meter mellom hverandre blir regnet som én sammenhengende forekomst. I denne utredningen er det imidlertid vurdert hensiktsmessig å slå sammen avgrensninger til større delområder, selv om

avstander kan overstige 400 m. Det avgrenses tre delområder av naturtypen større tareskogsforekomster.

Figur 6-7 Verdikart for større tareskogforekomster innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman. Delområder er nummerert jf. tabell 6-3.

Den større tareskogforekomsten *Rundt Smøla* strekker seg langs kysten hele veien rundt Smøla, inkludert inn i foreslått verneområde ved Remman. Sørvest i Griphølen ligger forekomsten *Grip-området*, og nordvest ligger forekomsten *Havområdene utenfor Grip*. I Naturbase er avgrensningene i de forskjellige forekomstene registrert som viktige (B-verdi) og svært viktige (A-verdi). Med bakgrunn i tareskogens totale areal og nærhet til gytefelt og viktige funksjonsområder for rødlistede fugler, vurderes det at de tre større tareskogforekomstene *Rundt Smøla*, *Grip-området* og *Havområdene utenfor Grip* er av **høy verdi** (tabell 6-3, figur 6-7).

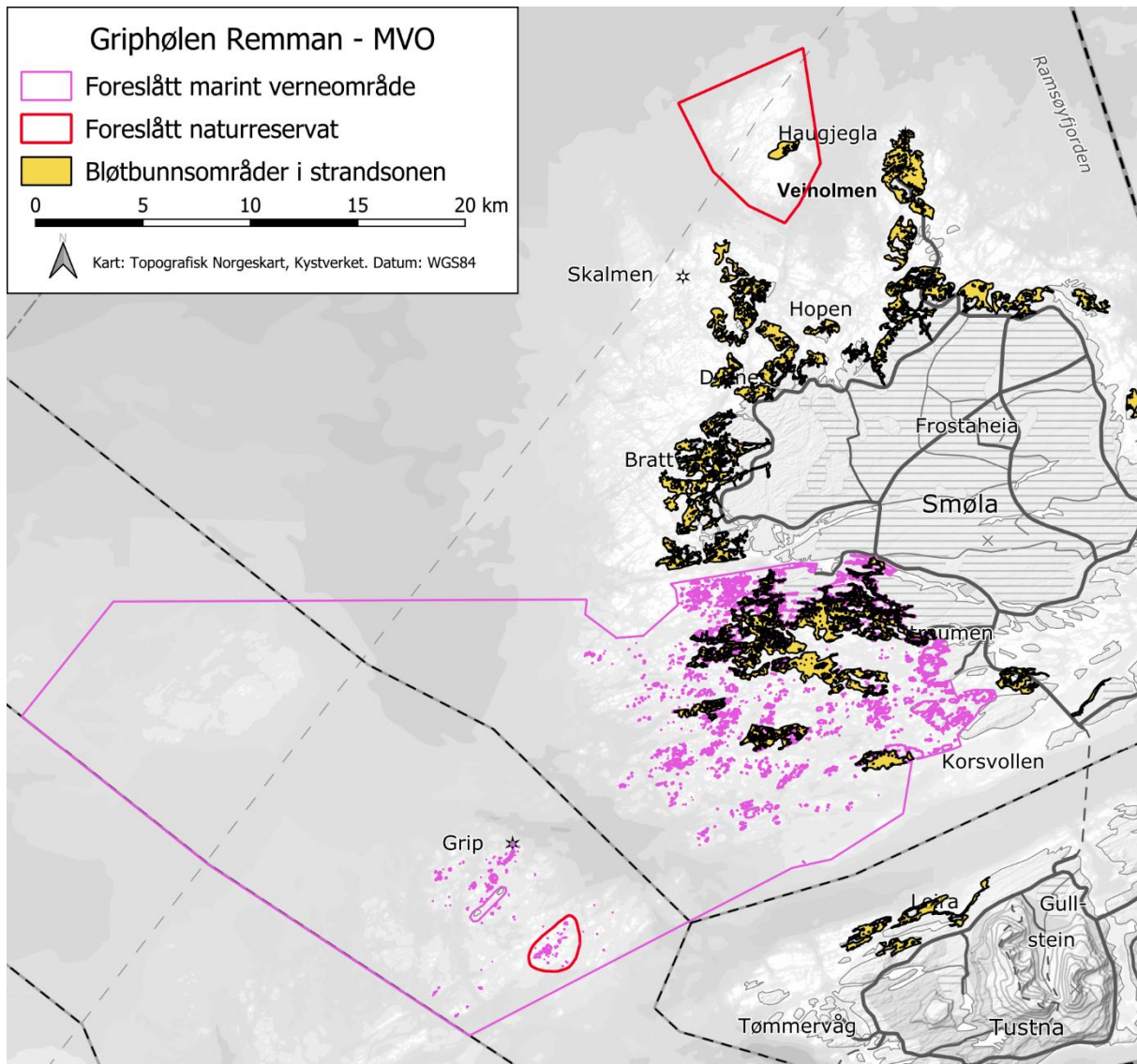
Bløtbunnsområder i strandsonen (I08)

Innenfor foreslått verneområde Griphølen er det registrert flere bløtbunnsområder i strandsonen (figur 6-9), inkludert *Buarnøya*, *Jøa*, *Klauvholmen*, *Kråkværet-Tjørnøya*, *Sandværet-Nordøya* og *Storstraumen*. Bløtbunnsområdene er avgrenset og innregistrert av NIVA i 2019 som del av Nasjonalt program for kartlegging av biologisk mangfold - kyst (Bekkby mfl. 2020). Avgrensning av forekomstene er basert på ortofoto og dybdedata, og er ikke bekreftet i felt.

Figur 6-8 Bløtbunnsområde i strandsonen. Foto: Mette Eilertsen.

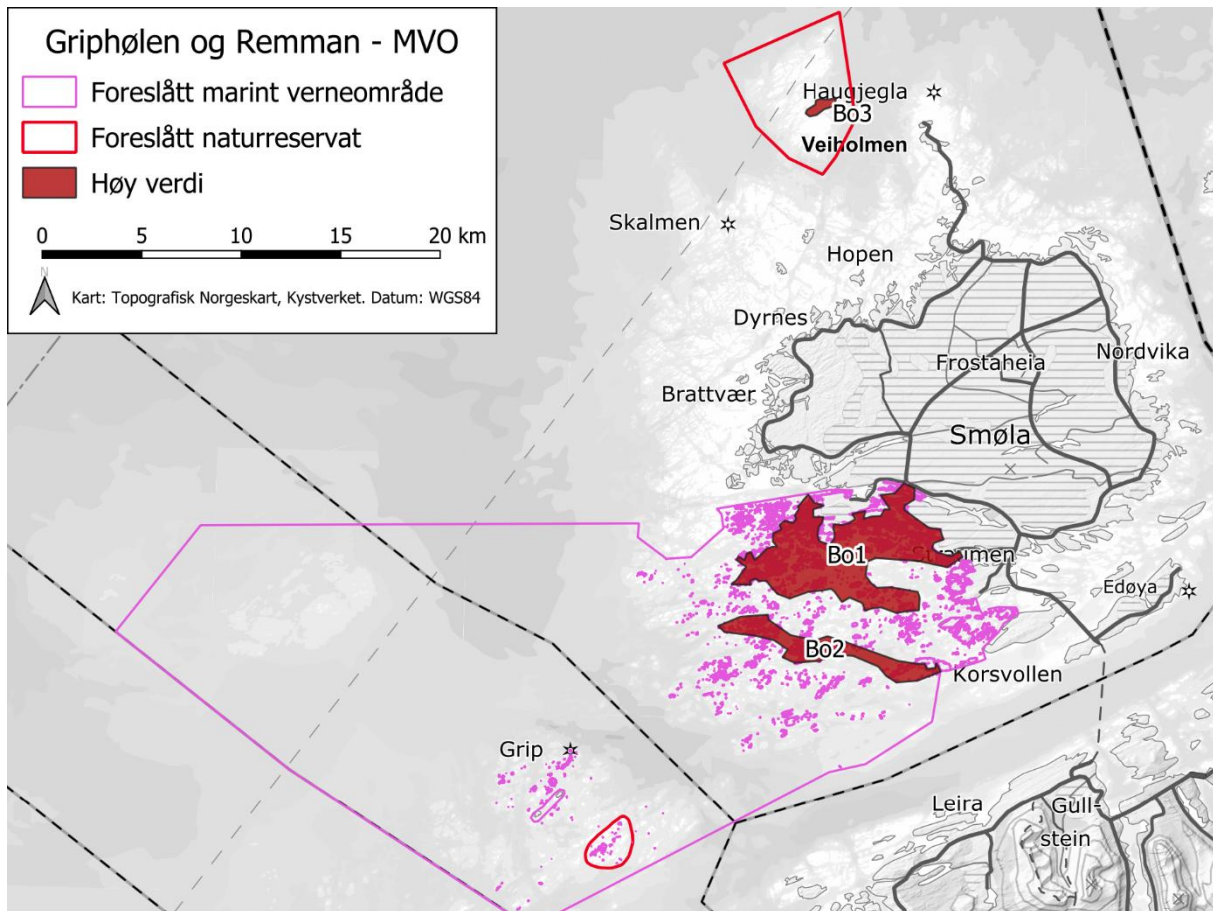
Alle disse bløtbunnsområdene er registrert som svært viktige i Naturbase, utenom *Storstraumen* som er registrert som viktig. Det er her vurdert mest hensiktsmessig å slå sammen bløtbunnsområdene i den indre delen, inkludert *Jøa*, *Kråkværet-Tjørnøya* og *Storstraumen*, til ett større delområde, *bløtbunnsområder i indre del av Griphølen*. Bløtbunnsområdene rundt holmer og mindre øyer i den midtre delen av Griphølen, *Buarnøya*, *Klauvholmen* og *Sandværet - Nordøya*, slås sammen til et eget delområde, *bløtbunnsområder i midtre del av Griphølen*.

Figur 6-9 Bløtbunnsområder i strandsonen innenfor foreslått verneområde for Griphølen og Remman. Delområder er nummerert jf. tabell 6-3.

Bløtbunnsområdene *Nordholmskjæra* og *Kjølen* ligger innenfor foreslått verneområde ved Remman. Også disse forekomstene er registrert inn av NIVA i 2019 (Bekkby mfl. 2020), og er avgrenset basert på ortofoto og dybdedata, og er heller ikke bekreftet i felt. Begge områdene er registrert som svært viktige (A-verdi). De to forekomstene blir slått sammen til ett delområde, *bløtbunnsområder ved Remman*.

Samlet er det avgrenset tre delområder av naturtypen bløtbunnsområder i strandsonen ved Griphølen og Remman, som er av **høy verdi** (tabell 6-3, figur 6-10) grunnet totalarealet, som funksjonsområde for rødlistet fugl, samt foreliggende verdi i Naturbase.

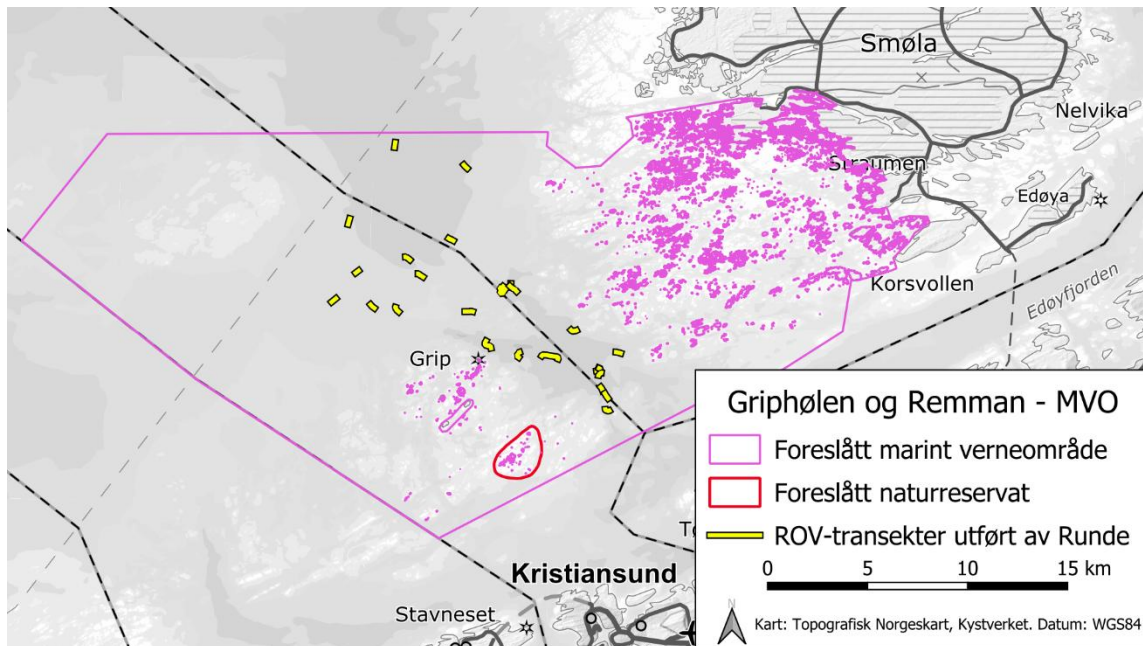
Figur 6-10 Verdikart for bløtbunnsområder i strandsonen innenfor foreslått verneområde for Griphølen og Remman. Delområder er nummerert jf. tabell 6-3.

Korallforekomster (109)

Innenfor foreslått verneområde er det i Havforskningsinstituttets MAREANO database avgrenset et modellert område av korallforekomster sørøst for Grip. Det er ingen kjente korallrev i foreslått verneområde, men det er flere registreringer nordvest for Smøla, samt 500 m sør for vernegrensene mot sør i Edøyfjorden. I forbindelse med MAREANO-prosjektet (Marine AREA database for Norwegian waters), et nasjonalt tverrfaglig program opprettet for å kartlegge havbunnen i norske områder, er det blitt kartlagt i sjøområdene nord for verneområdet og i Edøyfjorden. Her er det observert både korallrev av øyekorall (NT = nær truet jf. Artsdatabankens rødliste 2021), og hornkoraller. Runde Forskning har utført kartlegging av marint naturmangfold på oppdrag fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal i forbindelse med å øke kunnskapsgrunnlaget for marint naturmangfold i det planlagte verneområdet. Kartleggingen i de dype områdene av Griphølen som viste til viser til høy tetthet av flere arter av hornkoraller i sjøområdene nord for Grip og i

Griphølen. Det er blant annet registrert hornkorallene sjøtre (NT), sjøbusk og risengrynskorall.

Det ble utført kartlegging fra 100 m og dypere i områder innenfor grunnlinjen, altså linjen langs kysten som brukes som utgangspunkt for å måle Norges maritime grenser.

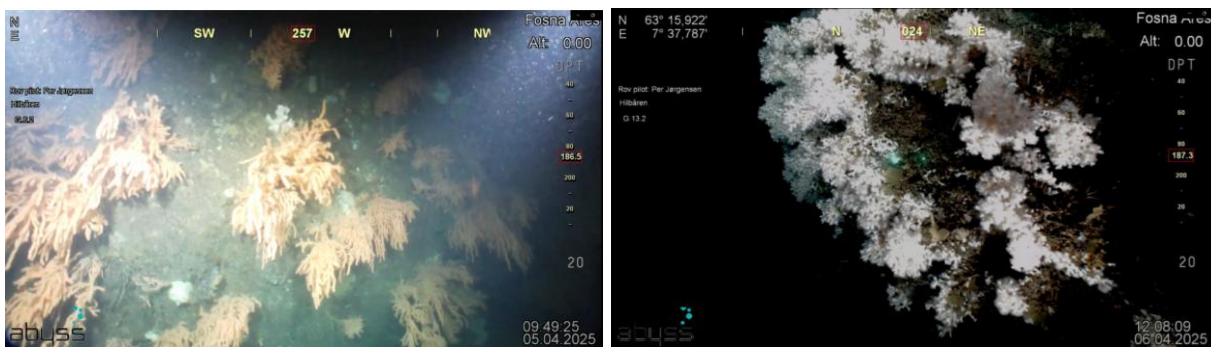
Figur 6-11 Kart over undersøkte områder utført av Runde Forskning.

Det ble observert flere områder med svært tett til tett forekomst av særlig risengrynskoraller og sjøbusk, samt noe sjøtre (NT). Det er i tillegg observert mye korallgrus fra steinkorallen øyekorall (NT), som er en av de to, og den mest vanlige, revdannende korallartene i Norge. Korallgrus er en naturtype som består av sedimentbunn der avdøde fragmenter av øyekorall er dominerende. Naturtypen er viktig da den fungerer som leveområde for et stort biologisk mangfold. Det er kun observert enkeltstående mindre kolonier av øyekorall.

Det foreligger ingen offisielle kriterier knyttet til tetthet eller minsteareal for å avgrense korallforekomster. Etter DN HB-19 skal øyekorallrev avgrenses og gis A-verdi i områder der rev fremstår som en tydelig, intakt struktur, levende deler og høy artsdiversitet. Det stilles ingen kriterier for minstestørrelse for revet. For hornkorallskog, også omtalt som korallskog eller hardbunnskorallskog, legges det vekt på tetthet, struktur og habitatverdi, særlig knyttet til fiskebestander, men det stilles ingen kriterier til tetthet av kolonier av hornkorallene eller minsteareal for avgrensning. OSPAR (Oslo-Paris-konvensjonen), som er et internasjonalt samarbeid med mål om å beskytte marint naturmangfold i nordøstlig del av Atlanterhavet, gir eksempler på varierende tetthet av kolonier av hornkorall innenfor

avgrensninger. Mindre arter, som risengrynskoraller, kan forekomme med tettheter på 50 til 200 kolonier per 100 m², mens større arter som sjøtre er beskrevet å sjelden overstige tettheter på 1 til 2 kolonier per 100 m². I noen områder forekommer koraller med en tetthet på opp mot 700 kolonier per 100 m². Det foreligger altså ingen terskelverdier knyttet til tetthet av hornkoraller eller minsteareal for å avgrense naturtypen korallskog.

Med bakgrunn i kartleggingen utført av Runde Forskning er det avgrenset fem områder med korallskog knyttet til tette forekomster av hornkoraller, ett område med levende øyekorall, og syv områder med korallgrus og mindre døde kolonier av øyekorall (figur 6-13). Områdene er avgrenset basert på skjønnsmessige vurderinger knyttet til beskrivelsene av naturtypene i DN HB-19, OSPAR og beskrivelser av tettheter som fremkommer i Tangen og Fossen 2012. Det er i tillegg vurdert at korallområdene ved Griphølen trolig er viktige som funksjonsområde for det biologiske mangfoldet i området, og særlig for fiskebestander.

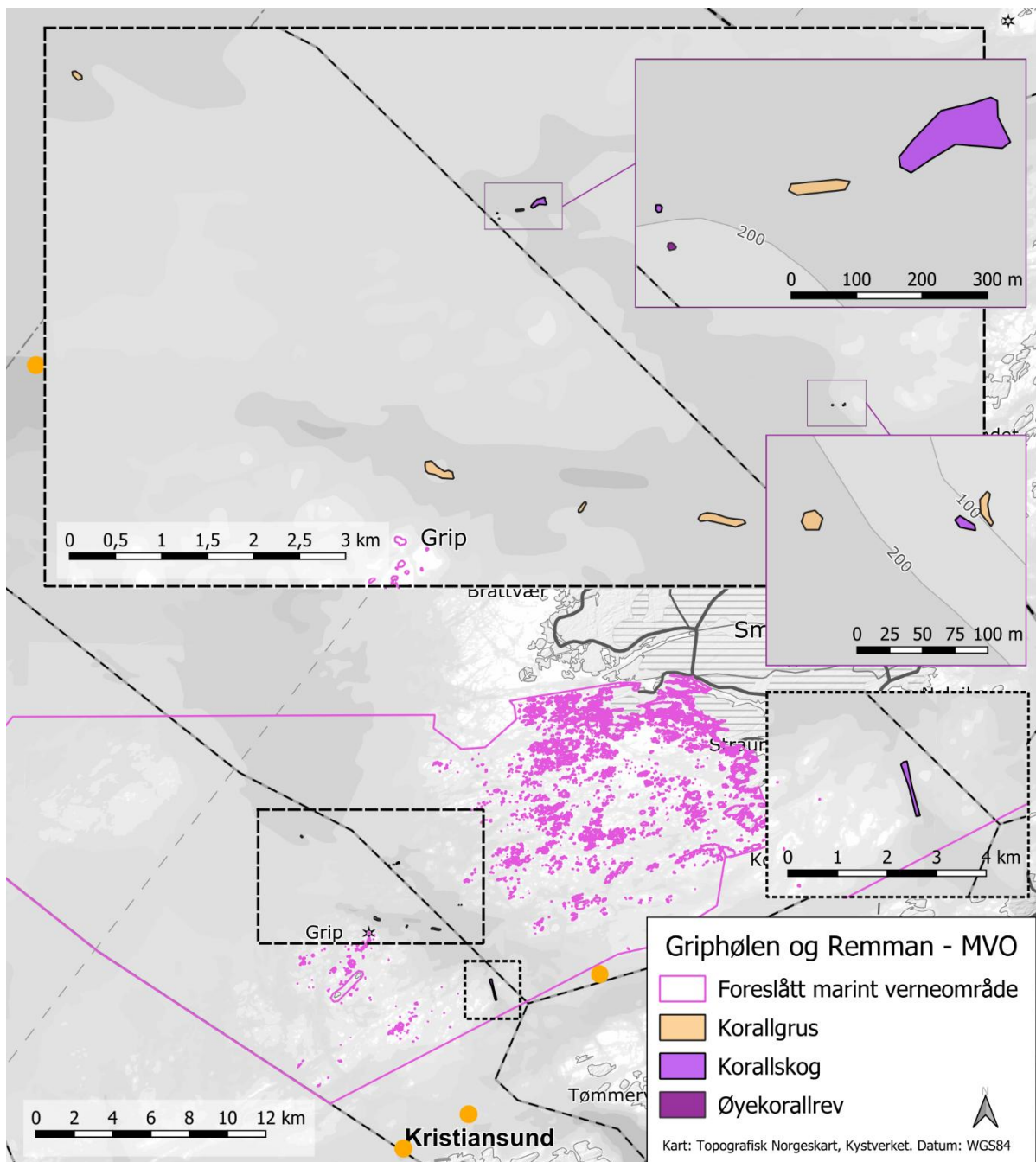

Figur 6-12 Koraller kartlagt av Runde Forskning ved Griphølen. Til venstre: tett forekomst av risengrynskoraller, til høyre: øyekorallrev. Bildene er hentet fra Vabø og Lyngre 2025.

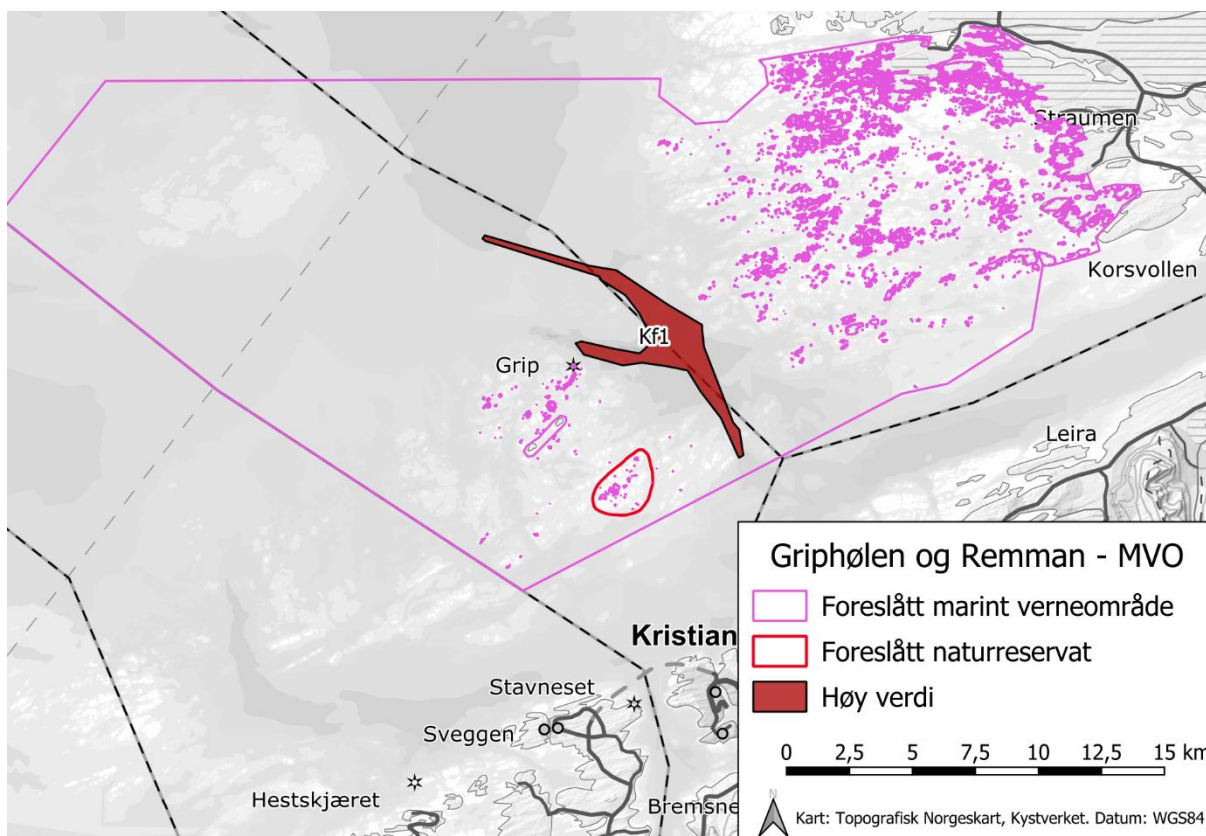
Det er vurdert hensiktsmessig å slå sammen alle områder med hornkorallskog, levende og død øyekorall, og områder med korallgrus slått sammen til ett større delområde. Dette delområdet, *Nord for Griphølen* (delområde Kf1), er vurdert å være av **høy verdi**, grunnet observasjoner av øyekorall og sjøtre, som er rødlistede arter med status som nær truet, i tillegg til å være i nærheten av gytefelt for torsk, uer, rødspette og sild.

På grensen til foreslått verneområde for Griphølen er det registrert et korallrev i forbindelse med MAREANO-prosjektet. Revet ligger ca. 500 m fra grensen til foreslått verneområde. Dette revet er omtalt og vurdert i en rapport fra Havforskningsinstituttet fra 2000 (Fosså mfl.). I rapporten ble det gjort en vurdering av forekomst og tilstand for øyekorallrev langs Norskekysten basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag, informasjon hentet fra fiskere, og data fra Havforskningsinstituttet sitt tidligere feltarbeid, samt fra ny kartlegging. Omtalt rev er, ifølge Fosså mfl. (2000), beskrevet for første gang i en rapport om Norges korallrev utgitt av Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab Forhandlinger i

1944 (Dons). Informasjonen som er inkludert i MAREANO-prosjektet sine kart er vurdert å være validert gjennom prosjektet. Med bakgrunn i kartleggingen utført i 2025, samt andre nærliggende registreringer av korallforekomster sør og sørvest for foreslått verneområde er det ikke usannsynlig at det vil være flere forekomster i området. Potensiale for tilstedeværelse av korallforekomster vurderes i avsnittet nedenfor.

Figur 6-13 Oversikt over korallforekomster innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman. Gule prikker viser til korallrev kartlagt eller innhentet informasjon om eksisterende kunnskapsgrunnlag av Havforskningsinstituttet gjennom MAREANO-prosjektet.

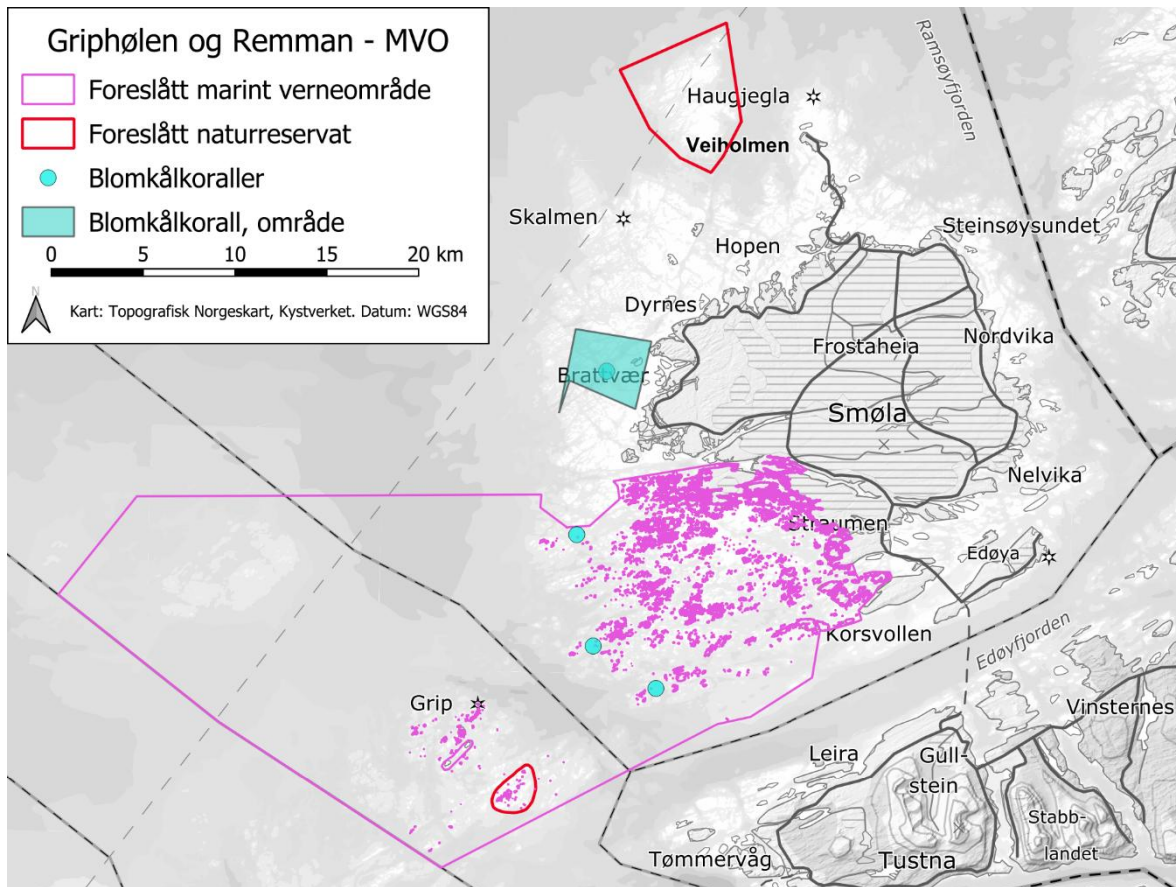
Figur 6-14 Verdikart for korallforekomster innenfor foreslått verneområde for Griphølen og Remman. Delområder er nummerert jf. tabell 6-3.

Potensiale for funn av korallforekomster

Blomkålkoraller (*Drifa glomerata*) er bløtkoraller som kan bygge korallskoger på hardt substrat fra 30 m dyp og ned til 1500 m dyp (Kutti & Husa 2021). Blomkålkoraller er en livskraftig art og lever ofte på strømeksponeerte områder. I området rundt Smøla er det fra før av registrert flere områder med tett forekomst av blomkålkorall. I områder der korallen forekommer tett bidrar den til å danne et tredimensjonalt habitat som gir levested og skjul for en rekke arter, og som også kan være svært viktige i nærheten av gytefelt.

Det foreligger ingen spesifikke kriterier for hvordan blomkålkorallskog skal avgrenses i forhold til tetthet og areal, men når avgrenset, havner blomkålkorallskog innunder den rødlistede naturtypen hardbunnskorallskog, som er nær truet (NT).

Det foreligger i dag tre punktregistreringer av blomkålkoraller innenfor foreslått verneområde ved Griphølen. Etter samtale og informasjon fra lokale dykkere fremkommer det at det generelt sett er mye blomkålkorall på vest og nordvestsiden av Smøla. Ved Ytre Skomsøya og Brattvær er det fra før av avgrenset et område for blomkålkoraller i Artskart.

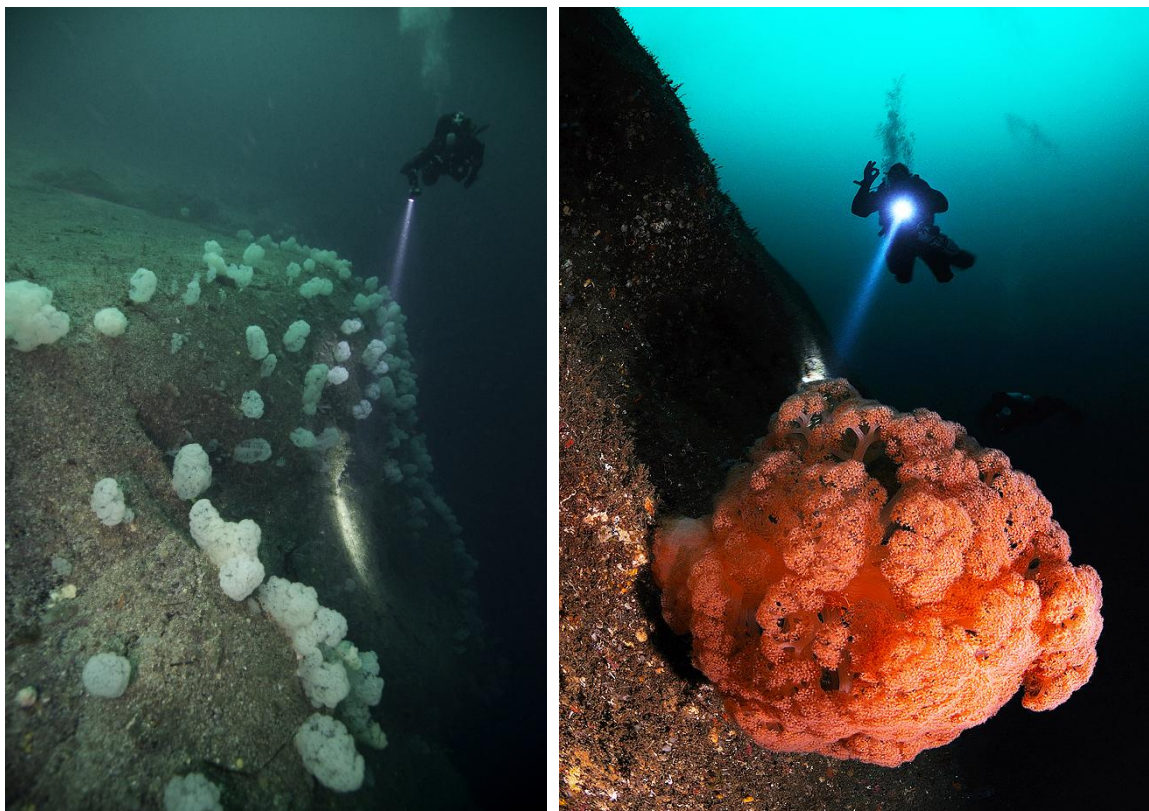

Figur 6-15 Oversikt over avgrenset område med blomkålkoraller, samt punktregistreringer av arten fra Artskart.

Lokale dykkere har i mange tiår dykket i sjøområdene ved Smøla. De melder om at det er observert mange områder med forekomst av blomkålkorall. Kartleggingen utført av Runde Forskning avdekket ikke ytterligere forekomster av blomkålkorall (Vabø & Lyng 2025) enn det som foreligger av registreringer i Artskart. Dette er trolig fordi det ikke ble utført kartlegging over 100 m dyp, da arten forekommer ofte i dybdeintervallet fra 90 til 35 meter.

Flekkvis tette forekomster av blomkålkoraller er trolig vanlig innenfor foreslått verneområde ved Griphølen, men ettersom det ikke foreligger spesifiseringer av hvilke områder blomkålkoraller forekommer med tettheter tilsvarende blomkålkorallskog er det ikke gjort avgrensinger av naturtypen. Blomkålkoraller inngår dermed i hverdagsnatur i sjøområdene rundt Smøla.

Videre er det også sannsynlig at det finnes flere korallforekomster enn det som ble avdekket innenfor foreslått verneområde fra kartlegging utført av Runde Forskning AS. Etter samtale med fiskerinæringen oppgis det at det kan være mulige korallforekomster sør for Griptaren. Dette området er ikke undersøkt og det er fremdeles store deler av sjøområdet både innenfor foreslått verneområde og utenfor som ikke er kartlagt for sårbar og viktig natur.

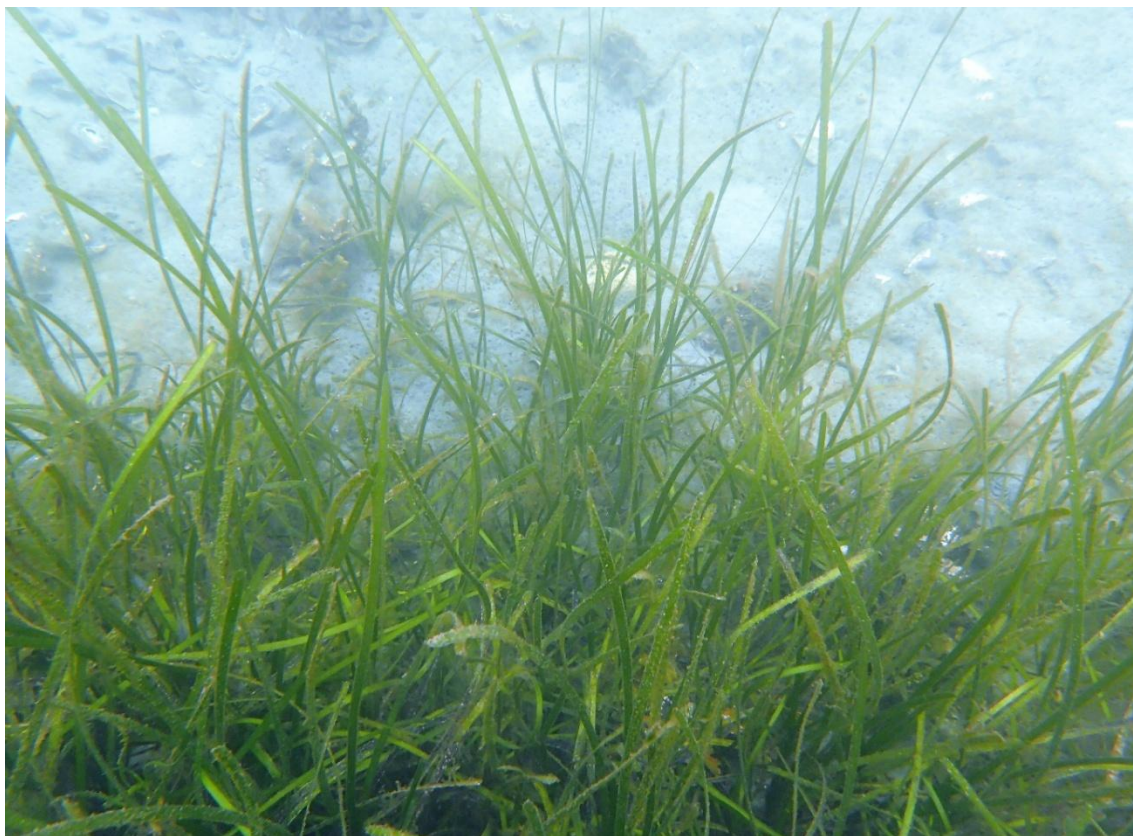
Figur 6-16 Venstre: Blomkållkorallskog ved Husevågøy, Måløy kommune. Foto: Magnus Ternes dykker og erfaren undervannsfotograf. Høyre: Blomkållkorall ved Gjeslingan, innenfor Sør-Smøla landskapsvernområde. Foto: Nils Aukan, dykker og en av Norges mest erfarne undervannsfotografer.

Ålegrasenger og andre undervannsenger (I11)

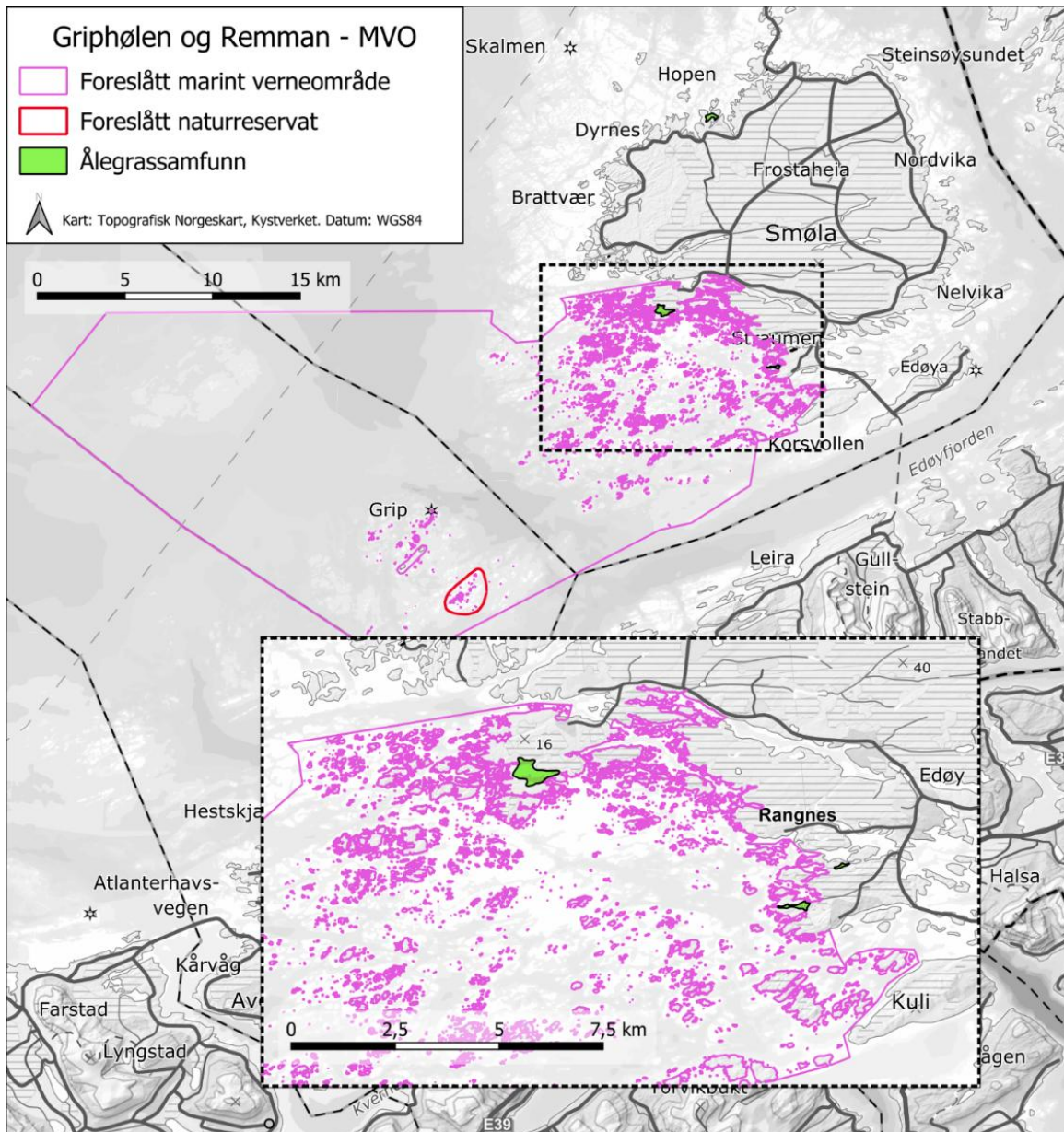
Innenfor foreslått verneområde ved Griphølen foreligger det en forekomst av ålegraseng ved Jøa, samt tre forekomster ved Rossvolløya. Disse engene ble registrert inn som viktig (B verdi) i 1999 av Smøla kommune og Miljøfaglig Utredning (Gaarder & Jordal 2000; Jordal 2004).

Avgrensingen av ålegrasengen Jøa: ved Møstua overlapper med land, og består av flere mindre poller og bukter. Det er registrert noe havgras og ålegras i de ytre (dypeste) delene av forekomsten, mens det i de indre delene er registrert brakkvannsenger.

De tre ålegrasengene *Rossvolløya: Flakaneset, sørlege del, Rossvolløya: Breidneset, nordlege del* og *Rossvolløya: sørvest for Kalvøya* slås sammen til ett delområde. Også deler av disse forekomstene overlapper med land, samt grunne poller og viker med brakkvannseng i indre deler, og havgras og/eller ålegras i dypere deler av avgrensningene.

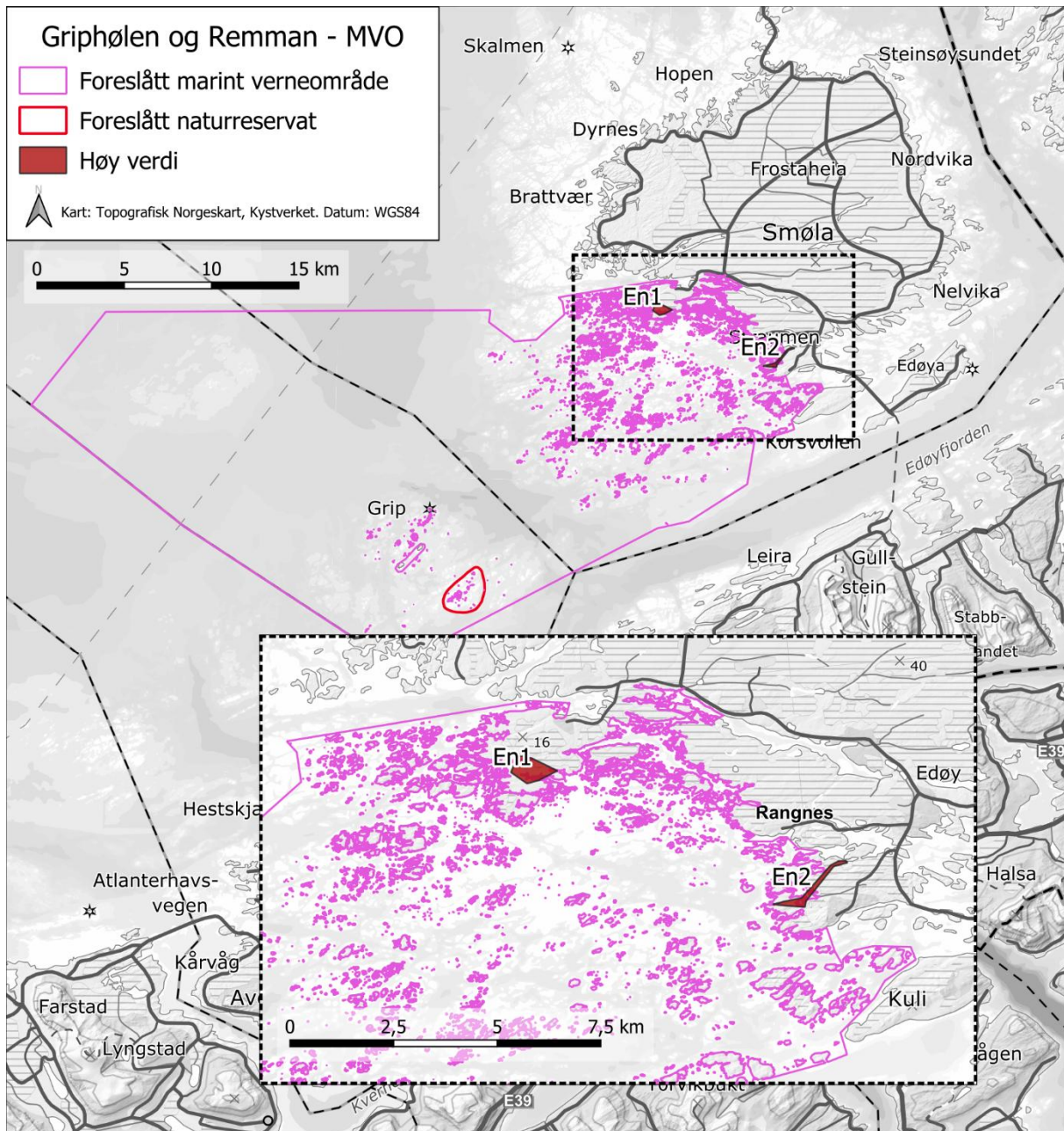

Figur 6-17 Bilde av ålegrasseng. Foto: Mette Eilertsen.

Figur 6-18 Undervannsenger registrert innenfor foreslått verneområde for Griphølen og Remman.

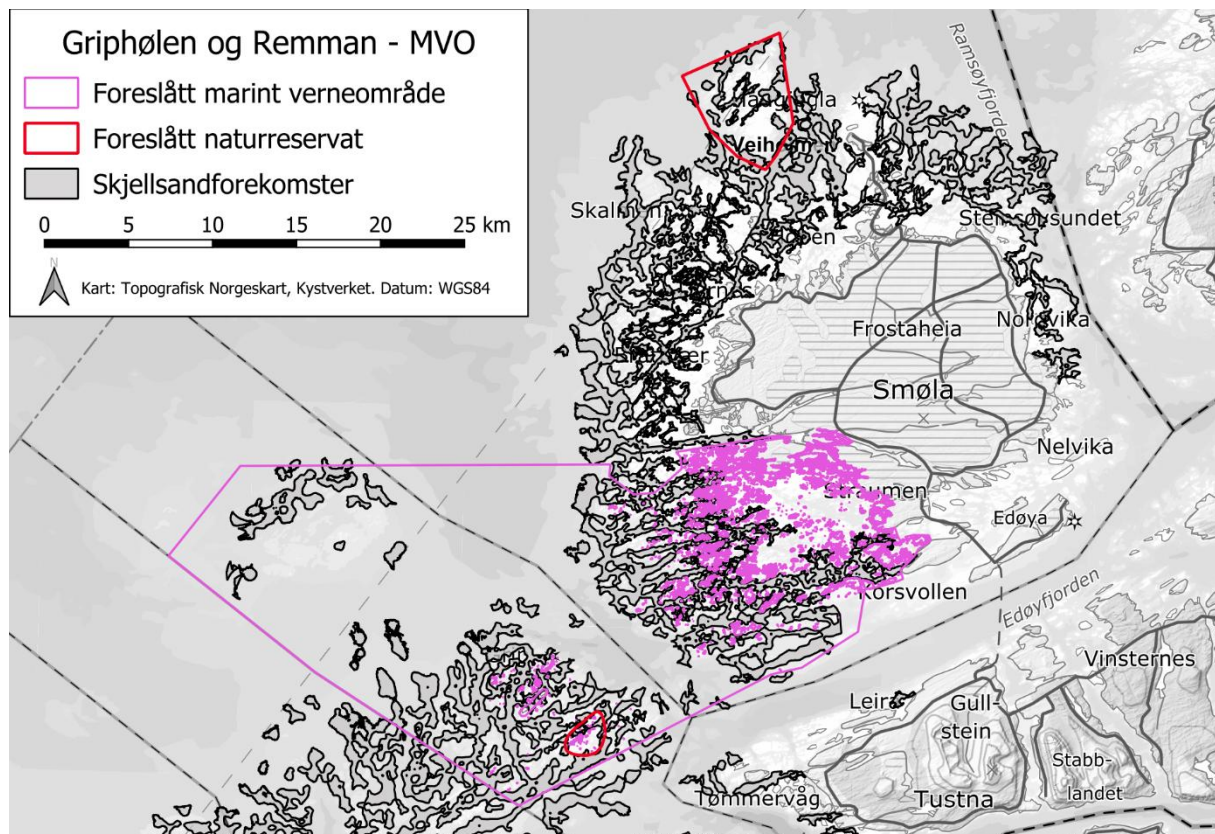
Grunnet ålegrasengenes egen verdi, samt nærhet til gytefelt for torsk og funksjon som oppvekst- og beiteområde, er ålegrasforekomstene vurdert å være av stor regional betydning, og er av **høy verdi**.

Figur 6-19 Verdikart for undervannsenger innenfor foreslått verneområde for Griphølen og Remman. Delområder er nummerert jf. tabell 6-3.

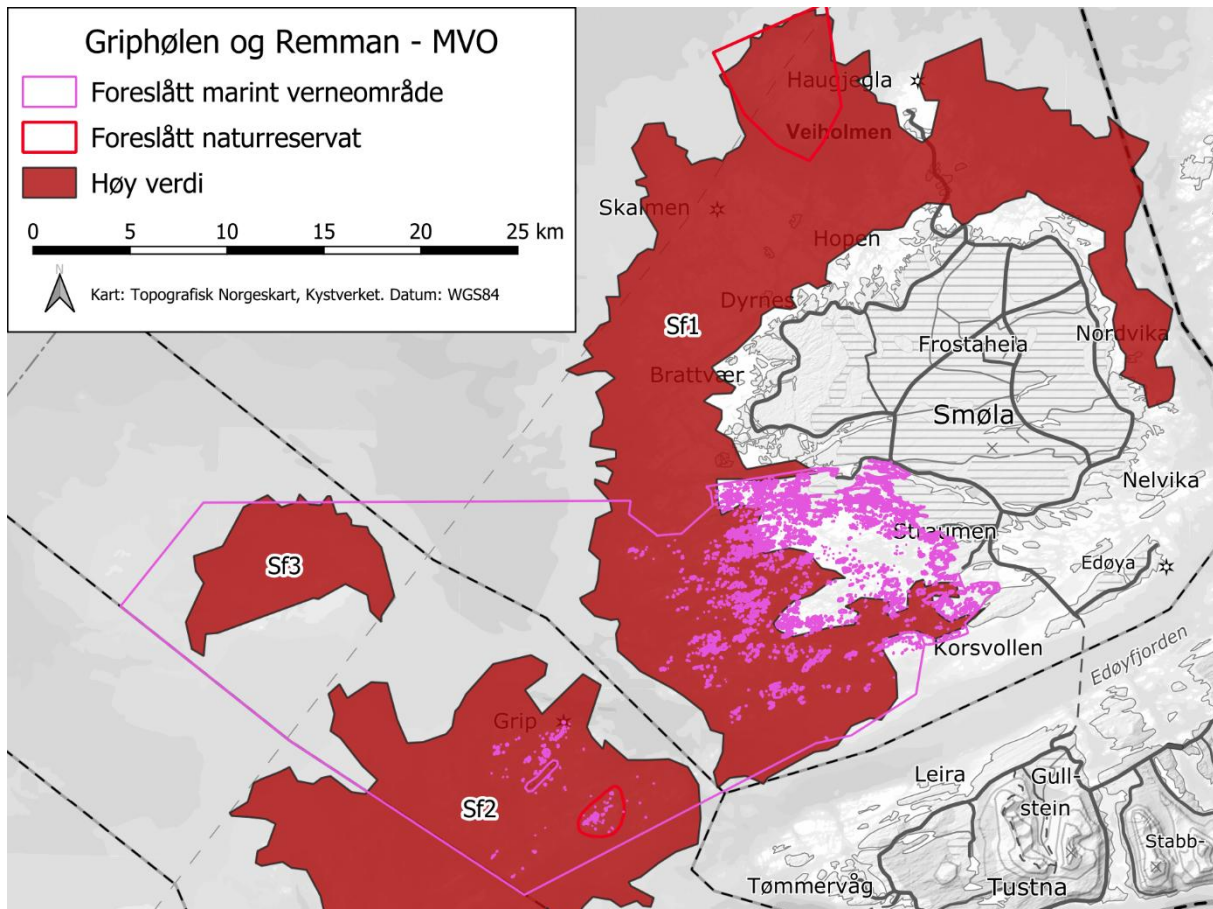
Skjellsandforekomster (I12)

Innenfor foreslått verneområdet for Griphølen og Remman er det registrert flere forekomster av skjellsand. Alle forekomstene er modellert basert på feltinnsamlet data, og er ikke bekreftet i felt. Skjellsandforekomstene er innregistrert i 2019 av NIVA i forbindelse med Nasjonalt program for kartlegging - kyst (Bekkby mfl.). De fleste avgrensningene er registrert som svært viktig (A-verdi) og viktig (B-verdi). For flere av forekomstene ligger det avgrensninger utenfor foreslått verneområde.

Figur 6-20 Skjellsandforekomster registrert innenfor foreslått verneområde for Griphølen og Remman.

Forekomsten *Smøla* ligger langs hele kysten rundt Smøla, og strekker seg inn i både foreslått verneområde for Griphølen og Remman. Delområdet er også slått sammen med to avgrensninger, *Edøyfjorden*, som ligger mellom *Smøla* og *Området rundt Grip*. De andre skjellsandforekomstene som ligger innenfor verneområdet ved Griphølen inkluderer *Området rundt Grip* og *Områdene utenfor Grip*. Skjellsandforekomstene er vurdert å være av **høy verdi**, ettersom alle avgrensningene består av delområder med både A- og B-verdi.

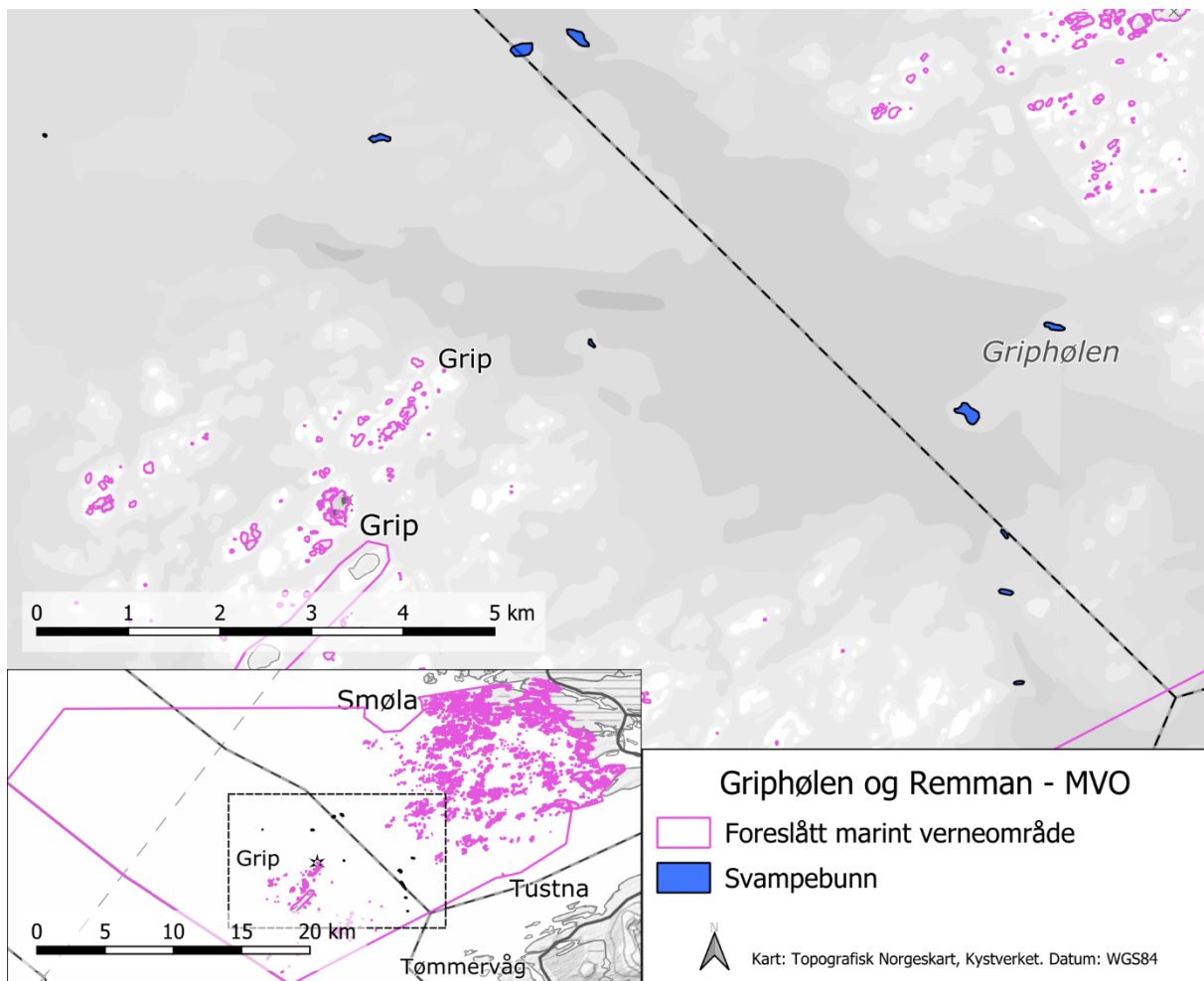
Figur 6-21 Verdikart for skjellsandforekomster innenfor foreslått verneområde for Griphølen og Remman. Delområdene er nummerert jf. Tabell 6-3.

Svampebunn

Naturtypen svampebunn, også omtalt som svampeskog og svampsamfunn, er ikke inkludert som en naturtype i DN-HB 19, men er vurdert som et viktig habitat i Norge. Naturtypen vil inngå i Miljødirektoratets instruks for kartlegging av marint naturmangfold fra og med neste år av, Natur i Norge 3 (NiN-3). Runde Forskning har funnet flere områder der særlig viftesvamp (*Phakellia* sp.), samt andre svamper, forekommer med høy tetthet, tilsvarende naturtypen svampebunn (Vabø & Lyng 2025).

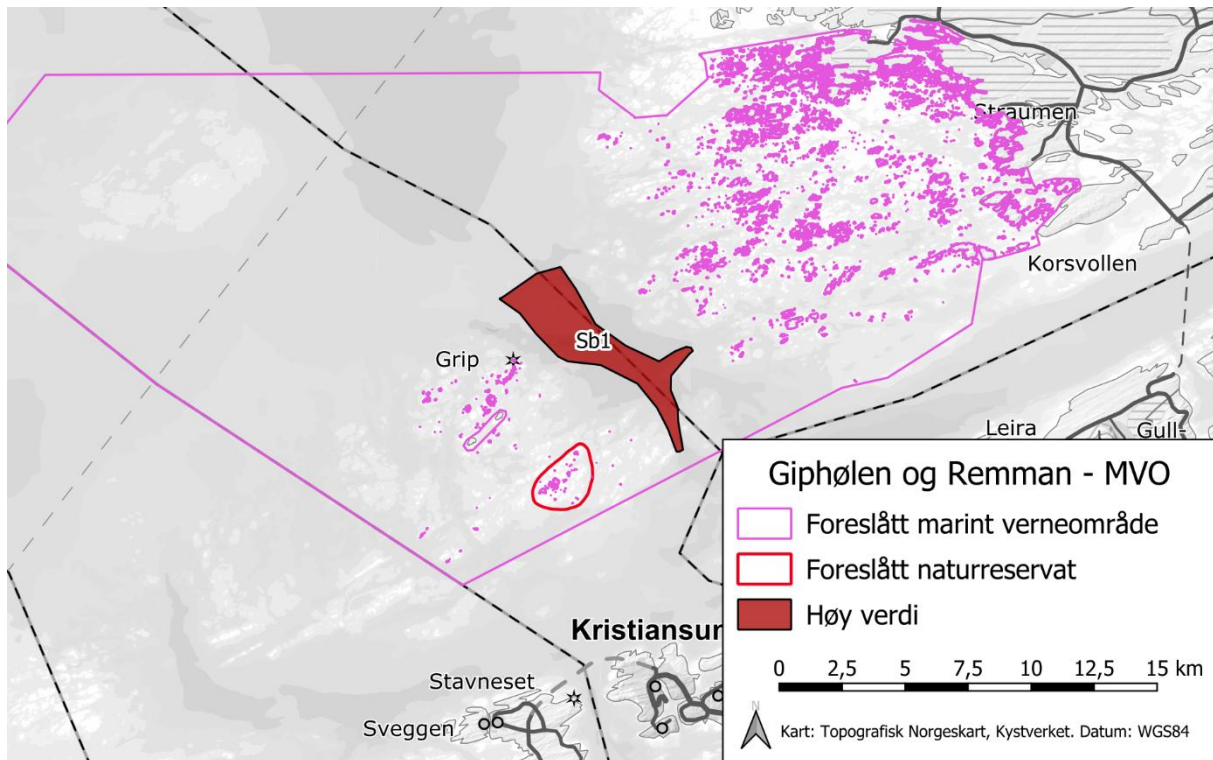
Det foreligger ikke kriterier for å avgrense naturtypen svampebunn, men OSPAR (Oslo-Paris-konvensjonen) nevner observasjoner av forekomster av naturtypen svampebunn dannet av glassvamper, inkludert viftesvamper, som områder der 4 til 5 individer per m². I enkelte områder ble det også observert tett med massive svamper, der OSPAR nevner at områder med svampebunn av massiv vekstform kan bestå av en tetthet på 0,5 til 1 individ per m². Det foreligger ingen offisielle krav til minsteareal for avgrensning av naturtypen,

men i tråd med beskrivelser av naturtypen etter OSPAR og andre etablerte beskrivelser av naturtypen er det vurdert som faglig forsvarlig å avgrense også mindre forekomster, forutsatt at forekomstene er vurdert å være økologisk relevante, særlig om områdene samtidig har høy artsdiversitet og/eller fungerer som leve- og oppvekstområde for fisk og andre bunndyr. Det er videre vurdert hensiktsmessig å slå sammen tette forekomster av svamp med opptil 100 m avstand til ett delområde. Ut ifra funnene fra kartleggingen utført av Runde er det avgrenset ti områder med svampbunn (figur 6-22).

Figur 6-22 Svampebunnforekomster innenfor foreslått verneområde ved Griphølen.

For denne rapporten er alle områder av svampebunn slått sammen til et delområde. Delområdet for svampebunn er vurdert å være av **høy verdi** grunnet tettheten av svamper innenfor området, i tillegg til nærheten til en rekke gytefelt både for torsk, uer, rødspette og sild.

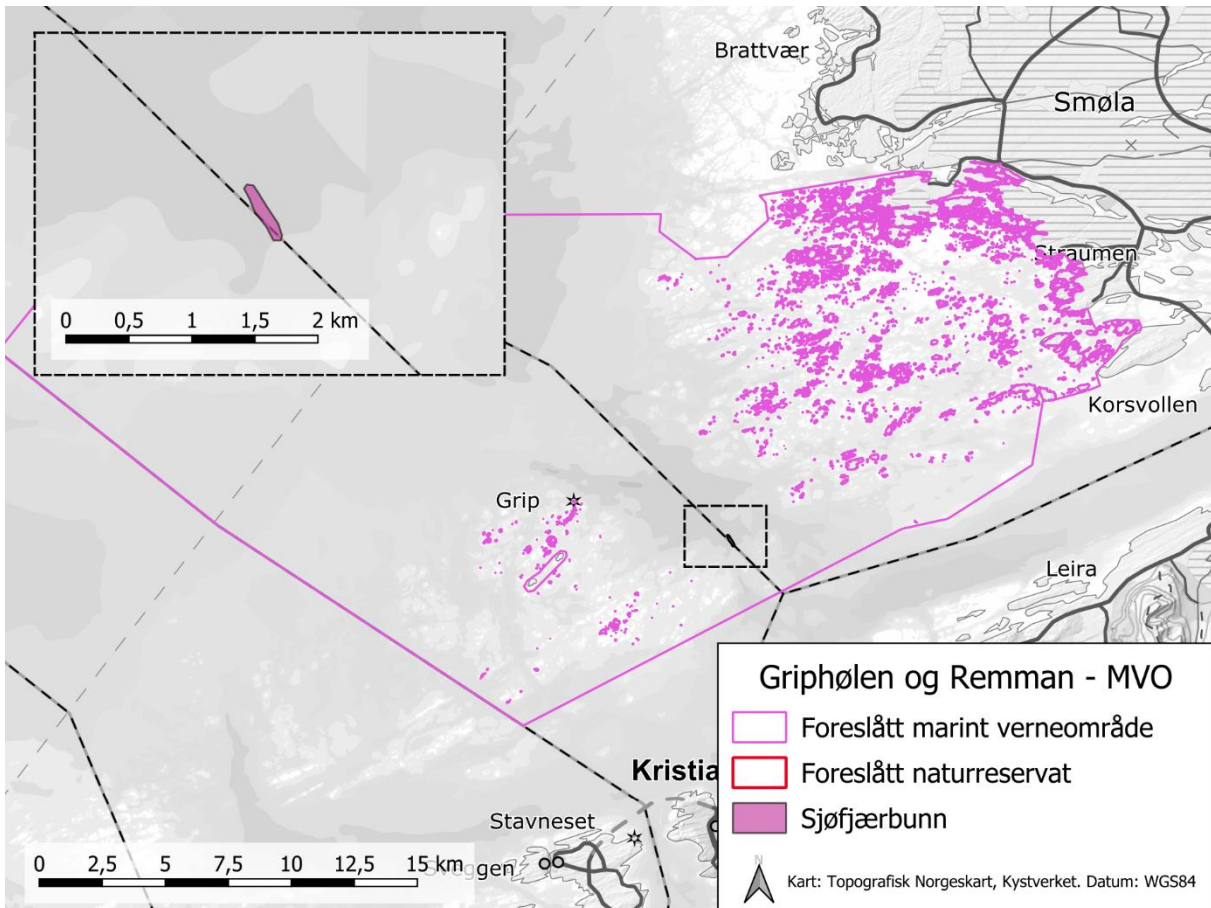
Figur 6-23 Verdikart for svampebunn innenfor foreslått verneområde for Giphølen og Remman. Delområdet er nummerert jf. tabell 6-3.

Sjøfjærbunn

Sjøfjær er et koralldyr som lever på bløtbunn. Her kan sjøfjæren forekomme med svært høy tetthet, og danner da naturtypen sjøfjærbunn, også omtalt som sjøfjærbunn og gravende megafauna etter OSPAR (Oslo-Paris konvensjonen). I slike områder bidrar sjøfjærene til å danne et 3D-habitat, som er viktig for bunnlevende arter. Naturtypen sjøfjærbunn er heller ikke inkludert som en naturtype etter DN-HB 19, men er vurdert som en viktig naturtype i Norge, og vil inngå i NiN-3. Ved kartlegging a marint naturmangfold registrerte Runde Forskning sjøfjærene liten piperenser, stor piperenser og hanefot (Vabø & Lynge 2025).

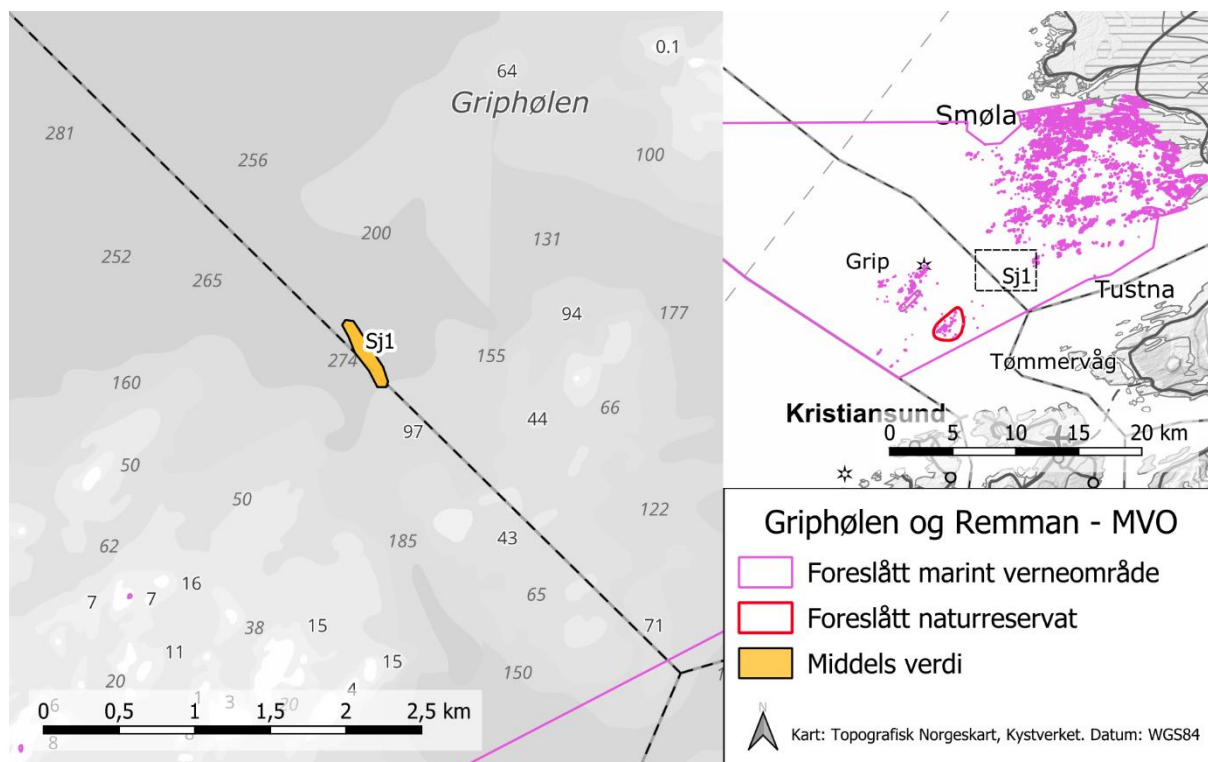
Ved MAREANO-prosjektet benyttes det en tetthet for sjøfjær forekommer med en hyppighet på > 50 kolonier per 100 m², som tilsvarer 0,5 individ per m². Ettersom det ikke foreligger offisielle kriterier, er det vurdert hensiktsmessig å benytte disse kriteriene i forbindelse med denne rapporten. Det ble avgrenset ett område i sørlig del av Giphølen der sjøfjær ble observert tett. I området forekom sjøfjær med en gjennomsnittlig tetthet på 0,26 til 0,47 individer per 1 m², og en maksimal tetthet på 0,55 til 1,04 individ per m².

Selv om gjennomsnittlig tetthet er lavere enn kriteriet benyttet ved MAREANO, tilsier maksimal tettheten at sjøfjær forekommer med en tetthet som vil være økologisk relevant. Grunnet tettheten for sjøfjær er det vurdert at forekomsten, *Griphølen*, er av B-verdi uten vesentlig regional betydning. Dette tilsvarer **middels verdi** i denne rapporten.

Figur 6-24 Oversikt over sjøfjærbunn innenfor foreslått verneområde ved Griphølen.

Runde Forskning har også observert sjøfjær i et område ca. 500 m nord for *Griphølen* sjøfjærbunn, og et område mellom Grip og Lyngværet. Ifølge tetthetene oppgitt i Runde sin rapport forekommer ikke sjøfjær med en gjennomsnittlig tetthet over 0,36 individer per m², og med en maksimal tetthet på over 0,55 individer per m². Disse områdene er derfor ikke avgrenset som naturtypen sjøfjærbunn.

Figur 6-25 Verdikart for sjøfjærbunn innenfor foreshått verneområde ved Griphølen og Remman. Delområdet er nummerert jf. tabell 6-3.

Potensiale for funn av andre naturtyper

Mergelbunn eller *ruglbunn* er en viktig naturtype etter DN håndbok 19, som blir dannet av løstliggende kalkalger () og vokser i grunne og strømrrike områder med god vannutskiftning. Dette er en naturtype som ikke har blitt systematisk kartlagt, som for eksempel tareskog og skjellsandforekomster, og er lite kjent langs kysten av Norge. Med bakgrunn i dette er naturtypen registrert med datamangel i norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken 2018). Naturtypen er mer vanlig i nord enn i sørlige deler av Norge og er viktige områder for mange marine organismer og har høy biodiversitet. Det foreligger ingen registreringer av naturtypen *mergelbunn* i offentlige databaser og det er også få artsregistreringer av vanlige arter som danner *ruglbunn* i Artskart. *Mergelbunn* er vurdert som sårbar i OSPAR konvensjonen fra 2008. Det er sannsynlig at det finnes det forekomster av *mergelbunn* innenfor det foreshåtte marine verneområdet.

Større kamskjellforekomster av artene *kamskjell* eller *haneskjell* er en viktig naturtype etter DN håndbok 19, som kan finnes sammenhengende eller flekkvis fordelt over store bunnområder eller kuperte områder mellom sedimentbunn og fjell. Artene trives i områder hvor det er god vannutskiftning, bidrar både til å øke bunnstruktur, biodiversitet, samt opprettholde god vannkvalitet da de filtrerer vannmasser for partikler og plankton.

Basert på vannutskiftningsforholdene og bunnsubstrat innenfor det foreslåtte marine verneområdet er det ikke usannsynlig at naturtypen kan forekomme her.

Figur 6-26 Bilde av mergelbunn. Foto: Magnus Tornes, dykker og undervannsfotograf.

Figur 6-27 Bilde av harpeskjell på skjellsandbunn. Foto: Magnus Tornes, dykker og undervannsfotograf.

Litoralbasseng er en viktig naturtype i henhold til DN Håndbok 19. Den dannes i groper og nedsenkninger i den øvre delen av fjæresonen, der sjøvann blir liggende igjen ved fjære sjø, og som påvirkes av bølgesprut. Disse bassengene blir aldri helt tørrlagt, selv ved laveste fjære. Naturtypen kan ha en spesiell artssammensetning, ettersom artene som lever her må tåle store variasjoner i salinitet, temperatur og oksygenforhold. Litoralbasseng regnes som viktig fordi de kan gi leveområder for unike arter og spesielle økologiske sammensetninger. Samtidig er naturtypen generelt dårlig kartlagt.

Innenfor det foreslåtte marine verneområdet finnes det mange små øyer og holmer, og Smøla ligger i et eksponert område med hyppige episoder av sjøsprøyt. Dette gjør det sannsynlig at det finnes groper og nedsenkninger i fjellet som kan huse litoralbasseng, og dermed at naturtypen kan forekomme her.

Oppsummering av naturtyper

Smøla har et rikt marint naturmangfold med tareskog, skjellsand, bløtbunnsområder, korallforekomster, ålegrasenger, svampebunn og sjøfjærbunn. Disse naturtypene utgjør leveområder for et bredt spekter av arter, bidrar til økologisk stabilitet og høy biologisk produksjon. Flere av naturtypene er også sårbare, og har stor bevaringsverdi. Innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman er det registrert mange viktige naturtyper, til sammen 13 delområder med høy verdi og et delområde av middels verdi.

Tabell 6-3 Oversikt over marine naturtyper registrert innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman.

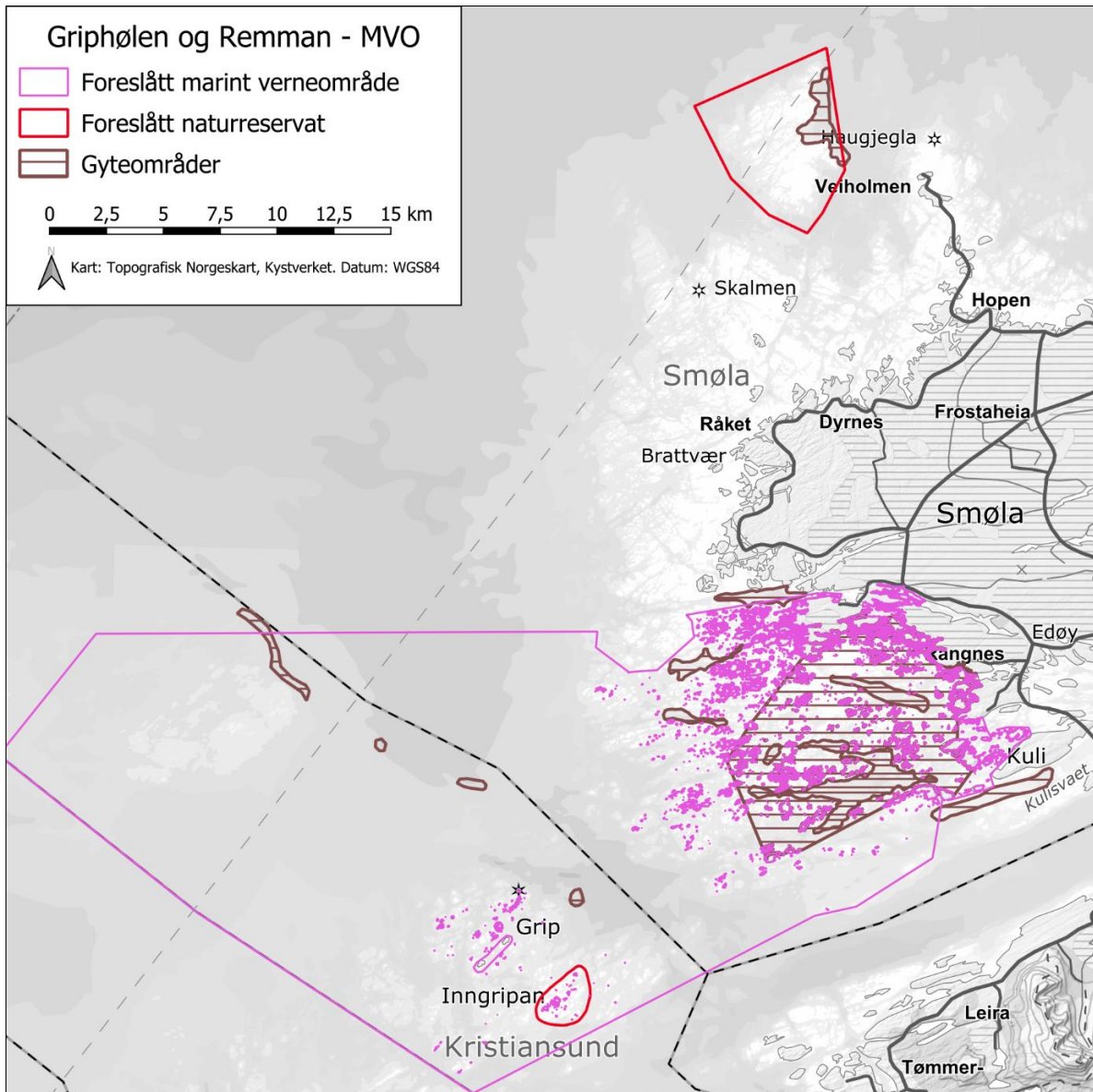
Naturtype	ID	Områdenavn	Verdi	Beskrivelse
Større tareskogforekomster	Ts1	Rundt Smøla	Høy	Delområdet består av flere større tareskogforekomster rundt hele kysten av Smøla. Avgrensningene er basert på modellering og stikkprøver i felt. Registrert som svært viktig og viktig i Naturbase.
	Ts2	Grip-området	Høy	Sammenslåing av flere større tareskogforekomster i grunne områder rundt Grip. Avgrensningen er basert på modellering, og er registret som svært viktig/viktig i Naturbase.
	Ts3	Havområdene utenfor Grip	Høy	En større tareskogforekomst på grunnområder nord for Grip. Er registret som svært viktig/viktig, og er modellert.
Bløtbunnsområder i strandsonen	Bo1	Bløtbunnsområder i indre del av Griphølen	Høy	Sammenslåing av flere bløtbunnsområder i strandsonen på sørvestdisiden av Smøla. Er registret som svært viktig og viktig, og avgrensningen er basert på ortofoto og dybdekart.
	Bo2	Bløtbunnsområder i midtre del av Griphølen	Høy	Sammenslåing av bløtbunnsområder i strandsonen rundt holmer og skjær i ytre del av Sør-Smøla landskpasvernområde. Er registret som svært viktig, og er avgrenset basert på ortofoto og dybdekart.

Naturtype	ID	Områdenavn	Verdi	Beskrivelse
	Bo3	Bløtbunns-områder ved Remman	Høy	Et mindre bløtbunnsområde innenfor Remman naturreservat. Er registrert som svært viktig grunnet funksjon for sjøfugl. Avgrensningen er basert på ortofoto og dybdekart.
Korallforekomster	Kf1	Nord for Grip	Høy	Sammenslåing av korallrev, korallskog av hornkoraller og områder med korallgrus. Avgrensning er basert på kartlegging utført av Runde forskning.
Ålegrasenger	En1	Jøa: ved Møtua	Høy	En større ålegraseng i grunnområder på vestsiden av Smøla. Forekomsten er registrert som viktig, og er kartlagt etter en eldre kartleggingsmetodikk.
	En2	Rosvolløya ålegrasenger	Høy	Sammenslåing av to ålegrasenger sørvest for Smøla. Forekomstene er registrert som viktig og er kartlagt etter en eldre kartleggingsmetodikk.
Skjellsandforekomster	Sf1	Smøla	Høy	Sammenslåing av flere skjellsandforekomster rundt hele vestkysten av Smøla. Er registrert som svært viktig/viktig, og avgrensningen er basert på modellering.
	Sf2	Området rundt Grip	Høy	Sammenslåing av skjellsandforekomster rundt Grip og Inngripan. Er registrert som svært viktig/viktig, og er avgrenset basert på modellering.
	Sf3	Områdene utenfor Grip	Høy	Skjellsandforekomster nord for Grip. Er registrert som svært viktig/viktig, og er avgrenset basert på modellering.
Svampebunn	Sb1	Områdene mellom Grip og Lyngværet	Høy	Sammenslåing av flere områder med svampebunn i Griphølen. Svamp forekommer flekkvis tett. Avgrensningen er basert på kartlegging utført av Runde.
Sjøfjærbunn	Sj1	Griphølen	Middels	Sjøfjær og gravende megafauna observert tett til flekkvis tett i sørlig del av Griphølen. Avgrensning basert på kartlegging utført av Runde.

6.1.4. Arter med økologiske funksjonsområder

Gytefelt

Gytefelt eller gyteområder er nøkkelområder for arter som er avhengige av stabile faktorer som bunnforhold, temperatur, vannkvalitet og strømforhold. Gytefeltet Blåsværsvaet er et regionalt viktig gytefelt for kysttorsk. Feltet ble registrert inn i 2018 av Havforskningsinstituttet, og er basert på feltundersøkelser. Innenfor feltet er det registrert høy eggtetthet (3), noe retensjon (tilbakeholdelse) av egg (2). Innenfor feltet foreligger det flere avgrensninger for gytefelt knyttet til torsk som er registrert inn av Smøla Fiskarlag i 2014, Blåsværsvaet, Breisvaet og Fjordkanten/Breisvaet. Disse inngår her i delområdet Blånevrsvaet, som er avgrenset av Hl. Med høy tetthet og middels eggretensjon vurderes gytefeltet å være av **høy verdi** (tabell 6-4, figur 6-29).

Figur 6-28 Registrerte gyteområder innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman.

Nord for Blåsneværsvaet er det tre ytterligere gytefelt for torsk registrert inn av Smøla Fiskerlag i 2014, Valøysvaet-Ringsøya, Olsøysvaet og Kjøysvaet. Disse tre gytefeltene slås sammen til ett felt, Ringsøya. Det foreligger ikke informasjon om egg tetthet eller eggretensjon innenfor området. Det vurderes at dette gytefeltet er av **middels verdi** (tabell 6-4, figur 6-29).

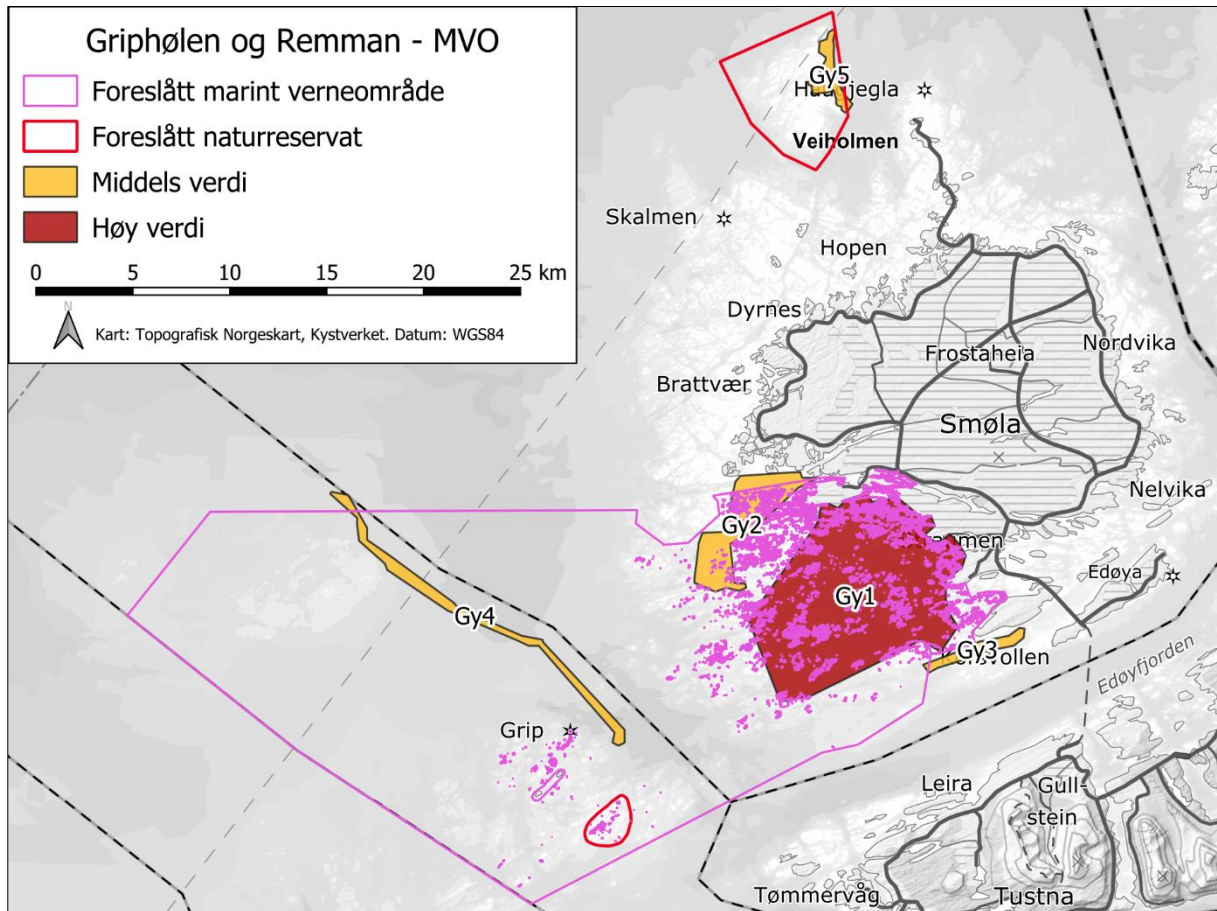
Et gytefelt for Rødspette, Arnøya, overlapper med den sørøstre delen av foreslått verneområde for Griphølen. Også dette området er registrert inn av Smøla fiskarlag. Tettheten og eggretensjonen er ikke kjent. Feltet er vurdert å være av **middels verdi** (tabell 6-4, figur 6-29).

I dypprennen mellom Grip og Smøla er det registrert fire mindre gytefelt for uer, Bakk, Ytre langfallet, Lauggrunnen og Griptaren øst. For sistnevnte er området også et gyteområde for sild. Disse fire områdene slås sammen til et større område, Griphølen, som er vurdert å være av **middels verdi** (tabell 6-4, figur 6-29).

Bogen gytefelt for torsk ligger i stor grad innenfor foreslått verneområde for Remman. Feltet er registrert inn av Smøla Fiskarlag. Området er vurdert å være et lokalt viktig gyteområde for torsk, og er vurdert å være av **middels verdi** (tabell 6-4, figur 6-29).

Tabell 6-4 Oversikt over gyteområder registrert innenfor foreslåtte verneområder ved Griphølen og Remman.

ID	Navn	Verdi	Beskrivelse
NM_Gy1	Blåsværsvaet	Høy	Gytefelt for torsk kartlagt av Havforskningsinstituttet. Registrert med høy eggtetthet (2) og noe tilbakeholdelse av egg (2).
NM_Gy2	Ringsøya	Middels	Sammenslåing av flere gytefelt for torsk innregistrert av fiskere. Eggtetthet og eggretensjon er ikke kjent.
NM_Gy3	Arnøya	Middels	Gytefelt for rødspette innregistrert av fiskere. Eggtetthet og eggretensjon er ikke kjent.
NM_Gy4	Griphølen	Middels	Sammenslåing av flere gytefelt for uer og sild. Eggretensjon og eggtetthet er ikke kjent.
NM_Gy5	Bogen	Middels	Gytefelt for torsk innregistrert av fiskere. Eggretensjon og eggtetthet er ikke kjent.

Figur 6-29 Registrerte gyteområder innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman. Verneområdene er nummerert jf. tabell 6-4.

Rødlistede fugler og fugler som er spesielt hensynskrevende

Områdene ved Griphølen og Remman som er foreslått som verneområder har et rikt og variert dyreliv. Det er vurdert mest hensiktsmessig å ta utgangspunkt i artene som benytter området i dag, og det er derfor lagt opp til å inkludere registreringer av arter i den offentlig tilgjengelige databasen Artskart fra Artsdatabanken fra år 2000 og frem til og med juni 2025. Det betyr at det kan være arter som er registret i Artskart fra før år 2000 som ikke er inkludert her. Det kan ikke utelukkes at arter som ikke har vært registrert i området siden år 2000 vil kunne returnere til området, men det foreligger ikke i dag grunnlag for å kunne inkludere disse i vurderingene. I karttjenesten Artskart fra Artsdatabanken foreligger det over 2 880 registreringer av sjøfugl og fugler med sterk tilknytning til marine miljøer deler av året innenfor foreslått verneområde ved Griphølen (

tabell 6-5), og ved Remman foreligger det 109 (

tabell 6-6).

Tabell 6-5 Oversikt over sjøfugler og fugl med særskilt tilknytning til kystlinjen som er registrert innenfor foreslått verneområde ved Griphølen fra år 2000 til august, 2025 i karttjenesten Artskart. Rødlistestatus jf. Norsk rødliste for arter fra Artsdatabanken 2021: NT = nær truet, VU = sårbar, EN = sterkt truet, CR = kritisk truet. AA = ansvarsart. Fremmedartsstatus jf. Norsk fremmedartsliste for arter fra Artsdatabanken 2023: LO = lav risiko.

Art	Registrerte aktiviteter i verneområde
Alke (VU)	Næringssøk i grunne områder, som regel ned til 25 m dyp. Ofte i nærheten av oppvelling og havfronter. Spiser som regel mindre stimpfisker, men også krepsdyr og børstemark.
Alkekonge	Næringssøk i grunne områder, som regel ned til 35 m dyp. Spiser mindre krepsdyr som lever pelagisk.
Bergand (EN)	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men er en dykkende sjøfugl i grunne områder ned til 6 m dyp med en diett av bløtdyr, børstemark, krepsdyr, akvatiske insekter og planter.
Brunnakke	Næringssøk i øvre 1-3 m dyp, gjerne nært land. Er en opportunist spiser både invertebrater som skjell, små krepsdyr, børstemark, insekter og små fisker, samt planteføde.
Dvergdykker (EN)	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men spiser mindre akvatiske invertebrater som bløtdyr, og småfisk på dybder ned til 2 m.
Dvergmåke (VU)	Næringssøk i grunne områder rett under overflaten. Dietten består av småfisk, krepsdyr, plankton og insekter.
Dvergterne	Næringssøk i grunne områder, sjelden mer enn 50 m fra land. Dietten består av småfisk, krepsdyr, bløtdyr og insekter. Er også registrert med forflytting.
Enkeltebekkasin	Mulig reproduksjon registrert. Hekker som regel i større våtmarksområder fra kysten og opp i fjellene. Kan også hekke på holmer og øyer. Næringssøk foregår som regel også i våtmarksområder eller i grunne områder, med en diett av små bløtdyr og krepsdyr, insekter og planteføde.
Fiskemåke (VU)	Hekker spredt i par eller i kolonier med reir på bakken, i trær eller på hustak. Næringssøk i grunne områder, med en variert diett av fisk, bløtdyr, krepsdyr, insekter, små pattedyr og matavfall.
Fjelljo	Observasjon knyttet til forflytting, men er en overflatebeitende fugl utenom hekketiden, da dietten hovedsakelig består av smågnagere.
Fjæreplytt	Næringssøk i kystområder utenfor hekkesesongen, da den spiser små krepsdyr, bløtdyr, alger, børstemark og insekter.
Gravand	Observasjon knyttet til forflytting, men er en overflatebeitende fugl som spiser vivelløse dyr som bløtdyr og krepsdyr i mudder og grunt vann. Kan også spise alger, frø og korn.
Grønlandsmåke	Næringssøk hovedsakelig i overflaten nært land, med en diett av hovedsakelig fisk, samt krepsdyr, bløtdyr, små pattedyr og insekter.
Grågås	Hekker i reir på bakken, ofte på holmer og skjær eller nær vannkanten. Dietten består utelukkende av planteføde, både terrestrisk og akvatisk.
Gråhegre	Hekker i nærheten av vann, inkludert kystområder, med reir i høye trær, eller på fjellhyller eller i buskete områder i avsidesliggende steder. Er en vafdefugl der dietten består hovedsakelig av fisk.
Grålire	Næringssøk ved å dykke ned til over 60 m dyp. Dietten består hovedsakelig av fisk, bløtdyr inkludert blekksprut og krepsdyr.

Art	Registrerte aktiviteter i verneområde
Gråmåke (VU)	Hekker langs hele kysten i kolonier eller spredt, eller i fuglefjell. Foretrekker å bygge reir på flatmark, men kan også benytte mer kupert terreng eller flate hustak i byer. Næringssøk foregår på grunt vann ned til 2 m dyp, med en diett av fisk, bløtdyr, krepsdyr, insekter, små pattedyr, åtsel og noe planteføde.
Gråstrupedykker	Næringssøk i grunne områder ned til 20 m dyp, ofte i områder med sand- og steinbunn. Dietten består av fisk, krepsdyr og akvatiske insekter.
Gulnebbblom (VU, AA)	Næringssøk foregår som regel i områder grunnere enn 40 m dyp, der den dykker etter fisk, krepsdyr eller andre små virvelløse dyr.
Gulnesealbatross	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, og det er generelt få registreringer av arten i Norge.
Havelle (NT)	På vinterstid overvintrer havellen langs kysten, der den som regel dykker ned mot 10 m dyp etter bløtdyr, krepsdyr, fisk, børstemark og pigghudinger.
Havhest (EN)	Næringssøk foregår som regel i overflaten og ned til 4 m dyp, der den plukker opp pelagiske dyr som fisk, bløtdyr og krepsdyr.
Havlire	Næringssøk foregår fra overflaten og som regel ned til ca. 20 m dyp. Dietten består av småfisk, krepsdyr og bløtdyr.
Havsule	Næringssøk ved å dykke ned mot 20 m dyp, med en diett som hovedsakelig består av stimfisk, samt blekksprut.
Havsvale	Næringssøk foregår i overflaten der den fanger små krepsdyr og fisk.
Havørn (AA)	Dietten består hovedsakelig av fisk som den fanger i overflaten. Kan også fange fugl og små pattedyr.
Heilo (NT)	Observasjon ikke tilknyttet spesifikk aktivitet, men kan drive næringssøk i bløtbunnsområder i fjæresonen der den spiser små krepsdyr, bløtdyr og børstemark, samt insekter.
Hettemåke (CR)	Næringssøk foregår i overflaten, og dietten består hovedsakelig av fisk i kystnæreområder. Ellers spiser den også mye insekter, små virvelløse dyr og matavfall.
Horndykker (VU)	Næringssøk i grunnere vann ned til 14 m dyp, gjerne over sandbunn. Dietten består av fisk, krepsdyr og bløtdyr i marine områder på vinterstid og trekktid, mens hekking som regel foregår nært ferskvann.
Hvitkinngås	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men beiter i overflatelagene på hovedsakelig planteføde i kystområder langs kysten.
Islom	Næringssøk i øvre 5 m, med en diett av hovedsakelig fisk, men også krepsdyr og bløtdyr.
Kanadahettemåke	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men spiser hovedsakelig fisk, insekter og marine virvelløse dyr som krepsdyr og bløtdyr.
Knoppsvane	Næringssøk i grunne områder med undervannsvegetasjon som ålegras, og spiser hovedsakelig planteføde.
Kornnebbgås	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men spiser hovedsakelig planteføde og oppholder seg ofte i nærheten av undervannsenger.
Krikkand	Hovedsakelig en ferskvannsort, men benytter seg av marine områder når dette er tilgjengelig. Spiser hovedsakelig frø og annen planteføde om vinteren, og virvelløse dyr som bløtdyr samt fisk i hekkeperioden fra våren til sommeren.
Krykkje (EN)	Hekker i store kolonier i bratte fjellvegger, men kan også hekke på bygninger. Næringssøk foregår som regel i øvre del av vannflaten ned til 2 m, og dietten består hovedsakelig av fisk og virvelløse marine dyr som krepsdyr og bløtdyr.
Kvinand	Næringssøk foregår ned til m dyp, og dietten består av bunnlevende virvelløse dyr som børstemark, krepsdyr og bløtdyr.

Art	Registrerte aktiviteter i verneområde
Laksand	Næringssøk ned til 4 m, med en diett hovedsakelig bestående av fisk i tillegg til virvelløse dyr som krepsdyr og bløtdyr.
Lomvi (CR)	Næringssøk foregår som regel fra 20 til 50 m dyp, og dietten består av små stimfisk og krepsdyr.
Lunde (EN)	Næringssøk foregår som regel ned mot 30 m dyp. Dietten består hovedsakelig av fisk, samt krill i sommerhalvåret.
Makrellterne (EN)	Hekker i kolonier på sandstrender, holmer og skjær eller tuer i myrlandskap. Næringssøk foregår som regel i overflate og ned et par meter, og spiser hovedsakelig fisk samt små krepsdyr.
Myrsnipe	Mulig reproduksjon registrert. Hekker som regel i våtmarksområder som myr og strandeng med lav vegetasjon. Langs kysten kan næringssøk foregå i bløtbunnsområder der den spiser børstemark, bløtdyr og krepsdyr.
Polarsnipe (VU)	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men er en vadefugl som lever av små krepsdyr og bløtdyr i marine områder.
Polarsvømmesnipe	Næringssøk i grunne områder, som regel i overflaten nær oppvelling. Diett består av plankton og småfisk.
Praktærfugl	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men næringssøk foregår ved å dykke ned mot bunnen der den fanger bløtdyr, krepsdyr og pigghudringer.
Ringgås	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men spiser hovedsakelig planteføde fra undervannsenger samt alger.
Rødnebbterne	Hekker i kolonier på holmer, skjær, strender og elvedeltaer. Næringssøk foregår i overflaten og ca. 0,5 m ned. Dietten består av småfisk, krepsdyr og insekter.
Rødstilk (NT)	Hekker i våtmarksområder som strandenger og sumpmark ved kysten, men også i innlandet. Næringssøk foregår i våtmarksområder og bløtbunnsområder der den spiser virvelløse dyr som krepsdyr, bløtdyr, flerbørstemark og insekter, samt av og til fisk og korn og frø.
Sandlo	Hekker i grop i bakken i åpne områder som sandstrender og sandenger langs kysten, men også langs elvebredder og fjellvidder. Næringssøk er ikke registrert, men den spiser små krepsdyr, bløtdyr, børstemark og insekter i bløtbunnsområder.
Sangsvane	Næringssøk foregår som regel i nærheten av vannplanter, da arten primært spiser planteføde, men kan også spise små virvelløse dyr.
Siland	Hekker i busker eller steinrøyser nært vann der reiret plasseres på bakken. Næringssøk foregår som regel i områder grunnere enn 20 m dyp der den dykker etter småfisk, krepsdyr og børstemark.
Sildemåke	Hekker i kolonier på holmer og skjær der reirene plasseres på flat eller kupert bakke. Næringssøk foregår som regel i de øvre meterne av vannsøylen. Dietten består av fisk og små virvelløse dyr, samt små pattedyr, insekter, fugler, planteføde og matavfall.
Sjørorre	Næringssøk kan foregå ned til 20 m dyp, der den dykker etter bunnlevende virvelløse dyr som krepsdyr og bløtdyr, samt småfisk.
Smålom	Næringssøk foregår som regel ned mot 10 dyp. Dietten består hovedsakelig av fisk, men kan også spise krepsdyr, bløtdyr og insekter.
Småspove (NT)	Mulig reproduksjon registrert. Hekker som regel i åpent landskap i høyereliggende heier og myrer, men også langs kysten. Næringssøk foregår som regel på bløtbunn i strandsonen og i grunne områder der den leter etter børstemark, krepsdyr og bløtdyr med nebbet.
Steinvender (NT)	Hekker i vegetasjonsfattige områder langs sjøen der reiret plasseres i en grop i bakken. Næringssøk foregår i fjæresonen eller i overflaten, og dietten består av virvelløse dyr som krepsdyr, bløtdyr, børstemark og insekter.

Art	Registrerte aktiviteter i verneområde
Stokkand	Hekker i nærheten av vann og bygger reiret på bakken i områder skjult av vegetasjon. Næringssøk foregår som regel i overflaten, men kan også dykke etter mat. Dietten består hovedsakelig av planteføde, samt noe insekter og bløtdyr.
Storjo	Næringssøk foregår i overflaten der den fanger fisk, i tillegg til at den kan stjele mat fra andre fugler.
Storlom	Næringssøk foregår i øvre del av vannsøylen og ned til 6 m dyp. Dietten består av hovedsakelig fisk, i tillegg til at den kan spise krepsdyr.
Storskarv (NT)	Næringssøk foregår som regel ned mot 5 m dyp, men den kan dykke ned til 20 m dyp. Dietten består hovedsakelig av fisk, men kan også inkludere krepsdyr og bløtdyr.
Storspove (EN)	Næringssøk foregår som regel i bløtbunnsområder i fjæresonen og i våtmarksenger der den leter etter børstemark, bløtdyr, insekter og meitemark.
Strandsnipe	Mulig reproduksjon registrert. Hekker fra kysten til fjellet i groper på bakken nært vann, men mer sjelden å finne ved saltvann. Næringssøk foregår i strandsonen og i vannkanten der den finner virvelløse dyr som små krepsdyr, bløtdyr og børstemark, samt insekter og fisk.
Stripegås (LO)	Hekking foregår i spredte kolonier der reirene bygges på bakken i groper blant vegetasjonen. Næringssøk foregår i grunne områder der det er vannplanter, da arten primært spiser planteføde.
Svartand (VU)	Næringssøk foregår fra 2 til 20 m dyp, der den dykker etter bløtdyr, krepsdyr og pigghudinger både i områder med bløtbunn og hardbunn.
Svartbak (AA)	Hekker spredt eller i kolonier, gjerne på holmer og skjær der de bygger reirene sine rett på fjellet. Næringssøk foregår som regel i overflaten, og består av fisk, samt bløtdyr og krepsdyr. Den kan også spise egg og fugleunger fra andre fuglearter, små pattedyr, matavfall og åtsel.
Teist (NT)	Hekker i kolonier med reirene passert skjult i steinurer eller bergsprekker. Næringssøk foregår som regel ned mot 20 m dyp, da den dykker for å fange fisk, samt krepsdyr.
Temmincksnipe	Observasjon ikke knyttet til aktivitet, men spiser krepsdyr, insekter og bløtdyr i bløtbunnsområder langs strandsonen.
Terner (ikke artsbestemt)	Mulig reproduksjon registrert. Hekker i par som legger egg i grop på bakken, blant annet på holmer og skjær. Dietten består hovedsakelig av fisk.
Tjeld (NT)	Hekker på bakken, ofte ved sandstrender. Næringssøk foregår i fjæresonen der den leter etter bløtdyr, krepsdyr og børstemark.
Toppdykker	Næringssøk foregår som regel ned mot 6 m dyp der den hovedsakelig leter etter fisk, men spiser også krepsdyr, bløtdyr, plankton og insekter.
Toppskarv	Hekker i kolonier og bygger reir i steinurer og bergsprekker på øyer og holmer. Næringssøk foregår som regel ned mot 20 m dyp, og dietten består hovedsakelig av fisk.
Tyvjo (VU)	Hekker i par som lager reir i groper i bakken i områder med mye vegetasjon. Næringssøk foregår i overflaten der den kan fange fisk, i tillegg til at den er en mester i å stjele mat fra andre fugler.
Vannrikse (VU)	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men kan spise små virvelløse dyr som krepsdyr, bløtdyr og børstemark i strandsonen, samt småfisk om den får mulighet.
Ærfugl (VU)	Hekker på holmer og øyer der reiret plasseres godt skjult under vegetasjon. Næringssøk foregår ned mot 10 m dyp, og dietten består av bløtdyr, særlig blåskjell, samt krepsdyr, pigghudinger og børstemark.

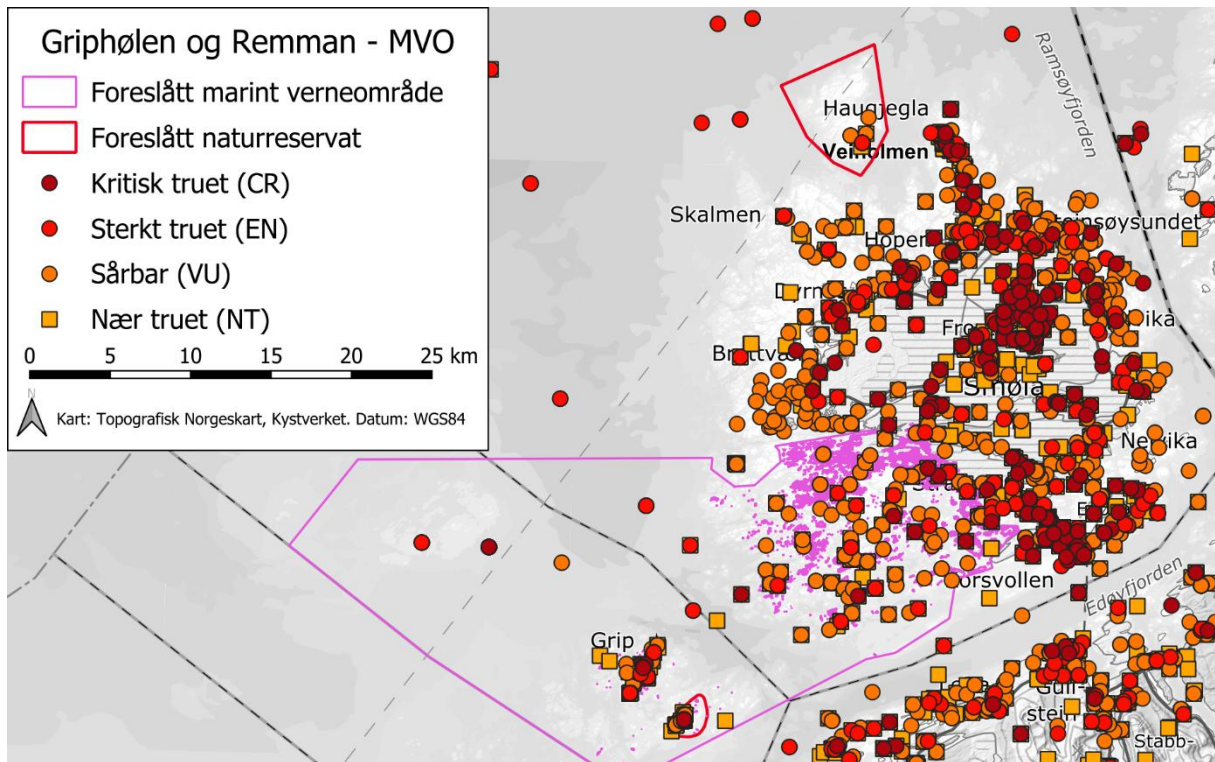
Tabell 6-6 Oversikt over sjøfugler og fugl med særskilt tilknytning til kystlinjen som er registrert innenfor foreslått verneområde ved Remman fra år 2000 til august, 2025 i karttjenesten Artskart. Rødlistestatus jf. Norsk rødliste for arter fra Artsdatabanken 2021: NT = nær truet, VU = sårbar, EN = sterkt truet, CR = kritisk truet. AA = ansvarsart. Fremmedartsstatus jf. Norsk fremmedartsliste for arter fra Artsdatabanken 2023: HI = høy risiko.

Art	Registrerte aktiviteter i verneområde
Fiskemåke (VU)	Hekker spredt i par eller i kolonier med reir på bakken, i trær eller på hustak. Næringssøk i grunne områder, med en variert diett av fisk, bløtdyr, krepsdyr, insekter, små pattedyr og matavfall.
Gravand	Hekker i ganger gravd i jorden eller sanden, eller under steiner og i busker. Dietten består av virvelløse dyr som bløtdyr og krepsdyr.
Grågås	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men benytter trolig området for næringssøk etter vannplanter eller for hekking på holmene.
Gråmåke (VU)	Hekker langs hele kysten i kolonier eller spredt, eller i fuglefjell. Foretrekker å bygge reir på flatmark, men kan også benytte mer kupert terreng eller flate hustak i byer. Næringssøk foregår på grunt vann ned til 2 m dyp, med en diett av fisk, bløtdyr, krepsdyr, insekter, små pattedyr, åtsel og noe planteføde.
Havelle (NT)	Næringssøk foregår som regel ned mot ned 10 m dyp etter bløtdyr, krepsdyr, fisk, børstemark og pigghudinger.
Havsule	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men har en diett som hovedsakelig består av stimpfisk, samt blekksprut.
Havørn	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men har en diett av hovedsakelig av fisk som den fanger i overflaten. Kan også fange fugl og små pattedyr.
Kanadagås (HI)	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men spiser hovedsakelig planteføde og kan beite på vannplanter, og kan også hekke på øyer og holmer.
Krykkje (EN)	Næringssøk foregår som regel i øvre del av vannflaten ned til 2 m, og dietten består hovedsakelig av fisk og virvelløse marine dyr som krepsdyr og bløtdyr.
Makrellterne (EN)	Hekker i kolonier på sandstrender, holmer og skjær eller tuer i myrlandskap.
Myrsnipe	Mulig reproduksjon registrert. Hekker som regel i våtmarksområder som myr og strandeng med lav vegetasjon. Langs kysten kan næringssøk foregå i bløtbunnsområder der den spiser børstemark, bløtdyr og krepsdyr.
Polarsnipe	Næringssøk foregår i fjæresonen og er en vadefugl som lever av små krepsdyr og bløtdyr i marine områder.
Rødnebbterne	Hekker i kolonier på holmer, skjær, strender og elvedeltaer. Næringssøk foregår i overflaten og ca. 0,5 m ned. Dietten består av småfisk, krepsdyr og insekter.
Rødstilk (NT)	Mulig reproduksjon registrert. Hekker i våtmarksområder som strandenger og sumpmark ved kysten, men også i innlandet.
Siland	Mulig reproduksjon registrert. Hekker i busker eller steinrøyser nært vann der reiret plasseres på bakken. Næringssøk foregår som regel i områder grunnere enn 20 m dyp der den dykker etter småfisk, krepsdyr og børstemark.
Sildemåke	Hekker i kolonier på holmer og skjær der reirene plasseres på flat eller kupert bakke.
Steinvender (NT)	Hekker i vegetasjonsfattige områder langs sjøen der reiret plasseres i en grop i bakken.
Storlom	Næringssøk foregår i øvre del av vannsøylen og ned til 6 m dyp. Dietten består av hovedsakelig fisk, i tillegg til at den kan spise krepsdyr.
Storskarv (NT)	Observasjon ikke knyttet til spesifikk aktivitet, men kan benytte området til næringssøk. Dietten består hovedsakelig av fisk, men kan også inkludere krepsdyr og bløtdyr.
Svartand (VU)	Næringssøk foregår fra 2 til 20 m dyp, der den dykker etter bløtdyr, krepsdyr og pigghudinger både i områder med bløtbunn og hardbunn.
Svartbak	Hekker spredt eller i kolonier, gjerne på holmer og skjær der de bygger reirene sine rett på fjellet. Næringssøk foregår som regel i overflaten, og består av fisk, samt bløtdyr og krepsdyr. Den kan også spise egg og fugleunger fra andre fuglearter, små pattedyr, matavfall og åtsel.
Tjeld (NT)	Hekker på bakken, ofte ved sandstrender. Næringssøk foregår i fjæresonen der den leter etter bløtdyr, krepsdyr og børstemark.

Art	Registrerte aktiviteter i verneområde
Tyvjo (VU)	Observasjon ikke tilknyttet spesifikk aktivitet, men kan benytte området for næringsøk som foregår i overflaten der den kan fange fisk, i tillegg til at den er en mester i å stjele mat fra andre fugler.
Ærfugl (VU)	Hekker på holmer og øyer der reiret plasseres godt skjult under vegetasjon. Næringsøk foregår ned mot 10 m dyp, og dietten består av bløtdyr, særlig blåskjell, samt krepsdyr, pigghudinger og børstemark.

Innenfor Sør-Smøla landskapsvernområde er det over 800 observasjoner av rødlistede sjøfugler, med tydelig aktivitet knyttet til både hekking og næringsøk. Hekkeaktivitet, særlig for ærfugl (VU), gråmåke (VU), fiskemåke (VU) og tjeld (NT) ble hyppig registrert på 2000-tallet. I senere år har det vært en økning i registreringer knyttet til næringsøk og stasjonær adferd. For krykkje (EN) og teist (NT) har det vært en nedgang i hekkeregistreringer fra år 2000 og frem til i dag, samtidig som det har vært en økning i observasjoner knyttet til næringsøk i nyere tid.

Ved Grip og Inngripan er det over 900 registreringer av rødlistet sjøfugl siden år 2000. Dette inkluderer området der det allerede er avgrenset et naturreservat, Grip (delområde Vo3). For artene ærfugl (VU), gråmåke (VU), teist (NT) og tjeld (NT) foreligger det over 100 registreringer fra år 2000 og til i dag. Også for krykkje (EN) og fiskemåke (VU) foreligger det mange registreringer ved Grip og Inngripan. Etter år 2010 har det vært noe nedgang i antall arter registrert, men med en liten oppgang igjen i 2024. Generelt sett har det vært en økning i observasjoner fra 2000-tallet til 2020-tallet, og kan være et resultat av registreringsrutiner eller økt tilstedeværelse. Observasjoner av fuglelivet ved Grip og Inngripan viser til et rikt og aktivt fugleliv i område. Det er likevel noen merkbare endringer i observasjonene, som kan tyde på at det er en forskyvning fra observasjoner hovedsakelig knyttet til hekking, mens det nå er mer blandet bruk med flere registreringer knyttet til næringsøk og stasjonær adferd, samt mer usikker registrering av hekking, reflektert i en oppgang av aktiviteten mulig reproduksjon.

Figur 6-30 Oversikt over rødlistet fugl registrert i karttjenesten Artskart ved planlagt verneområde ved Griphølen og Remman.

Griptaran, de ytterste grunnområdene nordvest i verneområdet ved Griphølen, består av flere grunne områder der naturtypen større tareskog forekommer, men ingen holmer eller skjær. Her foreligger det 33 observasjoner av rødlistet sjøfugl fra år 2000 og frem til i dag. De fleste observasjonene er knyttet til aktiviteten næringssøk. Fugleaktiviteten i området er dominert av næringssøk, med arter som lomvi (CR), havhest (EN), lunde (EN) og gråmåke (VU).

Remman fremstår som et viktig område for hekking og næringssøk for flere rødlistede sjøfuglarter. Høy aktivitet for ærfugl, gråmåke og tjeld tyder på at området har god funksjon som hekkehabitatet. Innenfor dette området er det ingen registreringer mellom år 2000 og 2011. På 2020-tallet er det dokumentert en bred variasjon i adferd, med både hekking, næringssøk, stasjonær adferd og mulig reproduksjon i området. Dette tyder på at området fungerer som et viktig flerfunksjonelt habitat for sjøfugl, med en bred adferdsprofil.

Samlet sett er det et rikt fugleliv innenfor foreslåtte verneområder ved Griphølen og Remman. Ved Grip og Sør-Smøla landskapsvernområde er det en indikasjon på at hekkende aktivitet forekommer noe mindre hyppig i dag sammenlignet med tidlig 2000-tallet, mens registreringer knyttet til næringssøk og stasjonær adferd har økt. De foreslåtte

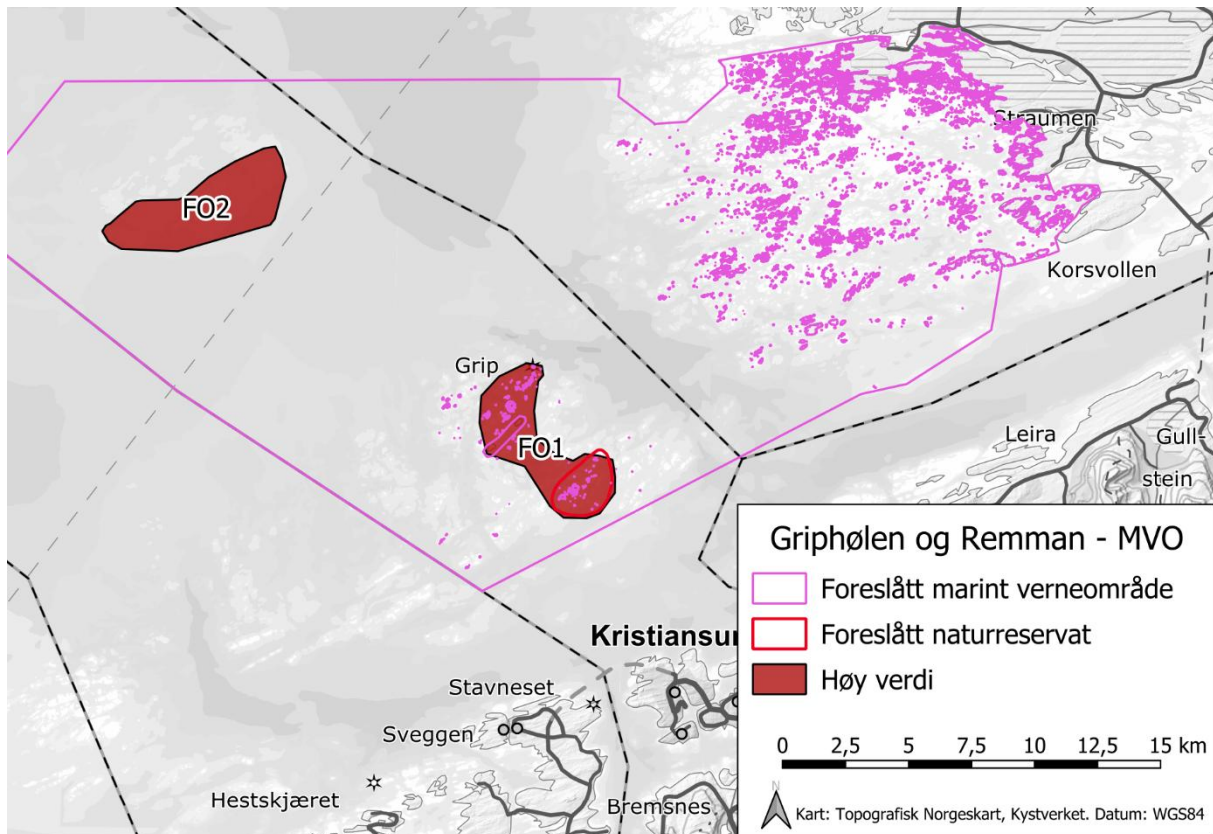
verneområdene ved Griphølen og Remman er viktige leveområder for rødlistet sjøfugl, med dokumentert aktivitet som hekking, næringssøk og opphold.

Det er avgrenset to delområder knyttet til funksjonsområder for sjøfugl og fugler med særlig tilknytning til kystlinjen. Dette inkluderer området ved Grip og Inngripan (figur 6-31), og et område ved Griptaran. Alle funksjonsområdene er vurdert å være av **høy verdi** knyttet til forekomst av rødlistede og hensynskrevende arter.

I henhold til metodikk beskrevet i M-1941 skal delområder i konsekvensutredninger ha klart avgrensede funksjoner, og verdier som allerede er vurdert i ett delområde skal ikke vurderes på nytt i et annet. Dette sikrer en konsistent og helhetlig vurdering uten overlapp eller dobbelttelling. Det er derfor her ikke avgrenset et nytt delområde knyttet til funksjonsområde for sjøfugl innenfor Sør-Smøla landskapsvernområde (delområde Vo1) eller ved Remman naturreservat (delområde Vo3), da disse områdene allerede er opprettet for å ivareta sjøfugl og områder som er viktige for aktiviteter knyttet til sjøfugl. Det er derfor vurdert at sjøfugl og deres funksjonsområder innenfor Sør-Smøla landskapsvernområde og Remman allerede er dekket gjennom de eksisterende verneområdene, og skal i tråd med metodikken ikke utredes på nytt.

Tabell 6-7 Oversikt over funksjonsområder tilknyttet rødlistede fugler og fugler som er spesielt hensynskrevende innenfor foreslått verneområde ved Griphølen og Remman.

ID	Navn	Verdi	Beskrivelse
FO1	Grip og Inngripan	Høy	Ved Grip med nærliggende holmer og skjær foreligger det flere registreringer tilknyttet hekking og næringssøk tilknyttet særlig måkefugler, og andre sårbare arter. Dette inkluderer også naturreservatet Grip, som er tilknyttet hekkende sjøfugl. Hekkeaktivitet er særlig tilknyttet ærfugl (VU), gråmåke (VU), fiskemåke (VU), tjeld (NT) og teist (NT).
FO2	Griptaran	Høy	Griptaran, de ytterste grunnområdene nordvest i verneområdet ved Griphølen, består av flere grunne områder der naturtypen større tareskog forekommer, men ingen holmer eller skjær. Her foreligger det næringssøk tilknyttet lomvi (CR), havhest (EN), lunde (EN) og gråmåke (VU).

Figur 6-31 Verdikart for funksjonsområder for rødlistet sjøfugl innenfor foreslått verneområde Griphølen. Delområder er nummerert jf. tabell 6-7.

Anadrome bestander

Det er sannsynlig at havområdene rundt Smøla passeres av utvandrende laksesmolt og innvandrende laks fra anadrome bestander både fra Trondheimsfjorden og fjordene på Nordmøre, inkludert blant annet Sunndalsfjorden og Halsafjorden. Disse fjordene er alle nasjonale laksefjorder, og Smøla ligger mellom disse og havet. Det er mange store og små laksevasdrag i disse fjordene. Det er ikke vurdert som hensiktsmessig å opprette et eget delområde for laksebestander i forbindelse med utredelse av verneområdet. Dette er i tråd med metodikken i veileder M-1941, hvor delområder for anadrome bestander forutsetter dokumentasjon av funksjonelle leveområder eller vesentlig påvirkning på bestandene innenfor området som skal utredes.

Det finnes mange mindre vassdrag med sjørret på Smøla, Tustna og Averøya. Sjørret fra elver i disse områdene vil beite i skjærgården nær elven der de gytt. Det er ikke, eller i liten grad, ventet at denne sjørreten vil benytte områder så langt ut i havet som Griphølen og Remman som beiteområder. Det er vanskelig å definere et spesifikt område som er tilknyttet livsviktige funksjoner for arten, ettersom sjørret trolig benytter store

deler av de grunne områdene rundt Smøla som beiteområde. Det vurderes derfor ikke som hensiktsmessig å avgrense et eget delområde for sjøørret.

Hverdagsnatur

Hverdagsnatur er en forenklet betegnelse på arter og deres funksjonsområder, basert på metodikken i M1941 og brukes til å beskrive natur som er vanlig forekommende natur. Sjøområdene innenfor foreslåtte verneområder har stor betydning for det marine naturmangfoldet, med et artsrikt mangfold.

Hverdagsnatur omfatter områder der det ikke nødvendigvis er høy tetthet av sårbare arter eller forekomst av sårbar og/eller viktig natur. Disse områdene er imidlertid dårlig kartlagt, og det kan ikke utelukkes at det er sårbar og/eller viktig natur her. Hverdagsnatur har likevel egenverdi, og bidrar i å opprettholde biodiversitet og økologiske sammenhenger i sjøen.

De er også verdifulle i konteksten av at området er utvalgt som en representant for ytre kystområder. I tilrådingen fra Rådgivende utvalg for marin verneplan fremheves områdets store spennvidde i naturtyper, med rikt dyre- og planteliv fra store gruntområder til dyppartiet i Griphølen. Verdien av representativiteten som ytre kystområde med tilhørende naturverdier gjenspeiles i avgrensingen av naturtyper, samtidig påpekes det at store områder er fremdeles ikke kartlagt, og potensielle områder med høy verdi som ennå ikke er avdekket.

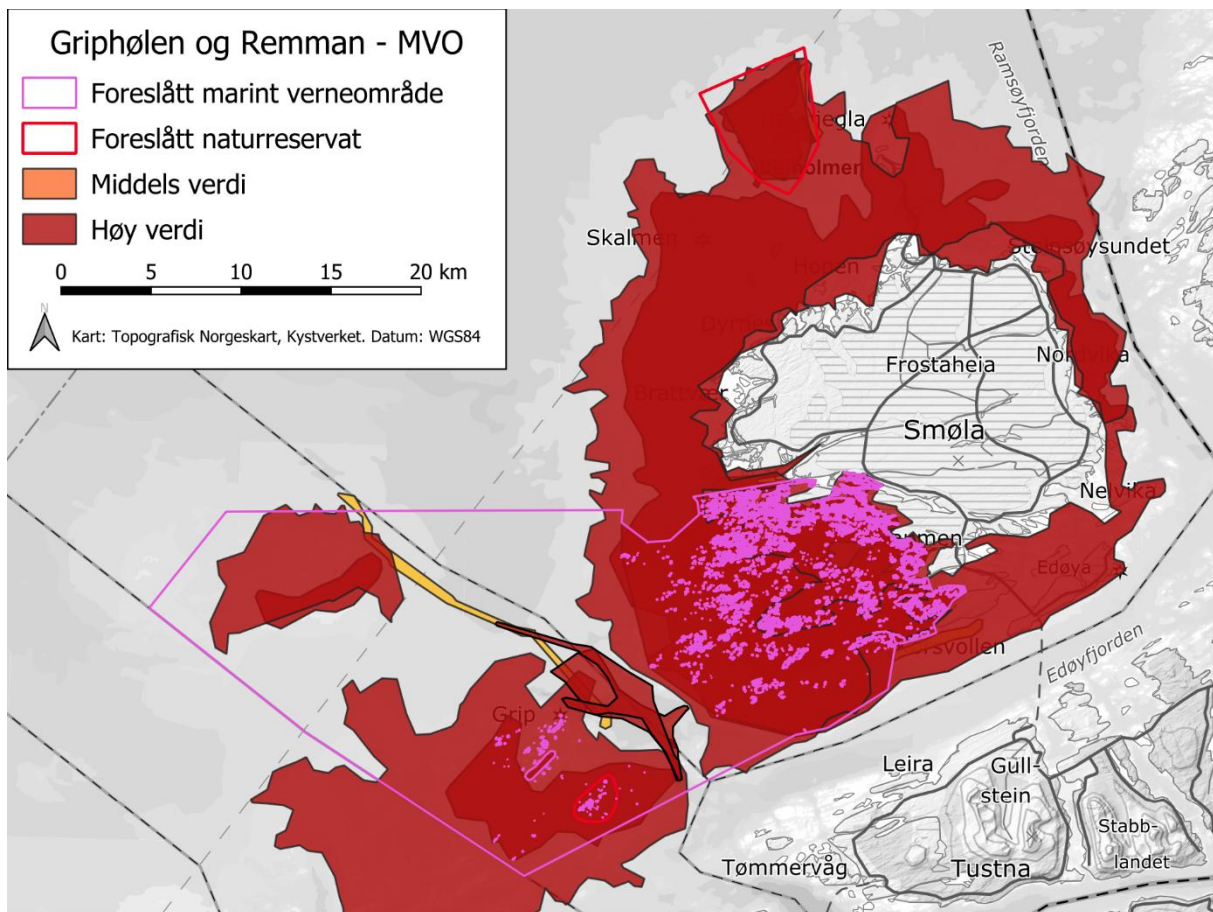
Metodisk vurderes hverdagsnatur til å ha **noe verdi**, selv om området i seg selv har betydning som et representativt åpent kystområde. På grunn av den lave verdien er hverdagsnatur ikke tatt med videre i vurderingen av påvirkning, ettersom områder med lav verdi ikke utredes.

6.1.5. Vurdering av kunnskapsgrunnlaget for naturmiljø

Kunnskapsgrunnlaget er både kunnskap om arter sin bestandssituasjon, naturtyper sin utbredelse og økologiske tilstand, og effekten av påvirkninger (jf. naturmangfoldloven § 8).

Kunnskapsgrunnlaget for marint naturmangfold kan være preget av usikkerhet, særlig knyttet til marine naturtyper der avgrensninger av forekomstene er basert på modelleringer, og enten ikke er bekreftet i felt eller kun er delvis kartlagt. Dette gjelder særlig for naturtypene større tareskogforekomster, skjellsandforekomster og bløtbunnsområder i strandsonen.

For naturtyper som korallskog, korallrev, sjøfjærbunn og svampebunn foreligger det generelt sett få offisielle kriterier for å avgrense naturtypene. Korallforekomster, inkludert korallskog og korallrev, er nevnt i DN HB-19, men det foreligger ingen kriterier for avgrensning. Det knyttes derfor noe usikkerhet til avgrensning av naturtypene. Videre så har ikke alle sjøområdene i foreslått verneområde for Griphølen blitt kartlagt, og det kan derfor ikke utelukkes at disse naturtypene har større utbredelse enn det som har blitt avgrenset basert på kartleggingen utført av Runde Forskning (Vabø og Lyngje 2025).

Figur 6-32 Oversikt over registrerte verdier for naturmiljø innenfor foreslått verneområde Griphølen, Inngripan og Remman. Delområder for vannforekomster er ikke kartfestet.

For vannforekomster er verdivurderingen basert på økologisk og kjemisk tilstand. For samtlige av vannforekomstene er økologisk tilstand gitt med høy presisjon i Vann-Nett, utenom for Skjølbergvågen (Va4). Kjemisk tilstand er gitt med middels presisjon for to av vannforekomstene, men for Skjølbergvågen og Edøyfjorden foreligger det ingen presisjon. Det knyttes derfor noe usikkerhet til vannforekomstenes verdi.

For flere av de registrerte gytefeltene innenfor foreslått verneområde ved Griphølen foreligger det ikke informasjon om tilbakeholdelse av egg (eggretensjon) og eggtetthet, og det knyttes derfor noe usikkerhet til verdivurderingen for disse.

Kartlegginger er ofte punktvis eller smale korridorer og mangler helhetlig dekning. Generelt sett må det antas at fravær av registreringer, både av arter, av naturtyper, m.m., ikke nødvendigvis betyr at arten eller naturtypen ikke forekommer i området, men heller kan være et resultat av manglende kartlegging.

Samlet sett vurderes kunnskapsgrunnlaget for marint naturmangfold som godt, og som tilstrekkelig for vurderingene for denne rapporten.

6.2. Naturressurser

Naturressurser er ressurser som finnes i naturen og som mennesker kan bruke til å dekke behov eller skape verdier. Sjøområdene innenfor det foreslåtte verneområdet har rike naturressurser, særlig knyttet til fiske og høsting av tang og tare. Disse ressursene danner grunnlaget for viktige næringer i kystområdene ved Smøla og Kristiansund kommune.

Verdivurdering av naturressurser

I verdivurderingen av dagens situasjon presenteres en oversikt over eksisterende fiskeriaktivitet, næringens samfunnsverdi og betydning for regionen. Dette danner grunnlag for å identifisere delområder med særlig verdi, basert på bruksfrekvens av eksempelvis fiskefelt og høstefelt for tare.

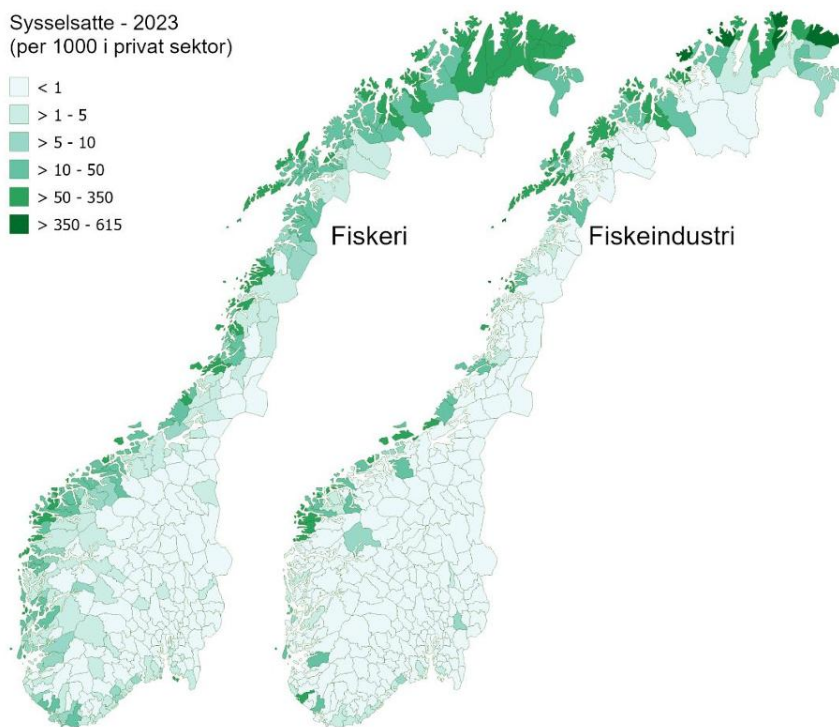
6.2.1. Fiskeri

Samfunnsverdi

Norsk villfanget fisk stor eksportbetydning for Norge. I 2023 var eksportverdien 44 milliarder kroner; en økning på 8,5 prosent sammenlignet med året før. Denne økningen har betydning for ringvirkningene som næringa skaper. Nordland og Møre og Romsdal stod for størstedelen av verdiskapingen fra fiskeriene i Norge i 2023 (Nofima, 2025). Disse to fylkene skapte 4,3 milliarder hver i verdiskaping. Fiskeriene og deres leverandører bidro med 5,4 milliarder kroner i skatt i samme år, hvorav 1,35 milliarder var selskapsskatt, mens resten var personskatt fra de ansatte (ibid.). Næringa har med andre ord også positive konsekvenser for offentlige finanser både på kommunalt og statlig nivå.

Fiskerinæringa er en bærebjelke i mange kystsamfunn. Den skaper store verdier og arbeidsplasser, ikke bare for fiskerne, men også for mange andre næringer langs kysten.

Nofima (2024) har beregnet av ca. 40 prosent av de sysselsatte i privat sektor på Smøla er sysselsatte i sjømatnæringa som består av både villfiskindustrien, fiskeriene og havbruk. Villfiskindustrien og fiskeriene står for litt over halvparten av de sysselsatte i privat sektor, mens de øvrige 20 prosentene jobber i havbruket. De ansatte (i underkant av 100 sysselsatte) i villfiskindustrien på Smøla er jevnt fordelt på bransjene klippfisk, pelagisk konsum og skalldyr. Nofima (ibid.) anslår at Smøla er en av de kommunene i Norge som er mest avhengige av fiskeindustrien. I Kristiansund er det hovedsakelig bransjen mel og olje som skaper arbeidsplasser. Om lag 100 sysselsatte jobber innen denne bransjen i kommunen.

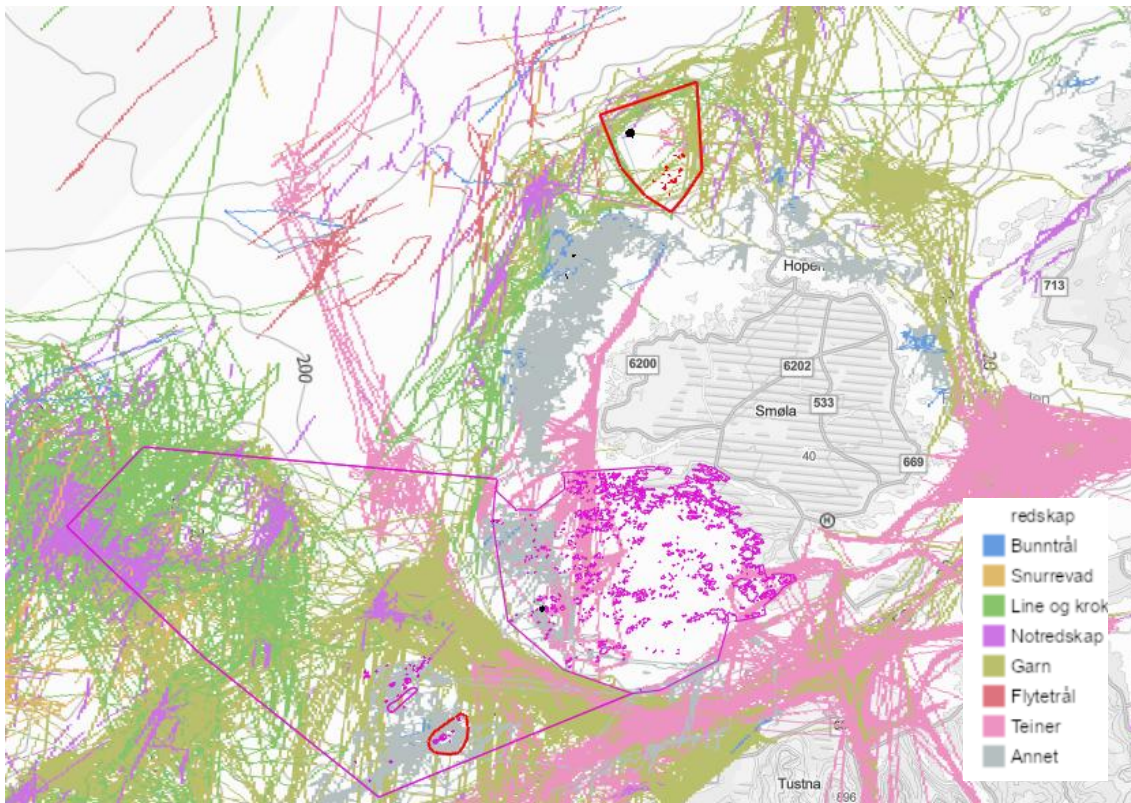
Figur 6-33 Sysselsetting i fiskeri og fiskeindustri som andel av sysselsatte per 1000 i privat sektor (Nofima, 2025).

Fiskeri som næring har **høy sysselsettings- og verdiskapingsverdi** på Smøla og i Kristiansund, og er viktig for tilgrensende næringer i form av ringvirkninger. Effektene av næringsaktiviteten går også utover de kommunale grensene. Næringa skaper sysselsetting og inntekter i andre kommuner enn bare Smøla og Kristiansund. Tilbud av arbeidsplasser er viktig for å opprettholde befolkning og bosetning i disse kommunene. Arbeidsplasser lokalt sikrer kommunene skatteinntekter. Dette igjen bidrar til å kunne opprettholde og videreutvikle kommunal tjenesteyting.

Delområder for fiskeri

Det er et mangfold av tradisjonelle fiskeplasser i sjøområdene innenfor foreslåtte verneområder, hvor det benyttes en rekke forskjellige redskaper, fra passive redskaper som garn, line, teiner og ruser, til aktive redskaper som snurrevad, snurpenot og trål. Det er også flere viktige låssettingsplasser, hvor fiskere oppbevarer fangst i ventemerder eller lås, før fangsten fraktes videre til bearbeiding ().

Det vurderes hensiktsmessig å slå sammen flere forskjellige avgrensninger av fiskefelt basert på den geografiske utbredelsen av fiskefeltene. I henhold til veileder V-712 vil naturressurser verdsettes basert på om brukerne av feltene er lokale, regionale eller nasjonale.

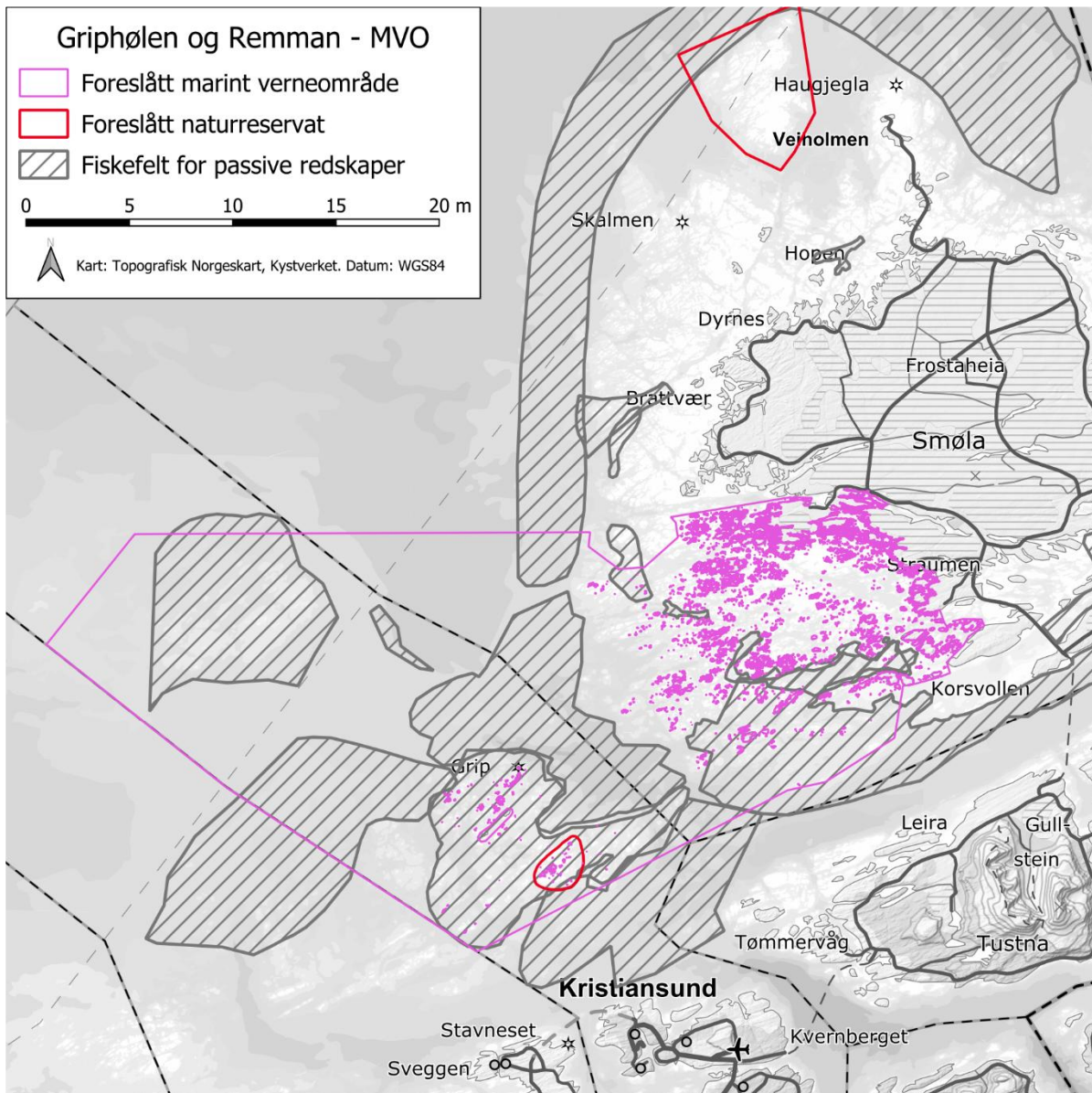

Figur 6-34 Oversikt over fiskeriaktivitet innenfor foreslått marint verneområde tilknyttet ulike redskaper siden 2011. Kart fra Fiskeridirektoratet.

Fiskefelt for passive redskaper

I området rundt Smøla er det registrert flere fiskefelt for passive redskaper. Feltene er registrert inn av Kristiansund Fiskarlag, Smøla Fiskarlag og Sør-Smøla Fiskarlag. Det benyttes settegarn, teiner, ruser, juksa/pilk og liner for å fiske etter en rekke forskjellige arter, inkludert torsk, sei, hyse, lyr, lange, brosme, lysing og breiflabb, samt hummer og taskekrabbe. Brukerne av feltene er i Fiskeridirektoratets karttjeneste oppgitt å

hovedsakelig være fra hjemkommunene til de ulike fiskefeltene, i tillegg til nærliggende kommuner. Det opplyses også at feltene er hyppig benyttet for fritidsfiske. Flere av fiskefeltene er registrert med informasjon om at det fiskes etter krabbe, hummer og leppefisk rundt hele Smøla. Det avgrenses tre delområder for fiskefelt for passive redskaper. Det største delområdet, *Området rundt Grip*, består av fiskefeltene *Djupagrunden, Hauskallen, Grip og Fausken-Hilbåen-Leia*.

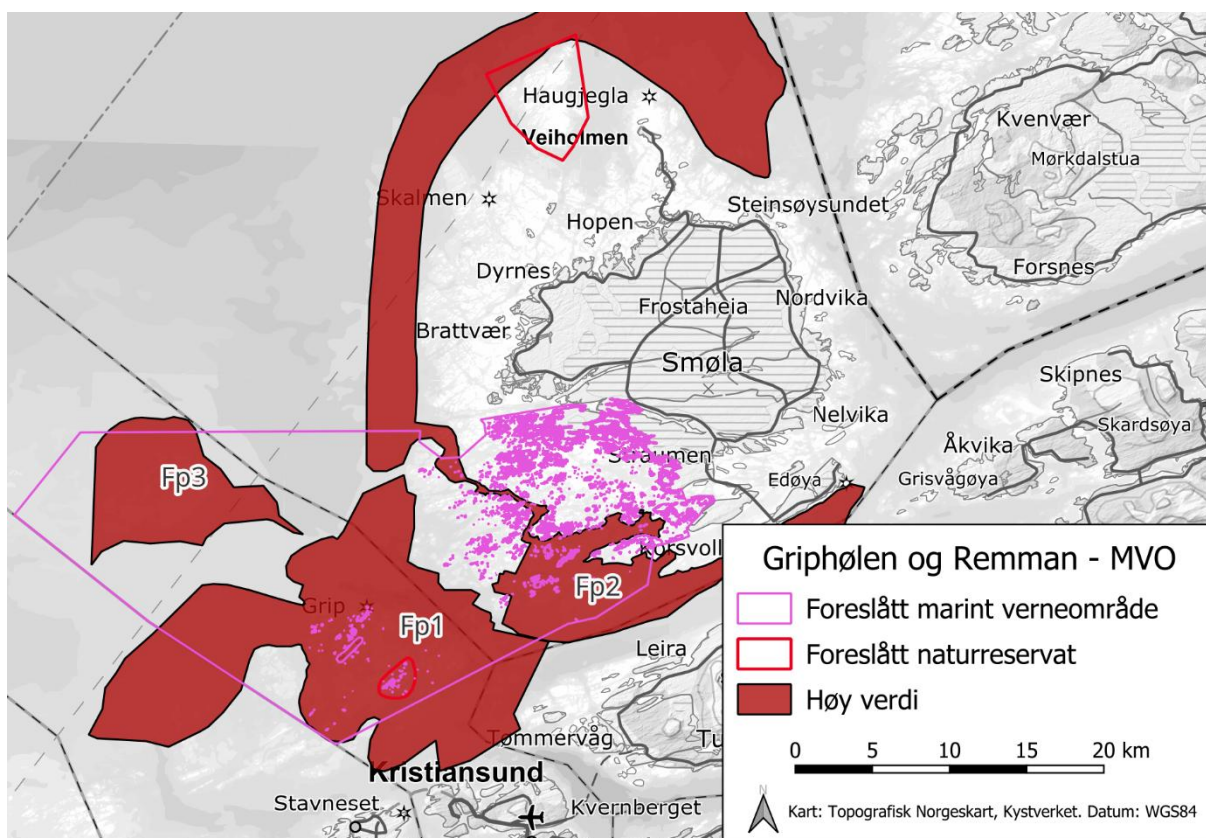

Figur 6-35 Registrerte fiskefelt for passive redskaper innenfor foreslått verneområde for Griphølen og Remman. Fiskefeltene er nummerert jf. tabell 6-8.

Langs den indre delen av kystlinjen ved Smøla opprettes det et delområde for fiskefelt for passive redskaper, *Smøla kystlinje*, bestående av *Edøyfjorden*, *Kanten nord for Smøla*, *Kjøysvaet*, *Sortna* og *Blåsværsvaet*. Fiskefeltet *Kanten nord for Smøla* strekker seg også inn i foreslått verneområde ved Remman.

I ytre del av verneområdet opprettes det et tredje delområde for fiskefelt med passive redskaper, *Ytre deler av Griphølen*, som består av *Griptaren* og *Lauggrunnen*. Fiskefeltet *Lauggrunnen* er også registrert med en merknad om at feltet er et viktig gytefelt for uer.

Med bakgrunn i at de fleste fiskefeltene er registrert med å ha flere fartøy fra ulike kommuner, vurderes det at fiskefeltene er av regional verdi, og de tre delområdene *Området rundt Smøla*, *Smøla kystlinje* og *Ytre deler av Griphølen* vurderes å være av **høy verdi**.

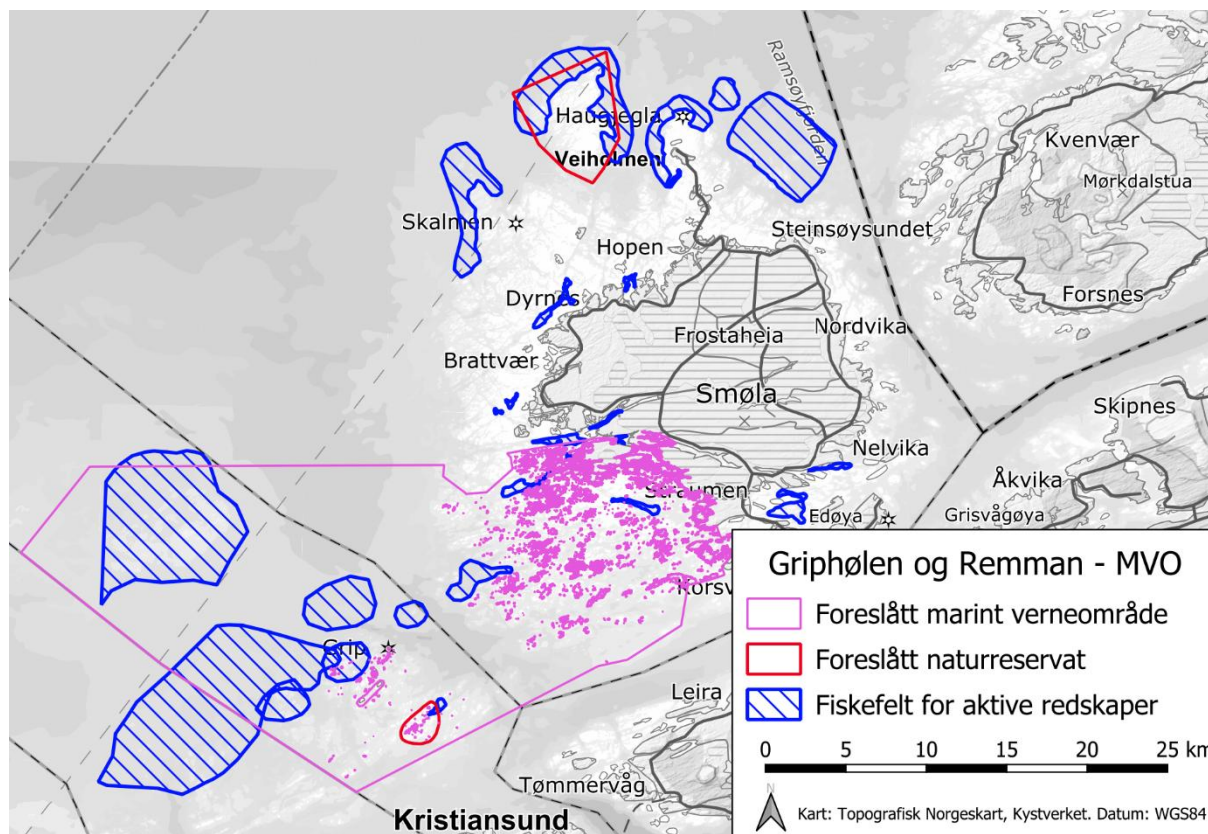
Figur 6-36 Verdikart for fiskefelt for passive redskaper ved Griphølen og Remman. Delområder er nummerert jf. Tabell 6-8

Tabell 6-8 Oversikt over fiskefelt for passive redskaper registrert innenfor verneområder ved Griphølen og Remman.

ID	Delområdenavn	Verdi	Beskrivelse
Fp1	Området rundt Grip	Høy	Verdi basert på at fiskefeltet brukes av fiskere fra hjemkommunen, nærliggende kommuner og for turistfiske. Innenfor fiskeplassen benyttes settegarn, teiner, juksa/pilk, liner. Det fiskes etter torsk, lyr, sei, hyse, lange, brosme, lysing, taskekrabbe og hummer.
Fp2	Smøla kystlinje	Høy	Verdi basert på at fiskefeltet brukes av fiskere fra hjemkommunen, nærliggende kommuner, og for fritidsfiske og turistfiske. Innenfor feltet benyttes det settegarn, teiner, ruser, juksa/pilk og andre liner, og det fiskes etter torsk, lyr, lange, brosme, taskekrabbe, breiflabb og hummer.
Fp3	Ytre deler av Griphølen	Høy	Verdi basert på at fiskefeltet brukes av fiskere fra hjemkommunen, nærliggende kommuner, og av firtidsfiskere og for tuistfiske. Innenfor området benyttes settegarn og juksa/pilk for å fiske etter torsk, sei, hyse, lange, brosme og breiflabb.

Fiskefelt for aktive redskaper

Innenfor de to foreslåtte verneområdene er det også registrert flere fiskefelt for aktive redskaper, som er registrert inn av de samme fiskarlagene som fiskefeltene for passive redskaper. Det fiskes etter sei, sild, makrell, torsk og hyse med snurpenot, ringnot, landnot.

Figur 6-37 Registrerte fiskefelt for aktive redskaper innenfor foreslått verneområde for Griphølen og Remman. Fiskefeltene er nummerert jf. tabell 6-9

I den innerste delen av Griphølen verneområde opprettes det ett delområde, *Griphølen øst*, bestående av de fire fiskefeltene *Klubbøysvaet*, *Olsøysvaet*, *Breisvaet* og *Valøysvaet-Ringsøya*.

I den midtre og sørvestlige delen av Griphølen er det registrert flere fiskefelt, inkludert *Ufstaren*, *Flesen*, *Jørngrunna*, *Hauskallen*, *Leiskjærsanden*, *Lyngvær* og *Djupargrunnen*. I denne rapporten slås disse fiskefeltene sammen til delområde *Griphølen midt*. Innenfor fiskefeltet *Lyngvær* fiskes det etter makrell, men feltet er oppgitt i Fiskeridirektoratets karttjeneste å ikke ha vært i bruk på 10 år. I feltet *Leiskjærsanden* fiskes det etter torsk og hyse med snurrevad/rundfisktrål/flyndretrål.

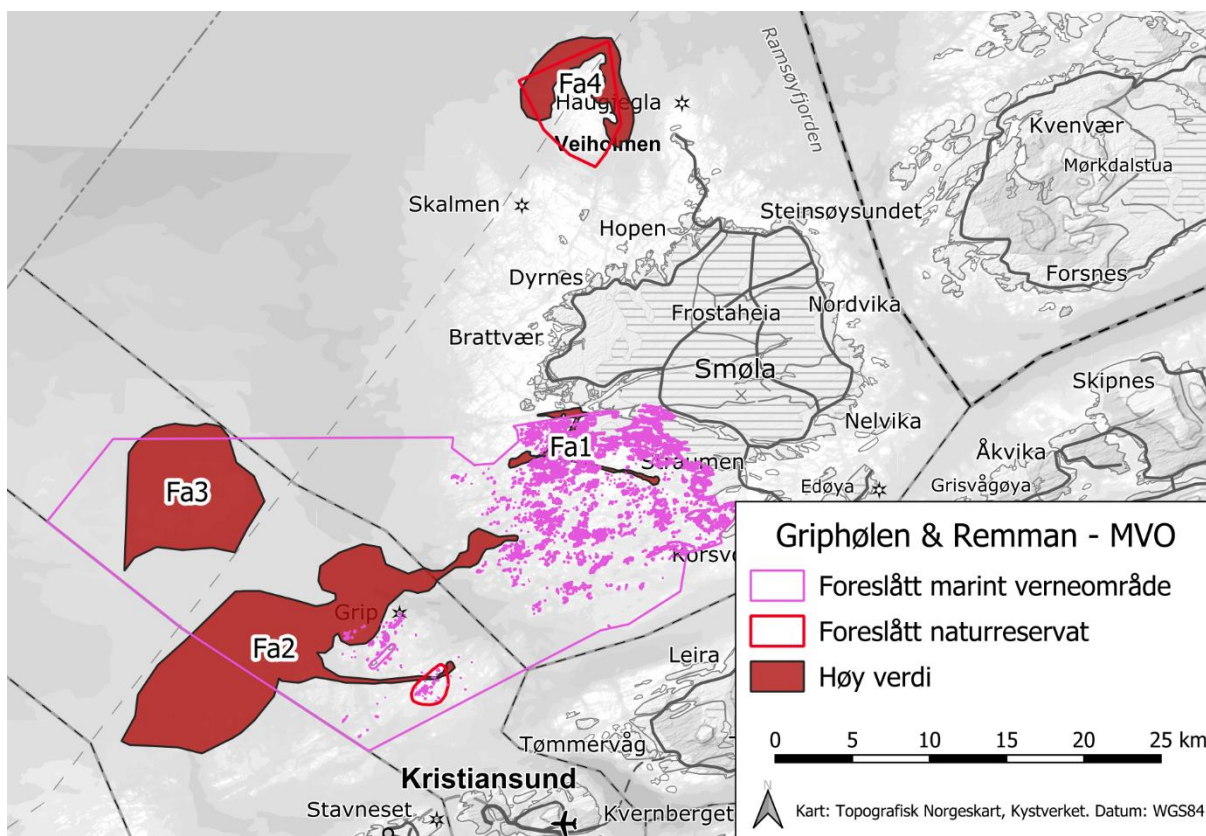
Griptaren er et stort fiskefelt som overlapper i stor grad med den nordvestre delen av foreslått verneområde ved Griphølen.

Innenfor verneområdet er det registrert et fiskefelt, *Remman*. Innenfor feltet fiskes det etter sild, makrell og sei.

Alle fiskefeltene for aktive redskaper, *Griphølen øst*, *Griphølen midt*, *Griptaren* og *Remman*, benyttes av brukere fra hjemkommunen, nærliggende kommuner og andre kommuner, og feltene vurderes derfor å være av **høy verdi**.

Tabell 6-9 Oversikt over fiskefelt for aktive redskaper registrert innenfor verneområder ved Griphølen og Remman.

ID	Delområdenavn	Verdi	Beskrivelse
Fa1	Griphølen øst	Høy	Verdi basert på at fiskefeltet benyttes av fiskere fra hjemkommunen, nærliggende kommuner, av fritidsfiskere og for turistfiske. I fiskefeltet benyttes det snurpenot/ringnot og landnot for å fiske etter sild.
Fa2	Griphølen midt	Høy	Verdi basert på at fiskefeltet benyttes av fiskere fra hjemkommunen, nærliggende kommuner, andre kommuner, av fritidsfiskere og for turistfiske. Innenfor området benyttes det snurpenot/ringnot, snurrevad/rundtrål/flyndretrål for å fiske etter sei, torsk og hyse, samt noe makrell.
Fa3	Griptaren	Høy	Verdi basert på at fiskefeltet benyttes av fiskere fra hjemkommunen, nærliggende kommuner, andre kommuner, av fritidsfiskere og for turistfiske. Det benyttes snurpenot/ringnot for å fiske etter sei og sild.
Fa4	Remman	Høy	Verdi basert på at fiskefeltet benyttes av fiskere fra hjemkommunen, andre kommuner, av fritidsfiskere og for turistfiske. Det benyttes snurpenot/ringnot for å fiske etter sild, makrell og sei.

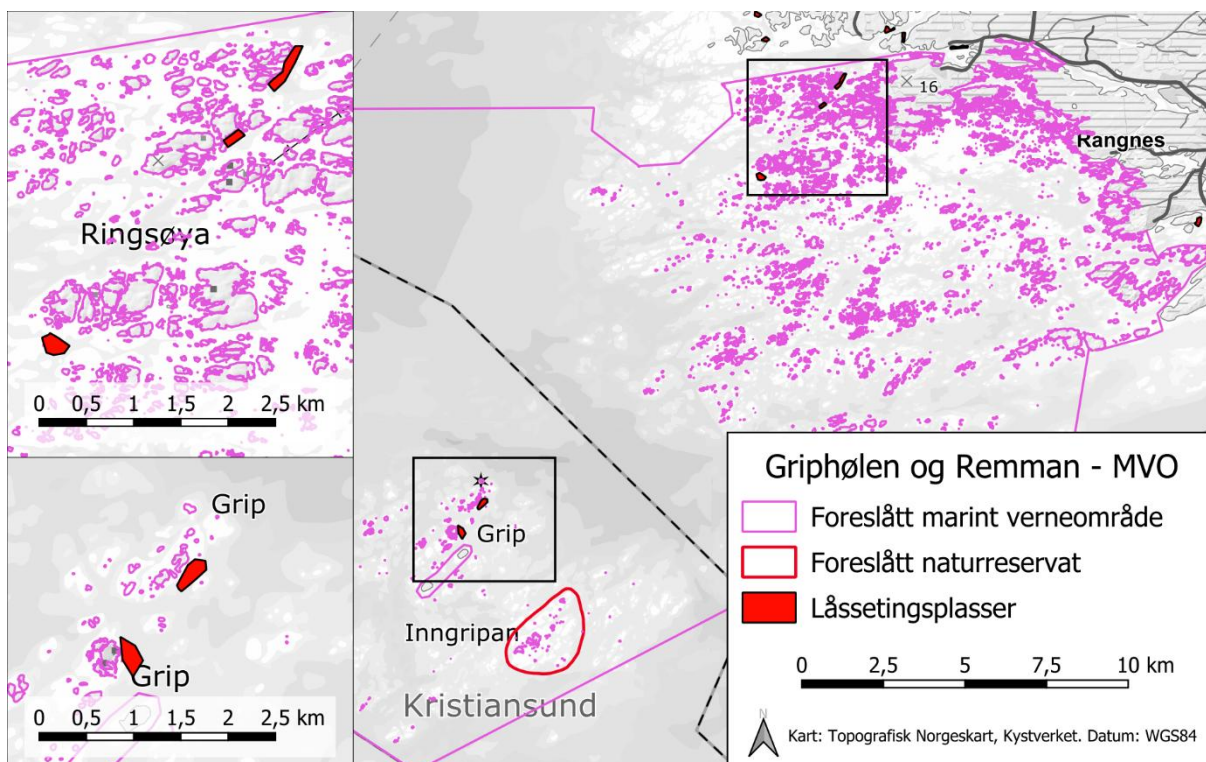

Figur 6-38 Verdikart for fiskefelt for aktive redskaper ved Griphølen og Remman. Delområder er nummerert jf. tabell 6-9.

Låsettingsplasser

Innenfor foreslått verneområde for Griphølen er det registrert flere låsettingsplasser. Det er ikke registrert noen låsettingsplasser innenfor foreslått verneområde ved Remman.

I nordøstre del av foreslått verneområde Griphølen er det registrert tre låsettingsplasser, *Ringsøya*, *Elungsøya* og *Lyngværet*. Låsettingsplassene er registrert inn av Smøla og Sør-Smøla Fiskarlag. Disse slås her sammen til ett delområde, *Griphølen nordøst låsettingsplasser*. Feltene benyttes for låsetting av sild og sei. *Elungsøya* er registrert med en merknad om at denne låsettingsplassen er viktig da det er mye aktivitet i området, mens *Ringsøya* og *Lyngværet* er mindre viktige.

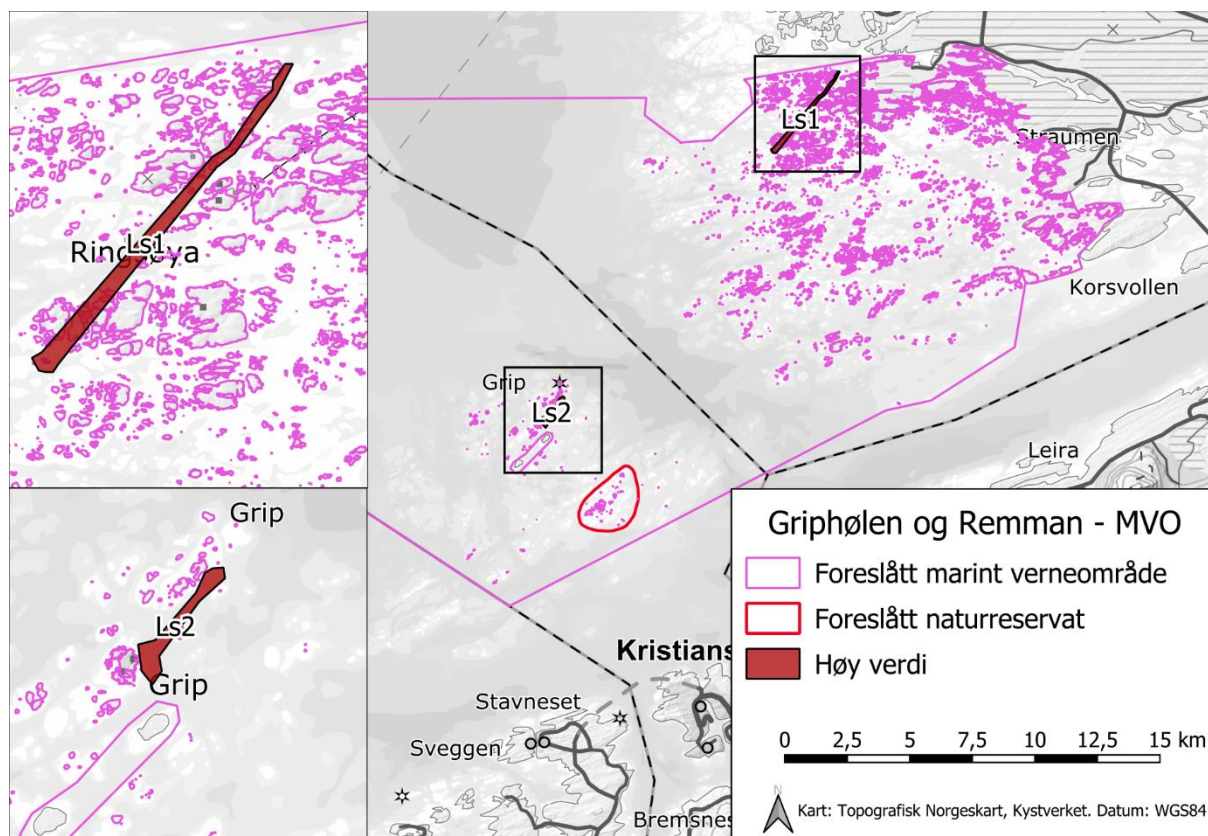
Figur 6-39 Oversikt over låssetingsplasser innenfor verneområdet ved Griphølen og Remman.

Ved Griptaren er det registrert to låssetingsplasser, *Hårskollen* og *Grip*, som er registrert inn av Kristiansund Fiskarlag. Feltene benyttes av brukere fra andre fylker, og er registrert med en markering om at feltet er svært viktig da det er langt til nærmeste mottak. Feltet benyttes for låssetting av sei. Disse to feltene slås her sammen til ett felt, *Grip låssetingsplasser*.

Ettersom begge delområdene for låssetingsplasser, *Griphølen nordøst låssetingsplasser* og *Grip låssetingsplasser*, er registrert med brukere fra flere kommuner i flere fylker, er låssetingsplassene registrert å være av **høy verdi**.

Tabell 6-10 Oversikt over låssettingplasser registrert innenfor verneområder ved Griphølen og Remman.

ID	Delområdenavn	Verdi	Beskrivelse
Ls1	Griphølen nordøst låssetingsplasser	Høy	Verdi basert på at området benyttes av brukere fra hjemkommunen, samt brukere fra andre kommuner i andre fylker. Innenfor området låssettes sild og sei.
Ls2	Grip låssetingsplasser	Høy	Verdi basert på at området benyttes av brukere fra andre fylker. Innenfor området låssettes sei.

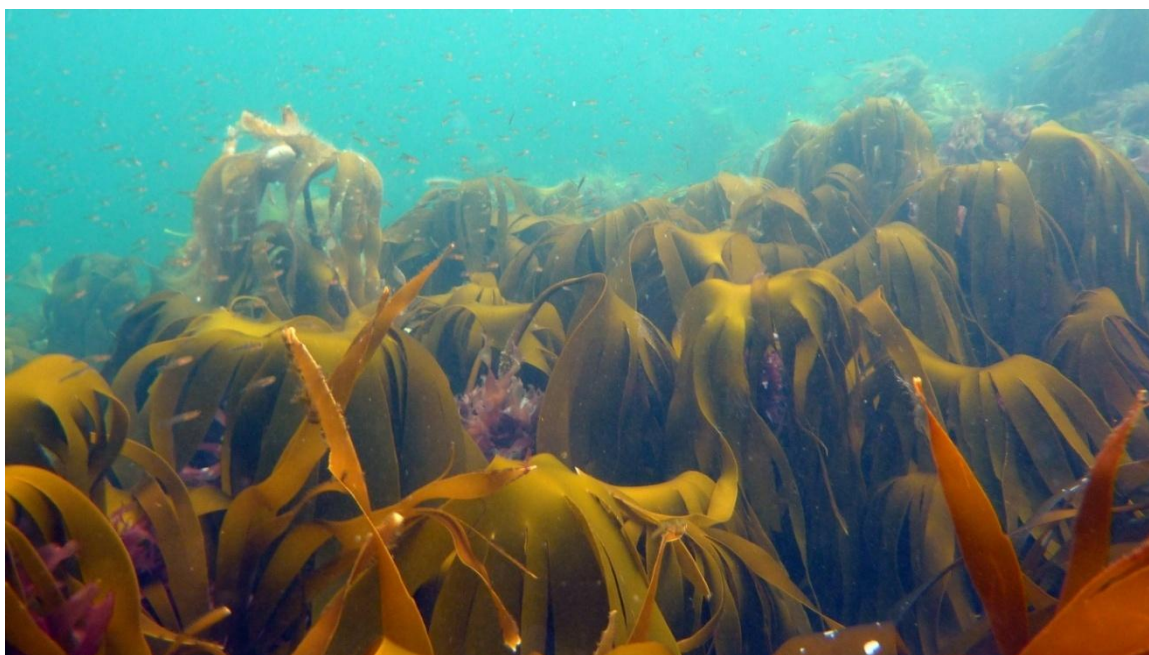

Figur 6-40 Verdikart for låssettingsplasser innenfor foreslått verneområde ved Griphølen. Delområder er nummerert jf. tabell 6-10.

6.2.2. Høsting av tang og tare

Samfunnsverdi

Tang og tarehøsting har foregått langs norskekysten i mer enn 50 år, inkludert i områdene ved Smøla og innenfor det foreslåtte verneområdet ved Griphølen. Høsting har blitt regulert gjennom forskrift om høsting av tang og tare. Høstingen er organisert i felter som åpnes etter en femårig rotasjon. Ordningen er etablert for å sikre bærekraftig ressursutnyttelse og opprettholde økologisk balanse i tareskogene. Råstoff fra tang og tare blir brukt i mange ulike industrier til mellom annet matproduksjon, dyrefôr, legemidler, kosmetikk og bioenergi. I tillegg er tang og tare habitatbyggende organismer som skaper funksjonsområder for andre arter og er viktige for det marine økosystemet, som omtalt i kapittelet om naturmiljø.

Figur 6-41 Bilde av stortareskog. Foto: Mette Eilertsen.

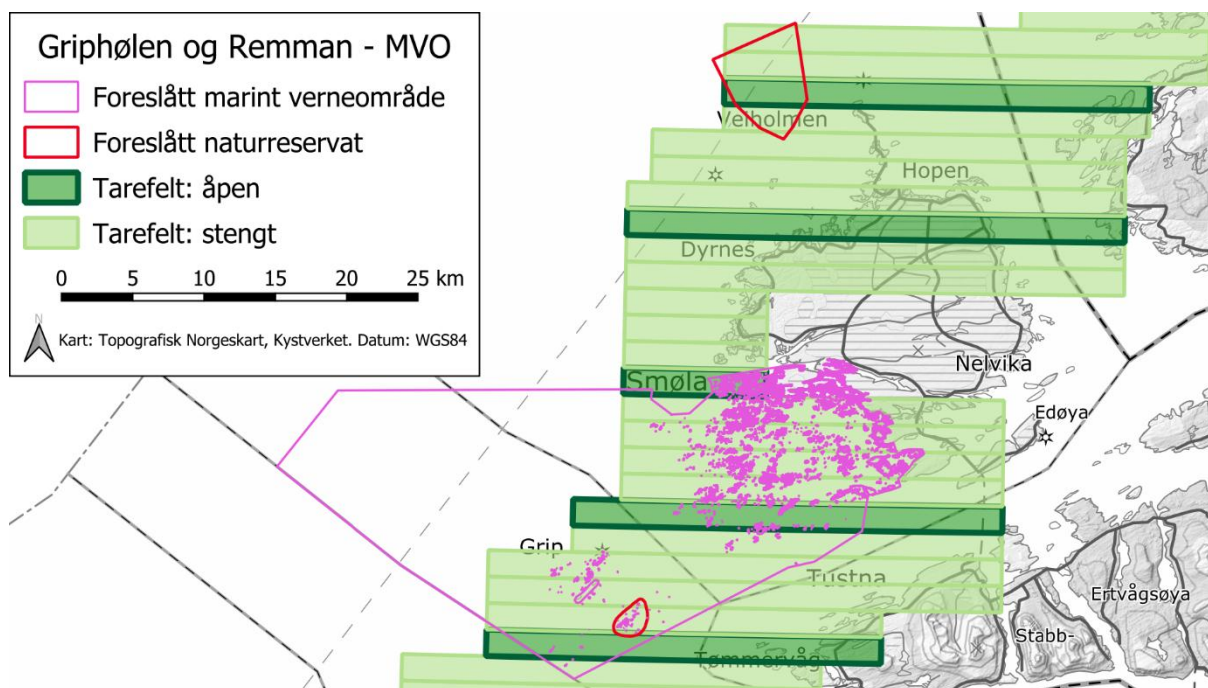
Høsting av tare

Høsting av tare foregår ca. ned til 15 meters dyp og er kun tillatt ned til 20 meter dyp. Høstesesongen starter 1. september/oktober og varer til 30. august/september og høstefeltene fra 298 -309 og 318-322 er innenfor foreslåtte verneområder ved Griphølen og Remman. Det er én hovedaktør som driver tarehøsting i regionen, Roquette (tidligere IFF N&H). Roquette oppgir at Nutrimare er en mindre aktør som har hastet noen få felt (320-322) de siste årene, men som nå har lagt ned taresatsningen og Roquette vil overta høstingen i dette området. Selskapet Roquette har lang erfaring med stortarehøsting i Norge og driver et prosessanlegg på Vormedal i Karmøy kommune, hvor stortare foredles til alginat. Anlegget på Karmøy sysselsetter om lag 100 personer og har en årlig omsetning på mellom 1 og 1,5 milliarder kroner. Roquettes høsting skjer langs kysten fra Steinsland i sør til nord for Smøla, og sysselsetter totalt rundt 80 personer. Elektronisk rapportering av tarehøsting startet i 2014 og fangstdata fra de siste tre (2021/2022 - 2023/2024) og elleve (2013/2014 - 2023/2024) høstsesongene viser at det er høstet over henholdsvis 440.000 og 1,4 millioner tonn tare nasjonalt. Basert på dette tallmaterialet utgjør høstingen i Møre og Romsdal rett over 30 prosent av den totale nasjonale fangsten (tabell 6-12). Roquette oppgir at deres produksjon utgjør om lag 30 prosent av verdensmarkedet for høykvalitets alginat.

Tabell 6-11 Oversikt over fangstrapportering av tare i tonn for Norge, regionalt og i foreslått verneområde. Tall er ved tilgang hentet fra Fiskeridirektoratets database.*Prosentandel er relatert til fangst for Møre og Romsdal.

Områder	3 siste sesonger (t)	andel tonn %	11 siste sesonger (t)	andel tonn %
Norge	441.820	100	1.414.369	100
Trøndelag	225.358	51	672.801	48
Møre og Romsdal	118.064	27	453.924	32
Foreslått verneområde*	11.048	9	30428	7

Innenfor det foreslåtte verneområdet høstes det tare som transporteres til mottaksstasjonen på Vevang i Eide kommune. Driften ved Vevang omfatter om lag fem årsverk, inkludert mannskap på høstingsfartøyene. Virksomheten medfører lokal verdiskaping gjennom kjøp av varer og tjenester fra nærliggende leverandører, blant annet Eide Bygg, BOAS og Smørholmen Oljeprodukter som driver innen båtvedlikehold, drivstoff, maskinolje og byggvarer.

Figur 6-42 Høstefelt for tare innenfor foreslått verneområde med oversikt over hvilke høstefelt som er åpne i høstesesong 2024/2025 og hvilke som er stengt.

Roquette oppgir at mottaksstasjonen tar imot om lag 57 000 tonn stortare årlig fra regionen. Fangstdata fra Fiskeridirektoratet viser til at tare høstet innenfor foreslått verneområde har bidratt med vel 11 000 tonn de siste tre høstesesongene, som utgjør rundt 9 % av det som blir høstet i Møre og Romsdal i tonn (Tabell 6-12). De siste tre årene har det blitt høstet vel 118. 000 tonn tare i fylket til en verdi av 37 millioner kroner, med en gjennomsnittlig førstehåndsverdi per tonn på 314 kr (Tabell 6-12).

Basert på innrapporterte mengder de siste elleve høstsesongene utgjør høstingen fra felt innenfor det foreslåtte verneområdet ved Griphølen om lag 2 prosent av det totale volumet som leveres fra Roquette fra norske farvann.

Tabell 6-12 Oversikt over verdiskapning (førstehåndsverdi per tonn tare) fra tarehøsting i Norge, regionalt og i foreslått verneområde. Tall er ved tilgang hentet fra Fiskeridirektoratet sin database. *Prosentandel er relatert til verdiskapning for Møre og Romsdal.

Område	3 siste sesonger (kr)	andel kr %	11 siste sesonger (kr)	andel kr %
Norge	kr 138 689 400	100	kr 388 924 630	100
Trøndelag	kr 70 962 860	51	kr 186 379 220	48
Møre og Romsdal	kr 37 105 740	27	kr 123 490 300	32
Foreslått verneområde*	kr 3 456 620	9	kr 8 308 230	7

Effekter av tarehøsting

I 2022 utførte Havforskningsinstituttet (HI) videoundersøkelser av høstefelt i Møre og Romsdal og Trøndelag for å vurdere tilstanden av tareskogen før rullering av tarefelt som er åpne for høsting ved rulleringen i oktober 2022. Den vestlige og nordvestlige delen av kystlinjen langs Smøla ble kartlagt med flere videostasjoner, i tillegg til at området ved Remman ble benyttet som en referansestasjon (Steen 2022). I stasjonene som ble undersøkt ved og rundt Smøla var det hovedsakelig stortare (*Laminaria hyperborea*), med noe sukkertare (*Saccharina latissima*), og tareskogen hadde en gjennomsnittlig høyde på 1,1 til 1,5 m. Generelt sett fremstod tareskogen i området rundt Smøla å være i god tilstand, og ingen av høstefeltene ble anbefalt stengt basert på rapportens funn.

Høsting av tang

På Sør-Smøla foregår det tangskjæring, hvor tang høstes i fjæresonebeltet. Den største aktøren som driver med tangskjæring er Algea, som har fabrikk i Kristiansund og Brønnøysund, har de siste 80 årene produsert tangmel av grisetang høstet på kysten fra Smøla og helt opp til Vesterålen. Algea har avtale med grunneierne i området om uttak av tang og det er hovedsakelig brunalgen grisetang (*Ascophyllum nodosum*) som høstes i området. Algea har om lag 60 ansatte på nasjonal basis.

Figur 6-43 Grisetang i fjæresonebeltet. Foto: Mette Eilertsen

I tillegg har privatpersoner rett til å høste små mengder til eget bruk. På privat eiendom kan man skjære tang ned til 2 m dyp. Eksisterende næring tilknyttet tangskjæring blir ikke omfattet av marint verneområde, da vernet gjelder fra 2 m dyp og dypere. Det etableres dermed ikke delområder av verdi for høsting av tang og vurderes heller ikke videre i kapittelet om vernets påvirkning og konsekvens.

Høsting av tang og tare som næring har **middels verdiskapingsverdi**. Næringen har lokal betydning for flere, og er av regional betydning. Høsting av tang og tare lokalt har imidlertid virkninger utover det lokale og regionale fordi prosessering skjer på Vormedal og i Kristiansund, men det vurderes slik at verdien av uttaket av tang og tare fra foreslått verneområde er små, relativt til den totale mengden tare som prosesseres på fabrikkene.

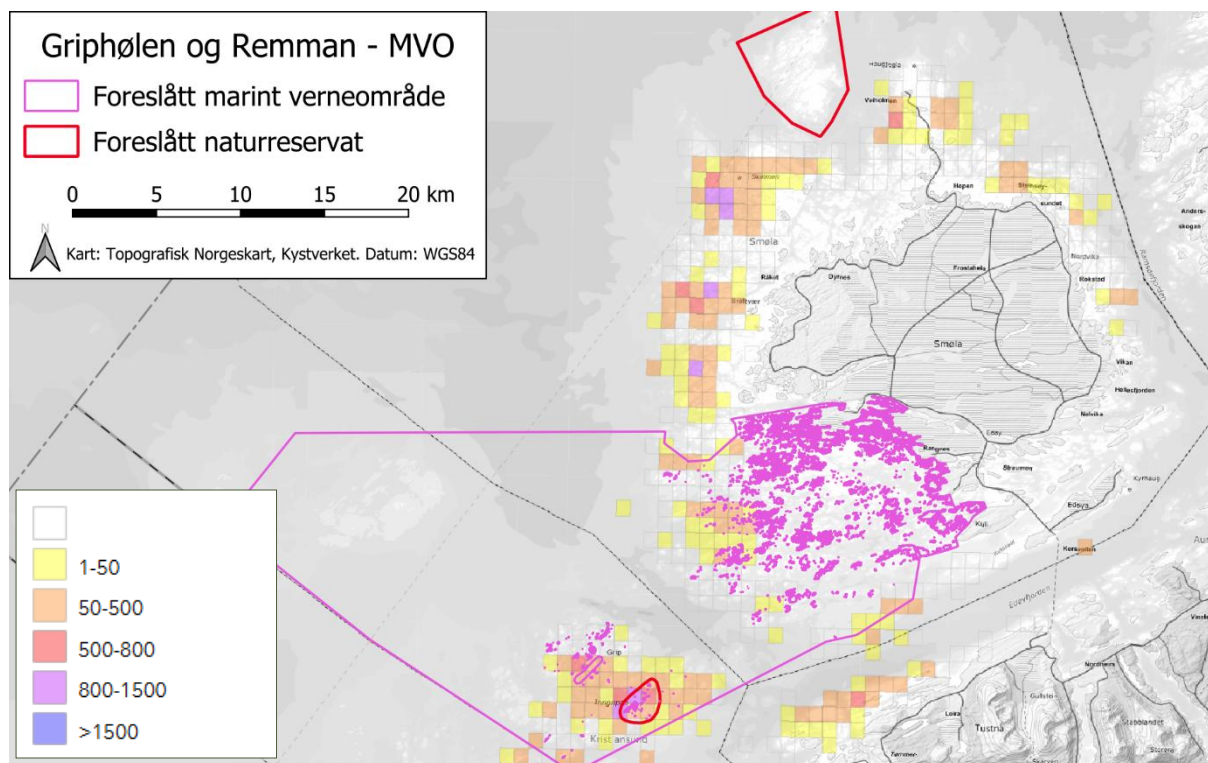
Delområder for høsting av tare

Det er flere verneområder innenfor foreslått verneområde. Forskrift for Sør-Smøla landskapsvernområde viser til at vernet er ikke til hinder for taretråling og manuell tanghøsting, samt maskinell tanghøsting i tidsrommet 21. august til og med 14. april. Det er etter forskrift for Remman, Sortna og Grip naturreservat ikke tillatt med høsting av tare.

For høsting av tare avgrenses det delområder av verdi basert på bruksfrekvens og betydning av næringen i kommunene. Fangstrapportering fra Fiskeridirektoratet viser at det innenfor foreslått verneområde høstes tare i randsonen av Sør-Smøla landskapsvernområde i nordvest og vestlig del, helt sør i landskapsvernområdet ut mot Edøyfjorden, samt ved Grip og Inngripan. Høstefelt for tare har ikke utstrekning særlig

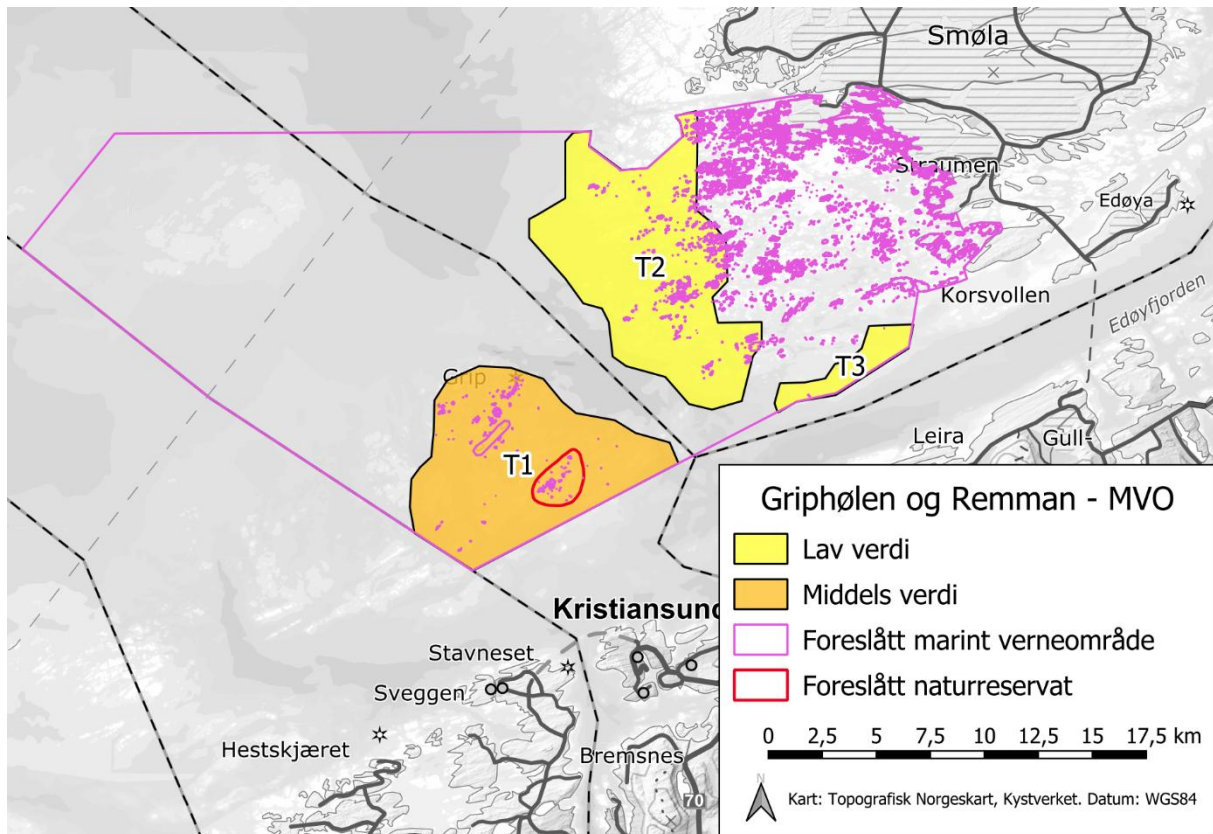
lenger mot vest enn ved Grip og Inngripan, og omfatter dermed ikke tarekogsforekomstene ved Griptaran.

Det avgrenses fire delområder, et ved område ved Grip og Inngripan, et område i vestlig del av Sør-Smøla landskapsvernområde, et område på grensen til Edøyfjorden og øvrige områder av Griphølen. Avgrensningen av de tre første delområdene er basert på sammenhengende rutenett med tilhørende fangstdata fra de 10 siste årene.

Figur 6-44 Oversikt over rutenett innenfor foreslått verneområde med tilhørende fangstdata for de siste tre årene. Fargekoder i ruter viser til antall tonn høstet per rute de siste tre årene.

Området ved Grip og Inngripan har omfattende høsting av tare, med innrapporterte mengder fra 1-50 tonn og opp til 800-1500 tonn de siste tre årene. Det er særlig en overvekt av ruter med fangst mellom 50-500 tonn (Figur 6-44). I perioden 2013-2023 er det rapportert en samlet fangst på 21 128 tonn, noe som utgjør 5 % av den totale tarehøstingen i Møre og Romsdal. De siste tre årene har det blitt høstet vel nesten 9000 tonn tare i delområdet, som utgjør 8 % av høstet tare i fylket og til en verdi av 2,7 millioner kroner, med en gjennomsnittlig førstehandsverdi per tonn på 314 kr (Tabell 6-14). Grip og Inngripan er det mest intensivt høstede området innenfor det foreslåtte verneområdet, og vurderes å ha regional betydning med middels verdi.

Figur 6-45 Avgrensede delområder for høsting av tare.

Tabell 6-13 Oversikt over fangstrapportering av tare i tonn for Møre og Romsdal og bidraget til dette fra tre delområder hvor det høstes tare i foreslått verneområde. Tall er ved tilgang hentet fra Fiskeridirektoratets sin database. Prosentandel er relatert til fangst for Møre og Romsdal.

	3 siste år (t)	Andel tonn %	10 siste år (t)	Andel tonn %
Møre og Romsdal	118064	27	453924	32
T1 Grip og Inngripan	8862	8	21128	5
T2 Sør-Smøla	1586	1	7020	2
T3 Edøyfjorden	600	1	2280	1
Samlet	11048	9	30428	7

Vestlig del av Sør-Smøla landskapsvernområde har betydelig mindre omfattende tarehøsting enn ved Grip og Inngripan. Basert på de tre siste årene er det rapportert fangst fra 1-50 tonn til 50-500 tonn, med en jevn fordeling mellom de kategoriene. I perioden 2013-2023 er det rapportert en samlet fangst på 7 020 tonn, tilsvarende 2 % av den totale tarehøstingen i fylket. Det er mindre mengder tare som høstes her, og området vurderes å ha lokal betydning med **lav verdi**.

Tabell 6-14 Oversikt over verdiskapning i kroner fra tarehøsting i Møre og Romsdal og bidraget til dette fra tre delområder hvor det høstes tare i foreslått verneområde. Tall er ved tilgang hentet fra Fiskeridirektoratet sin database. Prosentandel er relatert til fangst for Møre og Romsdal.

	3 siste sesonger (kr)	Andel kr %	11 siste sesonger (kr)	Andel kr %
Møre og Romsdal	kr 37 105 740	27	kr 123 490 300	32
T1 Grip og Inngripan	kr 2 777 900	7	kr 5 822 120	5
T2 Sør-Smøla	kr 486 720	1	kr 1 877 830	2
T3 Edøyfjorden	kr 192 000	1	kr 608 280	0
Samlet	kr 3 456 620	9	kr 8 308 230	7

Edøyfjorden er et mindre delområde som ligger sør i randsonen av Sør-Smøla landskapsvernområde, ut mot Edøyfjorden. Basert på de tre siste årene er det rapportert fangst fra 1-50 tonn, med et mindretall av fangstruter fra 50-500 tonn. I perioden 2013-2023 er det rapportert en samlet fangst på 2 280 tonn, tilsvarende 1 % av tarehøstingen i Møre og Romsdal. Det er mindre mengder tare som høstes her, og området vurderes å ha lokal betydning med **lav verdi**.

Øvrige områder av Griphølen omfatter områder innenfor det foreslåtte verneområdet som ikke er avsatt som høstefelt og det vurderes ikke som hensiktsmessig å opprette delområder.

Tabell 6-15 Oversikt over delområder basert på fangstrapportering av tare innenfor verneområder ved Griphølen og Remman.

ID	Delområdenavn	Verdi	Beskrivelse
T1	Området ved Grip og Inngripan	Middels	Omfattende høsting av tare med betydning for flere og regional verdi.
T2	Vestlig del av Sør-Smøla landskapsvernområde	Lav	Begrenset høsting av tare, med betydning for få og lokal verdi. Vurderes ikke videre iht. V712, kap. 6.3.3.
T3	Edøyfjorden	Lav	Begrenset høsting av tare, med betydning for få og lokal verdi. Vurderes ikke videre iht. V712, kap. 6.3.3.

6.2.3. Mineralutnyttelse (skjellsand)

Skjellsand regnes å være en ikke-fornybar ressurs, da det tar tusenvis av år å danne skjellsand fra akkumulering av kalkholdige skall fra marine organismer som skjell, snegler og kråkeboller. Videre er skjellsand et viktig habitat for bløtbunnsfauna, som igjen er en viktig kilde til næring til for eksempel fisk i gyte- og oppvekstområder.

Skjellsandforekomster er derfor sårbare for inngrep som uttak, og er regulert av Fylkeskommunen som konsesjonsmyndighet. Skjellsand benyttes kommersielt som kalkingsmiddel i landbruket og til kalking av vassdrag, og for etablering av strender. Konsesjoner for uttak av skjellsand kan bli gitt for et tidsrom for maksimalt 5 år.

Som nevnt i delkapittelet «Naturmangfold» er det registrert mange skjellsandforekomster innenfor foreslått verneområde Griphølen og Remman. Det er ikke kjent at skjellsandutvinning i dag foregår innenfor dette området, og i Fiskeridirektoratets karttjeneste foreligger det ingen registrerte uttaksfelt for skjellsand langs kysten av Smøla. Da det ikke er registrert kommersiell utvinning av skjellsand innenfor foreslått verneområde, antas det at mineralutnyttelse ikke er aktuelt innenfor disse områdene, ei heller videre vurderinger rundt frakt av eventuelle skjellsandmasser. Sjøtransport er vurdert under tema samferdsel i sjø i kap. 6.4.6.

Havbunnsmineraler er sulfider, manganskorper og mangannoduler som dannes i de dype delene av havet. Lov om mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel (Havbunnsmineralloven) trådte i kraft 1. juli 2019. Loven legger til rette for undersøkelse etter og utvinning av mineralforekomster på norsk kontinentalsokkel. (Sokkeldirektoratet 2025). Sokkeldirektoratet har kartlagt de kommersielt mest interessante mineralforekomstene og i 2024 presenterte regjeringen sitt forslag til åpning av område (ved Svalbard) og sin strategi for forvaltning av havbunnsmineralressursene på norsk kontinentalsokkel i Meld. St. 25 (2022-2023) «*Mineralverksemd på norsk kontinentalsokkel - åpning av areal og strategi for forvaltning av ressursane*». Det er ikke kartlagt interessante mineralforekomster i eller ved forslaget til marint verneområde for Griphølen og Remman. Selv om regjeringen vurderer at mineralvirksomhet på havbunnen kan ha stort fremtidig markedspotensial, og vil bidra til sysselsetting og verdiskaping i Norge, er utredningen av dette fremdeles på et tidlig stadium. Regjeringen peker selv på at denne type virksomhet ligger et stykke frem i tid.

Det er ikke tegnet opp verdisatte geografiske delområder for tema havbunnsmineraler, da tema ikke vurderes som relevant i det videre arbeidet med konsekvensutredningen.

6.2.4. Vurdering av kunnskapsgrunnlaget

For verdisetting av naturressurser er kunnskapsgrunnlaget basert på informasjon tilgjengelig fra offentlige tilgjengelige databaser, og innhentet informasjon fra intervju med fiskerinæringen. Kunnskapsgrunnlaget kan derfor være preget av usikkerhet knyttet til datakvalitet, kartleggingsmetodikk og manglende feltverifisering.

Informasjon hentet fra nasjonale databaser og karttjenester, fiskeridirektoratets egne karttjeneste, samt intervju med næringen gir et godt grunnlag for overordnede vurderinger. Samlet sett er kunnskapsgrunnlaget vurdert som godt og tilstrekkelig for formålet med konsekvensutredningen.

6.3. Landskap, kulturmiljø og friluftsliv

6.3.1. Landskap

Utredning av landskap handler om en helhetlig, romlig og visuell vurdering av alle aspektene et landskap består av, og sammenhengen mellom komponentene i dette landskapet, samt områdets eller tiltakets forhold til omgivelsene. Ofte starter man med den overordnede terrengformen, landskapets hovedform, fordi den er vesentlig for karakteren. Utredningen omfatter faktorer fra andre fagtema, men setter ikke verdi på for eksempel turstier eller bygninger. Slike forhold fra andre fagtema settes inn i en helhetlig analyse av landskapet.

«Høy himmel, vidt hav, lys,
lyd og lukt»

Nijos omtaler ulike vannforekomster som en landskapskomponent som har en stor betydning for det store mangfoldet vi har av landskapstyper i Norge. Som landskapskomponent er vann et element som opptrer i ulike former og variasjoner, som sentralelement i møte med åpent hav. Alltid og over alt er det sammenheng mellom landskap og vann. Vann gir landskapet liv, og har en magnetisk tiltrekningskraft. Ved beskrivelsen av store vann- og sjøflater brukes ofte betegnelsen landskapsgulv, mens landformene rundt danner veggene. For tiltaksområdet er aktivitet på sjøen også typisk, både i form av store og små skip og båter, men også akvakulturanlegg.

I Veileder M-1941 sin oversikt over de ulike forholdene ved et landskap som bidrar til landskapskarakteren er blant annet romlige forhold og skala, aktive naturprosesser, arealbruk, historie og stedsidentitet inkludert allment kjente kulturelle referanser med historiske hendelser og møteplasser relevant - forhold som er typiske for havflatene som er foreslått vernet.

Verneforslagene omfatter bunnen, vannsøylen og overflaten. I tradisjonell forstand er det for en stor del vannflaten som utgjør landskapsdelen av verneforslagene. Det er lite terreng som danner vegger, de nærmeste øyene er lave, mens horisonten på fastlandet er høyere. Smøla er kjent for å være flat og lav, og fra ytterpunktene i verneområdene vil man ikke kunne se det som ligger lavere enn ca. 10 m.o.h. pga. jordens krumming. Dette gjør at det meste av Smøla vil være «usynlig» fra store deler av verneområdene, og bare vindturbinene og fastlandet bak vil være det som er synlig. På den andre siden danner havet og forestillingene om hva som ligger der ute avgrensingen. Når det ikke er installasjoner eller spor av menneskelig aktivitet på havflaten, fremstår den likt som for 1000 år siden. Blant dem som bor her finnes det mye kunnskap om bunnforhold, livet i

havet, kulturelle forestillinger og fortellinger om havet som er særskilt for dette havstykket. Lys, vær og hvordan sjøen oppfører seg vil også være typisk for dette området.

Nasjonalt referansesystem for landskap,

Landskapsregion 24 Kystbygdene på Nordmøre og i Trøndelag

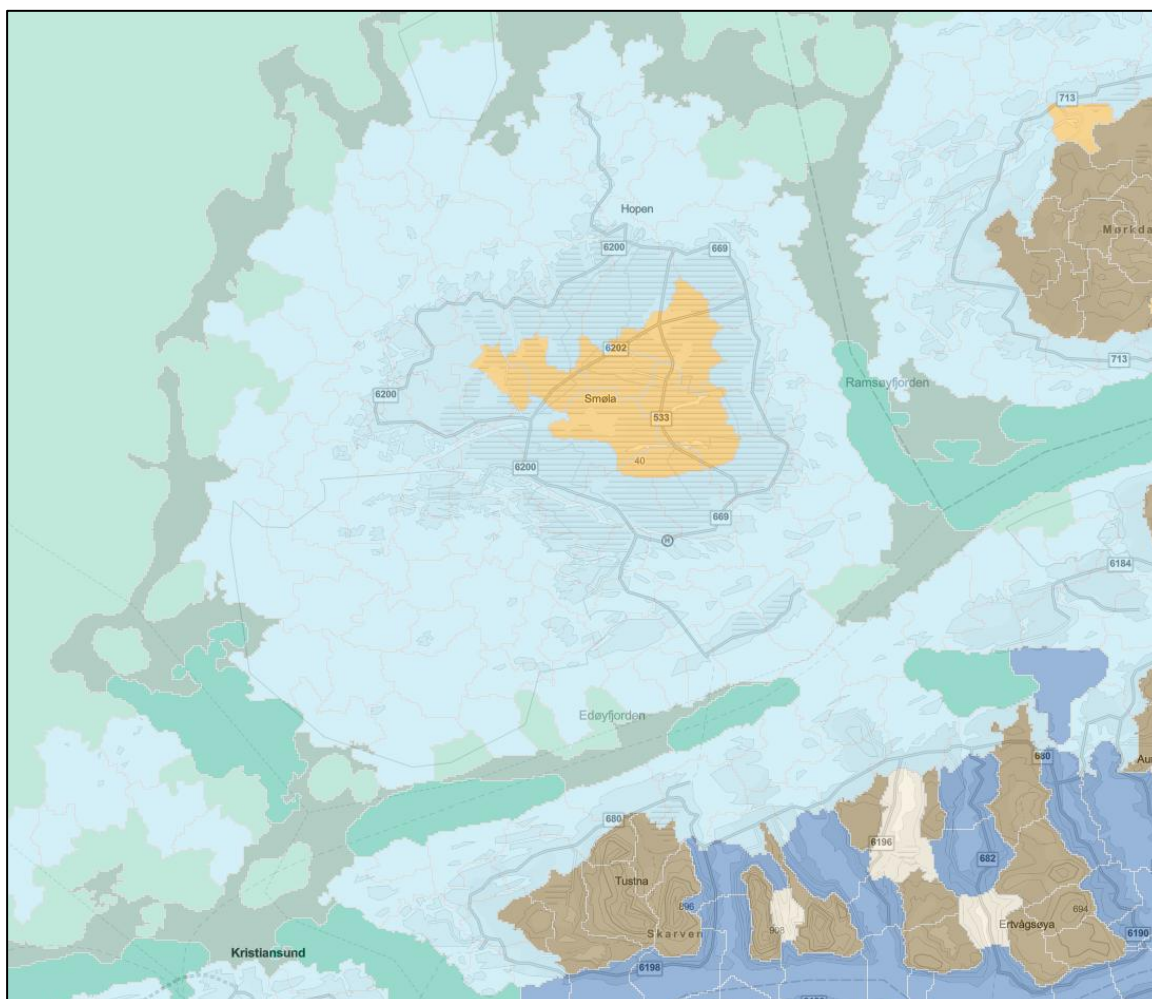
Smøla og øyene omkring inngår i landskapsregion 24, Kystbygdene på Nordmøre.

Dominerende landform er en skjærgårdskyst med tusener av små og store øyer, holmer og skjær. De aller fleste øyene er lave, og lavere enn fastlandet som er synlig lenger inne. Smøla er i hovedsak flat bortsett fra noen lave fjellknatter og dekket av myr. Ellers er løsmasser sparsom på holmer og skjær, og nakne klippe-, bratt- og svabergkyst møter storhavet fra vest. Her er utallige nes, odder, tanger og viker med oppstikkende svaberg og nakne fjellknauser, men vegetasjonsdekte senkninger, klover og sprekkedaler. Hav, sund og småfjorder er regionens sjøformer. Milde vintre og mye nedbør gir gode forhold for atlantisk kystlynghei, som gror igjen der den ikke holdes i hevd. Tidligere lå innmark i nær sagt alle senkninger og mindre sprekkedaler med løsmasser, etter hvert er oppdyrking av myr blitt mer vanlig. Regionens mest særpregete bygningsmiljø finnes i de gamle fiskeværerne, hvor utværene ytterst i havgapet kanskje er de mest spesielle. Også flere kaianlegg har antikvarisk verdi. Bygningene både i fiskevær og på gårdene har et «trøndersk» preg. Samferdselen er godt utbygd, og består av både veier, tunneler, bruer og ferger, og i noen områder har det kommet store vindkraftområder. I sjøen er det kjent flere akvakulturanlegg.

De fleste øyene er ubebodd, men gir et variert landskapsbilde med rødbrune lyngheier og nakne bergknauser, eller ispedd en åpen vegetasjon av myr, vierkjerr og einerkraut i et mosaikkartet landskap. Dette mange tusen år gamle kulturlandskapet er å regne som et kulturminne i endring, på linje med bygningene og andre faste kulturminner. På steder med en lunere beliggenhet har kruller av rogn, osp, selje og bjørk klart å bite seg fast i urer og grønsvær. Sammen med myriader av øyer og de ytre kystdelers snaue preg er det særlig de mange og ulike kulturmiljøer som først og fremst gir regionen sjel og særpreg. Regionen forblir noe todelt, det vil si med en ytre og til dels eksklusiv, fraflyttet del, og en indre del med godt utviklet samferdsel tilknyttet fastlandet.

Landskapstyper, Natur i Norge

Kartleggingen fremhever de karakteristiske landskapstrekkene ved at øyriket nordvest for Edøyfjorden er lavtliggende slettelandskap med et mylder av holmer og øyer og et landskap i overgang til havet, mens fastlandsområdene reiser seg fra havflaten med fjell og daler.

Figur 6-46 Viser utsnitt fra kartleggingen av landskapstyper, Natur i Norge. Smøla og øyriket nordvest for fastlandet er åpne sletter fordelt på et mylder av øyer, mens på fastlandet reiser fjell og daler seg.

Edøyfjorden og Sør-Smøla, KULA landskap

For å bidra til å ta vare på, og opplyse om nasjonalt viktige landskap, har Riksantikvaren utarbeidet en landsomfattende oversikt over kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse (KULA). Edøyfjorden og Sør-Smøla er pekt ut som ett av disse landskapene, og omtales slik:

«Den strategiske plasseringen i Trondheimsleia, sammen med et rikt jordegods og utnyttelse av marine ressurser, har vært med på å bygge opp et regionalt maktsenter i dette landskapet. Området har også en viktig rolle i vår nasjonale historie. Dette understrekes gjennom slagstedet Solskjel, som kan sies å ha vært en del av rikssamlingen, og gjennom Kuli-steinen; med sitt budskap om tidlig kristendom, og som vår eldste kilde til navnet Norge. Naturressursene i landskapet har gitt grunnlag for flere fiskevær på

fastlandet, og på de mange små øyer og skjær. Linjen fra de førhistoriske gravhaugene og frem til krigsminnene fra andre verdenskrigen, er med på å understreke området strategiske plassering langs kystleden.»

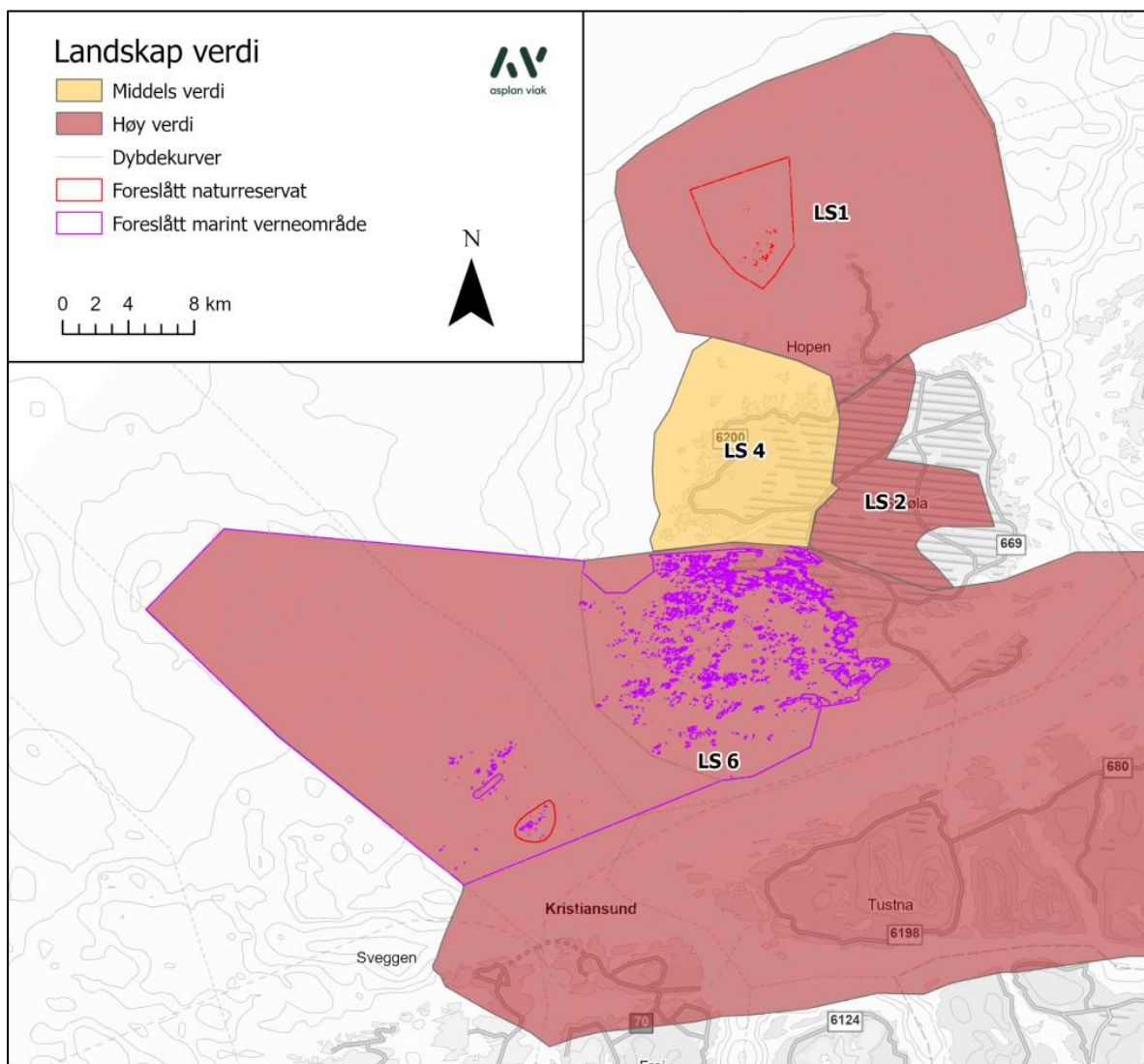
Figur 6-47 Viser området som Riksantikvaren har utpekt som Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse. Edøy og Sør-Smøla.

Delområder landskap

Terrangformen i utredningsområdet er i hovedsak lik - den er lavt og danner en jevn horisont, med større variasjoner lokalt. De forskjellige visuelle egenskapene til landskapet er knyttet særlig til vegetasjonsdekket og forholdet til sjøen - nordsiden forholder seg til storhavet mens i sørøst er landskapet en del av et fjordlandskap med sikt til holmer og fjell.

Tabell 6-16 Oversikt over delområder med verdivurdering for tema landskap

ID	Navn	Verdi	Beskrivelse
LS 1	Veiholmen og havet	Høy	Landskapet har viktige sammenhenger og funksjoner, og er regionalt viktig.
LS 2	Midt Smøla og Hopa-vassdraget	Høy	Landskapet er unikt og har særlig viktige sammenhenger og funksjoner
LS 3	Sør-Smøla til Grip	Høy	Landskapet har nasjonal betydning og er unikt, med særlig viktige sammenhenger og funksjoner. Betydning for svært mange.
LS 4	Gammeldamstua	Middels	Landskapet har landskapskarakter typisk for området, men med innslag av ny infrastruktur som forstyrrer særpreget og medfører at landskapet er lokalt viktig
LS 5	Øst-Smøla	Noe	Vurderes ikke videre iht. V712, kap 6.3.3.
LS 6	Fastlandet	Høy	Landskapet har nasjonal betydning og er unikt med særlig viktige sammenhenger og funksjoner. Betydning for svært mange.

Figur 6-48 Temakart landskap

Figur 6-49 LS 1 Veiholmen og havet. Nordsiden av Smøla, lavt terreng som løser seg opp i viker, nes, holmer og skjær mot havet. Høy himmel og vidt hav som dominerer lys, lyd og lukt. Havets ressurser har vært rike og nære og lagt grunnlag for et kulturlandskap med stor tidsdybde og variasjon. Foto: Irene D. Rokstad, Asplan Viak.

Figur 6-50 LS 2 Midt-Smøla og Hopavassdraget. Lavt og åpent myrlandskap med lange siktlinjer og verdifull natur i et internasjonalt perspektiv, også en viktig del av kulturlandskapet som forteller om livsstilen fra langt tilbake. Foto: Irene D. Rokstad, Asplan Viak.

Figur 6-51 LS 3 Sør-Smøla til Grip. Et mylder av lave øyer med spredt bosetting med Grip som juvelen i kronen.
Foto: Anna Hellstrøm, Asplan Viak.

Figur 6-52 LS 3 Den nærmeste bebyggelsen ligger på Ringsøya. Foto: Øivind Leren

Figur 6-53 LS 4 Fra Skarpsundet med Brattvær kirke til venstre i bildet. En kan skimte vindmøllene i bakkant. Tustnastabban er godt synlig til høyre. Foto: Irene D. Rokstad, Asplan Viak.

Figur 6-54 LS 4 Gammeldamstua. Vindkraftparken på Smøla, det tradisjonelle lave kulturlandskapet utnyttes til en ny energiform i stor skala. Foto: Irene D. Rokstad, Asplan Viak.

Figur 6-55 LS 5 Øst-Smøla. Spredt boligbygging og gårder langs med veien, jorder og skogholt med større felt av sitkagran og buskfuru. Foto: Irene D. Rokstad, Asplan Viak.

Figur 6-56 Fastlandet. Fra Kuli - utsikt mot Edøya og Tustnastabban, store kontraster mellom det lave landskapet i havet og fjord og fjell på fastlandet. Foto: Irene D. Rokstad, Asplan Viak.

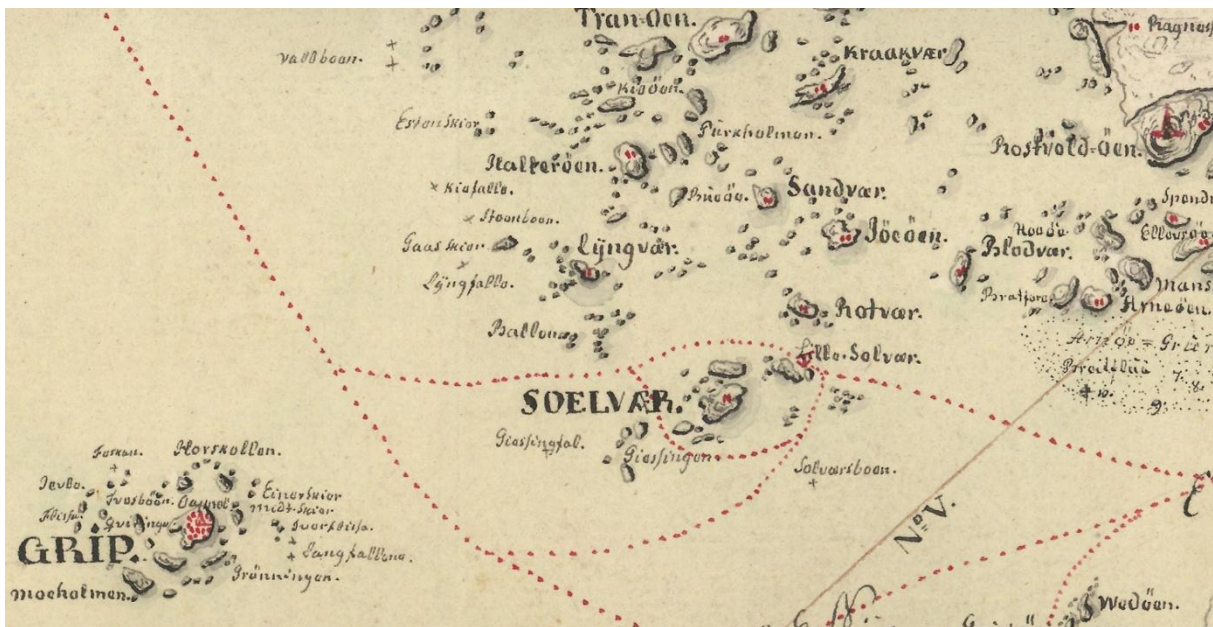
Vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Smøla og øyene omkring har et landskap som er spesielt i nasjonal sammenheng. Som grunnlag for utredningen er det hentet inn kjent dokumentasjon av landskapet, det vil si NIJOS' Nasjonalt referansesystem for landskap 2005/10, og Verdifulle kulturlandskap som har spesiell forvaltningsstatus og er definert som Nasjonalt verdifullt område i 1994. Det har også vært utstrakt dialog med lokalkjente for å sikre oppdatert kunnskap og bilder. Kunnskapsgrunnlaget vurderes derfor som godt.

6.3.2. Kulturmiljø

Utredningsområdet har en rik kulturhistorie preget av maritime ressurser og tradisjoner knyttet til fiskeri. Kulturmiljøene viser en kontinuerlig kystbosetning som strekker seg gjennom mange tusen år, der utnyttelse av havets ressurser har vært helt sentralt. Det er kjent et høyt antall automatisk fredete kulturminner i det nasjonale registeret for kulturminner (Askeladden), og mange bygninger i SEFRAK som viser fiskevær, grender, naustmiljø, gårdsmiljø og små kystsamfunn med kulturhistorisk verdi. Menneskers relasjon til hav og land er svært tydelig. Området ligger i den historiske hovedleia for både Trondheim og Kristiansund, og inn mot de mange fiskeværene.

«Ingen overlevde når båtene forliste. Historiene forsvant.»

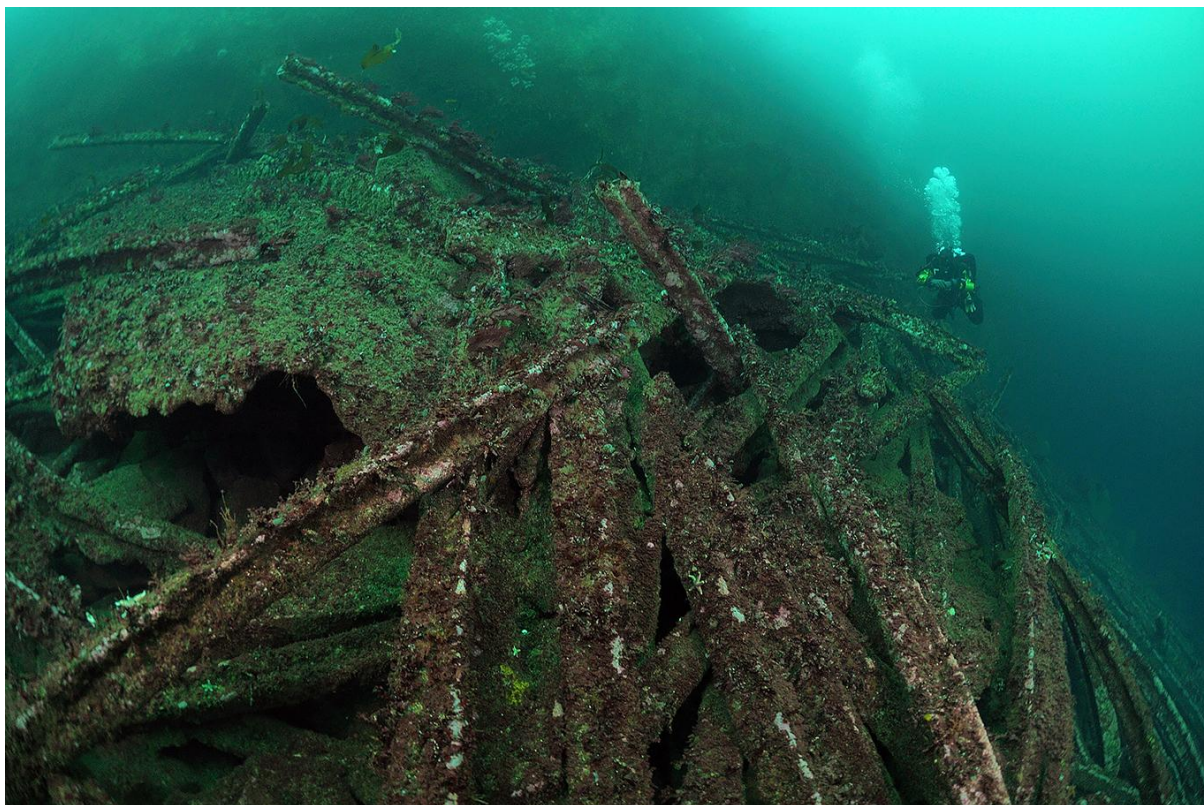

Figur 6-57 Utsnitt av kart fra 1788, tegnet av Niels Andreas Wibe. Kilde: Statens kartverk

Innenfor utredningsområdet er det kjent tre vernede skipsvrak i Askeladden:

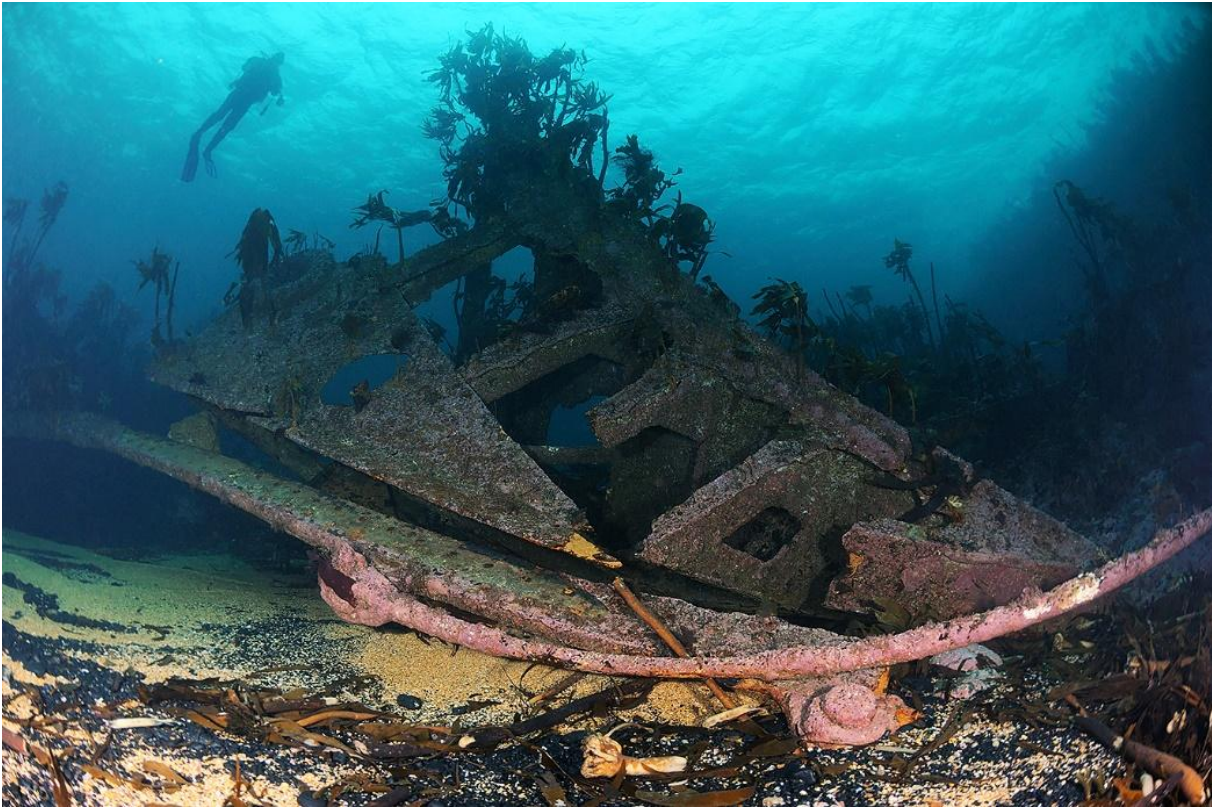
- Skipsvraket av briggen Alfredo av Bilbao ved Valøyodden (ID 90013). Forliste i 1868. Funn av bly- og kobberplater, hengsler, ringer, kanonkule til munningslader og gallionsfigur. Funn ligger over et større område. Delvis utgravd i 1971.
- Skipsvraket av «D/S Foam» som forliste i 1879 (ID 232432) ved Remman. Funn av to stokkanker, ankerspill, steamkjele, jernbaneskiner m.m. Grunnstøtte i påvente av los.

- Skipsvraket av fullrigger i jern/stål «Stella» som forliste i 1920 (ID 115818). Var på vei fra Amerika til Sverige med kull da det kom ut for uvær i Atlanterhavet. Gikk på et skjær utenfor Lyngvær og sank.

Figur 6-58 Vraket av "Foam" som forliste i 1879. Jernbaneskiner. Foto: Nils Aukan.

Den kjente historiske bruken av sjøen rundt Smøla tilsier at potensialet for skipsvrak og andre kulturminner under vann er svært stort i hele utredningsområdet. Dette bekreftes av NTNU Vitenskapsmuseet. Det finnes en rekke forlisberetninger fra farvannet rundt Smøla og Grip hvor nøyaktig posisjon for forlis og vrak er usikker. Det forventes at det er særlig mange vrak i området mellom Kristiansund og Grip, samt vest og nordvest for Smøla (ibid).

Figur 6-59 Vraket av "Stella" som forliste i 1920. Foto: Nils Aukan.

I årene som kommer forventes det at de kulturhistoriske verdiene i området vil bli forvaltet i tråd med gjeldende lovverk og retningslinjer som foreligger, uavhengig om det innføres marint verneområde eller ikke. Fredete kulturminner skal jf. kulturminneloven vernes for ettertiden, og andre kulturhistoriske verdier i form av marine funn, bygningsmasse, historiske strukturer og tradisjoner er forventet å bli forvaltet av kommunene på en måte som sikrer at viktige verdier ikke går tapt. Det er ikke kjent vedtatte arealplaner eller tiltak i sjø som vil medføre endring for kulturminner i analyseområdet, men det er kjent at taretråling i området har gitt skade på skipsvrak, bl.a. Lexington. Denne type aktivitet, samt klimaendringer, endret arealbruk og endret bosettingsmønster, vil over tid medføre tap av kulturminneverdier.

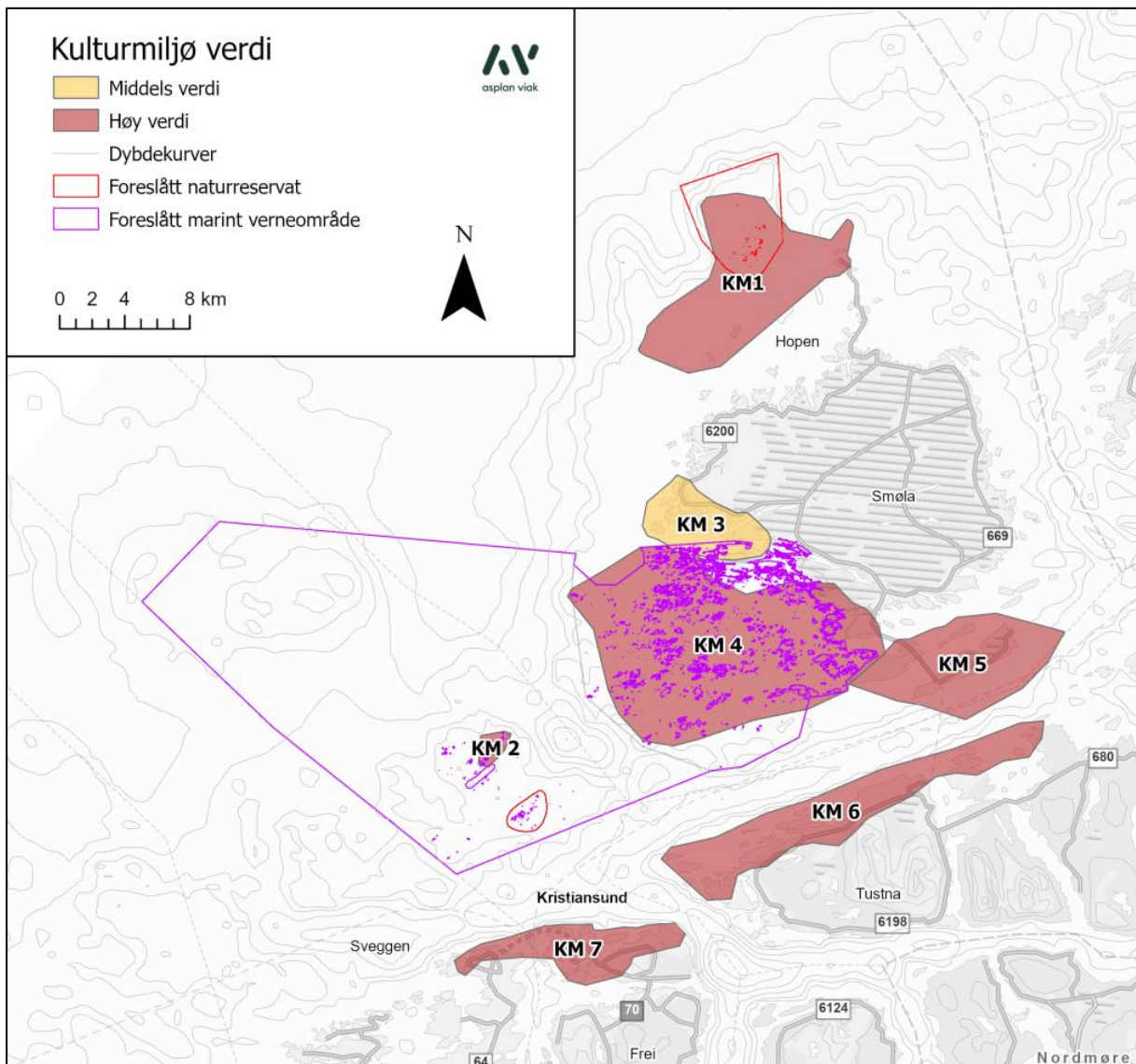
Figur 6-60 Anker etter ukjent forlis av seilskute ved Grip, ikke registrert i Nasjonal database for kulturminner. Foto: Nils Aukan

Det er kartlagt sju delområder for kulturmiljø i utredningsområdet. Delområdene har fra middels til høy verdi.

Tabell 6-17 Oversikt over delområder med verddivurdering for tema kulturmiljø

ID	Navn	Verdi	Beskrivelse
KM1	Brattværet-Veiholmen	Høy	Fire skipsvrak D/S Foam, De Lexington, SS Coquett, samt et nyoppdaget vrak (2025). Det skal i tillegg være rester av et ukjent vrak (stål) ved Brattværet, tre lokaliteter med ballaststein ved Veiholmen og tre registrerte gjenstandsfunn som antas å stamme fra skip (pers. med Staale Normann, NTNU). To fiskevær: Fiskeværet Veiholmen er registrert som kulturmiljø av regional verdi, med verneverdig trehusmiljø med handelssted og embetsmannsgård, automatisk fredet havneområde, Haujeglja fyr, forsvarsanlegg, fyrstasjon på Skalmen. Ett av de største fiskeværerne i nasjonal sammenheng. Fiskeværet Brattholmen har mange bygg i SEFRAK. I hele delområdet er det svært stort potensial for marine funn. Både fiskeværet på Veiholmen og på Brattværet representerer kystbosetning på marginale steder med godt bevart trehusbebyggelse. Beliggenheten i havgapet, skjermet for nyere utbygging, gir særlig stor opplevelsesverdi.
KM2	Grip	Høy	Det er ikke kjent marine kulturminner i Askeladden, men det er påvist et vrak (pers med Staale Normann NTNU), og det er svært stort potensial for marine funn i hele delområdet. Griphølen skal ha vært minefelt under krigen. Lokale dykkere melder at det finnes minst to ubåter her fra 2. verdenskrig. Den nordøstlige siden av Grip er i historiske kilder omtalt som havn/ankerplass. Fiskeværet Grip med trehusmiljø. Været ble etablert i middelalder, automatisk fredet kirkested og stavkirke fra middelalder. Grip fyrstasjon (vedtaksfredet) og losstasjon. Kulturmiljø av regional verdi. Kulturmiljøet er knyttet til historisk bosetting, fiskeri og samferdsel under marginale forhold. Grip er en av landets mest særpregede fyrstasjoner med sin dramatiske beliggenhet.
KM3	Steinsøyeneset-Ersneset-Jøstølen	Middels	Det er ikke kjent marine kulturminner i Askeladden, men det er forlisberetninger som omtaler Odden vest i delområdet. Nordøstsiden av Urdholmen er omtalt i historiske kilder som havn/ankerplass (pers med Staale Normann NTNU), og det er stort potensial for marine funn i hele delområdet. Odden kirkested fra middelalder, regionalt verneverdig, Innerst i Jøsundet: Sygarden, regionalt verneverdig fiskebondetun med høy alder. Ellers mye SEFRAK knyttet til gårdstun og sjøbruksmiljø.
KM4	Storsolværya-Ringsøya-Breisvaet	Høy	To skipsvrak, «Stella» og «Alfredo av Bilbao». Flere forlisberetninger bl.a. ved Arnøya, Ringskjæret, Valøyodden og Spanskskjæret. Innmeldt vraklokalitet ved Skipstaren (pers. med Staale Normann NTNU). Stort potensial for marine funn i hele delområdet. Mange fiskevær, med bygninger i SEFRAK, bl.a. Solværet, Hallarøya (regionalt verneverdig), Sandværet og Ringsøya (regionalt verneverdig). Rossvoll prestegård med pilegrimssti opp til Rossvollhaugen. Flere gravrøyser lengst i øst i miljøet, ved Straumsneset, Nørdholmen og Kalvøya. Særpregede område som

ID	Navn	Verdi	Beskrivelse
			tydelig viser den marine historiske kystkulturen og tydelig sammenheng mellom bebyggelsesstruktur og natur.
KM5	Kuli-Edøya	Høy	Det er ikke kjent marine kulturminner i Askeladden, men det skal være to funnlokaliteter med mange gjenstander og mange forlisberetninger med posisjonsangivelse i området (pers. med. Staale Normann, NTNU). Stort potensial for marine funn i hele delområdet. På land, på begge sider av Kulisvaet er det rikt med forhistoriske kulturminner, bl.a. svært mange automatisk fredete gravrøyer og gravhauger. Mulig vete på toppen av Ramndalshaugen. Gården Kuli med forhistoriske kulturlag og «kulisteinen» med runeinnskrift (står nå ved Vitenskapsmuseet). Steinen er et av de tidligste kristne monumenter i Norge, datert til tidlig 1000-tallet. Trebro datert til vikingtid funnet i et myrparti. Det er ellers kjent nausttuffer, hustuffer og steinalderboplasser. Edøy kystbatteri er regionalt verneverdig, og ble bygd av okkupasjonsmakten i 1941. Den sentrale beliggenheten i fjorden var avgjørende. Gården Edøy var embetsgård like ved Edøy kirke fra middelalder. Middelalderkirkegård, automatisk fredet gårdshaug og mange gravminner, bl.a «Edøystjerna» - en stjerneformet røys. Lengst i øst ligger Tyrhaug fyrstasjon fra 1833, regionalt verneverdig. Ellers mye SEFRAK knyttet til gårdstun og sjøbruksmiljø. Svært rikt område med høy kunnskapsverdi og stor tidsdybde.
KM6	Edøyfjorden sør	Høy	Det er ikke kjent marine kulturminner i Askeladden, men det er mange forlisberetninger i området. Det er også omtalt flere havner og ankerplasser i historiske kilder (pers. med Staale Normann, NTNU). Ved Solskjelsøya og omkringliggende øyer sto det to sjøslag på 800-talet som var viktige for Harald Hårfagre sin kamp om makt på nordvestlandet. Stort potensial for marine funn i hele delområdet. På land er det mange automatisk fredete gravrøyer, gravhauger og bosettingsspor, bl.a på Golma, Ramsøya, Gautøya, Brandsvikneset, Hytteneset, Solskjelsøya og Styrshamn. Linvågen gårdstun inngår i verdifullt kulturlandskap. Våningshus i Solskjelsvågen og Hamnå er kommunalt listeført. Ellers mye SEFRAK knyttet til gårdstun og sjøbruksmiljø.
KM7	Kristiansund og Stavneset	Høy	Flere skipsvrak og mange kulturminner langs kysten. Svært stort potensial for marine funn i hele delområdet. Regionalt verneverdig fyrstasjon på Stavneset, og fiskevær i Øknsevågen og Sveggesundet. Bosettingsspor fra steinalder. Kristiansund har historie som fiske- og sjøfartsby, gjenreisingsby etter andre verdenskrig. Enhetlige byområder fra begynnelsen av 1900-tallet. Flere krigsminner og kystfort; kystbatteri Kristiansund-Nord, Kvitneset, Nordlandet og Innlandet. Disse var del av nettverk Festung Norwegen og artillerigruppe Ålesund.

Figur 6-61 Temakart kulturmiljø

Vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Som grunnlag for utredningen er det hentet inn kjent grunnlag/ dokumentasjon av kulturminner og kulturmiljø. Dokumentasjonen er basert på tilgjengelige kilder og litteratur, deriblant Riksantikvarens database Askeladden og SEFRAK-registeret. I arbeidet med konsekvensutredningen har det kommet fram at det finnes mange vrak i sjøområdene som ikke er registrert, og som det derfor ikke finnes opplysninger om i offentlig tilgjengelige databaser. Det har vært dialog med lokale dykkere og NTNU Vitenskapsmuseet for å imøtekomme denne kunnskapsmangelen. Kunnskapsgrunnlaget for tema kulturmiljø er mangelfullt, både i sjø og på land.

6.3.3. Friluftsliv

Gjennom Stortingsmelding 18 (2015-2016) «Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet» er det gitt nye mål for friluftslivspolitikken:

«Man kommer ikke nærmere havet enn dette»

1. Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle.
2. Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge.

Friluftsliv omfatter alle områder som har betydning for allmennhetens mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende og trivselsskapende aktivitet i nærmiljøet og i naturen ellers. Etter Miljødirektoratets veileder M1941 er friluftsliv definert som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Friluftsliv er også en viktig økosystemtjeneste som bidrar til kunnskap og opplevelse. For å avgrense og sette verdi på friluftslivsområder benyttes tre verdikriterier; brukerfrekvens, kvalitet og betydning. I denne utredningen er det fokusert på friluftslivsaktiviteter som har tilknytning til sjøen og det marine.

Figur 6-62. Padleruter registrert i ut.no.

Innenfor utredningsområdet er det tre registrerte og verdsatte friluftslivsområder i Kristiansund kommune; Grip, skjær og holmer rundt øya Grip og Inngripan. Disse ble kartlagt av kommunen etter Miljødirektoratets veileder M98 i 2019, og er brukt som grunnlag i konsekvensutredningen. Alle tre har "svært stor verdi". Med tanke på statlige sikrede friluftslivsområder er det ikke sikret noen områder utenom på fastlandet i Kristiansund. På Smøla er det ingen statlige sikrede friluftslivsområder eller kartlagte friluftslivsområder. Begge kommuner har plan for Friluftslivets ferdselsårer. Kristiansund

kommune har ikke kartlagt padle- og roruter i sin plan, og Smøla kommune henviser til registrerte padleruter i ut.no. Det er ikke registrert padleruter rundt Grip.

Gjennom kunnskapsinnhenting og intervjuer er det kartlagt og verdsatt delområder for friluftsliv. Populære aktiviteter er bading, fritidsfiske, båtaktiviteter, RIB-turer, ørnesafari, dykking, padling og jakt på sel og sjøfugl. Smøla er et regionalt viktig og attraktivt område for friluftsliv med tanke på kajakkpadling, med grunne områder med sandbunn og trange sund mellom holmer og skjær. Det er registrert mange padleturer fra ulike utgangspunkt, samt en padlerute Smøla rundt. En har også opplevelseskvaliteter på øyene i form av gamle fiskevær. Dykking foregår i mange områder på Smøla og rundt Grip. Vanligvis utøves dykking ned til 20-30 meter dybde, mens dykking etter objekter som for eksempel skipsvrak, foregår dypere enn dette. Landskapet på havbunnen har mange opplevelseskvaliteter.

Det ligger en potensiell verdi i form av friluftsliv til vanns, som blant annet omtales i Smøla sin plan for friluftslivets ferdselsårer.

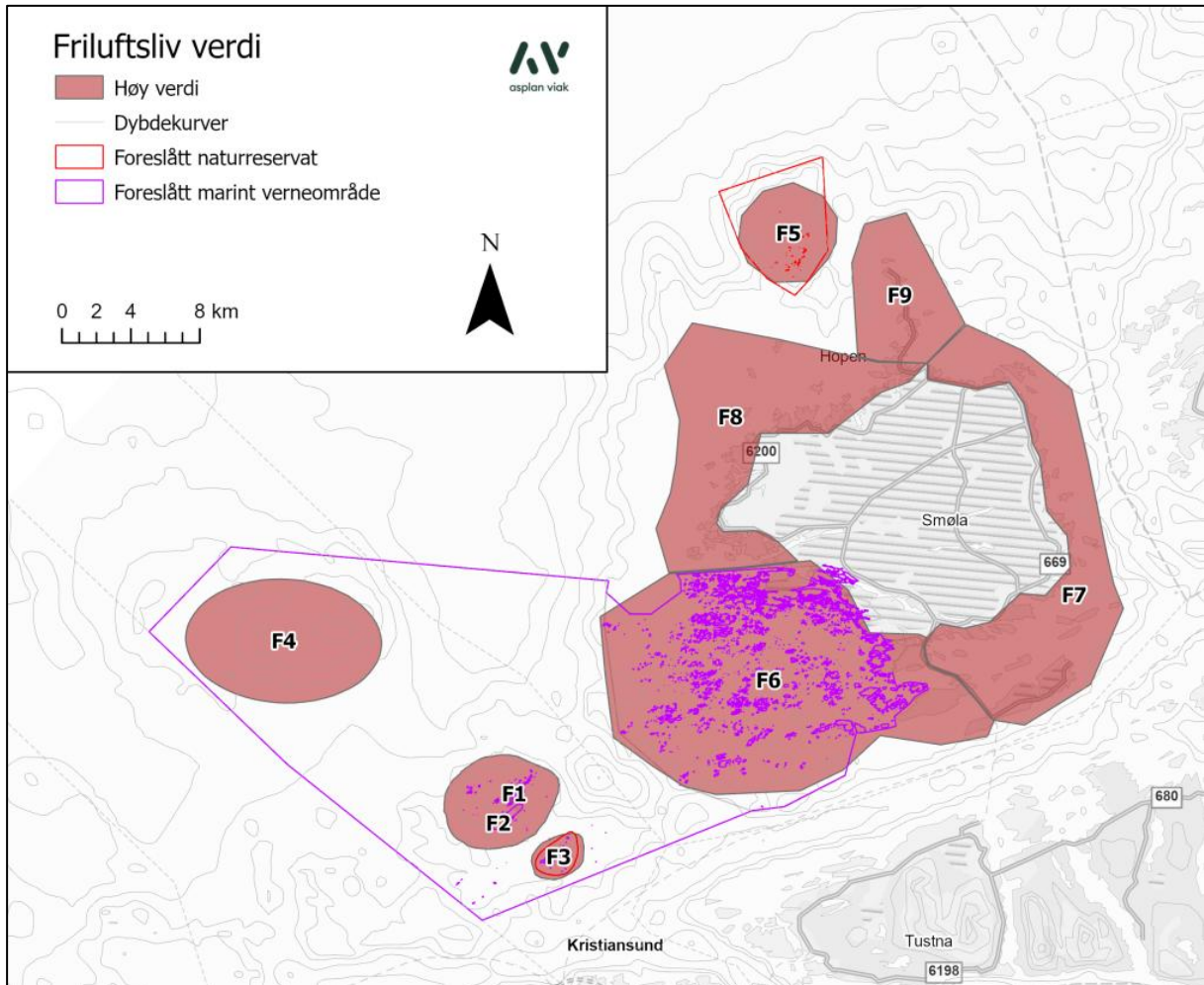

Figur 6-63 Hallarøya. Foto: Irene D. Rokstad, Asplan Viak

I utredningsarbeidet er det kartlagt 9 delområder for friluftsliv. Kartleggingen er på et overordnet nivå basert på veileder M1941 – med sikte på innføring av marint vern. Kartlegging etter veileder M98 bygger på de samme verdikriteriene som M1941, men krever en mer detaljert kartlegging og større grad av medvirkning.

Tabell 6-18 Oversikt over delområder med verddivurdering for tema friluftsliv.

ID	Navn	Verdi	Beskrivelse
F1	Grip	Høy	Øya Grip med gjestebrygge og kafé. Natur- og kulturhistorisk verdi. Kartlagt som svært viktig med stor brukerfrekvens og mange opplevelseskvaliteter. Høy grad av tilrettelegging med stor symbolverdi. Ofte regionale og nasjonale brukere. Kilde: Naturbase
F2	Skjær og holmer rundt øya Grip	Høy	Gode fiskeplasser fra båt. Moholmen og Grønningen er naturreservat. Kartlagt som svært viktig med ganske stor brukerfrekvens og ganske mange opplevelseskvaliteter. Litt tilrettelagt med ganske stor symbolverdi. Regionale og nasjonale brukere er kartlagt til nesten aldri. Kilde: Naturbase
F3	Inngripan	Høy	Utfartsområde. Fiske og båtrelatert aktiviteter. Kartlagt som svært viktig med ganske stor brukerfrekvens og ganske mange opplevelseskvaliteter. Litt tilrettelagt med ganske stor symbolverdi. Regionale og nasjonale brukere er kartlagt til nesten aldri. Kilde: Naturbase. Nødhytte på Nordgripan som ble bygd for ly for fiskere, hytta er ivaretatt av lokal forening.
F4	Griptaren	Høy	Et kjent og populært område for fritidsfiske blant lokale, regionale, nasjonale og internasjonale brukere.
F5	Remman	Høy	Populært område for dykking. Benyttes ofte av både lokale, regionale og internasjonale brukere. Høy opplevelsesverdi i det undersjøiske landskapet, og høyt biologisk mangfold knyttet til tareskogen.
F6	Sør - Smøla	Høy	Større område som benyttes til padling, fiske, båtaktivitet og dykking. Øyer, holmer, skjær og gamle fiskevær som Ringsøya, Hallarøya, Spilvalen, Sandværet. Tilrettelegging med gapahuk på Rossvollhaugen. Mange opplevelseskvaliteter. Utfart med båt og kajakk fra Jøstølen.
F7	Øst-Smøla	Høy	Flere padleruter i området, og del av padlerute for Smøla rundt. Regionale brukere. Badestrand på Edøya. Område ved Edøy-Straumen-Kyrhaug benyttes til havørnsafari. Smøla kajakk holder til på Steinsøysundet, som har utleie av utstyr, og er et populært turutgangspunkt for kajakkpadlere. Dyrøya har sandstrender som er populært utfartsområde.
F8	Vest- Smøla	Høy	Mange padleruter i området, og del av padlerute for Smøla rundt. Tilrettelegging med gapahuk på Svanøya og Monsøysvaet. Regionale brukere. Populære dykkedestinasjoner på Gjæslingan og Gåsskjæran m.fl.
F9	Veiholmen	Høy	Benyttes til padling, fiske og båtaktivitet. Mange opplevelseskvaliteter ved fiskeværet Veiholmen og Haugjegla fyr. Tilrettelegging med gapahuk på Haugøya og plastarken på Hammarøya. Regionale og nasjonale brukere.

Figur 6-64 Temakart friluftsliv

Vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Som grunnlag for utredningen er det hentet inn kjent dokumentasjon av friluftsliv. Dokumentasjonen er basert på tilgjengelige kilder, deriblant registreringer i Naturbase, plan for friluftslivets ferdselsårer, ut.no, m.fl. Det er ikke kartlagt og verdsatt friluftslivsområder i Smøla kommune, som ga behov for å hente inn supplerende kunnskap. Dette ble gjort gjennom møter med fylkeskommunen, friluftsrådet, dykkere og lokale aktører og foreninger. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig for utredningen.

6.4. Samfunn og næring

Med de samfunnsmessige virkningene av verneforslagene forstås at konsekvenser for næringsvirksomhet som det antas kan få begrensinger i sitt virke samt utviklingspotensial skal vurderes. Følgekonsekvenser for framtidig verdiskaping, bosetning og sysselsetting inngår også i temaet.

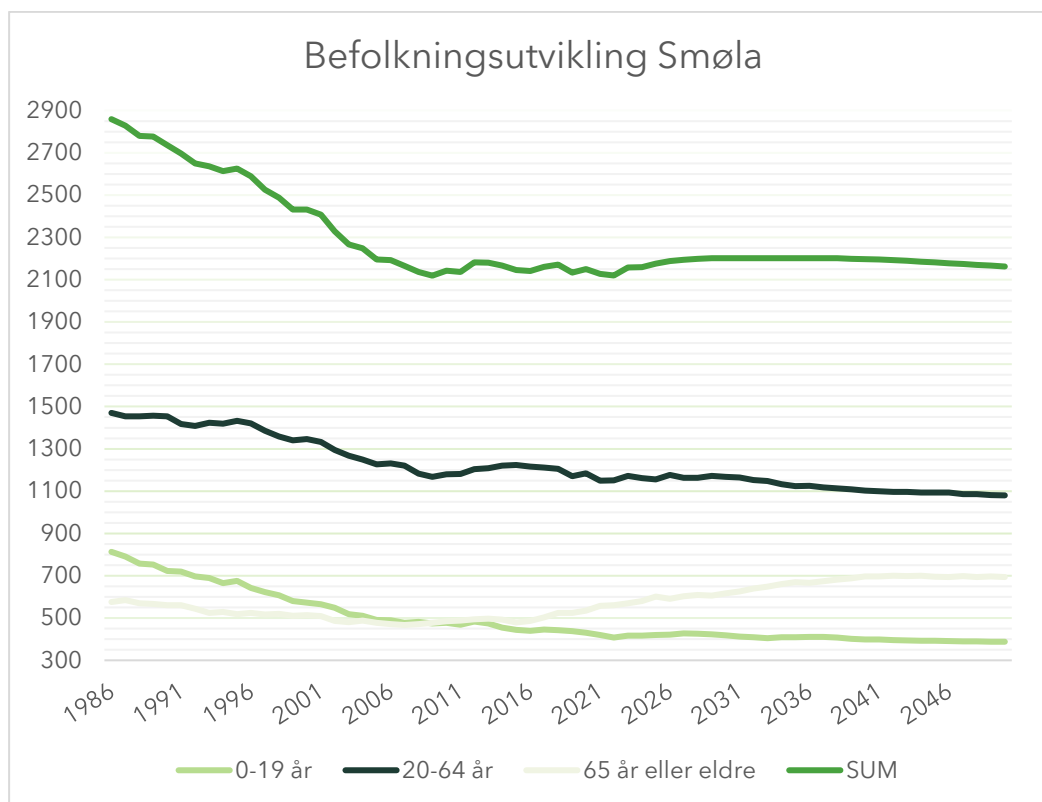
«Havet er hovedinntekta vår»

Dette kapittelet beskriver relevante befolknings- og næringsmessige forhold ved de to kommunene Smøla og Kristiansund som bakgrunn for en verdivurdering. Begge kommuner omtales da foreslått verneområde på Griphølen omfatter havområder som tilhører begge kommuner. Remman ligger kun innenfor Smølas grenser. I henhold til fastsatt konsekvensutredningsprogram skal følgende verdier omtales særskilt innen samfunn og næring: næringsstruktur, akvakultur, havbeite samt reiseliv.

6.4.1. Næring

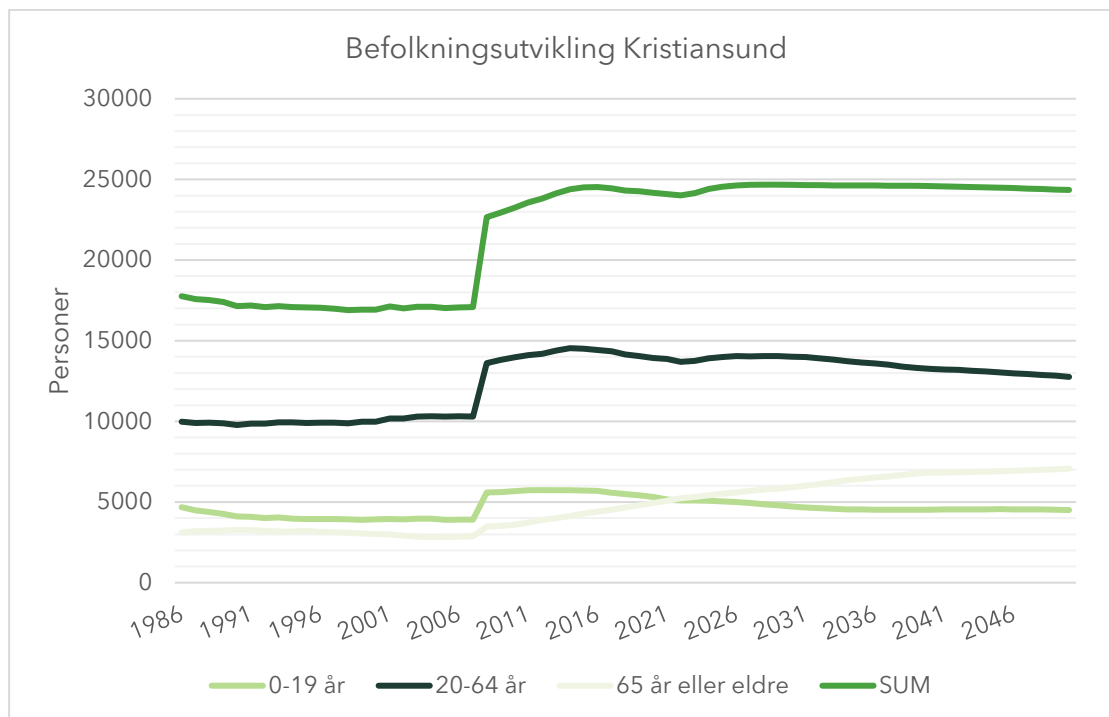
Befolkning

Smøla er Møre og Romsdals minste kommune med hensyn til befolkningsstørrelse. Per 2025 er det i underkant av 2180 innbyggere på Smøla (SSB, 2025a). Kommunen har, i likhet med mange andre distriktskommuner hatt en markant nedgang i befolkningstallet de siste tiårene, selv om de aller siste årene har vist en svak positiv vekst. I årene fram mot 2030 ser vi en svak økning i folketall, men veksten er estimert å avta og stabilisere seg på et nivå som ligner dagens. Den demografiske endringen som gjelder aldersfordelingen av befolkningen, følger samme trend som for nasjonen. Kommunen får en stadig økende andel eldre. I 2050 er det estimert at nesten 1/3 av befolkningen vil være 65 år eller eldre, se Figur 6-65.

Figur 6-65 Befolkningsutvikling på Smøla. Historiske tall og framskriving (MMMM-alternativet). Kilde: SSB (2025a). Tabell 14288 og 07459. Egen bearbeiding

Kristiansund er fylkets tredje største kommune og by. I 2025 er det registrert 24 545 innbyggere i Kristiansund. Befolkningen er forventet å synke etter 2030 og forventes å være på om lag 24 346 i 2050. Den demografiske endringen som gjelder aldersfordelingen av befolkningen, følger samme trend som for nasjonen. Kommunen får en stadig økende andel eldre. I 2050 er det estimert at ca. 30 prosent av befolkningen vil være 65 år eller eldre, mens andelen barn og unge mellom 0 og 19, samt størstedelen av befolkningen i arbeidsfør alder synker. Andelen eldre over 65 år er til sammenligning 22 prosent i 2025.

Figur 6-66 Befolkningsutvikling i Kristiansund. Historiske tall og framskriving (MMMM-alternativet). Kilde: SSB (2025a). Tabell 14288 og 07459. Egen bearbeiding

Pendling

Av Smølas sysselsatte pendler om lag 16 prosent (ca. 170 personer) ut av kommunen for å jobbe. Om lag en fjerdedel av disse jobber i Kristiansund, mens det også er utpendling til de store byene som Trondheim, Oslo, Bergen og Molde i tillegg til noe utpendling til flere små nabokommuner som Aure, Averøy og Frøya.

Kommunen har noe mindre innpendling, og har i hovedsak arbeidere som kommer fra nabokommuner. De aller fleste kommer fra Kristiansund, men det er også innpendling fra blant annet Aure, Trondheim, Ørland, Hustadvika, Heim, Averøy og Frøya (SSB, 2025f).

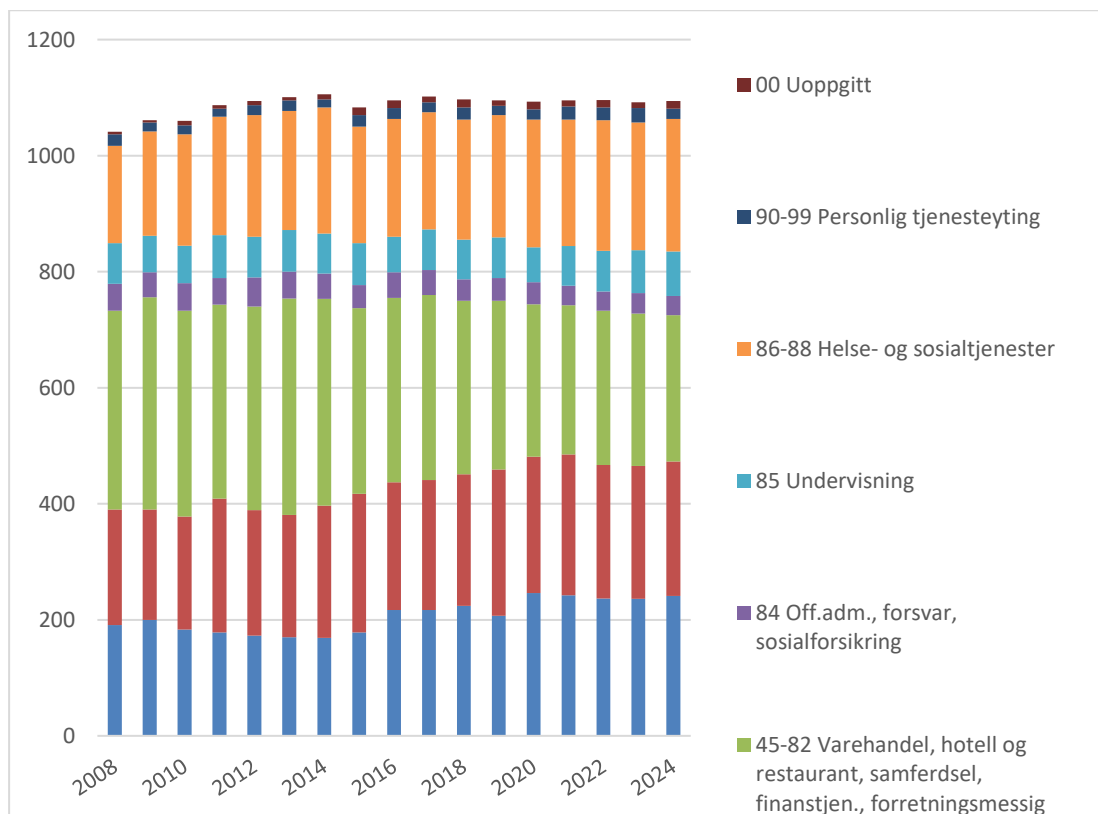
Av Kristiansunds 11 922 sysselsatte pendler om lag 20 prosent (ca. 2380 personer) ut av kommunen for å jobbe. Størstedelen pendler ut til nabokommunene som Averøy, Molde, Trondheim, Ålesund, Aure, Smøla m.fl. Det er også en god del utpendling til andre store byer lengre unna som Oslo, Bergen og Stavanger. Kristiansund får også betydelig innpendling fra nabokommunene hvor Averøy står i en særposisjon. Nesten 700 personer pendler til Kristiansund fra Averøy for å jobbe, men det kommer også ca. 200 personer fra hver av kommunene Molde og Tingvoll, mens Gjemnes, Hustadvika, Trondheim og Aure har over 100 personer som pendler til Kristiansund for å jobbe (SSB, 2025f).

Næringsstruktur i Smøla og Kristiansund

Smøla hadde per 4. kvartal 2024 1093 sysselsatte, mens 1082 hadde Smøla som arbeidssted. I 2024 jobbet nesten en fjerdedel av kommunens innbyggere innen primærnæringene (jordbruk, fiske og akvakultur), mens rett over en femtedel jobbet i sekundærnæringene. Primær- og sekundærnæringene utgjør dermed langt større deler av sysselsettinga enn hva vi finner for landet som helhet, hvor det er om lag 2,2 prosent i primærnæringene og om lag 20 prosent i sekundærnæringene (SSB, 2025c).

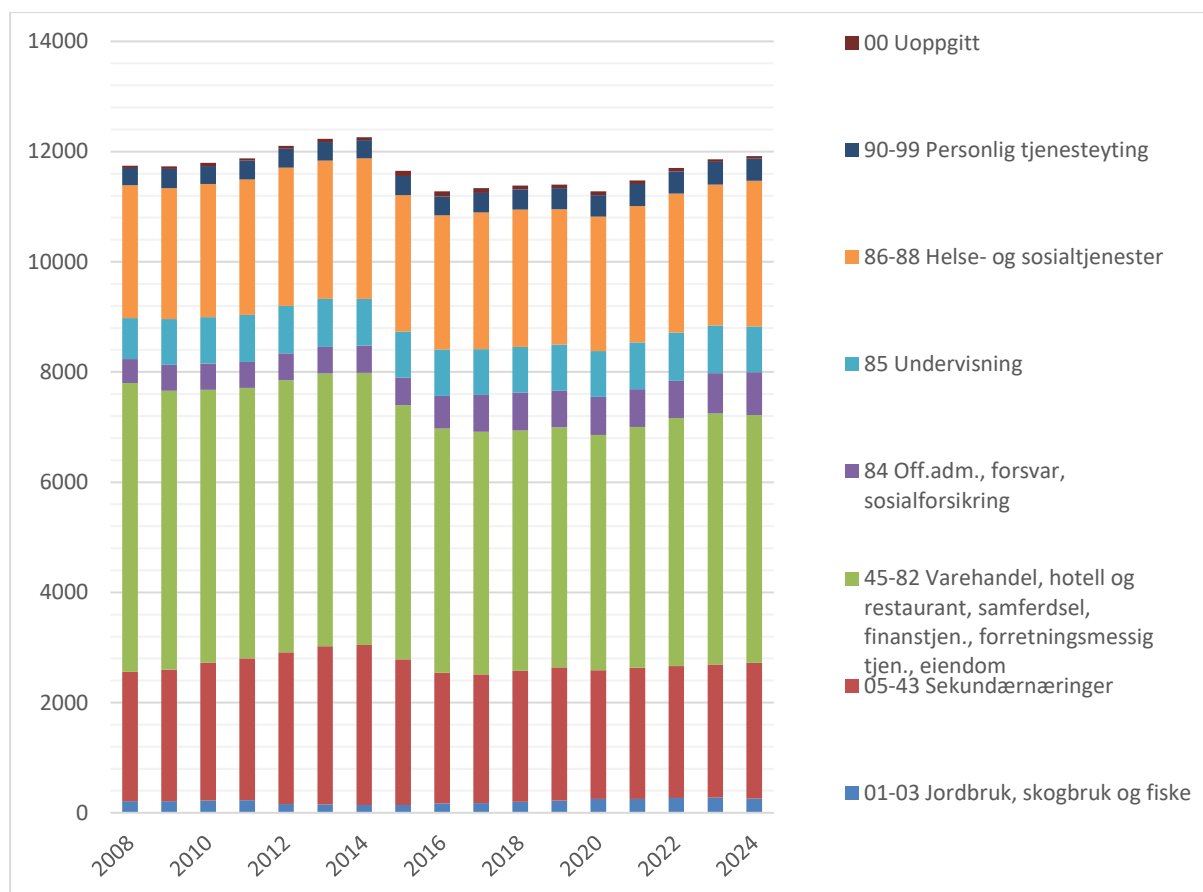
I sekundærnæringene finner vi betydelig sysselsetting i næringsmiddelindustrien, transportmiddelindustrien (verftsindustri), kraftforsyning (vindkraft- Smøla Vindpark) samt bygg og anlegg. Andre viktige næringer er transport, i særdeleshet sjøtransport. Reiselivssektoren har de senere år også blitt en viktig næring og satstingsområde for kommunen.

Smøla kommune er den største arbeidsplassen i kommunen. Ifølge SSB har kommunal forvaltning 322 sysselsatte på Smøla (2025d).

Figur 6-67 Nærings sammensetning på Smøla. Kilde: SSB (2025d). Tabell 13472. Egen bearbeiding

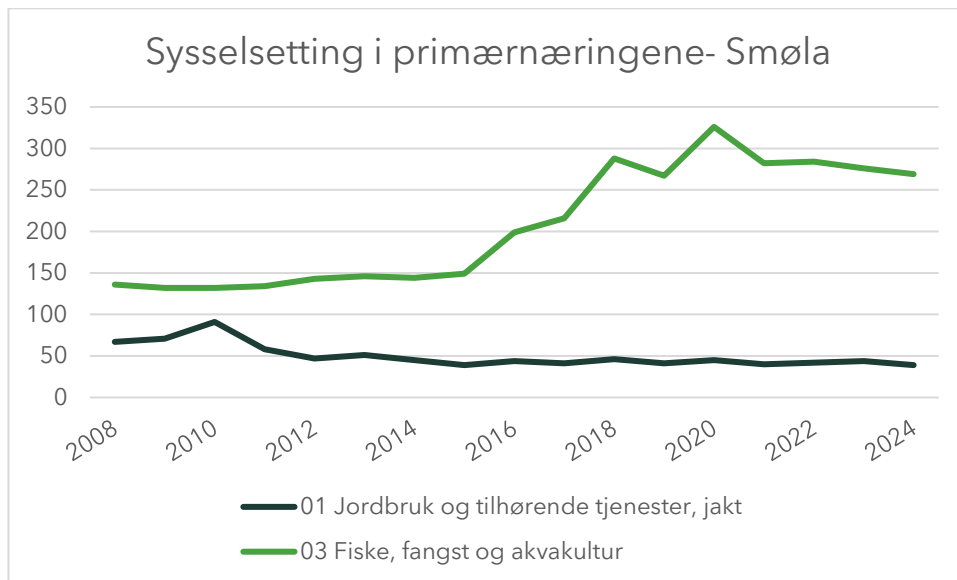
Kristiansund hadde per 4. kvartal 2024 11922 sysselsatte. Primærnæringen står for ca. 2 prosent av de sysselsatte og er sånn sett på gjennomsnittet sammenlignet med landet for øvrig. Kristiansunds primærnæring domineres i all hovedsak av aktivitet innen fiske og akvakultur. Sekundærnæringene domineres av blant annet aktivitet innen, og tjenester tilknyttet, olje og gass. Kristiansund er den tredje største vertskapsbyen for drift og forsyning av olje og gassfelt i Norge (Kristiansund kommune, 2024). For øvrig står det maritime sterkt i kommunen og har betydelig sysselsetting innen fiskeforedling og annen næringsmiddelindustri, samt verftsindustri og maskinreparasjon. Metallvareindustri, kraftforsyning, avfallshåndtering og bygg og anlegg er andre sekundærnæringer som også skaper arbeidsplasser i kommunen. Utover dette er det betydelig næringsaktivitet knyttet til transport og distribusjon. Også her er det maritime viktig. Skipsfarten har historisk vært en drivkraft på Nordmøre og sjøtransportnæringa sysselsetter fortsatt mange i kommunen.

Figur 6-68 Nærings sammensetning i Kristiansund. Kilde: SSB (2025d). Tabell 13472. Egen bearbeiding

Primærnæringer

Smølas næringsstruktur har tradisjonelt vært preget av betydelig sysselsetting i primærnæringene landbruk, fiske og akvakultur. Landbrukets rolle er fortsatt av betydning i kommunen selv om den har vært synkende over tid som Figur 6-69 viser.

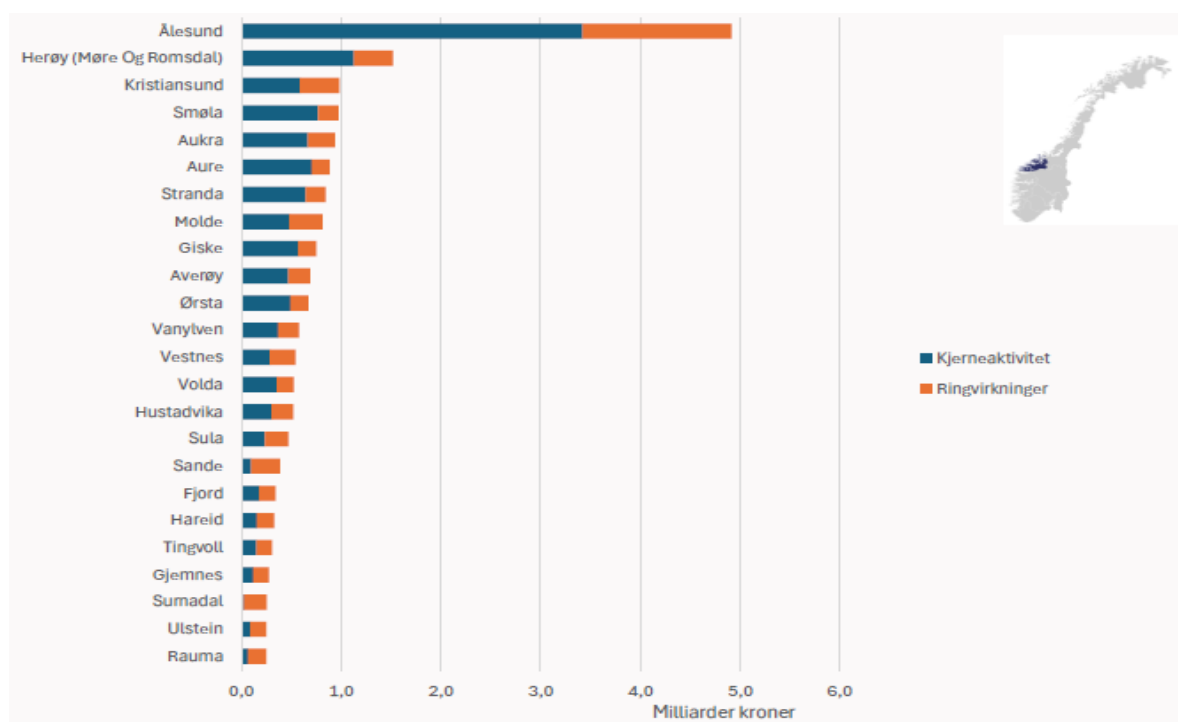
Figur 6-69 Sysselsetting i primærnæringene på Smøla. Sysselsatte etter arbeidssted. Kilde: SSB (2025b). Tabell 08536. Egen bearbeiding

Fiske, fangst og akvakultur er samlet sett næringer med betydelig sysselsetting i kommunen. Spesielt de siste 15 årene har sysselsettinga økt mye; en vekst i stor grad drevet av oppdrettsnæringa. I 2024 var det 269 personer som jobbet innen fiske, fangst og akvakultur i kommunen. Av disse var det 195 personer som var bosatt på Smøla. Dette indikerer at det er betydelig innpendling fra andre kommuner til denne næringen spesielt.

Sjømatnæringa i Norge kjøper varer og tjenester for ca. 130 milliarder kroner i året. Varer og tjenester kjøpes av underleverandører (Nofima, 2024). Dette innebærer at sjømatnæringa i seg selv skaper store ringvirkninger til andre næringer.

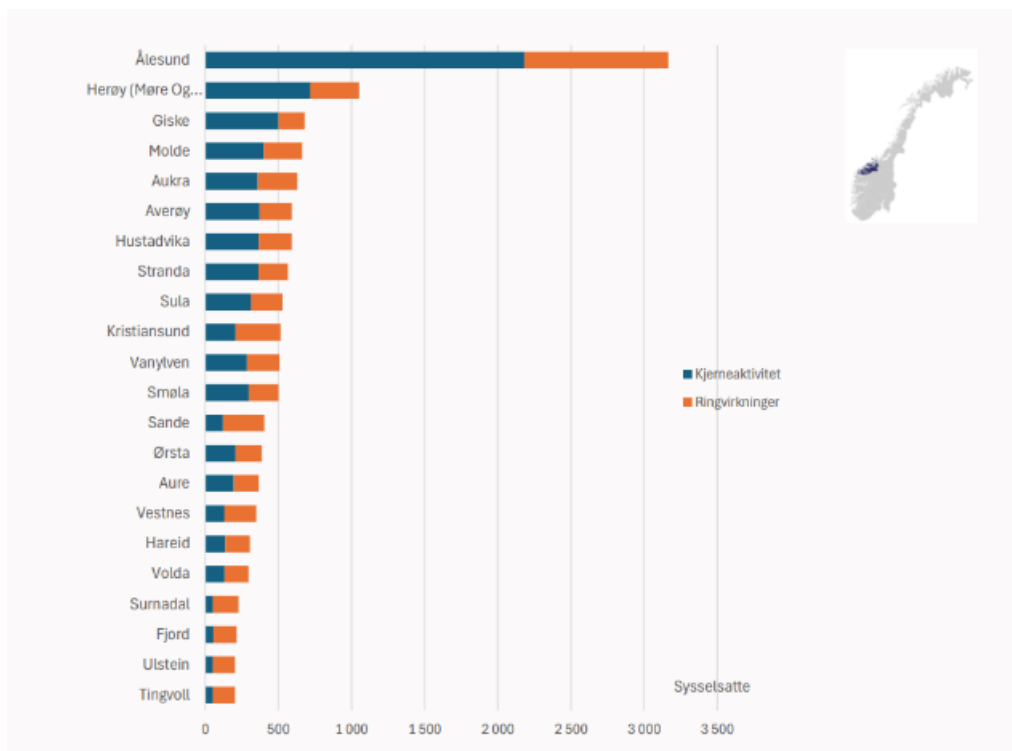
Sysselsettingseffekten av norsk sjømatnæring, inklusive ringvirkninger, var på ca. 86 000 sysselsatte i 2022. Av disse var mindre enn halvparten (40 000) sysselsatt i kjernevirksomheten i næringen, mens kjøpene av varer og tjenester fra næringa ga grunnlag for over 46 000 sysselsatte i leverandørleddet. Dette innebærer at ringvirkningene av kjernevirksomheten er i ferd med å bli viktigere enn verdiskapings- og sysselsettingseffektene fra næringa selv (ibid.).

Møre og Romsdal er det tredje største sjømatfylket i Norge og både Smøla og Kristiansund er begge to på toppen av kommuner som bidrar med mest verdiskaping fra sjømatnæringa i Norge som Figur 6-70 viser. Nofima (2024) har estimert at sjømatnæringa skapte om lag 1 milliard kroner i verdiskaping i 2023 i Kristiansund. Dette er verdiskaping som ikke bare stammer fra aktivitet i hovednæringene selv, men også fra ringvirkningene som skapes i økonomien av aktiviteten i kjernevirksomhetene fiske og akvakultur (ibid.). Smøla og Kristiansund er på toppen i Norge mht. verdiskaping fra sjømatnæringa samt opphoping av leverandører (Nofima, 2024).

Figur 6-70 Verdiskaping fra sjømatnæringa i Møre og Romsdal i 2023 (Nofima, 2024)

Sjømatnæringa skaper også arbeidsplasser som vi så i avsnitt 0. Ringvirkningsanalyser utført av Nofima (2024) viser at sysselsettinga innen sjømatnæringa skaper sysselsettingsvirkninger langt utover det som er arbeidsplasser direkte i sjømatbedriftene. Nofima (ibid.) anslår at de totale sysselsettingseffektene av sjømatnæringas aktivitet på Smøla er nærmere 500. Dette betyr at næringsaktiviteten innen sjømatnæringa gir grobunn for at andre næringer kan oppstå og vokse. Den samme effekten ser vi for Kristiansund der ringvirkningene av sjømatnæringa skaper mer sysselsetting enn selve arbeidsplassene i næringa; se Figur 6-71.

Figur 6-71 Sysselsetting fra sjømatnæringa (inkl. ringvirkninger) i 2023 (Nofima, 2024)

6.4.2. Akvakultur

Akvakultur er dyrking eller oppdrett av organismer i vann og er en viktig og veletablert næring innenfor det foreslåtte verneområdet og kystområdene ved Smøla og Kristiansund kommuner. Næringa har stor betydning for lokalsamfunn og regionen da den skaper arbeidsplasser og bidrar til verdiskapning. Akvakultur er etablert rundt hele Smøla, med høyest tetthet langs østsiden.

Verdivurdering av akvakultur

I verdivurderingen av dagens situasjon presenteres en oversikt over eksisterende akvakulturaktivitet, næringens samfunnsverdi og betydning for regionen. Denne vurderingen danner grunnlag for å identifisere delområder med særlig verdi for akvakultur innenfor det foreslåtte verneområdet, basert på tilstedeværelse av eksisterende anlegg, men også områdets egnethet og produksjonspotensial for akvakultur.

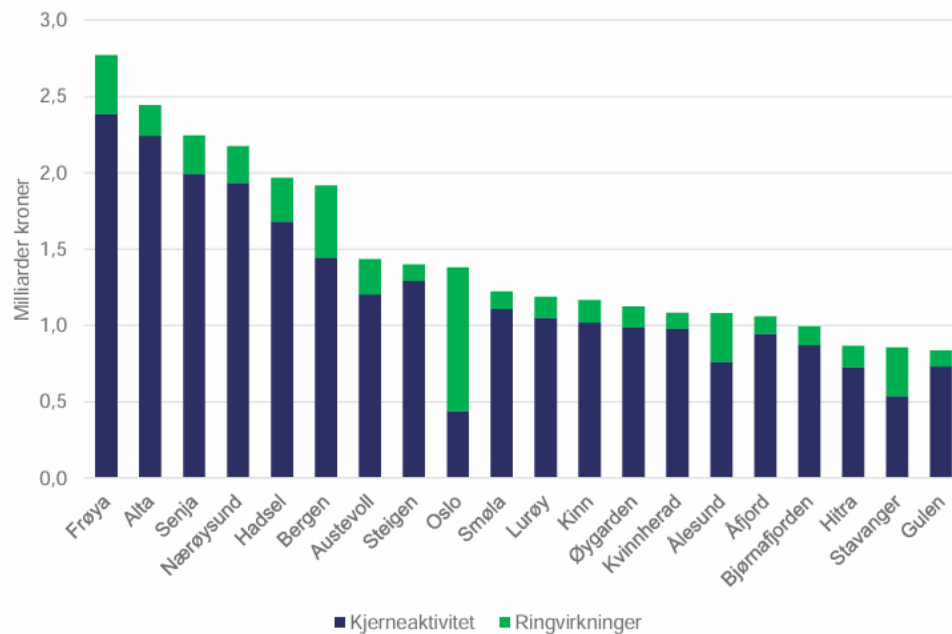

Figur 6-72 Eksisterende akvakulturanlegg nord for Smøla. Foto: Irene D. Rokstad, Asplan Viak

Samfunnsverdi

Akvakulturnæringa i Norge stod for en verdiskaping (inkludert ringvirkninger) på 75,7 milliarder kroner i 2022 (Nofima, 2023). Akvakultur (matfisk og sette-/ stamfisk), slakteri/foredling og salgsselskaper anses for å være kjernevirksomhetene i akvakulturnæringa. Sysselsettinga i kjernevirksomheten i fiskeri og akvakultur er ikke veldig ulik, men ringvirkningene er mye større fra havbruket enn fra fiskeri (Nofima, 2024). Den årlige veksten i verdiskaping har i gjennomsnitt vært om lag 10 prosent siden 2010. Omfanget av ringvirkninger har sammenheng med hvordan verdikjedene er organisert. Fiskerinæringa høster av voksen fisk, mens oppdrettsnæringa har behov for en rekke innsatsfaktorer for å få slakteferdig fisk. Dette krever blant annet fôr, som utgjør omtrent halvparten av innkjøpene fra akvakultur, men også mange andre innsatsfaktorer. Eksempelvis er ringvirkningene fra slakt høyere i akvakultur pga. emballasjebruken (ibid.).

Smøla er en av Norges største oppdrettskommuner, se Figur 6-73 Kommunefordelt verdiskaping (inkl. ringvirkninger), 20 største kommuner. Kommunen var i 2023 rangert som den 10. største oppdrettskommunen i Norge målt etter verdiskaping. I 2023 lå verdiskapinga fra både aktiviteten i kjernevirksomheten og ringvirkningene fra denne på om lag 1,25 milliarder kroner.

Figur 6-73 Kommunefordelt verdiskaping (inkl. ringvirkninger), 20 største kommuner (Nofima, 2023)

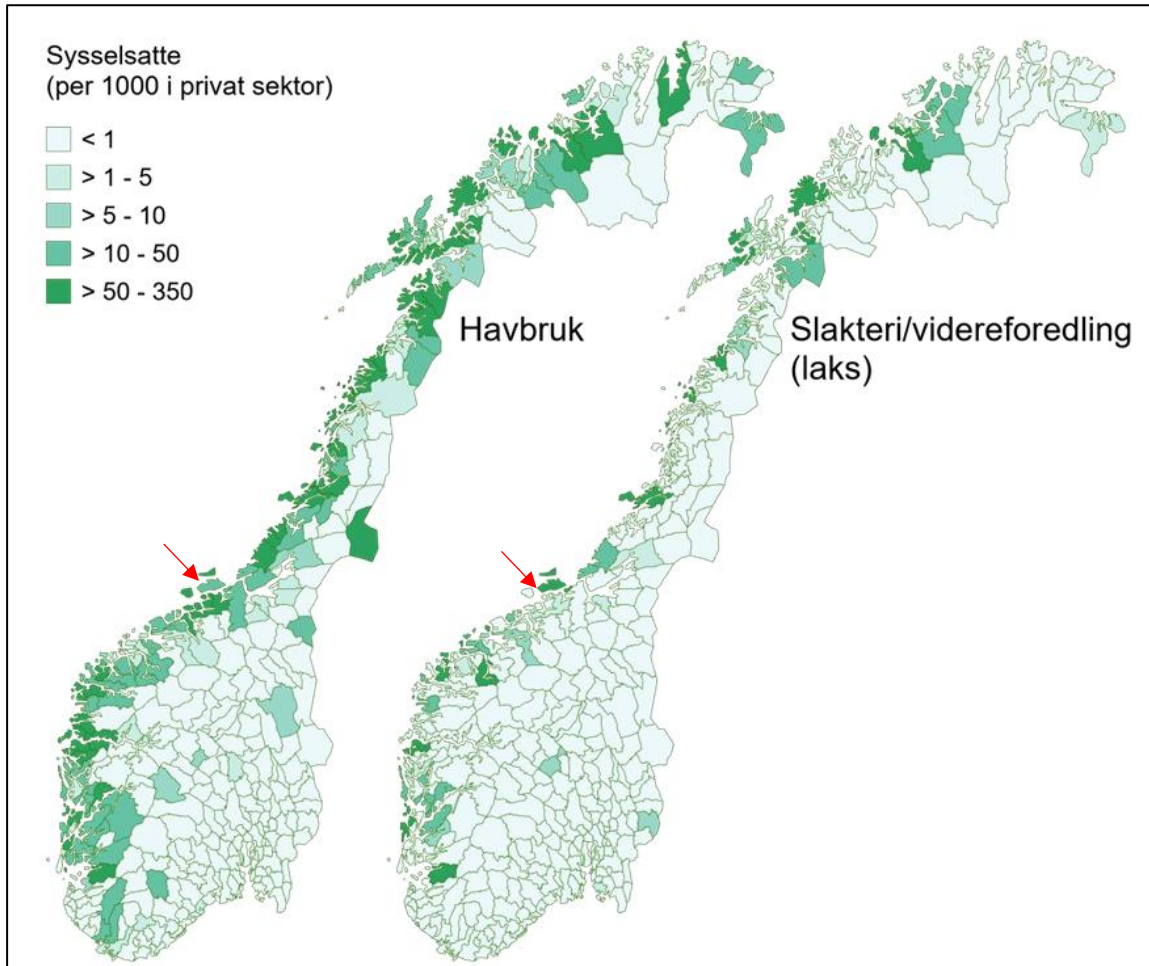
Smøla var på andre plass i fylket i 2023 når det gjelder verdiskaping fra kjernevirksomheten (verdiskaping i matfiskeleddet). Til tross for å ikke være på toppen med hensyn til sysselsetting i kjernevirksomheten i fylket, bidrar blant annet bedriftene Salmar, Mowi og Smøla klekkeri og settefiskanlegg til stor verdiskaping.

I likhet med sysselsettinga innen fiskeri er andelen sysselsatte i oppdrettsnæringa av privat sektor stor på både Smøla og i Kristiansund (Nofima, 2023). Som Figur 6-74 viser er det i hovedsak havbruksdelen som bidrar med arbeidsplasser. Det er lite sysselsetting innen slakteri og videreforedling.

Havbruksfondet fordeler kommunal sektors andel av inntektene fra vekst i oppdrettsnæringen og inntekter fra avgiften på produksjon av laks, ørret og regnbueørret (Fikseridirektoratet, 2025). Utbetalingene fra fondet er for mange kommuner, viktige tilskudd til kommuneøkonomien. Smøla er en slik kommune. I 2022, 2023 og 2024 var Smøla på 8. plass over kommuner som i disse årene fikk de største utbetalingene fra Havbruksfondet (Nofima, 2023). I 2024 fikk Smøla 73,5 millioner kroner, mens Kristiansund fikk 18,2 millioner kroner og var på 73. plass av de 143 kommunene som fikk tilskudd i 2024, målt etter størrelsen på tilskuddet.

Akvakultur har **høy sysselsettings- og verdiskapingsverdi**. Verdien reflekterer også at næringen er viktig for tilgrensende næringer i form av ringvirkninger, samt at effektene av

næringsaktiviteten går utover de kommunale grensene. Næringen skaper sysselsetting og inntekter i andre kommuner enn bare Smøla og Kristiansund.

Figur 6-74 Sysselsatte i kjernevirksomhet av havbruk og slakteri og videreforedling av laks per tusen sysselsatte i kommuners private sektor (Nofima, 2023).

Tilbud av arbeidsplasser er viktig for å opprettholde befolkning og bosetning. Arbeidsplasser lokalt, sikrer kommunene skatteinntekter. Dette igjen bidrar til å kunne opprettholde og videreutvikle kommunal tjenesteyting. Inntekter fra Havbruksfondet, som er en direkte konsekvens av aktiviteten i næringa, er også en viktig inntektskilde for Smøla og Kristiansund kommune og bidrar positivt til den kommunale økonomien.

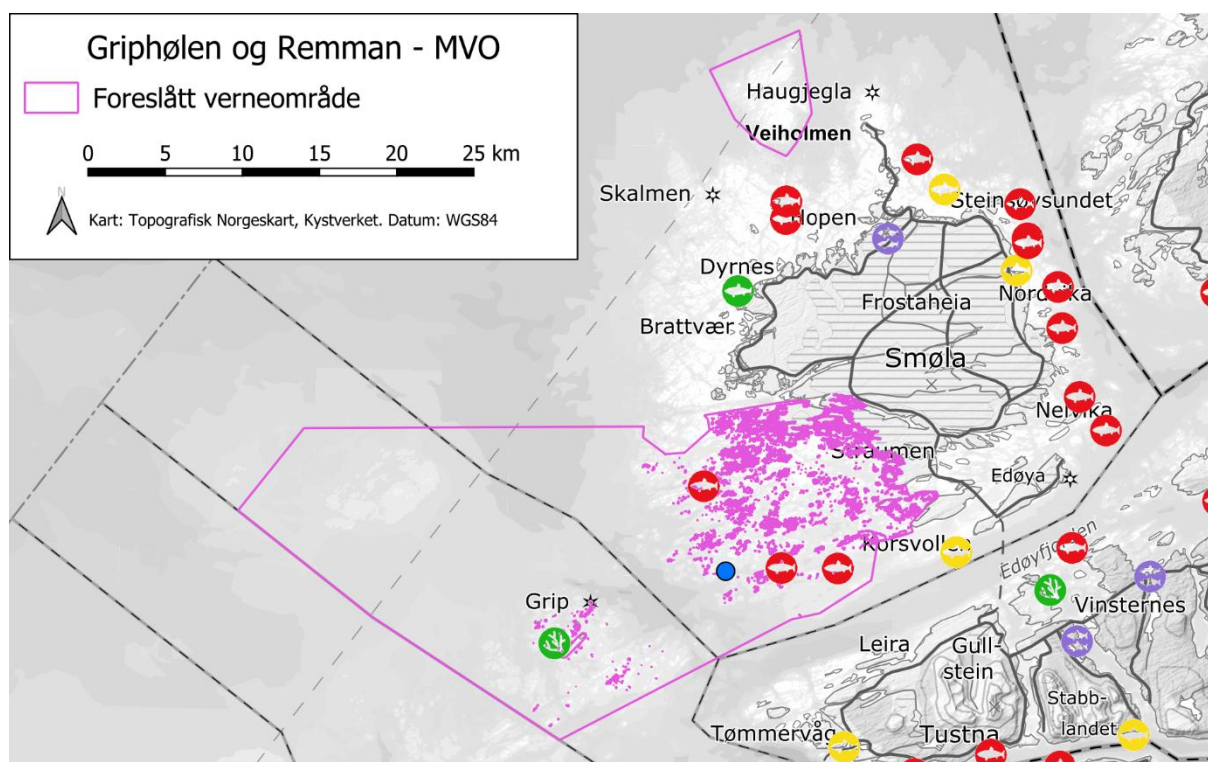
Regulering av akvakulturnæringen

Akvakultur er regulert gjennom flere lovverk og forvaltes av ulike myndigheter, for å ivareta hensyn til teknologi, miljø og dyrevelferd, samt for å tilfredsstille nasjonale og internasjonale krav til bærekraftig produksjon. Norgeskysten er delt inn i 13

produksjonsområder for akvakultur som er regulert etter et trafikklyssystem for akvakultur innført i 2017, som er et system som regulerer produksjonskapasiteten for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret. Systemet regulerer produksjonskapasiteten for oppdrett av laksefisk i sjø basert på miljøindikatorer. Per i dag er påvirkning fra lakselus på ville laksebestander den gjeldende indikatoren. Reguleringen skjer hvert andre år, og kan medføre økning, reduksjon eller videreføring av produksjonskapasiteten, avhengig av miljøstatusen i det enkelte produksjonsområdet. Foreslått marint verneområde ligger i produksjonsområde 6 (PO6) i det nasjonale trafikksystemet. PO6 dekker kystområdene i Møre og Romsdal, inkludert Smøla. I perioden fra 2020 til 2024 har dette produksjonsområdet hatt miljøstatus grønt lys, hvor det har vært tillatt med en økning av akvakultur innenfor området, da miljøpåvirkningen fra akvakultur har vært innenfor akseptable grenser. I 2024 ble området vurdert med gul status, som tilsier at miljøpåvirkningen vurderes som moderat og det ikke er tillatelse til å øke produksjonen, men opprettholdelse av produksjonskapasitet.

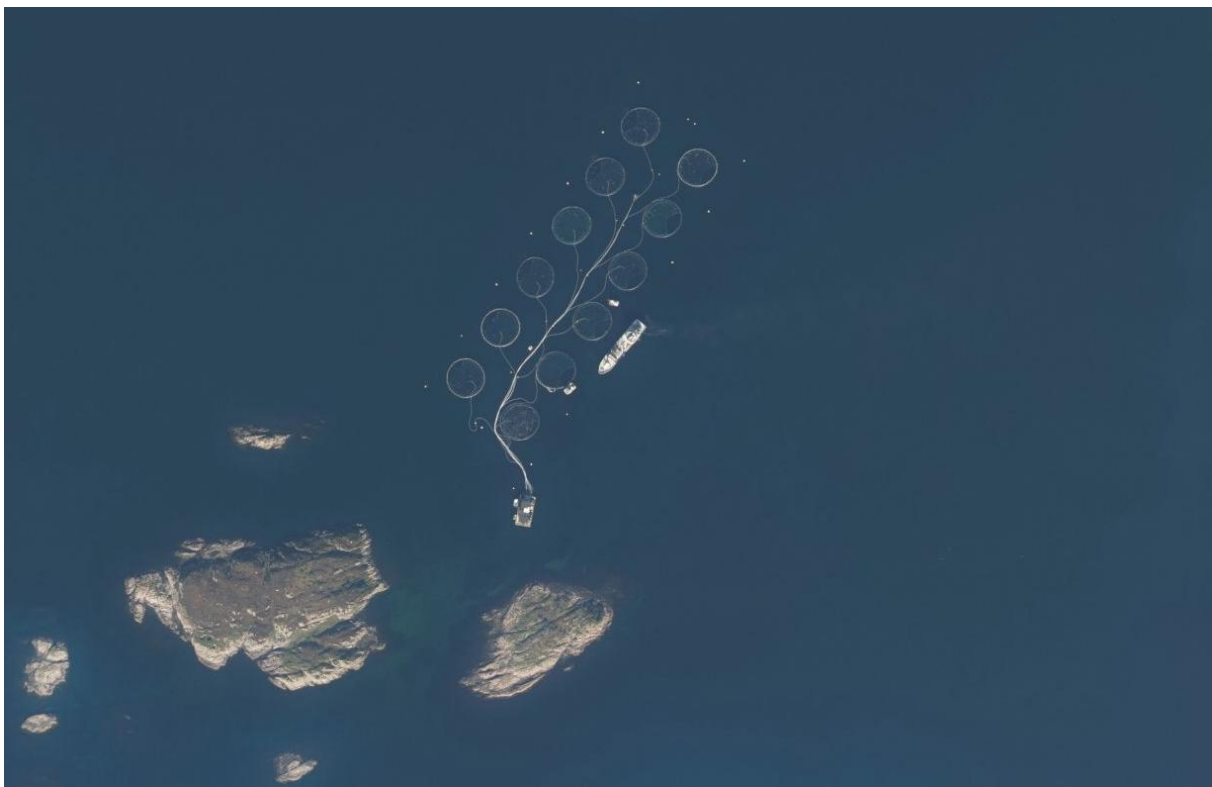
Eksisterende akvakultur

Innenfor foreslått verneområde er det tre tradisjonelle åpne akvakulturanlegg for laksefisk og et anlegg for kommersiell dyrking av tare (Figur 6-75 **Feil! Fant ikke referansebildet.**).

Figur 6-75 Akvakulturlokaliteter rundt Smøla og innenfor foreslått verneområde Griphølen og Remman. Blå sirkel viser til omtrentlig område for omsøkt Lyngtaren.

Lokalitetene Solværet, Fjordprakken og Vågsholmen (ikke i bruk pr 2025) ligger innenfor Sør-Smøla landskapsvernområde og er akvakulturanlegg for laksefisk (Tabell 6-19). Solværet er godkjent for en MTB på 8580 tonn, er en av de større lokalitetene i Norge og har vært i drift i nesten 20 år. Fjordprakken og Vågsholmen er godkjent for en MTB på henholdsvis 6240 tonn og 3900 tonn. I tillegg ligger det inne en søknad om en ny lokalitet, Lyngtaren, til behandling hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal. På Lyngtaren søkes det om etablering av akvakultur for laksefisk med en MTB på 5460 tonn, men utfallet av søknaden er ikke avklart. For samtlige anlegg viser miljøundersøkelser til «svært god» til «god» miljøtilstand i nærsone og anleggssone (Fiskeridirektoratets karttjeneste).

Figur 6-76 Bilde av lokalitet Solværet i Sør-Smøla landskapsvernområde. Foto: www.norgeibilder.no

I den sørvestlige delen av Griphølen, ved Grip, er det et akvakulturanlegg for kommersiell dyrking av tare, Kvitingen ved Grip. Arter som omfattes av tillatelsen er sukkertare, fingertare, butare, fjærehinne, søl og havsalat. For inntil kort tid siden var det to andre lokaliteter for tare dyrking i samme område, men er nå oppført som slettede lokaliteter. Innehaver på den ene slettede lokaliteten, Klovningen, var Møre og Romsdal Fylkeskommune.

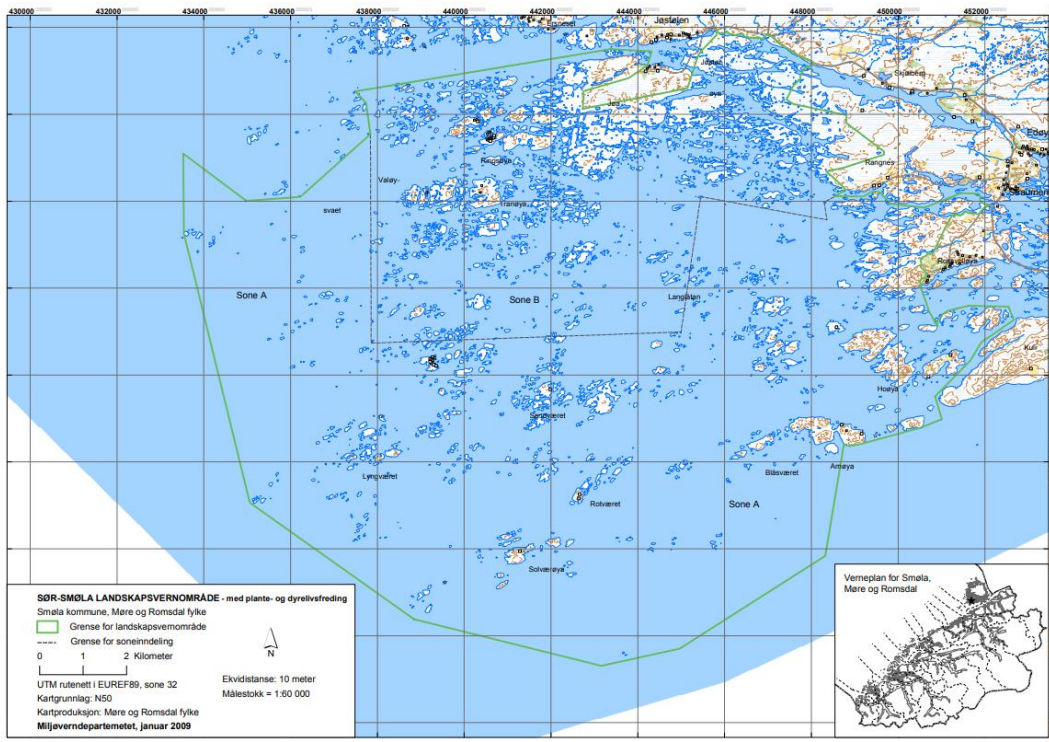
Tabell 6-19 Oversikt over eksisterende akvakulturlokaliteter innenfor foreslått verneområde, hvilke kommuner disse tilhører, klareringsår, arter tillatt å produsere på lokaliteten, innehav og tillatt biomasse. Omsøkte lokaliteter er ikke inkludert i oversikten.

Lokalitet	Kommune	Klarert	Art	Innehaver	Total tillatt biomasse (tonn)
Vågsholmen (45108)	Smøla	2021	Laks, ørret, regnbueørret	Nekton Havbruk AS, Salmar Oppdrett AS	3900
Solværet (27436)	Smøla	2007	Laks, ørret, regnbueørret	Salmar Farming AS	8580
Fjordprakken (32597)	Smøla	2012	Laks, ørret, regnbueørret	Nekton Havbruk AS, Salmar Oppdrett AS	6429
Kvitingen ved Grip (39037)	Kristiansund	2018	Alger til konsum	Laminaria AS	80 (areal i daa)

Arealer for akvakultur

I sjøområdeplanen for Smøla og Kristiansund kommune, er det ikke avsatt spesifikke arealer for akvakultur, men for kombinerte formål som omfattes av formål natur, fiske, ferdsel, friluftsliv og akvakultur, hvor akvakultur vil gis fortrinnsrett. Det er relativt store områder avsatt til kombinerte formål i både Smøla og Kristiansund kommune, som tilsier at det er tilrettelagt for vekst i næringen forhold til mulige areal. I Smøla kommune sin planbeskrivelse for kommuneplanens arealdel for 2020-2032 blir det vist til at mange mennesker er sysselsatt direkte eller indirekte i akvakulturnæringen. Det er forventet en utvikling og vekst i næringen og at næringen antas å være den største premissleverandøren for videre vekst tilknyttet alle mulige områder i kommunen. Det nevnes at det er sannsynlig med større anlegg i mer eksponerte områder.

Det er flere verneområder i Smøla og Kristiansund kommune som omfatter sjøareal, hvor det i de fleste områder ikke er tillatt med akvakultur. Dette gjelder områdene Sortna naturreservat, Remman naturreservat og Grip naturreservat. Verneforskriftene for Sør-Smøla landskapsvernområde åpner opp for at det kan gis tillatelse til akvakultur og havbeite innenfor sone A, så lenge det ikke er i strid med verneformålet. I dag er det tre eksisterende anlegg for laksefisk innenfor sone A, i tillegg til omsøkt lokalitet, Lyngtaren. Sone B er uten akvakultur.

Figur 6-77 Vernekart for Sør-Smøla landskapsvernområde, hvor sone A åpner for søknad om havbruk.

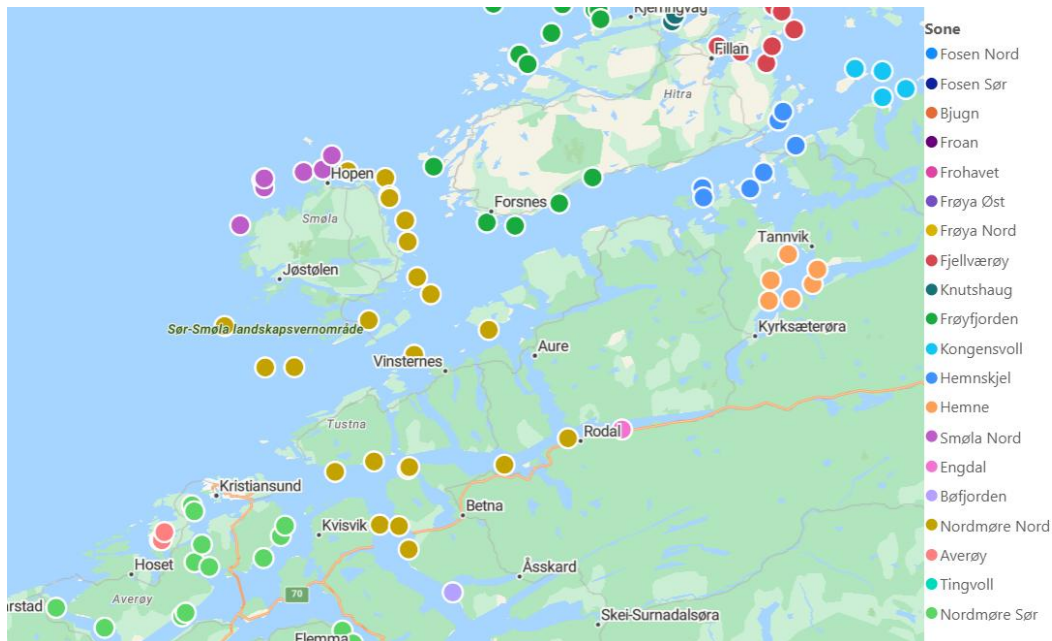
Potensialet for vekst i akvakulturnæringen

Selv om sjøområdeplanen avsetter større områder til kombinerte formål, kan vekst i akvakulturnæringen fortsatt begrenses av andre brukerinteresser, særlig fiskeri. Det er imidlertid ikke vurdert at tareneeringen, med sine høsteareal, vil utgjøre en begrensende faktor av betydning.

Den største utfordringen for videre vekst i oppdrett av laksefisk er ikke arealtilgang, men biologiske faktorer. Lakselus, påvirkning på vill laksefisk og miljøtilstanden i vannforekomster er avgjørende. Dersom miljøbelastningen blir for høy, kan produksjonsintensiteten verken økes på eksisterende lokaliteter eller gjennom etablering av nye, uten å bryte med nasjonale miljømål og krav til fiskevelferd.

Som tidligere nevnt reguleres dagens akvakultur gjennom trafikklyssystemet, som baserer seg på påvirkning fra lakselus på ville laksebestander. Per i dag tillater systemet ikke produksjonsøkning i dette området på grunn av lusesituasjonen. I tillegg kan risiko for sykdomssmitte mellom anlegg være en begrensende faktor.

Lokalitetene i Sør-Smøla landskapsvernområde vil inngå i sonestrukturen i produksjonsområde 6, og vil naturlig høre hjemme i sone Nordmøre Nord basert på oseanografiske forhold (Figur 6-78).

Figur 6-78 Oversikt over sonestruktur, hvor eksisterende anlegg for laksefisk i Sør-Smøla landskapsvernområde tilhører sone Nordmøre Nord.

Etablering av nye lokaliteter her vil redusere branngangen mot sone Nordmøre Sør noe, men avstanden mellom sonene vil fortsatt være tilstrekkelig til å opprettholde en robust struktur. Dermed vurderes smittepåvirkningen fra Nordmøre Sør til Nordmøre Nord som relativt lav, og etablering av flere anlegg anses ikke å ha stor biosikkerhetsmessig betydning.

Mer produksjon i området vil imidlertid ikke bidra til å bedre lusesituasjonen, med mindre nye lokaliteter tas i bruk med semilukket teknologi eller driftsmetoder som gir tilsvarende effekt mot lakselus.

Verneområdets egnethet for akvakultur

Et område sin egnethet for akvakultur omhandler flere forhold, som eksempelvis resipientens evne til å håndtere organiske tilførsler, om de fysiske forholdene er egnet for ivaretagelse av fiskevelferd og om det er teknisk sett forsvarlig å drifte akvakulturanlegg i området.

Det foreslåtte verneområdet har stor variasjon i naturgitte forhold, men kan generelt karakteriseres som et eksponert til svært eksponert område med gode strøm- og vannutskiftningsforhold. Slike forhold er gunstige for håndtering av organisk og kjemisk belastning fra akvakulturvirksomhet.

I den østlige delen av det foreslåtte verneområdet ligger Sør-Smøla landskapsvernområde. Dette området består av et komplekst kystlandskap med mange holmer og skjær, grunne sund og bukter, samt dyp ned mot 50-100 meter. Vestover strekker området seg ut mot Griphølen, en dyp renne med dybder på rundt 200 meter ut mot havet, før det igjen blir grunnere ved Grip og Inngripan, samt Griptaran i nordlige deler - områder som også preges av mange holmer og skjær og lignende landskap som i landskapsvernområdet.

Eksisterende akvakulturanlegg for produksjon av laksefisk og tare i det foreslåtte verneområdet er i dag plassert mellom holmer og skjær, noe som gir naturlig beskyttelse mot bølger og sterke strømmer. I de nordlige delene av området, hvor det er mindre beskyttelse mot vær og strøm, er eksponeringsgraden svært høy. Dette kan gjøre det krevende å etablere og drive tradisjonell akvakultur i disse delene, både teknologisk og fiskevelferdsmessig.

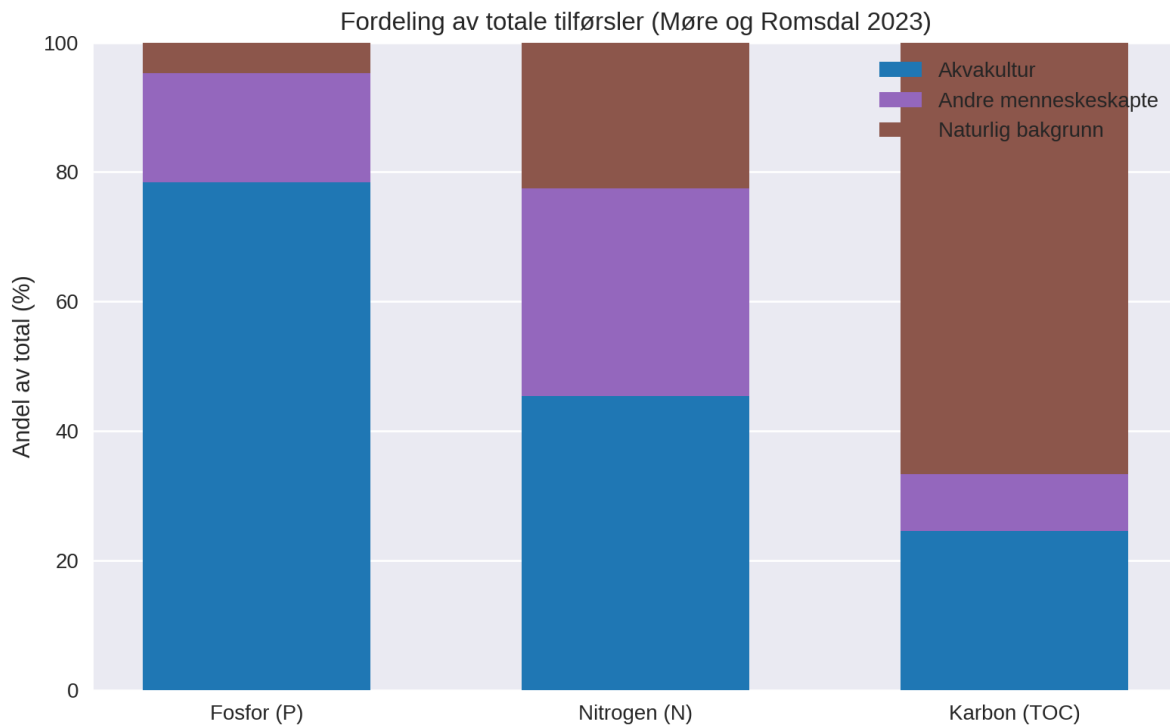
Vurdering av kapasitet

Med kapasitet menes områdets evne til å håndtere tilførsler av organisk materiale og næringsstoffer uten at miljømål overskrides eller at økosystemet utsettes for ikke akseptable eller irreversible virkninger.

I utredningsprogrammet er det beskrevet et behov for å beregne naturlige tilførsler av organisk materiale sammenlignet med tilførsler fra akvakultur, for å kunne vurdere om akvakulturaktiviteten bør begrenses innenfor verneområdet. Naturlige tilførsler varierer mellom år og påvirkes av fysiske og biologiske forhold, mens tilførsler fra akvakultur avhenger av produksjonsvolum og driftspraksis. For sikre beregninger kreves det måling og modellering over tid innenfor et avgrenset sjøområde.

Det gjennomføres årlige beregninger av kildefordelte tilførsler av nitrogen, fosfor og karbon til norske kystområder (M-2995:2025). Det blir sett på historiske data fra ulike menneskeskapte kilder, samt naturlige kilder. Disse viser at akvakultur er den største kilden til nitrogen og fosfor, mens naturlige tilførsler dominerer for karbon. For vannregionen Møre og Romsdal er fordelingen som følger:

- **Nitrogen:** Akvakultur står for ca. 60 % av menneskeskapte tilførsler og 45 % av totalen.
- **Fosfor:** Akvakultur er den klart største menneskeskapte kilden og står for ca. 82 % av menneskeskapte tilførsler og 78 % av totalen.
- **Karbon:** Naturlige bakgrunntilførsler dominerer totalen, men akvakultur utgjør likevel 74 % av de menneskeskapte tilførslene og 25 % av totalen.

Figur 6-79 Oversikt over kildefordelte tilførsler av fosfor, nitrogen og karbon i 2023 til kystvann i Møre og Romsdal. Kilde: NIVA-rapport 8108-2025 (M-2995:2025), kap. 8.17-8.19.

Historiske data viser at tilførsler av nitrogen og fosfor i Norge har økt betydelig siden 1990. For Møre og Romsdal har fosfortilførslene mer enn doblet seg frem til 2023, mens nitrogentilførslene har økt med om lag 65 %. For karbon, hvor data finnes fra 2013, viser perioden 2013-2023 en stigende trend på rundt 25 %.

Det er ikke gjennomført detaljerte beregninger av områdets kapasitet for økte tilførsler i denne utredningen. Dette fordi vurdering av miljømessig forsvarlighet normalt skjer i forbindelse med søknadsprosesser, basert på miljømål, risiko og krav i gjeldende lovverk. Dagens kunnskap indikerer at vannforekomstene i området i liten grad er påvirket.

Delområder for akvakultur

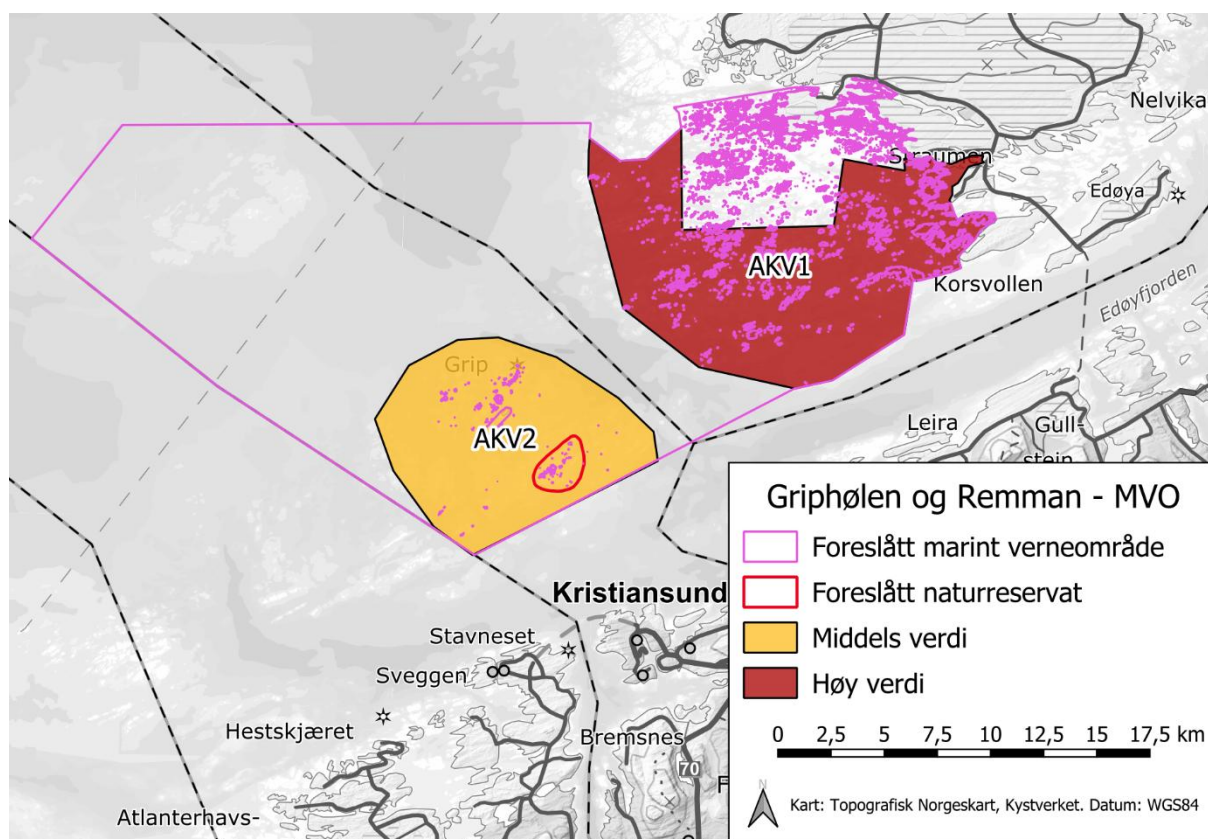
For akvakultur avgrensnes det delområder av verdi basert på det foreslåtte verneområdets egnethet for akvakultur, hvor det er produksjon per i dag og potensiale for fremtidig produksjon basert på dagens teknologi. Med egnethet menes områder er egnet med hensyn til miljøpåvirkning, teknologi og fiskevelferd.

For å forenkle vurderingen er det ikke tatt hensyn til ulike typer teknologi som eksempelvis semi-lukket eller lukket teknologi, men åpne tradisjonelle sjøanlegg for laksefisk og tare dyrking. For eksempel vil beskyttede områder være å foretrekke hvor det er lukket

teknologi med begrenset med utslipp, mens det ikke vil være egnet for tradisjonelle anlegg, som gjenspeiler hvordan ulike teknologi vil ha ulike miljøpåvirkning.

Utredningen har en tidshorisont frem til 2030. Selv med betydelig utvikling innen teknologi og miljøtiltak, forventes sjøbaserte anlegg med dagens teknologi å være den dominerende driftsformen i denne perioden. På lengre sikt kan det imidlertid åpne seg muligheter for akvakultur i mer eksponerte deler av det foreslåtte verneområdet, basert på ny teknologi, alternative driftsformer og eventuelt nye arter..

Flere selskaper investerer i utvikling av nedsenkbare og semilukkede merder, og næringen peker på at eksponerte områder kan bli aktuelle for slik teknologi i fremtiden. Foreløpig er eksempelvis nedsenkbare merder ikke tatt i bruk i eksponerte områder. Dagens utfordringer inkluderer avdrift av fôr og lusepåslag, selv med nedsenkede merder, noe som krever at merdene heves for behandling. Uprøving av denne teknologien er både tid- og kostnadskrevenende. Dersom slike forsøk gjennomføres i svært værutsatte områder, tilføres en ekstra dimensjon av kompleksitet knyttet til håndtering og risiko for at kontinuerlig drift ikke lar seg gjennomføre.

Figur 6-80 Oversikt over delområder for akvakultur.

Det avgrenses tre delområder, Sør-Smøla landskapsvernområde, sjøområder ved Grip og Inngripan, samt øvrige sjøområder i Griphølen.

Det avgrenses ikke delområder ved Remman naturreservat. Det er ikke tillatt med akvakultur innenfor naturreservatet slik det er i dag, ei heller i forskriftsforslaget i en eventuell utvidelse. Videre er det ingen akvakultur i området i dag, da området er for eksponert til å være egnet for tradisjonelle anlegg. Det ligger to anlegg sør for Remman innenfor skjærgården.

*I skjærgården ved Sør-Smøla landskapsvernområde, innenfor sone A, er det i dag 3 anlegg med åpen merdteknologi og til sammen en samlet tillatt biomasse på nesten 19.000 tonn. Det er også en omsøkt lokalitet innenfor området. Området har høy verdi og vurderes som svært egnet for akvakultur med grunnlag i dagens eksisterende anlegg og produksjon, i et område som er eksponert, med god vannutskiftning, men beskyttet nok til at det teknologisk er mulig. Basert på dagens kunnskap om miljøtilstanden i sjøområdene ved de ulike anleggene vil det også kunne være muligheter for utvidet produksjon. Samtlige anlegg viser til gode miljøtilstander, og videre er vannforekomstene *Smølas nord og vestsida* og *Edøyfjorden*, hvor anleggene er plassert, vurdert å ha henholdsvis svært god og god økologisk, samt svært god kjemisk tilstand. Kjemisk tilstand for Edøyfjorden er ikke definert på grunn av lite datagrunnlag. Vanndirektivets miljømål for vannforekomster er minst god økologisk og kjemisk tilstand. Delområdet har **høy verdi**.*

*I området ved Grip og Inngripan er det per i dag 1 anlegg for tare dyrking. Området er et mer åpent og eksponert område uten særlig skjerming fra bølger og strøm, sammenlignet med Sør-Smøla landskapsvernområde. Miljømessig er det et svært egnet område med tanke på håndtering av tilførsler fra driften, men vil være krevende strøm og bølgeforhold og dermed mindre egnet sett fra teknologisk og fiskevelferdsmessig perspektiv. Vannforekomsten *Kristiansund-ytre*, hvor dagens anlegg er plassert, er vurdert å ha god økologisk og svært god kjemisk tilstand. Vanndirektivets miljømål for vannforekomster er minst god økologisk og kjemisk tilstand. Delområdet har **middels verdi**.*

*I øvrige områder av Griphølen er det ingen akvakulturanlegg per i dag. Sjøområdene er svært eksponert og egnet i forhold til håndtering av tilførsler fra akvakultur. Samtlige nevnte vannforekomster inngår i dette delområdet. Krevende strøm og bølgeforhold gjør at området er lite egnet sett fra et teknologisk og fiskevelferdsmessig perspektiv med tradisjonell teknologi. Ved Griptaran, nordvest i det foreslåtte verneområdet, er det grunne områder helt opp til nesten vannoverflaten, men vurderes likevel som svært eksponert, utilgjengelig og uegnet for tradisjonelle anlegg. Delområdet har **lav verdi**.*

Tabell 6-20. Oversikt over delområder for akvakultur innenfor verneområder ved Griphølen og Remman.

ID	Delområdenavn	Verdi	Beskrivelse
AKV1	Skjærgården ved Sør-Smøla Landskapsvernområde	Høy	Eksisterende akvakultur for laksefisk, godt egnet med hensyn til miljø, teknologi og fiskevelferd. Muligheter for utvidet produksjon eller etablering av anlegg.
AKV2	Området ved Grip og Inngripan	Middels	Eksisterende akvakultur for tare dyrking, vurderer begrensede muligheter for laksefisk, men muligheter for utvidet produksjon eller etablering av flere anlegg for dyrking av tare.
AKV3	Øvrige områder av Griphølen	Lav	Ingen akvakultur per i dag og lite egnet for etablering og drift av tradisjonelle akvakulturanlegg for laksefisk og tare dyrking. Vurderes ikke videre iht. V712, kap 6.3.3.

Havbeite

Havbeite er en aktivitet som innebærer utsetting av marine arter for å styrke bestander eller høste ressurser. Hummer er den vanligste arten det drives havbeite på, men også flatøsters og kamskjell er vanlige havbeitearter, både for bestandsbevaring og som ressurs. Torsk kan også være aktuelt for å styrke lokale bestander. Havbeite på sjøkreps er mindre vanlig, da denne arten er mer avhengig av spesifikk dybde og bunnforhold.

Det foregår ikke havbeite som næring innenfor det foreslåtte verneområdet. I akvakulturregisteret er det registrert 10 akvakulturtillatelser for havbeite i Norge, hvorav den ene tillatelsen er i Møre og Romsdal, Ålesund kommune og gjelder havbeite for hummer. Øvrige tillatelser er i Trøndelag, Rogaland og Agder fylke og omfatter havbeite av arter som kamskjell, blåskjell og hummer.

Ved Smøla er det flere arter som kan være aktuelle for havbeite. Hummer vil for eksempel kunne trives godt i de grunnere skjærgårdsområdene rundt Smøla. Utsett av yngel vil ha liten påvirkning på økosystemet, men kan bidra som et bestandsstyrkende tiltak for en art som har vært under press. Bløtbunnsområdene rundt Smøla av noe beskyttet art kan være egnet som område for havbeite på kamskjell, som kan være av kommersiell interesse. I tillegg kan kamskjellene bistå med å filtrere vann, og kan bidra positivt til vannkvaliteten. Flatøsters kan også trives beskyttede poller og grunne bukter, men er mer usatt for smitte. Ved havbeite på flatøsters må derfor smittehensyn vurderes. Utsett av torsk kan også være aktuelt, men tidligere havbeiteforsøk på arten har vist til lav fangsteffektivitet og høye tap. Det er også en risiko for genetisk påvirkning på villtorsk.

Havbeite som næring får **lav verdi** fordi det ikke er etablert lokaliteter for havbeite innen det foreslåtte verneområdet og på grunnlag av at det kun er en tillatelse for havbeite i fylket og ti tillatelser på landsbasis, som tilsier en næring med begrenset omfang.

6.4.3. Reiseliv

Det finnes et knippe rene reiselivsbedrifter på Smøla og i Kristiansund som er spesielt tilknyttet det marine. Disse tilbyr ulike turer med båt for å oppleve fiskevær, natur, landskap og fauna. De gamle fiskeværene og bygningsmiljøene ute på øyene viser en historisk dybde i området, som er et viktig grunnlag for reiselivsnæringen. Mye av bebyggelsen er i god stand, og tilgangen på havn er opprettholdt. Det finnes også selskaper som tilrettelegger for fiske, dykking, kajakkpadling samt RIB-turer knytta til havbruksnæringa og ørnesafari. Nedenfor omtales eksempler på reiselivsaktører innenfor området.

Gripruta som går fra Kristiansund kjører to-tre daglige avganger med båt til fiskeværet Grip i sommersesongen³, og er en av de mest populære attraksjonene i Kristiansund. Grip ligger ca. 15 km ut i havgapet og båtturen tar ca. 35 minutter. I turen til Grip inngår en guidet tur på øya med presentasjon av stedets historie og kystkulturen. Det er kafé og museum på Grip, men ikke overnattingsmuligheter.

Smøla Naturopplevelser tilbyr en rekke turer og aktiviteter slik som havørnsafari, skjærgårdssafari, RIB-turer, turer til Griphølen og fiskeværet Grip m.fl. Båtene kjører både fra Kristiansund og Smøla. Turene har ingen spesielle områder på Sør-Smøla som målpunkt, men går av og til på land på Ringsøya. Ellers går ferdselen forbi Hallarøya og Spilvalen. Sesongen er i hovedsak i sommermånedene.

Figur 6-81 Fra Grip til venstre, Ringsøya til høyre. Foto: Anna Hellstrøm og Irene D. Rokstad, Asplan Viak.

Nekton Diving opererer på Remman og tilbyr guidete turer til fritidsdykking. De besøkende er i hovedsak opptatt av fotografering, men også noe fangst av f.eks. breiflabb.

³ [En uforglemmelig opplevelse | Gripruta - Kristiansund kommunale Sundbåtvesen KF](#)

Smøla Havstuer tilbyr overnatting samt fotosafari og havfisketurer. Betten Rorbuer driver med fisketurisme og har om lag 1400 besøkende per år. Det tilbys overnatting på Jøstølen og Korsholmen, og fisketurer- i hovedsak til Griphølen.

Figur 6-82 Kartet viser noen av stedene nevnt i kapittelet.

Nekton har også et visningscenter for havbruk på Smøla. Formålet er å gi kunnskap om havbruk. I lokalene til visningscenteret kan man oppleve og lære om lokalhistorie, laksens biologi, miljø og bærekraft, fôr, og teknologi. Nekton arrangerer i tillegg turer/ besøk med RIB ut til oppdrettsanleggene. Selve visningscenteret ligger på Edøya, utenfor foreslått verneområde.

Det er cruisenæring både i Kristiansund og på Smøla. På Smøla er cruiseanløpene på Dyrnes, og i Kristiansund er anløpene på Kristiansund og Nordmøre havn.

Utover disse finnes det en lang rekke andre bedrifter som tilhører reiselivet i begge kommuner, men opererer innenfor andre bransjer slik som overnatting og servering, samt landtransport.

Ifølge Innovasjon Norge var det 74 sysselsatte innen reiselivsbransjen⁴ på Smøla i 2024. Sysselsettinga er i hovedsak knytta til de tre næringene «overnattingsvirksomhet», «serveringsvirksomhet» og «transport». (Innovasjon Norge, 2025). I Kristiansund er det registrert 975 sysselsatte i reiselivet (ibid.). I 2022 gav reiselivet på Smøla en verdiskaping på ca. 58 millioner og i Kristiansund ca. 410 millioner kroner.

Verdivurdering

Reiselivsnæringa i både Kristiansund og på Smøla skaper arbeidsplasser. Om lag 8 prosent av de sysselsatte i Kristiansund og ca. 7 prosent av de sysselsatte på Smøla jobber innen reiselivet. Tilgjengelig statistikk kan ikke bidra til å gi nøyaktige anslag på hvor stor verdiskaping som skyldes turistdestinasjoner/ aktiviteter i utredningsområdene. Det er likevel sannsynlig at de attraksjonene vi finner i utredningsområdene er en viktig del av det totale tilbudet av reiselivstjenester i regionen og således bidrar til sysselsetting og verdiskaping.

Kunnskap fra ringvirkningsanalyser fra både reiselivsaktiviteter og andre sektorer viser hvordan verdiskapinga innen én sektor eller næring «smitter over» til andre deler av økonomien. På den måten bidrar sysselsetting i reiselivet lokalt til at verdiskapinga sprer seg til andre næringer, samt utover kommunegrensene. Menon Economics utførte i 2022 en ringvirkningsanalyse av havfisketurismen i Norge på vegne av NHO reiseliv (Menon Economics, 2022). Analysen viser at om lag halvparten av den totale verdiskapinga som stammer fra denne typen turisme kommer fra ringvirkningene, dvs. fra andre aktører enn de som er rene havfisketurismebedrifter. En stor andel av verdiskapinga kommer fra leverandører til hovednæringa, dvs. fra de som selger varer og tjenester til bedriftene innen havfisketurismen. Utover dette vil det skapes verdier gjennom de såkalte konsumvirkningene. Dette inkluderer blant annet konsum fra turister i annet næringsliv enn havfiskebedriftene (ibid.). Denne typen analyser beskriver hvordan aktivitet i en del av økonomien påvirker andre næringer og sektorer og dermed kan bidra positivt (eller negativt) til økonomisk aktivitet og skapning av arbeidsplasser i et mangfold av næringer.

Næringa vurderes å ha betydning for mange og er regionalt viktig. Kystkultur og historiske bygningsmiljø, naturen, landskapet og den historiske dybden i området vurderes å være viktige kvaliteter som grunnlag for reiselivet i kommunene. Reiseliv gis **høy verdi**.

⁴⁴ I reiselivsnæringen inngår fem hovednæringer: overnattingsvirksomhet, serveringsvirksomhet, kultur og underholdning, samt transport og formidling (Innovasjon Norge, 2025).

6.4.4. Andre tema

Utredningsprogrammet påpeker at det er flere andre tema og tiltak som kan bli påvirket av marint vern av Griphølen og Remma, og disse er omtalt under.

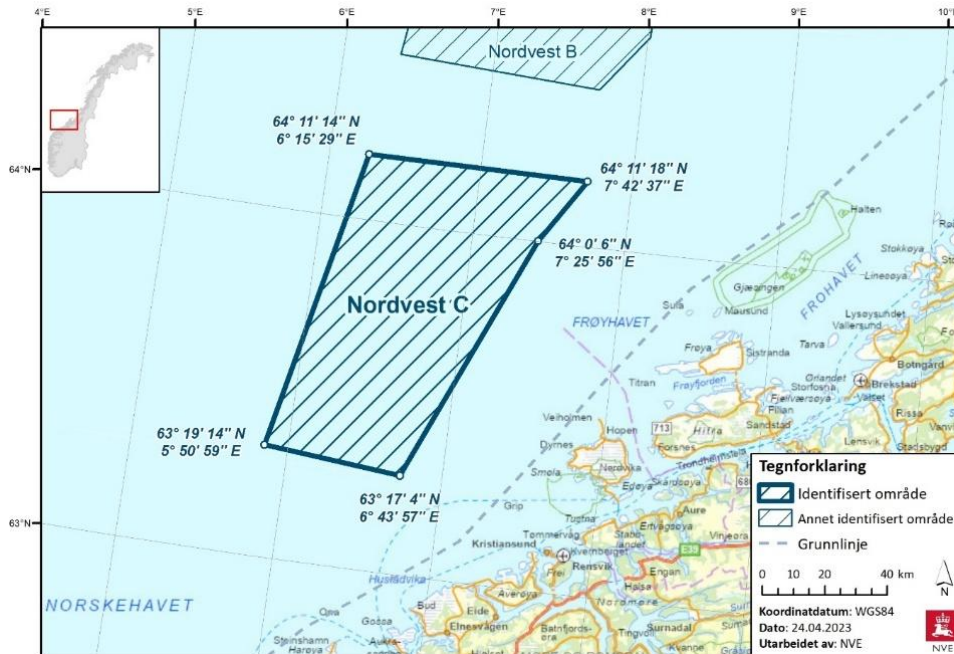
Energiproduksjon

Smøla vindpark ligger vest på øya innenfor område R1 i Kommunedelplan for vindkraft, og vindparken er heleid av Statkraft. Det er ikke etablert vindkraft innenfor R2. Smøla var Europas største vindkraftanlegg på land da det ble satt i drift, og var Norges største frem til 2017. Vindparken har 68 turbiner og gir en årsproduksjon på ca. 350 GWh, nok til å forsyne ca. 20 000 norske husstander med strøm. Rotorene har en diameter fra 76 - 82,4 meter, og høyden på tårnene er 70 meter. Statkraft har planer om å fornye den eksisterende vindparken med nye moderne vindturbiner rundt 2030. Det er planlagt færre, men kraftigere og større vindturbiner enn dagens. Det forventes å kunne øke produksjonen opp mot 40% i forhold til dagens situasjon. (Statkraft, 2025)

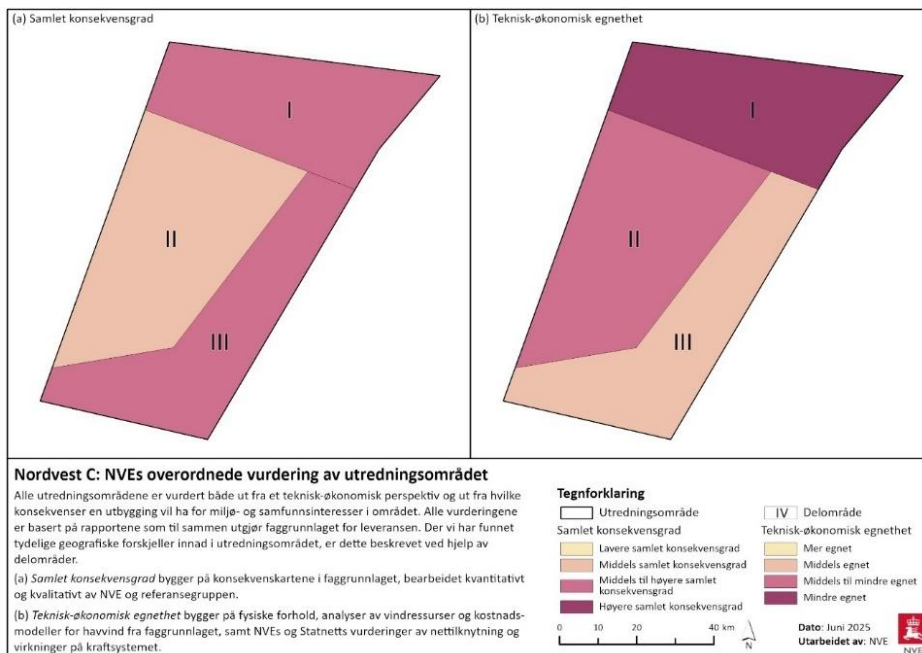
Figur 6-83 Utsnitt fra Kommunedelplan Vindkraft i Smøla kommune, vedtatt 2001.

Med tanke på havvind har NVE hatt i oppdrag fra Olje- og energidepartementet å identifisere nye områder for fornybar energiproduksjon til havs. Det skal identifiseres nye områder som gjør det mulig å tildele arealer tilsvarende 30 GW havvind innen 2040. Nærmeste område til Griphølen og Remman er Nordvest C. Det ble levert konsekvensutredning av området i juni 2025.

Figur 6-84 Utredningsområde for havvind, Nordvest C. Kilde: NVE

Nordvest C er delt opp i tre delområder på grunn av geografisk variasjon i både teknisk-økonomiske forhold og konsekvenser for miljø- og andre samfunnsinteresser. Delområde I er vurdert som mindre egnet, delområde II er vurdert til middels til mindre egnet, og delområde III er vurdert til å være middels egnet. Dette er sammenlignet med andre utredningsområder.

Figur 6-85 NVEs overordnede vurdering av utredningsområdet. Kilde: NVE

Samferdsel i sjø

Farledene er transportsystemet til sjøs, og har blant annet betydning for forvaltning, planlegging, utbygging og operativ virksomhet i kystsonen (Kystverket, nettsider). Farledsstrukturen synliggjør Kystverkets geografiske interesseområder for å kunne sikre sjøtransporten nok sjøareal og derav sikkerhet og effektivitet.

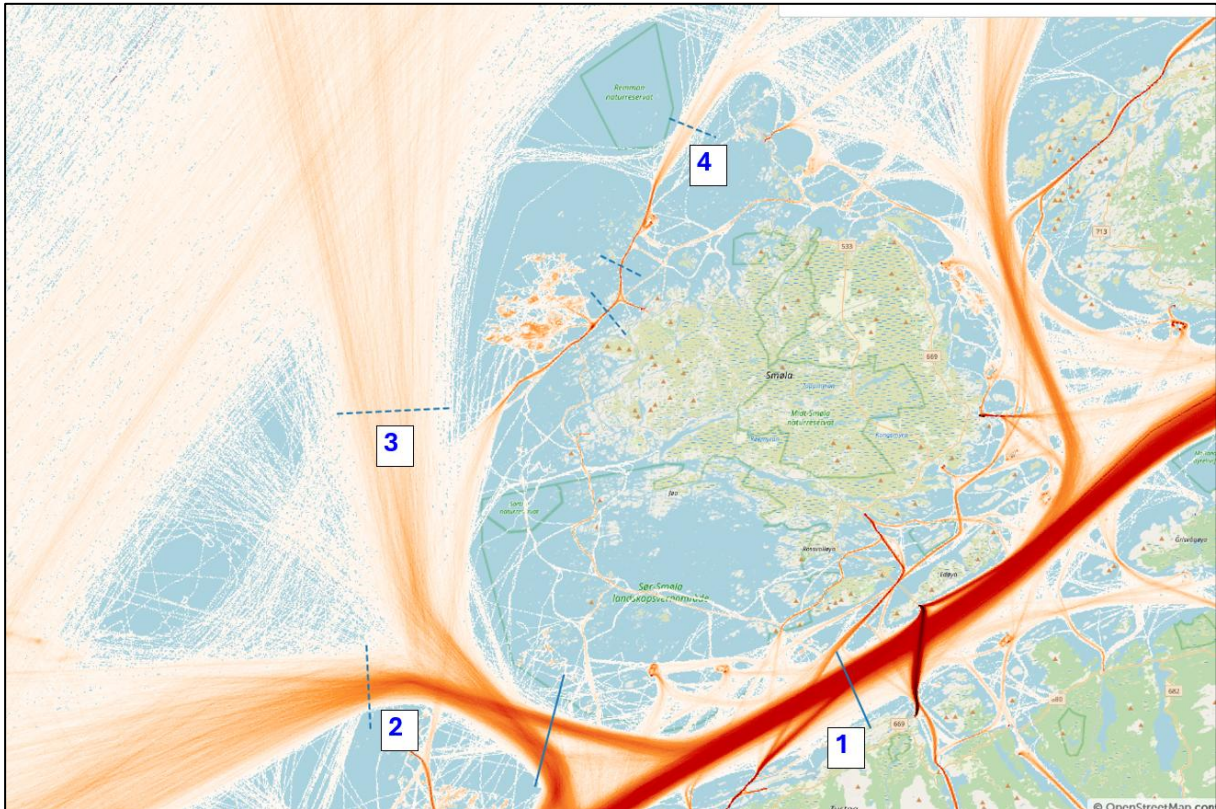
Det går hovedled langs kysten og inn Edøyfjorden, samt nord for Grip. Farlei vest og øst for Smøla er biled. Dette er områder som er viktige for sjøtransport. I tillegg foregår det ferdsl i store deler av analyseområdet i forbindelse med fiskeri og fritidsaktivitet.

Det er ingen store havner i analyseområdet. På Grip og Ringsøy / Ringsøykjella er det to avhendede (historiske) fiskerihavner. Det er ellers, utenfor analyseområdet, fiskerihavner på Tustna og i Kristiansund by, og på Steinsøy og Veiholmen på Smøla. Det er også flere havneanlegg og industrikanaler i de to kommunene.

Det er ikke tegnet opp verdisatte geografiske delområder for tema samferdsel, men farledareal har en forvaltningsprioritet med både regional og nasjonal verdi. Figur 6-86 illustrerer hvilke deler av farleden som er mest trafikkert⁵.

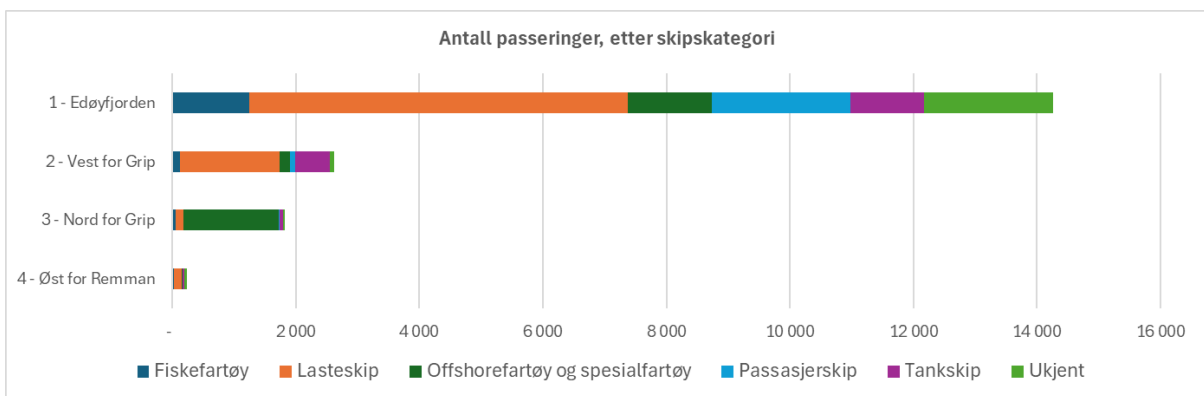
Det er stor forskjell mellom de ulike farledene, mtp. trafikkmengde, og type fartøy. Figur 6-86 viser at Edøyfjorden er svært trafikkert (14.260 ved punkt 1), mens det er lavere antall skip som passerer i området ved Grip (2630 - punkt 2 / 1820 - punkt 3) og Remman (240 - punkt 4). Den trafikken som passerer linje nr. 3 (nord for Grip) har en svært stor andel offshorefartøy og spesialfartøy, mens de andre passeringlinjene har en variert sammensetning av skips kategorier.

⁵ Datakilden for trafikk tallene er AIS-data (Automatic Identification System). Dette omfatter de fleste båter over 15 meter. Små fritidsbåter, små fiskebåter og mindre arbeidsbåter er ikke pålagt å ha AIS, og vil for en stor del være utelatt fra denne statistikken, spesielt de som opererer nær kysten.

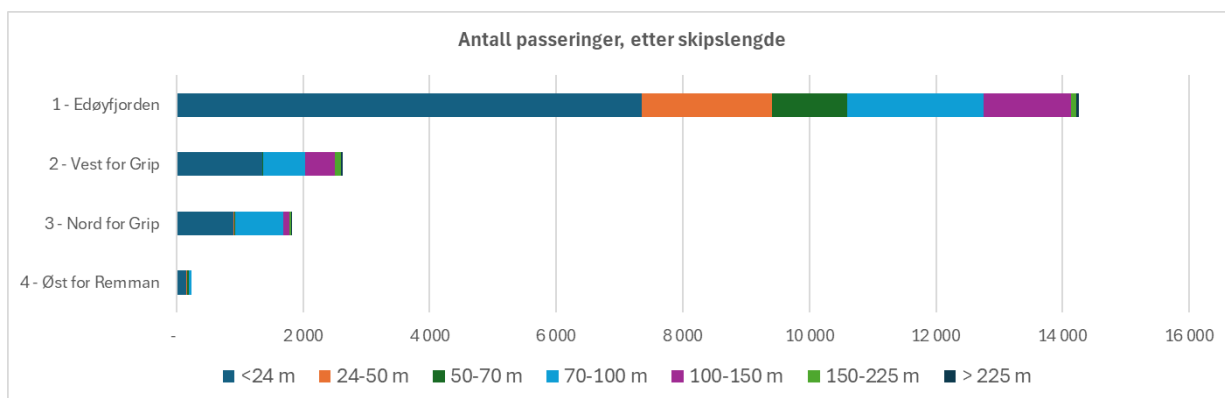

Figur 6-86 Illustrasjon av trafikkmengder fra Kystdatahuset. Viser all skipstrafikk i løpet av 2024 (en spøringsstrek for hvert skip).

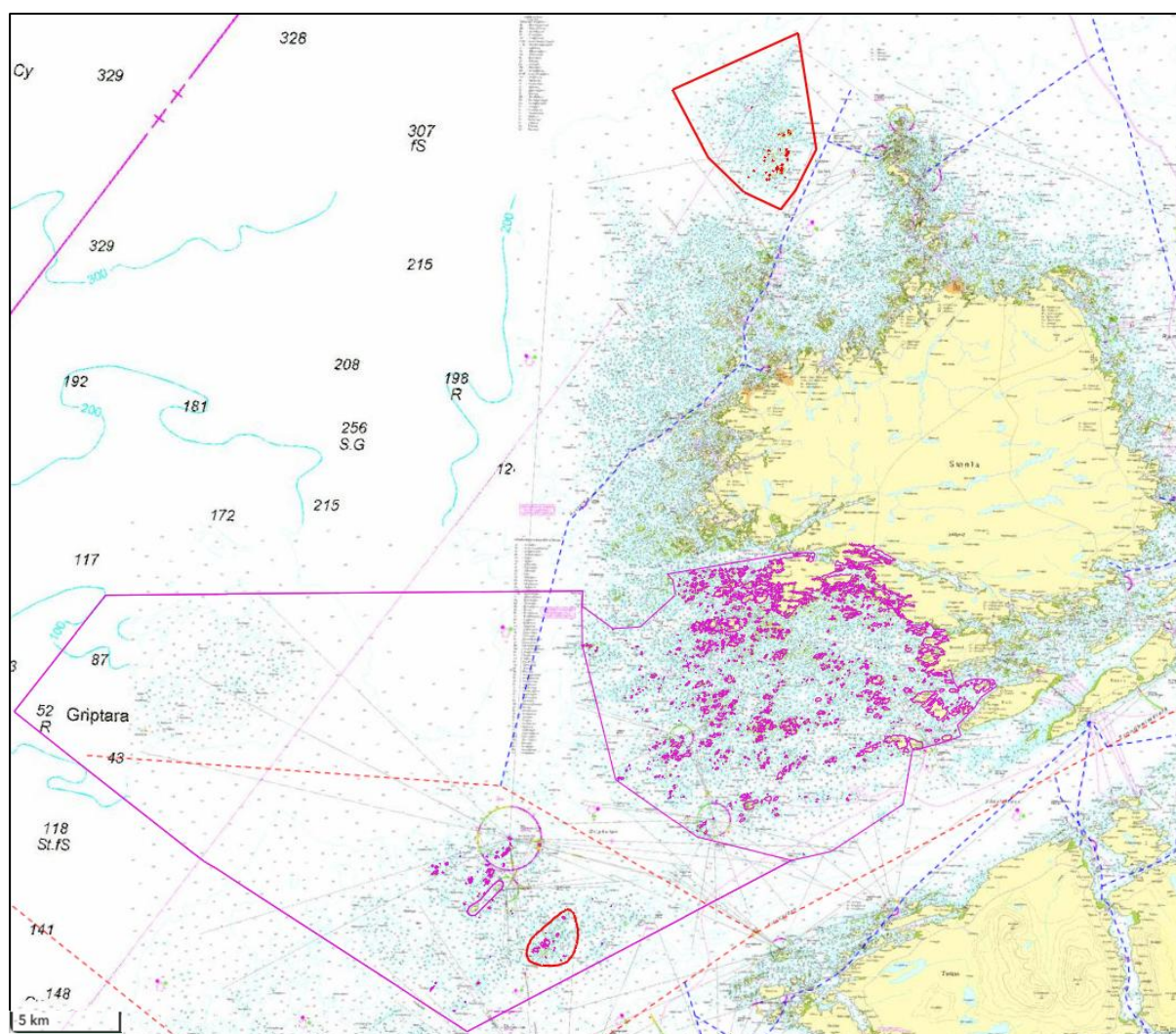
Trafikken som passerer i nærheten av Remman, er i hovedsak mindre båter, slik det fremgår av Figur 6-88. Ved de andre stedene (1, 2 og 3) er det også stor trafikk med lengre båter.

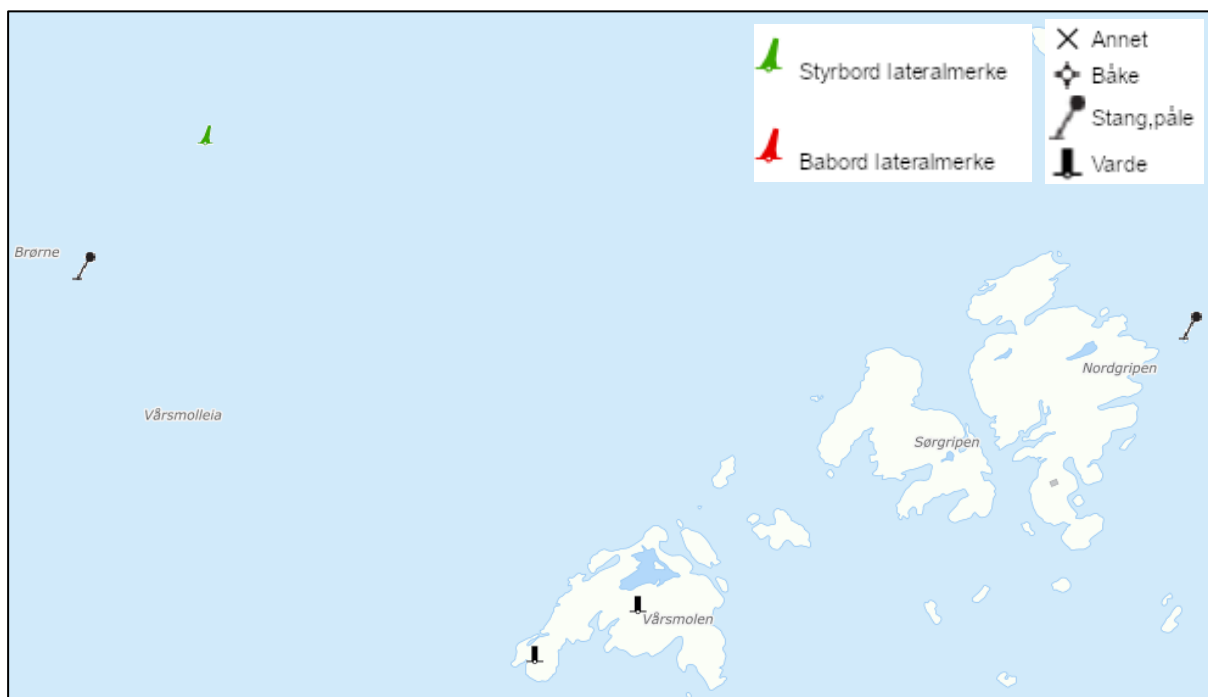
Figur 6-87. Antall skip, fordelt på ulike typer skips kategorier som passerte i hele 2024 ved de enkelte passeringlinjene som er angitt i kartet ovenfor.

Figur 6-88 Antall skip, fordelt på kategorier av skipslengder som passerte i hele 2024 ved de enkelte passeringslinjene som er angitt i kartet ovenfor

Figur 6-89 Sjøkart som også viser farled. Rød stiptet strek er hovedleder, og blå farge er bileder. Marint verneområde er vist med rosa strek. Kilde: Kystverket.no

Figur 6-91 Utsnitt Kystinfo, som viser navigasjonsinstallasjoner ved Inngripan. Kilde: Kystinfo.no

Kystverket skal også sikre gode ankringsområder. I kartdatabasen kystinfo registreres det områder som benyttes av nyttefartøy til ankring. Ingen av disse områdene ligger i nærheten av analyseområdet.

Samlet sett blir samferdsel i sjø i analyseområdet vurdert til å være av **høy verdi**. Dette begrunnes med at hovedfarleden går gjennom verneforslaget, og her er svært mange navigasjonsinstallasjoner for å løse reisende gjennom en krevende skjærgård.

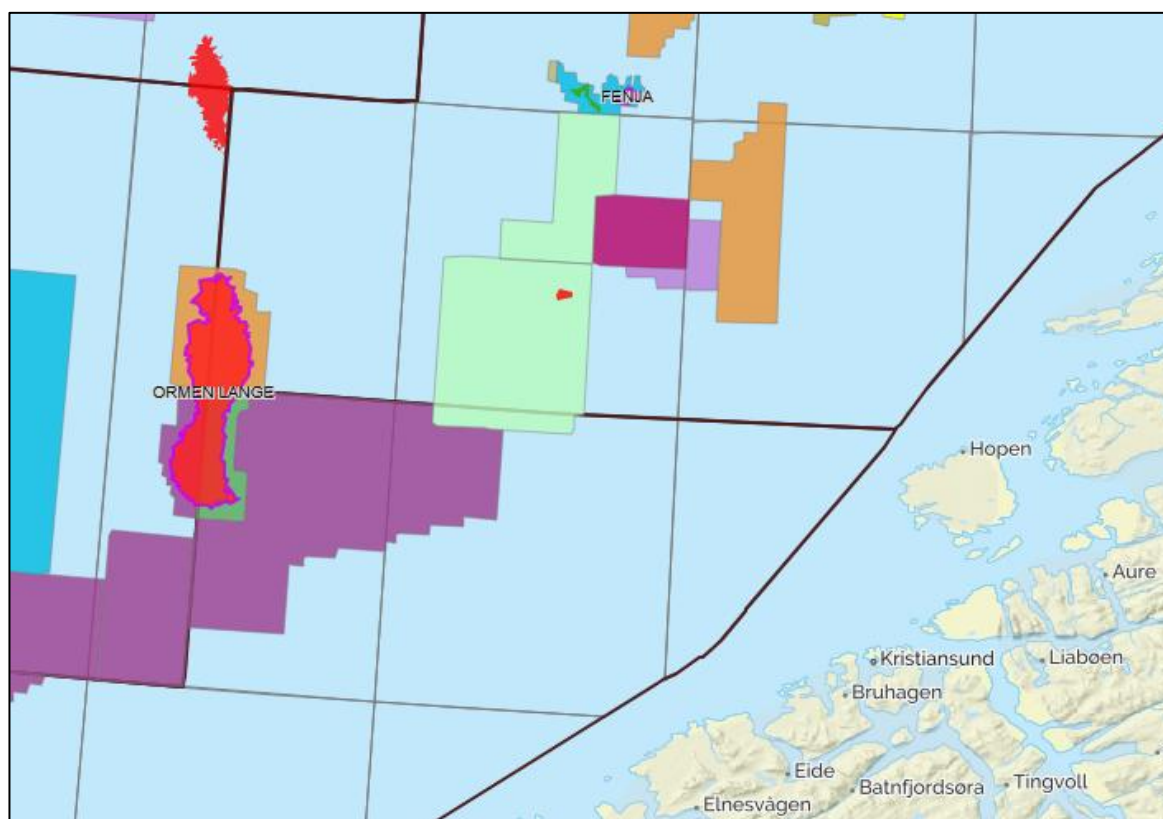
Kabler og rør

I NVE sin kartdatabase er det vist minimalt med nettanlegg og sjøkabler innenfor utredningsområdet. På Smøla går det en 22kV-linje (distribusjonsnett) via Jøa og ut til Ringsøya, samt en sjøkabel fra Kuli til Ellevsøya helt øst i utkanten av utredningsområdet for Griphølen. Det er ikke tegnet opp verdisatte geografiske delområder for tema kabler og rør, men dette er infrastruktur med lokal betydning og liten verdi i denne sammenhengen.

Petroleum

Olje- og gassproduksjon på norsk sokkel foregår i havområdene flere mil utenfor kysten. Produksjonen har vært relativt stabil de siste ti årene, men har hatt en nedadgående trend siden år 2000 (Miljødirektoratet nettsider om Olje- og gassutvinning). Det er estimert at

det finnes store mengder olje og gass på kontinentsokkelen som ikke på er påvist enda. Dette kan gi grunnlag for produksjon i lang tid, men det er likevel forventet at totalproduksjonen på norsk sokkel faller (Sokkeldirektoratet 2024). Det er ikke tegnet opp verdisatte geografiske delområder for tema petroleum, da tema ikke vurderes som relevant i det videre arbeidet med konsekvensutredningen.

Figur 6-92 Petroleumsfelt og lisenser. Kilde: norskpetroleum.no

Forsvaret

Forsvarets interesser er særlig knyttet til skytefelt i sjø og forbudsområder for Sjøforsvaret, militære radarer og eventuelle områder av operativ betydning. Dette er ikke kjent i analyseområdet, og tema omtales ikke i det videre.

Landbruk

Både Smøla og Kristiansund har et aktivt landbruk, der mye av arealet ligger i avstand fra kystlinje. Det finnes noe beiting på øyene i Smøla. På grunn av fare for avrenning og spredning av næringsalter, organisk materiale og plantevernmidler, utgjør landbruk en miljørisiko for marint miljø. Det er likevel ikke tegnet opp verdisatte geografiske delområder for tema landbruk, da det ikke forventes at forslaget om marint verneområde for Griphølen og Remman vil ha betydning for landbruket i kommunene.

Se også kap. 6.4.2 om primærnæringer.

Mindre utbyggingstiltak

Forslaget om marint verneområde for Griphølen og Remman grenser til en kyst som i liten grad er utbygd. Det finnes fritidsboliger særlig på Grip, Hallarøya og Ringsøya, der det i dag finnes brygger og kaier. I framtiden vil det være et begrenset behov for vedlikehold og ev. nye tiltak, og dette er vurdert under tema friluftsliv. Med unntak av Grip er det ingen småbåthavner innenfor analyseområdet.

6.4.5. Vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for kapittelet om samfunn og næring er basert på kommunale temaplaner, arealplaner, databaser og statistikk det er offentlig tilgang på, og vil nødvendigvis ha varierende kvalitet og detaljnivå. Informasjon hentet fra offentlig tilgjengelig informasjon, samt intervju med samfunn og næring gir et godt grunnlag for overordnede vurderinger, og generelt vurderes grunnlaget som tilstrekkelig for konsekvensutredningen. Ytterligere undersøkelser, detaljering og dybdeanalyser vil kunne avdekke verdier og forhold som pr. nå ikke er kjent.

6.5. Oppsummering av verdiene i Griphølen og Remman

I Kap. 6.1 ble naturverdiene i det foreslåtte verneområdet presentert og verdivurdert. Griphølen er pekt ut i marin verneplan som representant for åpne kystområder, mens Remman representerer spesielle gruntvannsområder. Området rundt Smøla er generelt av stor økologisk betydning, med rike forekomster av viktige naturtyper som tareskog, skjellsand og gyteområder for kystnær fisk. Grunnområdene og det komplekse skjærgårdslandskapet gjør området til et biologisk mangfoldig og produktivt kystøkosystem og det utgjør viktige leveområder for marine arter og sjøfugl, særlig knyttet til hekking og næringssøk. Gytefelt er avgjørende for reproduksjon og bestandsvekst av havets ressurser. I samspill med naturtyper som legger til rette for oppvekst, blir disse områdene produktive og bidrar til effektiv rekruttering. Slike områder regnes som en naturressurs for kommersielt viktige arter, men er i denne utredningen inkludert som viktige funksjonsområder for arter. I de dypere delene av foreslått verneområde er det registrert sårbare og saktevoksende naturtyper som korallrev, korallskog og svampebunn. Naturtypene i seg selv har høy egenverdi, men også viktig økologisk funksjon som beite- og oppvekstområde for et mangfold andre arter. Korallrev er den første marine naturtypen som har fått status som utvalgt naturtype og får automatisk et høyere grad av vern.

Mange avgrensede delområder har høy verdi, enten fordi de utgjør en vesentlig økologisk funksjon, er sårbare, eller omfattes av vern, og dermed har høy forvaltningsprioritet.

I kap. 6.2 omhandlet verdivurdering av naturressurser innenfor det foreslåtte verneområdet ved Griphølen, Inngripan og Remman. Området har rike naturressurser, særlig knyttet til fiskeri og høsting av tang og tare. Fiskerinæringen har høy samfunnsverdi, både økonomisk og sysselsettingsmessig, og har ringvirkninger i regionen. Om lag 40 % av de sysselsatte i privat sektor på Smøla jobber i sjømatnæringen, og fiskefeltene benyttes av både lokale og regionale aktører. Det er avgrenset delområder for både passive og aktive redskaper, samt låsettingsplasser, som alle er vurdert til å ha høy verdi.

Det er avgrenset flere delområder for høsting av tare, der området ved Grip og Inngripan er det mest intensivt utnyttede og vurderes å ha middels verdi. Øvrige delområder, som Sør-Smøla og Edøyfjorden, har lav verdi grunnet begrenset høsting av tare.

Mineralressurser som skjellsand og havbunnsmineraler vurderes ikke som relevante for videre konsekvensutredning grunnet manglende kommersiell aktivitet.

Kap. 6.3 omhandlet verdier knyttet til landskap, kulturmiljø og friluftsliv i det foreslåtte verneområdet og influensområdet. Det er kartlagt store verdier for alle de tre tema, noe som understreker de høye opplevelseskvaliteter området har, og stor bruksverdi med

tanke på rekreasjon, friluftsliv og turisme. For kulturmiljø har området stor kunnskapsverdi som kilde til viten om historisk kystkultur. Det er stort potensial for hittil ikke registrerte skipsvrak i heile det foreslåtte verneområdet. Skipsvrak eldre enn 100 år har et vern.

I Kap. 6.4 ble relevante forhold knyttet til befolkning og demografi, pendling og næringsliv, ved de to kommunene Smøla og Kristiansund beskrevet. Næringene akvakultur og reiseliv ble omtalt spesielt med fokus på sysselsettings- og verdiskapingseffektene av disse næringene. For akvakultur ble det avgrenset delområder, basert på egnethet og muligheter for produksjon. Delområder ble vurdert til å ha fra lav verdi i de mest eksponerte områdene uten akvakultur, til høy verdi i områder med eksisterende akvakultur og muligheter for vekst. Akvakultur har høy sysselsettings- og verdiskapingsverdi regionalt, med store ringvirkninger. Reiseliv ble vurdert til å ha betydning for mange, av regional viktighet - og med høy verdi. Det samme gjaldt samferdsel i sjø, på grunn av hovedfarled og mange navigasjonsinstallasjoner på land og i sjø.

Gjennomgangen av eksisterende situasjon og verdi i analyseområdet viser at området er svært sammensatt, ressursrikt og med store verdier knyttet til bl.a. natur, opplevelser, historier og bruk. Kunnskapsgrunnlaget er generelt sett vurdert som tilstrekkelig for konsekvensutredningen, men ytterligere undersøkelser, detaljering og dybdeanalyser vil kunne avdekke verdier og forhold som pr. nå ikke er kjent.

7. Påvirkning og konsekvens

I dette kapitlet vurderes de ulike vernealternativene for hvert fagtema opp mot nullsituasjonen, som er dagens situasjon. Dette omhandler både geografisk avgrensning av alternativene, vernereglene og forslag til restriksjonssoner. Delområder som er kartlagt med lave verdier er iht. metodikken ikke tatt med videre til vurdering av påvirkning og konsekvens. For reiseliv er påvirkningen vurdert på et overordnet nivå for hele Griphølen verneområde, og det er ikke gjort detaljerte vurderinger for mindre områder som Inngripan og Remman naturreservat

Forslag til verneregler ligger som vedlegg i rapporten, men hovedtrekkene i verneforslagene er kort gjengitt. Tabellen under gir en grov oversikt over hvilke aktiviteter og tiltak som vil være tillatt eller ikke innenfor det foreslåtte marine verneområdet, restriksjonssoner for taretråling, gjeldende landskapsvernområde (om dette blir tatt inn i det marine verneområdet), og om det marine verneområdet også skal omfatte naturreservat.

Figur 7-1 Grøningen med Grip i bakgrunnen. Grøningen er en del av Grip naturreservat i dag. Foto: Øivind Leren

Tabell 7-1 Hovedtrekkene i vernegrepet for marint verneområde. Om aktiviteten eller tiltaket vil være tillatt eller ikke er angitt med Ja, Nei eller Delvis. Endringer sammenlignet mot dagens situasjon er vist med feit skrift. Se vedlegg for fullstendig versjon av utkast til verneforskriftene.

Type aktivitet/ tiltak	Marint verne- område - Griphølen	Sør-Smøla Landskapsvern- område	Naturreservat - Remman og Inngripan	Merknad
Akvakultur	Nei*	Nei**	Nei (havbeite)	* Kan tillates etter søknad dersom det ikke strider mot verneformålet. ** Kan tillates i sone A etter søknad dersom det ikke strider mot verneformålet
Havbeite	Nei*	Ja/Nei**	Nei	* Kan tillates etter søknad dersom det ikke strider mot verneformålet. ** Utsett/gjenfangst tillatt, fysiske anlegg kan tillates i sone A etter søknad dersom det ikke strider mot verneformålet
Bunntål	Nei	Ja	Nei	
Fiske med passive redskap	Ja	Ja	Ja	
Snurrevad	Ja	Ja	Ja	
Kaste-/ låssettingsplasser	Ja	Ja	Ja	
Skjellskraping	Nei	Ja	Nei	
Skjellsanking (manuell)	Ja	Ja	Ja	
Tanghøsting	Ja	Ja	Nei	
Taretråling	Ja/Nei*	Ja	Nei	* Forbudt innenfor restriksjonssone G-RS-1 eller G-RS-2
Kabler og rør	Nei*	Nei*	Nei	*Kan tillates etter søknad
Mindre fysiske inngrep	Delvis*	Delvis*	Nei**	* Avhengig av type/størrelse. ** Farledtiltak kan tillates etter søknad
Utslipp fra land	Delvis*	Delvis*	Nei	* Kan tillates etter søknad
Uttak av mineralressurser	Nei	Nei	Nei	

Innledningsvis er det også hensiktsmessig å belyse at det er usikkerhet rundt forvaltningspraksis av marine verneområder. Dette skyldes blant annet at verneforskriftene gir rom for ulike tolkninger, at det finnes begrenset erfaring med forvaltning av marine verneområder, og at kunnskapsgrunnlaget om økologiske forhold og sammenhenger ofte er begrenset. Unntak fra generelle verneregler og detaljerte dispensasjonsbestemmelser bidrar ytterligere til å komplisere forvaltningen. Det må gjøres krevende avveininger i hver enkelt sak mellom vern og ulike samfunnsinteresser av Statsforvaltaren i Møre og Romsdal som forvaltningsmyndighet.

Formålet med vernet er at marint liv skal vernes fra ytre påvirkning, og det er en målsetting å beholde naturverdier uten større grad av påvirkning. Denne målsetningen kan tolkes at det er tillatt med både arealbeslag og utslipp, så lenge nasjonale miljømål om miljøtilstand ikke forringes eller viktig natur og arter ikke ødelegges eller blir negativt påvirket. Ettersom det er usikkerhet tilknyttet forvaltningspraksis og hvordan verneformålet håndheves, vil det naturlig også være usikkerhet i vurderinger av både påvirkning og konsekvens for de ulike fagtemaene.

I tillegg er det også usikkerhet knyttet til konsekvensen for tarenæringen av restriksjonssoner for tarehøsting, videre for akvakulturnæringen, og følgene av det som vurderes som dårligere vilkår. Utredningen er på et overordnet nivå og det er ikke utført detaljerte analyser av ringvirkninger.

Selv om det eksempelvis foreligger relativt gode data for fangst og høstingsvolum av tare, er det fortsatt betydelig usikkerhet knyttet til de indirekte konsekvensene av restriksjonssoner. Tallene gir et godt grunnlag for å beregne hvor mye tare som ikke kan høstes, men de sier lite om ringvirkningene for næringen – som effekter på foredlingsledd, eksportmarked, sysselsetting og tilpasning i verdikjeden. Slike konsekvenser påvirkes av faktorer som markedssituasjon, høstingsmønstre og økologiske endringer over tid, som ikke kan forutsies med sikkerhet.

I denne konsekvensutredningen er det lagt til grunn at det i forvaltning av vernet ikke vil tillates arealbeslag eller utslipp utover eksisterende aktiviteter, for hvilke det er gitt generelle unntak i forskriften. I vurderinger av påvirkning av vernet er det lagt til grunn at forvaltningen vil, ved søknad om dispensasjon, vektlegge naturverdier og hensynet til verneformålet mer enn samfunnsnytte.

7.1. Griphølen marine verneområde (G-1, G-2, G-RS-1 og G-RS-2)

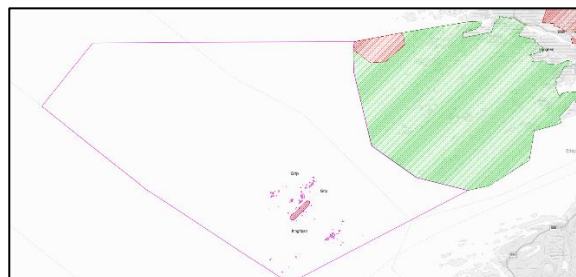
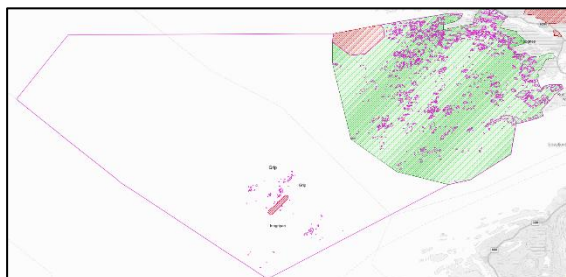
7.1.1. Geografisk avgrensning og innhold i verneforskrift

Forslag til verneregler for Griphølen marine verneområde omhandler at vegetasjon og dyreliv skal vernes mot skade og ødeleggelse. Det skal være forbud mot planting av ny vegetasjon og å sette ut organismer. Det skal også være forbud mot en rekke fysiske inngrep og tiltak, bl.a. utfyllinger, konstruksjoner på sjøbunnen, forurensning, utslipp, ressursuttak, oppankring, forsøpling m.m. Forslag til verneforskrift har flere generelle unntak fra reglene, som i hovedtrekk tillater de fleste eksisterende aktiviteter som pågår i området i dag. Høsting av marine ressurser skal være lov, men dette gjelder ikke bruk av bunntål som slepes og berører bunnen eller skjellskraping.

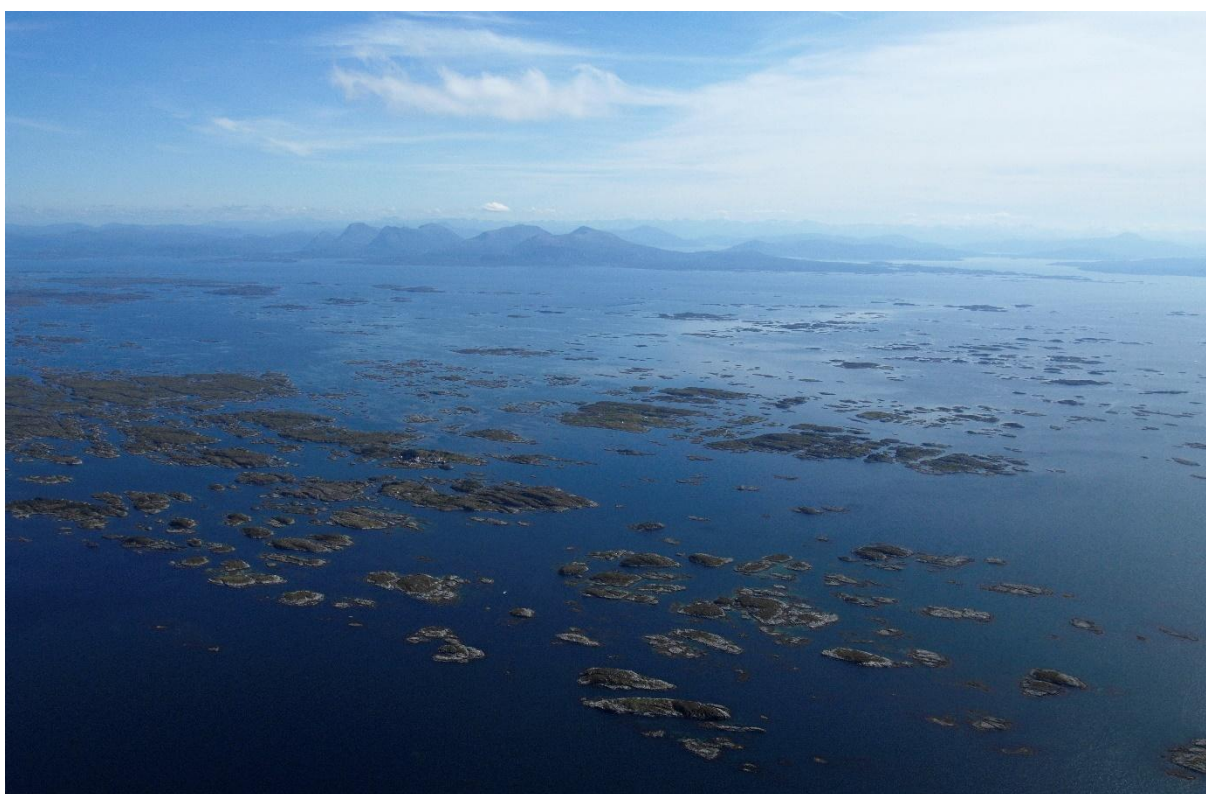
Det er to alternativer for Griphølen marine verneområde:

G-1: Etablere Griphølen marine verneområde, som også omfatter landskapsvernområde Sør-Smøla i øst

G-2: Etablere Griphølen marine verneområde, men uten landskapsvernområde Sør-Smøla. Landskapsvernområdet blir opprettholdt.

Kartene over viser de to ulike geografiske variantene av marint vern som skal vurderes i denne konsekvensutredningen.

Figur 7-2 Øyene innenfor område G-1, og Sør-Smøla landskapsvernområde. Foto: Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Naturmiljø

Naturmiljø omfatter i denne utredningen *vernet natur, vannmiljø, naturtyper og arter med økologiske funksjonsområder*. Foreslåtte verneregler for Griphølen vil på generelt grunnlag ikke ha tilbakevirkende kraft og storparten av pågående aktiviteter kan fortsette som før. Vernereglene tillater i utgangspunktet ikke fremtidige inngrep eller utslipp som kan påvirke naturverdier negativt i større grad. Det kan imidlertid gis dispensasjon til tiltak som ikke strider mot verneformålet.

G-0: For alternativ G-0, som utgjør nullalternativet, tar en utgangspunkt i dagens situasjon, hvor allerede etablerte tiltak og aktiviteter fortsetter innenfor vedtatte rammer og lovverk. Dette inkluderer aktiviteter som mellom annet fiskeri, høsting av tare og akvakultur, som alle medfører påvirkning av betydning for naturmiljø. Fiskeri og taretråling medfører varierende grad av fysiske inngrep, hvor bunntål og taretrål har størst negativ virkning ettersom dette redskapet ødelegger bunnhabitater med tilhørende naturmangfold og kan føre til langsiktige endringer i økosystemet. Endringer i fiskebestander kan medføre endringer i næringsnett og trofiske nivåer, eksempelvis beitepress på kråkeboller som kan påvirke om det er tareskog eller kråkebolleørken. Akvakultur medfører utslipp av tilførsler fra fiskefôr og -fekalier, samt medikamenter.

Med utgangspunkt i dagens situasjon forventes det en negativ utvikling for marint naturmiljø ved Griphølen og Smøla med utgangspunkt i dagens pågående aktiviteter, fremtidige tiltak, og klimaendringer. Klimaendringer inkluderer en økning i temperatur, nedbør og frekvens av perioder med ekstremvær som marine hetebølger, samt havstigning og havforsuring. Dette er alle faktorer som kan være medvirkende til lavere biodiversitet, forringet miljøtilstand og svekkede økosystemfunksjoner, som kan redusere naturmangfoldets evne til å motstå og tilpasse seg endringer.

G-1: Dette alternativet omfatter det største foreslåtte verneområdet ved Griphølen, inkludert Sør-Smøla landskapsvernområde.

Verneforskriftene som er foreslått for verneområdet ved Griphølen har ikke tilbakevirkende kraft, og vil derfor ikke være et hinder for etablerte tiltak, utbygginger og aktiviteter som eksisterer i dag. Dette inkluderer eksisterende oppdrettsanlegg, fiskeriaktiviteter og industri.

Innenfor foreslått verneområde er det registrert flere naturverdier, inkludert viktige og sårbare naturtyper, funksjonsområder for sårbare arter, gyteområder, flere kystvannforekomster og eksisterende naturreservat og landskapsvernområder. Naturverdier er generelt sett sårbare for tiltak som medfører fysiske forstyrrelser, som

mekanisk ødeleggelse og forurensning. Opprettelse av marint vern ved Griphølen vil medføre restriksjoner for aktiviteter som kan utsette naturverdier for fysiske og/eller forurensende tiltak.

Mens et landskapsvernområde med plante- og dyrelivsfredning har som hensikt å bevare særpreget landskap med biologisk mangfold, vil et marint verneområde ha som formål å bevare marine økosystemer, arter og naturtyper, med særlig fokus på sårbar og/eller truet natur. For eksisterende landskapsvernområdet ved Sør-Smøla vil opprettelse av marint vern medføre noen ytterligere restriksjoner knyttet til fysiske og forurensende tiltak, der enkelte tiltak vil kunne tillates dersom tiltaket er vurdert å ikke være i strid med verneformålet (se

tabell 7-1).

For eksisterende naturreservat ved Grip vil opprettelse av vern medføre restriksjoner knyttet til havbeite og skjellskraping, men ellers vil restriksjoner i naturreservatet i stor grad være tilsvarende som det er i dag. Formålet med dette naturreservatet er å bevare et område med særskilt verdi for biologisk mangfold, spesielt som hekkelokalitet for sjøfugl som toppskarv, ærfugl, måker, teist, terner og tyvjo. Ved at området innlemmes i marint verneområde vil blant annet undersjøiske naturtyper også inkluderes i verneområdet. Vern av sjøarealene i tilknytning til Grip naturreservat vil styrke verneformålet for reservatet, ettersom det bidrar til å beskytte marine naturtyper som er viktige for blant annet beiting, næringssøk og oppholdsområder for det verneverdige fuglelivet.

G-2: For dette alternativet er ikke Sør-Smøla landskapsvernområde inkludert, og verneområdet omfatter sjøområder vest for landskapsvernområdet.

Ved alternativ G-2 vil Sør-Smøla landskapsvernområde ikke inngå i det marine vernet, og området vil fortsatt være underlagt de restriksjonene som følger av gjeldende forskrift for landskapsvernområdet.

I likhet med G-1, er det også registrert et høyt biologisk mangfold innenfor foreslått verneområde dekket av alternativ G-2. Blant annet vil korallforekomster, svampebunn, sjøfjærbunn og gyteområder i stor del inngår i marint vern tilsvarende alternativ G-2. Samtidig vil en rekke naturverdier i stor grad ikke dekkes av vernet. Dette inkluderer særlig naturtypene ålegrassamfunn og bløtbunnsområder i strandsonen. Videre vil det største delområdet for naturtypen større tareskogforekomster ikke dekkes av vernet.

Også for naturtypene større tareskogforekomster og skjellsandforekomster vil større delområder ikke inkluderes i alternativet. Marint vern slik det er foreslått i G-1 vil i større grad medføre beskyttelse for disse to naturtypene og de økologiske funksjonene

naturtypene har. Ved alt. G-2 vil beskyttelsene fra landskapsvernområdet være mer generell, og det vil blant annet være en økt risiko for fragmentering av naturtypene.

For funksjonsområder for rødlistede fugler vil også viktige områder ikke omfattes av marint verneområde. Alternativ G-2 vil heller ikke inkludere vern av flere av gyteområdene, inkludert det største gyteområdet som er knyttet til torsk.

Påvirkning på naturmiljø

For vurdering av påvirkning er det vurdert hensiktsmessig å slå sammen alle delområdene innenfor en registreringskategori. For oversikt over delområdene og deres verdi, se tabell 6-1 til tabell 6-7. Generelt sett vil opprettelse av verneområde ved Griphølen medføre en forbedring for naturmiljøet.

Tabell 7-2 Påvirkningstabell for tema naturmiljø. Oversikt over påvirkning på registreringskategorier innenfor foreslått verneområde ved Griphølen.

Registreringskategori		Alternativ			Beskrivelse av vernereglens påvirkning
		G-0	G-1	G-2	
Verneområder	Landskapsvernområder	0	+	0	Alt. G-2 tilsier at landskapsvernområdet ikke vil omfattes av marin verneplan, og restriksjoner innenfor området vil være likt som i dag.
	Naturreservat	0	+	+	Vern av nærområdet rundt eksisterende naturreservat vil kunne bidra til å styrke verneformålet for naturreservatet.
Vannmiljø	Vannforekomster: Kystvann	0	0	0	Restriksjoner tilsier at ikke ytterligere tiltaket som kan påvirke tilstanden vil tillates, men vernet i seg selv vil ikke føre til forbedret tilstand.
Naturtyper	Større taeskogforekomster	0	+	+	Alt. G-1 vil i større grad ta hensyn til å verne den økologiske funksjonen for naturtypen i området.
	Bløtbunnsområder i strandsonen	0	+	0	G-1 vil inkludere vern av områder med naturtypen, mens for G-2 vil ikke områder med naturtypen vernes.
	Korallforekomster	0	+	+	Restriksjoner for nye aktiviteter som medfører fysisk skade (f.eks. bunnråling) og forurensing, inkludert forurensende utslipp (f.eks. akvakultur, utslipp fra renseanlegg).
	Ålegrasenger	0	+	0	G-1 vil inkludere vern av områder med naturtypen, mens for G-2 vil ikke områder med naturtypen vernes.
	Skjellsandforekomster	0	+	+	Alt. G-1 vil i større grad ta hensyn til å verne den økologiske funksjonen for naturtypen i området.

Registreringskategori		Alternativ			Beskrivelse av vernereglens påvirkning
		G-0	G-1	G-2	
Arter med økologiske funksjonsområder	Svampebunn	0	+	+	Restriksjoner for nye aktiviteter som medfører fysisk skade (f.eks. bunnråling) og forurensing, inkludert forurensende utslipp (f.eks. avløpsvann fra renseanlegg).
	Sjøfjærbunn	0	+	+	Restriksjoner for nye aktiviteter som medfører fysisk skade (f.eks. bunnråling) og forurensing, inkludert forurensende utslipp (f.eks. avløpsvann fra renseanlegg).
	Gytefelt	0	+	0	De fleste registrerte og største gytefeltene vil ikke dekkes av alternativ G-2.
	Funksjonsområde for rødlistede fugler	0	+	+	Vern av sjøområder som er viktig for sjøfuglaktiviteten i området vil bidra til å opprettholde viktige biologiske funksjoner. Enkelte områder som er vurdert som viktige for sjøfugl vil ikke vernes ved alternativ G-2, men er i stor grad vernet knyttet til landskapsvernområdet.

Alternativ G-1 er det beste alternativet for naturmiljø innenfor foreslåtte verneområder ved Griphølen og Remman. Alternativ G-2 rangeres som det nest beste alternativet. Det som skiller de to alternativene er at dersom Sør-Smøla landskapsvernområde inkluderes i de marine verneområdet (G-1), vil dette gi en mer helhetlig beskyttelse av de marine naturtypene som er registrert i landskapsvernområdet, som igjen vil være viktige for gyteområdene og funksjonsområdene for sjøfugl som er registrert i området.

Vernealternativene medfører **positiv konsekvens**. Generelt sett medfører ikke vernet svært positiv konsekvens, da foreslått verneforskrift ikke har tilbakevirkende kraft, og eksisterende virksomheter vil kunne fortsette videre.

Tabell 7-3 Konsekvenstabell for tema naturmiljø.

Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Naturmiljø	0	Positiv	Positiv

Naturressurser

Naturressurser omfatter i denne utredningen *fiskeri, høsting av tang og tare*, samt *mineralutnyttelse*. Foreslåtte verneregler for Griphølen vil på generelt grunnlag ikke ha tilbakevirkende kraft, hvor høsting av tare og fiskeriaktiviteter vil kunne fortsette som før, foruten skjellskraping og bunntåling. Tangskjæring er ikke omfattet av vernet. Forslag til restriksjonssoner knyttet til taretråling er vurdert i et eget kapittel 7.1.2.

Fiskeri

G-0: Dette alternativet utgjør nullalternativet og tar utgangspunkt i dagens situasjon, der aktiviteter knyttet til fiskeri fortsetter i samsvar med havressursloven og andre vedtatte rammer og lovverk.

Uten etablering av marint vern ved Griphølen kan andre brukerinteresser, som akvakultur, begrense fiskeri dersom arealer som tidligere har vært benyttet til fiske blir båndlagt. Menneskelig påvirkning fra dagens aktiviteter, inkludert fiskeri, akvakultur og tarehøsting, påvirker naturressursene i området og kan indirekte påvirke fiskeriet. Klimaet er i kontinuerlig endring, og ulike former av klimaendringer som stigende havtemperatur, havforsuring og endringer i økosystemdynamikk, vil kunne påvirke fiskebestandene uavhengig av fiskerireguleringer og forsterke sårbarheten for kommersielle arter, som eksempelvis torsk og hummer.

G-1: Dette er den største avgrensingen av verneforslagene, og inkluderer Sør-Smøla landskapsvernområde.

Fiskeri er tillatt, foruten bunntåling og skjellskraping. De vanligste redskapene som benyttes innenfor fiskefelt for passive redskaper inkluderer settegarn, teiner, ruser, juksa/pil og liner. Av aktive redskaper er det registrert snurpenot/ringnot, landnot og snurrevad, inkludert rundfisktrål/flyndretrål. Ingen av disse redskapene regnes som bunntål, men enkelte kan ha varierende grad av bunnkontakt avhengig av redskapstype og bruk.

Basert på foreliggende informasjon om de registrerte fiskerifeltene er bunntål trolig lite brukt innenfor verneområdet. Fiskeridirektoratet sin karttjeneste for Havbruk til Havs viser til at det er brukt bunntål i svært grunne områder ned til maksimalt 20 m dyp ved Inngripan og i Sør-Smøla Landskapsvernområde, og det er høyst trolig at dette er en feilregistrering. Det pågår ikke skjellskraping innenfor det foreslåtte verneområdet. Forbudet mot bunntåling og skjellskraping kan medføre en reduksjon i fangstaktivitet for fartøy som normalt benytter slike redskapstyper. Omfanget innenfor det foreslåtte verneområdet vurderes som svært begrenset og et forbud mot dette vurderes å være

ubetydelig for næringen. Det at snurrevad og tradisjonelt line- og garnfiske kan fortsette, bidrar til å opprettholde hoveddelen av dagens fiskeriaktivitet. Konsekvenser av vernealternativet vurderes som **ubetydelig for fiskeri**.

G-2: Alternativ G-2 inkluderer ikke Sør-Smøla landskapsvernområde. Konsekvensene er tilsvarende som for G-1, og vurderes som **ubetydelig for fiskeri**.

Tabell 7-4 Konsekvenstabell for tema fiskeri. Oversikt over påvirkning på registreringskategorier innenfor foreslått verneområde ved Griphølen.

Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Fiskefelt for passive redskaper	0	Ubetydelig	Ubetydelig
Fiskefelt for aktive redskaper	0	Ubetydelig	Ubetydelig
Låsettingsplasser	0	Ubetydelig	Ubetydelig

Høsting av tare

G-0: Nullalternativet tar utgangspunkt i dagens situasjon, der aktiviteter knyttet til høsting av tare fortsetter i samsvar med havressursloven og andre vedtatte rammer og lovverk. Dersom det ikke etableres marint vern ved Griphølen, vurderes det at forholdene for tarenæringen, basert på dagens regulering, vil være tilnærmet uendret frem til utredningsåret 2030.

G-1: Dette er den største avgrensingen av verneforslagene, og inkluderer Sør-Smøla landskapsvernområde. Foreslåtte verneregler tillater høsting av tare og det er vurdert at vernealternativet er **ubetydelig for høsting av tare**.

G-2: For dette alternativet er ikke Sør-Smøla landskapsvernområde inkludert, og verneområdet omfatter sjøområder vest for landskapsvernområdet. Foreslåtte verneregler tillater høsting av tare og det er vurdert at vernealternativet er **ubetydelig for høsting av tare**.

Tabell 7-5 Konsekvenstabell for høsting av tare.

Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Høsting av tare	0	Ubetydelig	Ubetydelig

Mineralutnyttelse

G-0: Det foregår ikke mineralutnyttelse i området i dag, og det er heller ingen kjente planer om slik aktivitet.

G-1: Etablering av marint vern vil innebære et forbud mot mineralutnyttelse innenfor verneområdet, da utvinning av mineraler kan medføre fysisk påvirkning, og derfor vil være i strid med verneformålet. Det foregår ikke mineralutnyttelse og med bakgrunn i dette er det vurdert at vernealternativet er **ubetydelig for mineralutnyttelse.**

G-2: For mineralutnyttelse vil vurdering være lik som for alternativ G-1 og er **ubetydelig for mineralutnyttelse..**

Tabell 7-6 Konsekvenstabell for mineralutnyttelse.

Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Mineralutnyttelse	0	Ubetydelig	Ubetydelig

For naturressurser er det ubetydelig påvirkning og samlet vurderes konsekvensene for begge vernealternativene, G-1 og G-2, å medføre **ubetydelig konsekvens.**

Fiskeriaktiviteter og høsting av tare vil i stor grad kunne videreføres i henhold til dagens aktivitet.

Tabell 7-7 Påvirkningstabell for tema naturressurser. Oversikt over påvirkning på registreringskategorier innenfor verneområde ved Griphølen.

Registreringskategori		Alternativ		Beskrivelse av vernereglens påvirkning
		R-0	R-1	
Fiskeri	Fiskeplasser for passive redskaper	0	0	Vernereglene legger ingen restriksjoner på fiske med passive redskaper.
	Fiskeplasser for aktive redskaper	0	0	Fiskefelt for aktive redskaper er i stor grad knyttet til snurrvevad og snurpenot.
	Låsettingsplasser	0	0	Tradisjonell låsetting vil ikke begrenses av foreslåtte verneregler.
Høsting av tang og tare	Taretråling	0	0	Høsting av tare vil ikke begrenses av foreslåtte verneregler.
	Tangskjæring	0	0	Tangskjæring vil ikke begrenses av foreslåtte verneregler.
Mineralutnyttelse		0	0	Det pågår ikke mineralutnyttelse innenfor foreslått verneområde, men vil begrense fremtidig uttak av eksempelvis skjellsand.

Tabell 7-8 Konsekvenstabell for naturressurser.

Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Naturressurser	0	Ubetydelig	Ubetydelig

Landskap, kulturmiljø og friluftsliv

Landskap

G-0: Dette alternativet tilsvarer nullalternativet. Basert på områdets utvikling og vedtatte planer er det ikke forventet store endringer for landskap de kommende årene.

G-1: Dette er den største avgrensingen av verneforslagene, og inkluderer Sør-Smøla landskapsvernområde.

Det legges til grunn at landskapsvernet for Sør-Smøla ikke svekkes. Sjøflaten utgjør i dag en viktig omramming av landskapsvernområdet. Verneforslaget er forventet å sikre sjøflaten mot forstyrrende tiltak i fremtiden, og vurderes som **positivt for landskap**.

G-2: som G-1, men Sør-Smøla landskapsvernområde er ikke med. Det er forventet at grensene til de forskjellige områdene følges ad, slik at hele området har et vern, men med noe varierende formål. Sjøflaten utgjør i dag en viktig omramming av landskapsvernområdet. Verneforslaget er forventet å sikre sjøflaten mot forstyrrende tiltak i fremtiden, og vurderes som **positivt for landskap**.

Tabell 7-9 Konsekvenstabell for landskap.

Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Landskap samlet	0	Positiv	Positiv

Kulturmiljø

For kulturmiljø er det påvist fem verdiområder som ligger i eller nær G-1 og G-2. Dette er KM2 Grip, KM3 Steinsøyeneset-Ersneset-Jøstølen, KM4 Storsolværøya-Ringsøya-Breisvaet, KM5 Kuli-Edøya og KM6 Edøyfjorden sør

G-0: Dette alternativet tilsvarer nullalternativet. Det finnes opplysninger om at skipsvrak i området (utenfor verneområdet) blir skadet av taretråling, uten at dette er sikkert bekreftet. Det er likevel grunn til å tro at kulturminner i sjø vil bli skadet eller tapt som følge av ulike former for aktivitet på/i sjøbunnen. Metodisk er alltid nullalternativet nøytralt.

G-1: Dette er den største avgrensingen av verneforslagene, og inkluderer Sør-Smøla landskapsvernområde.

Foreslått vern gjelder bl.a. sjøbunnen, der det er kjent minst to fredete skipsvrak (Alfred av Bilbao ID 90013 og Stella ID 115818), og potensialet for marine funn er svært stort, både rundt Grip, Inngripan og rundt holmer og skjær i Sør-Smøla. I østlig del av verneforslaget ligger Sør-Smøla landskapsvernområde og Sortna naturreservat. Forslaget omfatter også Grip naturreservat.

Formålet med det marine verneområdet omhandler ikke kulturminner og kulturmiljø, men forslaget til verneforskrift lister opp en rekke forbud mot tiltak som indirekte gir en beskyttelse av kulturhistoriske verdier – både de som er påvist til nå, og ikke-påviste funn. Eksempler på slike tiltak er fiske med redskap som slepes langs sjøbunnen, utfyllinger, legging av kabler og rør, mudring, sprenging, ankring m.m.

Kulturmiljø på land blir ikke direkte påvirket av verneforslaget, men generelt kan færre fysisk inngrep i sjø gi færre problemstillinger knyttet til visuell negativ påvirkning på kulturminner og kulturmiljø.

Det forventes at et vern i denne utstrekningen vil gi en forbedret miljøsituasjon for kulturmiljø i KM2 Grip og KM4 Storsolværøya-Ringsøya-Breisvaet. Dette skyldes først og fremst restriksjoner på tiltak og inngrep som kan gi skade og tap av marine kulturminner i sjø, kjente eller ukjente. At det ikke skal være tillatt med redskap som blir slept eller rører sjøbunnen vil gi en økt beskyttelse for marine kulturminner. Påvirkning settes til svakt **forbedret for kulturmiljø**. Andre kulturmiljø blir ubetydelig påvirket.

G-2: som G-1, men Sør-Smøla landskapsvernområde og Sortna naturreservat er ikke med. Dette medfører at KM4 med bl.a. skipsvrakene Alfred av Bilbao og Stella ikke inngår i området for marint vern. Det finnes opplysninger om marine kulturminner i sjøområdene mellom Grip og Kristiansund, og potensialet for funn er stort. For kulturmiljø på land blir vurderingen som for G-1, men i mindre geografisk omfang.

Med grunnlag i dette vurderes G2 som å utgjøre en endring i positiv retning, men klart mindre enn for G1. Påvirkning settes til **ubetydelig for kulturmiljø**, men det er viktig å være klar over at det antas å være flere marine funn, særlig rundt Grip. Her vil et marint vern gi beskyttelse for skipsvrak som pr. i dag ikke er påvist enda.

Tabell 7-10 Konsekvenstabell for kulturmiljø.

Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Kulturmiljø samlet	0	Positiv	Ubetydelig

Friluftsliv

G-0: Dette alternativet tilsvarer nullalternativet. Dagens bruk av området for friluftsliv og rekreasjon forventes å fortsette som i dag.

G-1: Marint vern kan bidra til å sikre området mot tiltak som forstyrrer eller reduserer opplevelseskvalitetene innenfor området. Det marine vernet vil heller ikke ha påvirkning på friluftsområdenes funksjon, siden det ikke blir lagt restriksjoner på aktiviteter som jakt,

fiske, båtferdsel, dykking, padling og bading. Et marint vern vurderes som **positivt for friluftsliv**, og områdenes attraktivitet antas **forbedret** sammenlignet med dagens situasjon.

Tilgjengelighet til områdene er basert på ferdsel med båt, kajakk o.l. Vernet gjelder marbakken eller 2 meter under sjøkartnull for matrikulert land, og vil dermed ikke sette restriksjoner i grunne områder. Videre er det satt spesifiserte dispensasjonsregler i forskriften til små inngrep på bunnen som ikke påvirker de marine verneverdiene, som for eksempel flytebrygger og fortøyninger, som forventes å være lite begrensende så lenge de ikke kommer i konflikt med de marine verneverdiene nevneverdig.

Det meste av strandsonen innenfor G1 er lite aktuelt for nye tiltak og tilrettelegging på grunn av fraværende infrastruktur og bebyggelse i området i dag. Eventuelle mindre inngrep/tiltak vil sannsynligvis være mest aktuelt ved øyene med fritidsbebyggelse, som Grip, Hallarøya, Ringsøya m.fl. For den enkelte grunneier kan det oppleves som en ulempe dersom det blir behov for å søke om dispensasjon, men dette vektlegges ikke som en nevneverdig ulempe i vurderingen av virkninger for friluftslivet. Det eksisterende landskapsvernet kan i denne sammenheng utgjøre en større begrensning. Jøstølen er et kjent utgangspunkt for utfart med båt og kajakk, men ligger utenfor det foreslåtte verneområdet og vil ikke bli påvirket.

G-2: Mindre avgrensning enn G-1, dekker ikke delområdene som er kartlagt for kajakk, men fortsatt flere av delområdene for friluftsliv. Som for G-1 vurderes vernet som **positivt for friluftsliv**, og områdenes attraktivitet antas **forbedret** sammenlignet med dagens situasjon.

Tabell 7-11 Konsekvenstabell for friluftsliv.

Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Friluftsliv samlet	0	Positiv	Positiv

Andre tema

Verneforslaget legger ikke restriksjoner på ferdsel i sjø. Oppankring vil etter § 3c være forbudt, noe som vil legge restriksjoner på større fartøy i opplag. Det kan potensielt også påvirke skip som skal videre til Sunndalsøra, og som skal ligge på svai med anker festet innenfor det marine verneområdet. Det er ikke kjent slik bruk innenfor verneområdet i dag, og dette vektlegges derfor ikke. I forslag til verneforskrift § 4 som angir generelle unntak, er korttids oppankring nevnt. Det forventes at det i praksis vil gjelde mindre båter, fritidsbåter og fiskefartøy, og ikke større skip. Samme paragraf sier også at det gis generelt

unntak for vedlikehold av navigasjonsinstallasjoner. Nye navigasjonsinstallasjoner og eventuelle tiltak for utbedring av farlei er ikke nevnt, men det legges her til grunn at stor samfunnsnytte og hensyn til liv og helse tilsier at dispensasjon vil bli gitt.

Basert på dette vurderes det marine verneområdet til å gi **ubetydelig virkning for samferdsel i sjø**.

For andre fag er det vurdert at forskjellen mellom G-0, G-1 og G-2 er mindre vesentlig.

Samfunnsmessige virkninger

Akvakultur

Foreslåtte verneregler for Griphølen vil på generelt grunnlag ikke ha tilbakevirkende kraft og akvakultur i området vil kunne fortsette som før etter gjeldende tillatelser. De generelle vernereglene tillater ikke arealbeslag eller inngrep av ulik karakter og utslipp i verneområdet, men akvakultur kan tillates i henhold til spesifiserte dispensasjonsregler etter søknad, dersom det ikke strider imot verneformålet.

Det pågår ikke havbeite i området og det er kun en eksisterende lokalitet for havbeite av hummer i fylket, ved Ålesund. De foreslåtte vernereglene tillater ikke havbeite.

G-0: Nullalternativet tar utgangspunkt i dagens situasjon, der akvakulturaktiviteter og havbeite er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk og rammevilkår. Dersom det ikke etableres marint vern ved Griphølen, vurderes det at forholdene for akvakulturnæringen, basert på dagens regulering, vil være tilnærmet uendret frem til utredningsåret 2030.

Sjøområdene innenfor det foreslåtte vernet er godt egnet til å håndtere tilførsler fra akvakultur. Samtidig er deler av området svært eksponert og lite egnet for tradisjonell merdteknologi. Fravær av vern kan innebære noe mindre strenge krav til dokumentasjon og større aksept for påvirkning. Likevel vil tilgjengelig areal, biologiske forhold, nasjonale miljømål og øvrige reguleringer som styrer produksjonsintensitet fortsatt være avgjørende og begrensende for utviklingen av akvakulturnæringen uten vern. Vedrørende havbeite vurderes også sjøområdene å være egnet for arter som for eksempel kamskjell og et fravær av vern åpner opp for muligheter til framtidige havbeitelokaliteter.

G-1: Dette alternativet omfatter det største foreslåtte verneområdet ved Griphølen, inkludert Sør-Smøla landskapsvernområde. Vernet hindrer ikke drift og vedlikehold ved dagens lokaliteter, som er lokalisert innenfor sone A i Sør-Smøla landskapsvernområde. Ved endring eller flytting av lokaliteter, eller etablering av nye lokaliteter må det søkes om dispensasjon. Søknadsprosessen blir mer omfattende både kostnads- og tidsmessig med flere myndigheter og trolig strengere krav til dokumentasjon for vurdering opp mot

verneformålet. Endringer kan godkjennes dersom det vurderes at tiltaket ikke strider mot verneformålet eller påvirker registrerte naturverdier i vesentlig grad. Vernet utelukker ikke økt produksjon eller endret anleggskonfigurasjon ved eksisterende lokaliteter, men slike tiltak krever søknad og vurdering av konsekvenser for naturmiljøet. Vernet kan åpne for bruk av utslippsfri teknologi, men samtidig begrense dagens drift fordi slik teknologi fortsatt er under utvikling og svært kostnadskrevenne. Vernet antas å medføre mindre begrensning for endring og etablering av tarelokaliteter ettersom produksjon av tare generelt har liten miljøpåvirkning og vil ikke føre til skade av naturmiljøet av betydning sammenlignet med akvakultur av laksefisk.

Formålet med vernet er å beholde naturverdier uten større grad av påvirkning. Denne målsetningen kan tolkes som at det er tillatt med både arealbeslag og utslipp, så lenge nasjonale miljømål om miljøtilstand ikke forringes eller viktig natur og arter ikke ødelegges eller blir negativt påvirket. Per dags dato viser miljøundersøkelser til svært gode og gode miljøforhold ved dagens lokaliteter (Kilde: Fiskeridirektoratets karttjeneste Yggdrasil), som er middels store til store lokaliteter med hensyn til tillatt biomasse. Det vurderes her at verneformålet og ivaretagelse av naturverdier i utgangspunktet vektlegges mer enn samfunnsnytte, og vernet vil da medføre dårligere vilkår for akvakultur. De mest begrensende faktorene for videre vekst av næringsaktivitet vurderes likevel å være tilgjengelig areal, biologiske faktorer og dagens regulering av næringen uavhengig av et vern. Den samfunnsmessige påvirkningen på akvakulturnæringen vurderes å medføre dårligere vilkår og får **middels negativ konsekvens**.

Vernet legger ikke restriksjoner på bruk av ny teknologi, som semi-lukkede eller lukkede merder, hvor organiske tilførsler i ulik grad kan samles opp. Dette gjelder både for eksisterende og eventuelle nye lokaliteter. Det kan ikke utelukkes at teknologi for oppsamling av slam vil videreutvikles, slik at man på sikt kan få sjøbaserte anlegg med betydelig lavere utslipp enn i dag. Ny teknologi som reduserer eller eliminerer utslipp kan på sikt åpne for bruk av sjøarealer som i dag ikke har kapasitet til å håndtere belastning fra dagens akvakultur. Dette kan endre vernets betydning for næringen, fordi områder som nå ikke er miljømessig forsvarlig for drift kan bli aktuelle for fremtidig produksjon.

Samtidig, siden slik teknologi fortsatt er lite utbredt i kommersiell skala, er vurderingene her basert på tradisjonelle åpne merder. Fremtidsbildet med ny teknologi er videre diskutert i scenarioalternativet.

Det pågår ikke havbeite innenfor området, og det er vurdert at alternativet G-1 vil medføre en ubetydelig endring og **ubetydelig konsekvens**. Sør-Smøla landskapsvernområde er

trolig det mest egnede området for havebeitelokaliteter, og selv om vernet vil hindre fremtidig muligheter for havbeite vurderes det som en næring med begrenset omfang.

G-2: For dette alternativet er ikke Sør-Smøla landskapsvernområde inkludert, og verneområdet omfatter sjøområder vest for landskapsvernområdet. Det vil si at det ikke omfatter sjøområder hvor det er eksisterende lokaliteter for oppdrett av laksefisk, men hvor det per i dag er en lokalitet for akvakultur av tare. Vurderingene av påvirkning av vernet på akvakulturnæringen er tilsvarende som for G-1, men er mindre negativ fordi det ikke omfatter lokaliteter for oppdrett av laksefisk. Ved søknad om etablering av nye lokaliteter for laksefisk vil vernet medføre noe dårligere vilkår. Den samfunnsmessige påvirkningen på akvakulturnæringen vurderes derfor som liten og får **noe negativ** konsekvens.

Det pågår ikke havbeite innenfor området, og det er vurdert at alternativet G-2 vil medføre **ubetydelig endring** og konsekvens. Alternativet uten Sør-Smøla landskapsvernområde vurderes som et mindre egnet område for havbeite enn alternativ G-1.

Tabell 7-12: Konsekvenstabell for akvakultur og havbeite.

Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Akvakultur	0	Middels negativ	Noe negativ
Havbeite	0	Ubetydelig	Ubetydelig

Reiseliv

Verneforslaget legger ikke restriksjoner på ferdsel i sjø, og kortvarig oppankring vil være tillatt. Kjente tilbud innen reiseliv og turisme i området blir ikke begrenset, slik som f.eks. Gripruta, fiske, dykking, kajakkpadling samt RIB-turer knytta til havbruksnæringa og ørnesafari. Et vedtak om marint verneområde kan omdømmemessig være positivt for Kristiansund og Smøla som destinasjon, og kan dermed bidra til å styrke den delen av reiselivsnæringa som i hovedsak er knyttet til naturbaserte opplevelser.

Tabell 7-13 Konsekvenstabell for reiseliv.

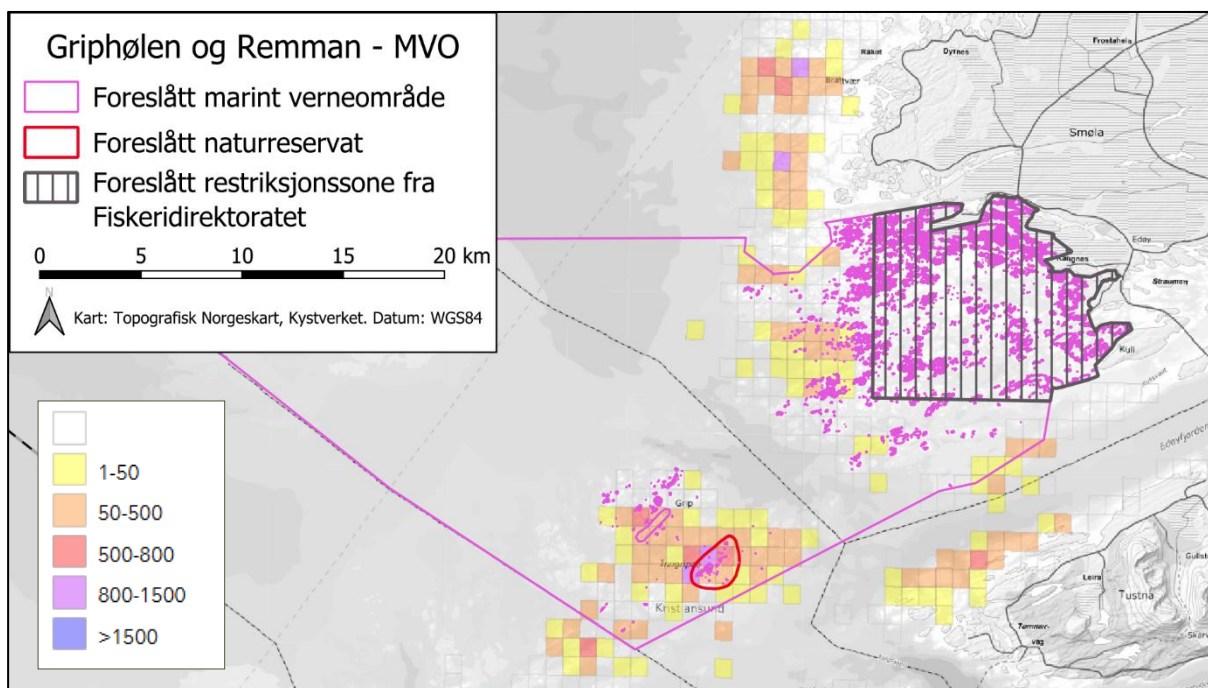
Griphølen marine verneområde	G-0	G-1	G-2
Reiseliv	0	Positiv	Positiv

7.1.2. Restriksjonssoner Griphølen – forbud mot taretråling (G-RS-1 og 2)

I henhold til verneformålet er det en målsetning at deler av verneområdet skal være et referanseområde for å kunne studere effekter av taretråling. Her vurderes de to ulike forslagene om restriksjonssoner der det ikke skal være tillatt med taretråling.

Restriksjonssone G-RS-1, basert på forslag fra Fiskeridirektoratet, utgjør store og indre deler av Sør-Smøla landskapsvernområde. Dette området faller bort dersom man velger verneforslaget uten Sør-Smøla landskapsvernområde (G-2). G-RS-1 er et forslag til restriksjonssone hvor det er lite fangstrapping av tare. Det er ikke innrapportert fangstdata fra de ti siste årene innenfor denne anbefalte restriksjonssonen.

G-RS-1: Forbud mot taretråling etter forslag fra Fiskeridirektoratet.

Figur 7-3 Oversikt over forslag til restriksjonssoner G-RS-1 for høsting av tare. Fargekoder i ruter viser til antall tonn høstet per rute de siste tre høstesesongene.

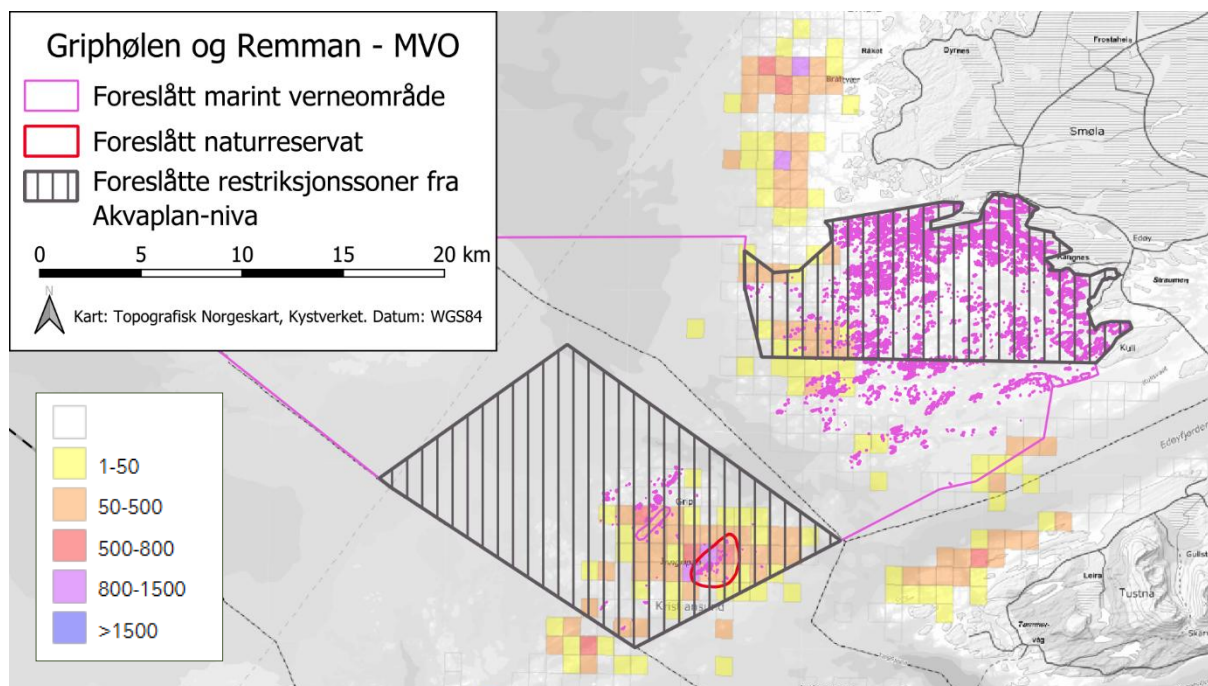
Restriksjonssoner G-RS-2 basert på forslag fra Akvaplan-niva utgjør også store deler av Sør-Smøla landskapsvernområde, men mer mot nord og vest, samt et større område ved Grip og Inngripan.

Begrunnelsen fra Akvaplan-niva for avgrenset restriksjonssone i Sør-Smøla landskapsvernområde var bevaring av sone B som et minst mulig påvirket område for fremtidig referanseområde, i tillegg til en utvidelse mot vest for å inkludere Sortna naturreservat. Området i Sør-Smøla landskapsvernområde faller bort dersom man velger

verneforslaget uten Sør-Smøla landskapsvernområde (G-2). Begrunnelsen for avgrenset restriksjonssone ved Grip og Inngripan er spennvidde i naturtyper, viktig område for fugl, samt som referanseområde i dypere deler mot Griptaran.

G-RS-2 omfatter to ganske ulike forslag til restriksjonssoner med tanke på dagens aktivitet av tarehøsting. Restriksjonssonen ved Sør-Smøla landskapsvernområde er et område hvor det er lite fangstrappertering av tare, foruten noe høsting i vestlige deler av den foreslåtte restriksjonssonen. Området hvor det høstes utgjør omtrent 23 % av det totale arealet til restriksjonssonen. Ved Grip og Inngripan foregår det høsting over et betydelig større område og hvor der er mer intensiv høsting basert på innrapporterte mengder av antall tonn tare. Området hvor det høstes utgjør omtrent 41 % av det totale arealet til restriksjonssonen.

G-RS-2: Forbud mot taretråling etter forslag fra Akvaplan-niva.

Figur 7-4 Oversikt over forslag til restriksjonssoner G-RS-2 for høsting av tare. Fargekoder i ruter viser til antall tonn høstet per rute de siste tre høstesesongene.

Naturmiljø

Tareskogen er en habitatbyggende naturtype som danner et komplekst og artsrikt økosystem. Mange marine organismer benytter tare som leveområde, skjulested, gyteplass eller matkilde. Tareskogen bidrar også til viktige økologiske prosesser som karbonlagring, produksjon av oksygen og stabilisering av havbunnen.

Etter høsting tar det tid før tilknyttede alger og organismer reetablerer seg, og det er beregnet at det kan ta opptil ti år før tareskogen igjen oppnår maksimal biomasse og funksjon som naturtype. Taretråling innebærer at tareskogen kontinuerlig utsettes for reduksjon i biomasse, noe som svekker dens funksjon som oppvekstområde, gyteplass og skjulested for fisk og andre marine arter, samt også funksjon som et karbonlager.

Et forbud mot taretråling i enkelte soner vil kunne ha positive effekter for det marine naturmangfoldet og miljøet. Urørte tareskoger vil få mulighet til å utvikle seg fullt ut, noe som styrker økosystemets motstandskraft og gir bedre levevilkår for arter som er avhengige av tare – inkludert fisk, skalldyr og sjøfugl. Sjøfugl kan forstyrres av støy fra båter som høster, spesielt i tidsrommet for hekking. Et slikt vern vil ikke bare gi positive effekter på det marine miljøet, men også landlevende arter som har tilknytning til havet.

G-RS-1: Området er per i dag ikke er påvirket fra tarehøsting og forbud mot taretråling vil i praksis ikke påvirke dagens situasjon. Det er vurdert at restriksjonssonen vil medføre **ubetydelig konsekvens for naturmiljø**.

G-RS-2: Det er kun er en mindre del av foreslått restriksjonssone ved Sør-Smøla landskapsvernområde som påvirkes av taretråling, som tilsier at opprettelse av en restriksjonssone vil medføre noe forbedring for naturmiljø.

Ved Grip og Inngripan vil foreslått restriksjonssone medføre betydelig forbedring for naturmiljø på grunn av store arealer som forblir urørt. Det må imidlertid påpekes at for deler av restriksjonssonen vil et forbud av taretråling ikke være av betydning for naturmiljø, og det gjelder dybder over 20 meter hvor det ikke høstes tare.

Restriksjonsområdet i Sør-Smøla landskapsvernområde utgår dersom verneforslaget uten dette verneområdet (G-2) blir valgt. Området har restriksjoner som medfører forbedring for naturmiljø, men da kun i en relativt liten del av restriksjonssonen hvor det foregår høsting. Den største positive effekten av restriksjonssoner oppnås ved opprettelse av sonen ved Grip og Inngripan. Å etablere en restriksjonssone i et område med betydelig høsting er avgjørende når deler av det foreslåtte verneområdet skal fungere som referanseområde for å studere effekten av taretråling. Det vurderes at verneformålet oppfylles dersom dette alternativet velges. Samlet er det vurdert at restriksjonssoner vil medføre **stor positiv konsekvens for naturmiljø**.

Av de to ulike alternativene for restriksjonssoner er **G-RS-2 best for naturmiljø**.

Tabell 7-14 Konsekvenstabell for naturmiljø - restriksjonssoner.

Restriksjonssoner	G-RS-0	G-RS-1	G-RS-2
Naturmiljø samlet	0	Ubetydelig	Stor positiv

Naturressurser

Fiskeri

Effekter av restriksjonssoner knyttet til høsting av tare kan være positive for fiskeri da det kan bidra til at ressursgrunnlaget styrkes ved at større deler av habitatet som fisker bruker som næringssøk, skjulested og levested forblir urørt.

G-RS-1: For foreslått restriksjonssone G-RS-1 er det ikke innrapportert fangstdata fra de ti siste årene og er ikke påvirket av tarehøsting. Å opprette en restriksjonssone her vil i praksis ikke ha påvirke dagens situasjon. Det er vurdert at restriksjonssonen vil medføre **ubetydelig konsekvens for fiskeri**.

G-RS-2: For foreslått restriksjonssone G-RS-2 ved Sør-Smøla landskapsvernområde er det kun høsting i vestlige deler i restriksjonssonen. Det er kun er en mindre del av foreslått restriksjonssone som påvirkes av taretråling og det vurderes at opprettelse av en restriksjonssone vil medføre **ubetydelig konsekvens for fiskeri**.

Ved Grip og Inngripan foregår det høsting over et betydelig større område og opprettelse av en restriksjonssone her vil ha **positiv konsekvens for fiskeri** på grunn av store arealer av tareskog som forblir urørt og kan styrke ressursgrunnlaget. Det må imidlertid påpekes at for deler av restriksjonssonen vil et forbud av taretråling ikke være av betydning for naturressurser, og det gjelder dybder over 20 meter hvor det ikke høstes tare.

Restriksjonsområdet i Sør-Smøla landskapsvernområde utgår dersom man velger verneforslaget uten dette verneområdet (G-2). Dette er et område hvor restriksjoner medfører marginal forbedring for naturressurser da det kun foregår høsting i en relativt liten del av restriksjonssonen. Den største positive effekten med restriksjonssoner er opprettelse av sonen ved Grip og Inngripan.

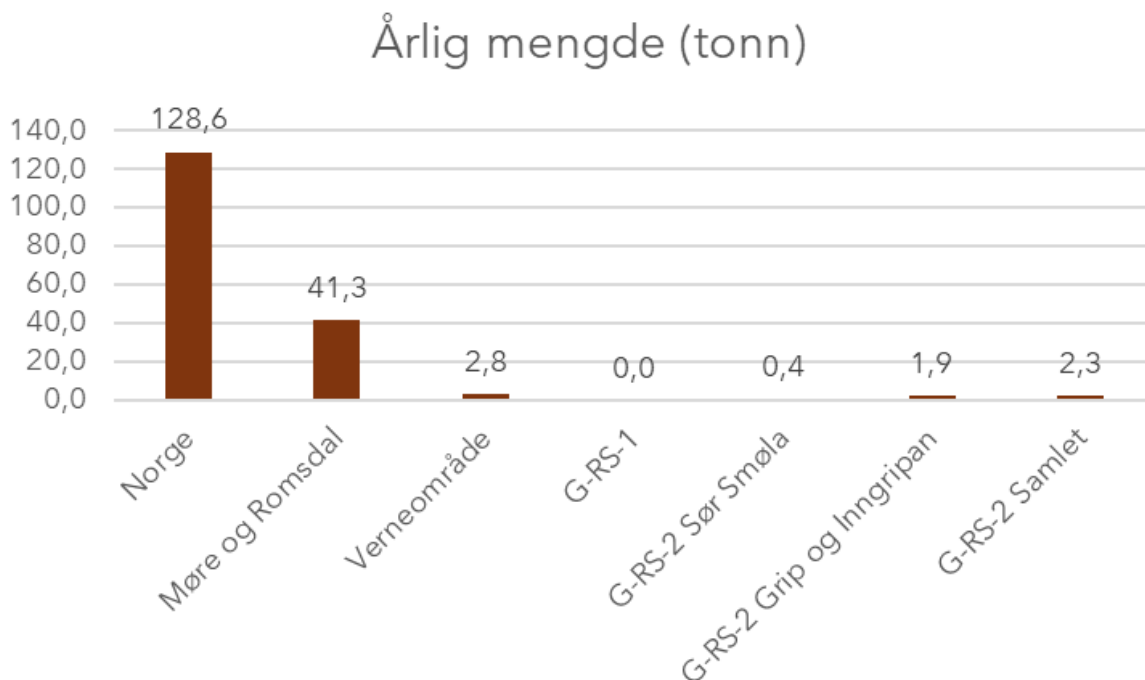
Av de to ulike alternativene for restriksjonssoner er **G-RS-2 best for fiskeri**.

Tabell 7-15 Konsekvenstabell for fiskeri - restriksjonssoner.

Restriksjonssoner	G-RS-0	G-RS-1	G-RS-2
Fiskeri	0	Ubetydelig	Positiv

Høsting av tang og tare

Restriksjonssoner i områder hvor det høstes tare vil medføre begrensning for næringen. Påvirkningen blir størst i restriksjonssoner hvor det blir høstet mest tare basert på høstedata fra Fiskeridirektoratet. Innenfor foreslått verneområde har det blitt høstet totalt 11.000 tonn i perioden 2013/2014 til 2023/2024, om omfatter 11 høstesesonger. Årlig mengde høstet tare basert på et snitt fra denne perioden er 2766 tonn (tabell 7-16), som utgjør 2 % av det som ble høstet på nasjonal basis på vel 128.000 tonn (figur 7-5).

Figur 7-5 Grafisk fremstilling av årlig mengde høstekvantum i Norge, Møre og Romsdal, innenfor foreslått verneområde og forslag til restriksjonssoner. Tall er oppgitt i per tusen tonn.

For foreslått restriksjonssone G-RS-1 er det ikke innrapportert fangstdata fra de elleve siste høstsesongene og er ikke påvirket av tarehøsting. Å opprette en restriksjonssone her vil i praksis ikke endres sammenlignet med dagens situasjon, da det ikke høstes tare her. Det er vurdert at restriksjonssonen er **ubetydelig konsekvens for høsting av tare**.

For foreslått restriksjonssone G-RS-2, som omfatter to soner ved Sør-Smøla landskapsvernområde og ved Grip og Inngripan, er det vurdert å omtale de for seg og deretter samlet for å vise til forskjellene mellom disse sonene. I Sør-Smøla landskapsvernområde er det lite fangstrapportering av tare, foruten i vestlige deler. Her foregår den noe høsting, men er innenfor et delområde som er vurdert til å ha liten verdi på grunn av lave fangsttall. Årlig høstes det i snitt 412 tonn og utgjør 15 % av det som blir høstet innenfor foreslått verneområde (tabell 7-16).

Det vurderes at foreslått restriksjonssone vil medføre en mindre begrensning for tarenæringen fordi deler av høsteområdet i vestlige deler av Sør-Smøla landskapsvernområdet faller bort og de vil miste omsetningen som skapes der. Basert på fangstrapport utgjør dette 1 % av det som blir høstet i Møre og Romsdal og vurderes som en mindre endring som vil ha **ubetydelig konsekvens for høsting av tare**.

Tabell 7-16 Oversikt over gjennomsnittlig årlig mengde høstekvantum av tare fra høstesesongene 2013/2014 - 2023/2024 og utgjørende andel i Norge, Møre og Romsdal, innenfor foreslått verneområde og innenfor restriksjonssonene G-RS-1 og G-RS-2. Tall er ved tilgang hentet fra Fiskeridirektoratet sin database.

Andel av årlig mengde høstekvantum, gjennomsnitt av høstesesonger 2013/2014-2023/2024				
Områder	Mengde tonn	Norge %	Møre & Romsdal %	Foreslått verneområde %
Norge	128579	100	-	-
Møre og Romsdal	41266	32	100	-
Foreslått verneområde	2766	2	7	100
G-RS-1	0	0	0	0
G-RS-2 Sør-Smøla	412	0,3	1	15
G-RS-2 Grip og Inngripan	1921	1,8	5	69
G-RS-2 Samlet	2333	2	6	84

I foreslått restriksjonssone ved Grip og Inngripan blir det høstet betydelige mengder med tare. Store deler av restriksjonssonen mot nord, nordvest overlapper imidlertid ikke med områder hvor det verken kan høstes tare eller hvor det er høstefelt for tare. Høsting av tare foregår som regel ned til 15 meters dyp og er ikke tillatt over 20 meters dyp.

Restriksjonssoner eksplisitt for tarehøsting som går utover slike dybder er imidlertid lite hensiktsmessige da dette ikke er tilgjengelig høsteareal.

Området ved Grip og Inngripan er i utgangspunktet et område hvor det er betydelig mer fangstrapportering av tare enn i øvrige områder av foreslått verneområde og som i løpet av de elleve siste høstesesongene har blitt høstet over 2.300 tonn årlig som utgjør 6 % av det som blir høstet i Møre og Romsdal, og 69 % av det som blir høstet innenfor foreslått verneområde.

Det vurderes at foreslått restriksjonssone vil medføre dårligere vilkår for tarenæringen fordi hele høsteområdet ved Grip og Inngripan faller bort og de vil miste omsetningen som skapes der. Basert på fangstrapport utgjør dette 6 % av det som blir høstet i Møre og Romsdal (Tabell 7-16). Det vurderes at restriksjonssone G-RS-2 vil ha middels **negativ konsekvens for høsting av tang og tare**.

Samlet for **G-RS-2** vurderes forbud mot tarehøsting som en mindre endring ved Sør-Smøla landskapsvernområde og en middels begrensning ved Grip og Inngripan som gir dårligere vilkår av betydning og middels konsekvens. Av de to ulike alternativene for restriksjonssoner er **G-RS-1** best for næringen som utfører høsting av tare.

Tabell 7-17 Konsekvenstabell for høsting av tang og tare - restriksjonssoner.

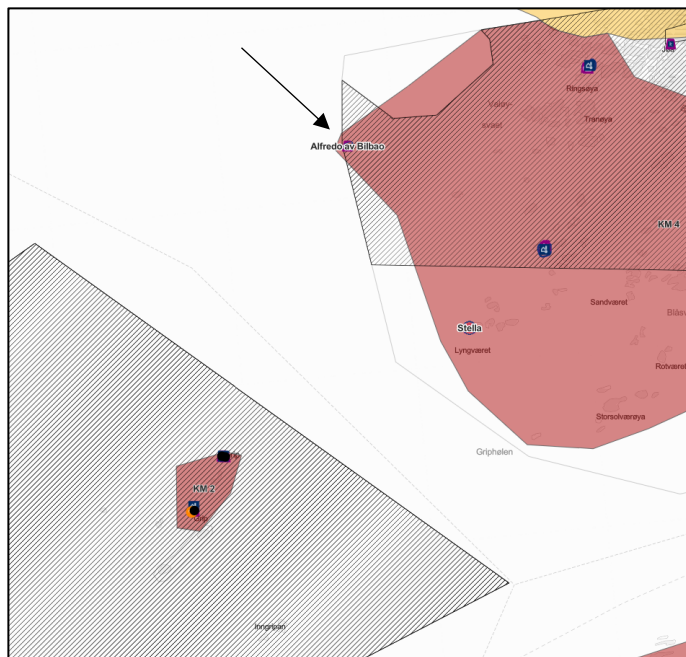
Restriksjonssoner	G-RS-0	G-RS-1	G-RS-2
Høsting av tang og tare	0	Ubetydelig	Middels negativ

Kulturmiljø

Foreslått restriksjonssone G-RS-2 omfatter også området der skipsvraket Alfred av Bilbao ligger. Innenfor G-RS-1 er det ikke kjent marine kulturminner.

Det er stort potensial for marine funn innenfor begge de foreslåtte restriksjonssonene.

Restriksjoner på taretråling vil gi økt beskyttelse for marine kulturminner. Dette må særlig vektlegges der det er kjent funn i dag. Med grunnlag i dette vurderes G-RS-2 som klart **positiv for kulturmiljø**.

Figur 7-6 Kartutsnittet viser verdiområdene for kulturmiljø, med enkeltminner fra nasjonal database for kulturmiljø, Askeladden. Foreslått restriksjonssone for G-RS-2 er vist med svart skravur. Skipsvraket Alfred av Bilbao er vist med pil.

Tabell 7-18: Konsekvenstabell for kulturmiljø - restriksjonssoner.

Restriksjonssoner	G-RS-0	G-RS-1	G-RS-2
Kulturmiljø samlet	0	Ubetydelig	Positiv

Andre fag

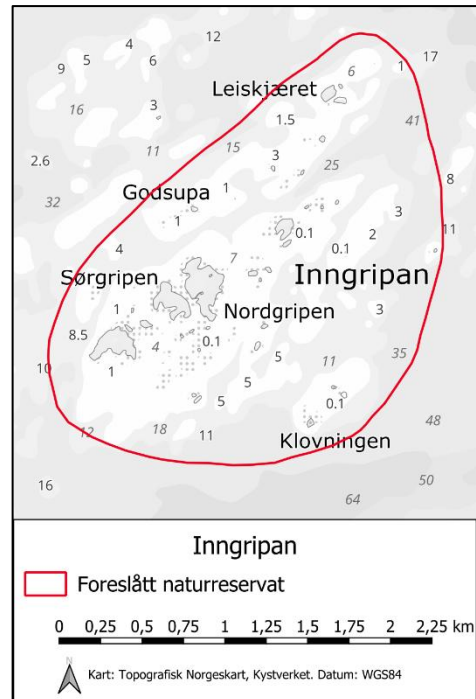
For friluftsliv vurderes G-RS-1 og G-RS-2 som positiv/forbedret. Taretråling påvirker og reduserer tareskogen som er habitat for mange arter og biodiversiteten går ned. Dette reduserer områdets attraktivitet for fritidsdykking. Restriksjonssoner vil forhindre dette.

For andre fag er det vurdert at innføring av restriksjonssoner for taretråling, og forskjellen mellom G-RS-0, G-RS-1 og G-RS-2 er mindre vesentlig.

7.2. Inngripan naturreservat (IG-1)

Forslaget går ut på å etablere et naturreservat som omfatter både landareal, sjøoverflate, vannsøyle og sjøbunnen. Formålet er å ta vare på hekkeområder for sjøfugl og de tilgrensende sjøområdene, og det naturlege tilknyttede plante- og dyrelivet på land og i sjøen. Vernet innebærer ferdselsforbud i hekketiden, med unntak av Nordgripen.

Det vil være forbud mot alt som kan skade verneverdiene. Dette er bl.a. forbud mot å fjerne planter, forstyrre reirplasser og oppføre bygg og anlegg. Naturreservatet skal generelt ikke være til hinder for bl.a. jakt, fangst og fiske, men bunntrål, tangskjæring, taretråling og skjellskraping er ikke tillatt.

Figur 7-7 Forslag til avgrensning av Inngripan naturreservat.

Figur 7-8 Utsnitt fra flyfoto som viser Nordgripen til venstre og Sørgripen til høyre. En kan se den hvite nødhytta si plassering på Nordgripen. Foto: Øivind Leren

Inngripan ble tatt ut av verneplan for sjøfugl i Møre og Romsdal i påvente av vurdering i marin verneplan.

Naturmiljø

Innenfor foreslått naturreservat er det registrert funksjonsområde for sjøfugl, en større tareskogforekomst og en skjellsandforekomst.

Inngripan naturreservat ligger i vannforekomsten Kristiansund-ytre.

Delområder som ikke overlapper med det foreslåtte verneområdet, er ikke vurdert i forbindelse med opprettelse av naturreservatet. Det nevnes likevel at også naturverdier som ligger utenfor foreslått område vil kunne påvirkes av tiltaket.

Figur 7-9 Nødhytta på Nordgripen

IG-0: For dette alternativet tar en utgangspunkt i dagens situasjon, der området ved Inngripan ikke er beskyttet av marint vern eller naturreservat. Situasjonen vil generelt sett være lik som beskrevet for nullalternativet til Griphølen, G-0, der registrerte naturverdier vil kunne påvirkes av pågående aktiviteter, mulige fremtidige tiltak og klimaendringer. Ved naturreservat ved Inngripan foregår det taretråling og fiskeri. Det er ikke kjent at det foreligger andre planer om utvikling innenfor området.

Vannforekomsten Kristiansund-ytre er i liten grad påvirket av menneskelig aktiviteter som punktutslipp, akvakultur og andre kilder til påvirkning (se Vann-Nett). Naturtypene store tareskogforekomster og skjellsandforekomster er i dag påvirket av menneskelige aktiviteter, særlig taretråling, som påvirker større tareskogforekomster i form av å redusere totalarealet, fragmentering av tareskogen, samt redusere økosystemfunksjon som blant annet leveområde for andre marine organismer og tareskogens evne til karbonlagring. Skjellsandforekomster er også sårbare for mekaniske forstyrrelser, for eksempel fra ankring.

For funksjonsområde for rødlistet sjøfugl vurderes det at om naturreservatet ikke opprettes, vil sjøfuglbestandene fortsatt være utsatt for forstyrrelser og påvirkning fra taretråling, fiskeri og andre menneskelige aktiviteter, i tillegg til klimaendringer. Dette kan øke risikoen for negativ påvirkning på viktige funksjoner som hekking og næringssøk, selv om fuglene fortsatt vil bruke området til ulike formål.

Observasjoner fra Artskart viser at sjøfugl i området har endret bruk av habitat over tid. Tidlig på 2000-tallet var registreringene hovedsakelig knyttet til hekking, mens det i dag registreres et bredere mønster med næringsøk, stasjonær adferd og mulig reproduksjon. Økningen i registrert hekkeaktivitet siden 2010 skyldes trolig mer systematisk overvåking og behov for detaljert kunnskap om fuglenes atferd for forvaltning.

IG-1: Dette alternativet omfatter etablering av naturreservat ved Inngripan.

Vannforekomsten *Kristiansund-ytre* er i liten grad påvirket av menneskelige aktiviteter i dag. Etablering av naturreservat vil kunne ha lokal positiv påvirkning innenfor naturreservatets område, med noe spredningseffekter til områdene rundt. Det vil trolig ha liten effekt på endring av den økologiske tilstanden for vannforekomsten i sin helhet, men kan bidra til å styrke robustheten for det spesifikke området over tid.

For større tareskogforekomster vil etablering av naturreservat medføre beskyttelse mot taretråling og ankring, og tareskogen vil få økt biomasse, som gir økt biodiversitet i området. Dette vil også øke karbonlagringen i området på sikt. For skjellsandforekomster vil naturreservatet ha en tilsvarende påvirkning, der redusert fysisk påvirkning, for eksempel fra ankring, vil medføre at sedimentstrukturen bevares.

Tabell 7-19 Påvirkningstabell for tema naturmiljø. Oversikt over påvirkning på registreringskategorier innenfor foreslått naturreservat ved Inngripan.

Registreringskategori		Alternativ		Beskrivelse av vernereglens påvirkning
		IG-0	IG-1	
Vannmiljø	Vannforekomster: Kystvann	0	0	Utvidelse av eksisterende naturreservat vil trolig ha svært liten påvirkning på vannforekomsten i sin helhet.
Naturtyper	Større tareskogforekomster	0	+	Restriksjoner av menneskelige aktiviteter, særlig taretråling, vil medføre en forbedret tilstand for naturtypen.
	Skjellsandforekomster	0	+	Restriksjoner av menneskelige aktiviteter vil kunne medføre en positiv
Arter med økologiske funksjonsområder	Funksjonsområde for rødlistede fugler	0	+	Etablering av naturreservat vil styrke fuglebestandene i området, og bidra til videre hekkesuksess for en rekke sårbare arter.

Et naturreservat ved Inngripan vil kunne ha betydelig påvirkning på fuglebestandene og arealer som fungerer som funksjonsområde i området. Naturreservatet vil kunne medføre redusert forstyrrelse og beskyttelse av viktige funksjonsområder og hekkelokaliteter,

samtidig som at området vil beskyttes for forringelse som på sikt vil føre til forbedret habitatskvalitet. Å etablere et naturreservat ved Inngripan kan bidra til å opprettholde eller forbedre hekkesuksessen og næringstilgangen for flere rødlistede arter.

Etablering av naturreservatet vil medføre et forbud mot taretråling innenfor området. Dette vil være positivt både for forekomst av naturtypen større tareskogforekomster i området, men også for fuglelivet som beiter i tareskogen og for arter som er avhengig av nærhet til tareskogen.

Det er vurdert at etablering av Inngripan naturreservat vil ha **positiv konsekvens for naturmiljø**.

Tabell 7-20 Konsekvenstabell for naturmiljø - Inngripan naturreservat.

Inngripan	IG-0	IG-1
Naturmiljø	0	Positiv

Naturressurser

Det foregår fiskeriaktivitet med passive redskaper og høsting av tare innenfor det foreslåtte naturreservatet. I fiskefeltet benyttes settegarn, teiner, juksa/pilk, liner. Det fiskes etter torsk, lyr, sei, hyse, lange, brosme, lysing, taskekrabbe og hummer. Det er ikke kjent at området benyttes for tangskjæring, for låssetting eller at det pågår mineralutnyttelse her.

IG-0: Dette alternativet tilsvarer nullalternativet, og tilsvarer utvikling i området i fraværet av etablering av et naturreservat. Aktiviteter knyttet til fiskeri og høsting av tare i området kan fortsette i henhold til gjeldene regelverk og lover.

IG-1: Dette alternativet omfatter etablering av naturreservat ved Inngripan. Fiskeri er tillatt foruten bruk av redskaper som bunntål eller skjellskraping.

Etablering av naturreservatet vil ikke medføre restriksjoner knyttet til fiskerinæringen basert på dagens fiskeriaktivitet. Naturreservatet antas å ha **ubetydelig påvirkning** på fiskeriinteresser.

Taretråling vil bli forbudt innenfor naturreservatet ved Inngripan. Fangstdata fra Fiskeridirektoratet sin karttjeneste viser til at det har blitt høstet ca. 5,7 tonn tare innenfor foreslått naturreservatet ved Inngripan de siste 10 årene. Dette tilsvarer ca. 27 % av totalfangsten fra delområdet for taretråling ved *Grip og Inngripan*, og ca. 18,7% av tarehøsting innenfor foreslåtte verneområder ved *Griphølen* de siste 11 årene. Totalt i Møre og Romsdal utgjør høstingen som foregår innenfor foreslått naturreservat ved Inngripan ca. 1,3 %. Etablering av naturreservatet Inngripan vil medføre båndlegging i den midtre delen av delområdet *Grip og Inngripan*. Dette er det området hvor det har vært

mest høsting de siste tre årene, og som også har vært åpnet for taretråling i henhold til de rullerende reguleringssonene. For taretråling vurderes det at restriksjonene ved å etablere naturreservat ved Inngripan vil medføre dårligere vilkår, der det vil være en begrensning av betydning for taretråling innenfor dette området, men er en mindre endring dersom en ser på hele det foreslåtte verneområdet for Griphølen og videre vurderes det som ubetydelig for regionen.

Tabell 7-21 Påvirkningstabell for tema naturressurser. Oversikt over påvirkning på registreringskategorier innenfor foreslått naturreservat ved Inngripan.

Registreringskategori		Alternativ		Beskrivelse av vernereglens påvirkning
		IG-0	IG-1	
Fiskeri	Fiskefelt for passive redskaper	0	0	Vernereglene legger ingen restriksjoner på fiske med passive redskaper.
	Fiskefelt for aktive redskaper	0	0	Det er ingen fiskefelt for aktive redskaper innenfor foreslått naturreservat.
	Låssettingsplasser	0	0	Det er ingen låssettingsplasser innenfor foreslått naturreservat.
Høsting av tang og tare	Taretråling	0	--	Taretråling vil ikke være tillatt innenfor foreslått naturreservat.
	Tangskjæring	0	0	Det pågår ikke tangskjæring innenfor foreslått naturreservat.
Mineralutnyttelse		0	0	Det pågår ikke mineralutnyttelse innenfor foreslått naturreservat.

Samlet vurderes etablering av naturreservat ved Inngripan å ha ubetydelig konsekvens for de fleste naturressurser, med unntak av taretråling som vil bli forbudt. Siden hoveddelen av temaene under naturressurser ikke påvirkes, anses den samlede konsekvensen for IG-1 som ubetydelig. Det presiseres likevel at for taretråling isolert sett vil vernereglene gi dårligere vilkår lokalt.

Det er vurdert at etablering av Inngripan naturreservat vil ha **ubetydelig konsekvens for naturressurser**.

Tabell 7-22 Konsekvenstabell for naturressurser - Inngripan naturreservat

Inngripan naturreservat	IG-0	IG-1
Naturressurser	0	Ubetydelig

Andre fag

Det er ikke registrert kulturminner i eller nær området i offentlige register, men det finnes to bygg på Inngripan som har en viss kulturhistorisk betydning. Det ene er et betongbygg

fra 1920-tallet, bygd som ly for fiskere som måtte søke nødhavn. Det andre er en antatt jakthytte, muligens for gås (Brunsvika.net) Begrensninger på ulike aktiviteter, f.eks. taretråling kan gi beskyttelse av marine kulturminner som pr. nå ikke er kjent. Vernet på land vil indirekte bidra til at de få kulturminnene som finnes blir værende i et ellers urørt landskap. I forslag til verneforskrift er det spesifisert at det er tillat med vedlikehold av anlegg og innretninger. Ut fra dette blir konsekvensen av et vedtatt naturreservat vurdert som **positivt/forbedret for kulturmiljø**.

Et naturreservat vil sikre mot forstyrrende inngrep på land og i sjø, noe som er **positivt for landskap**.

Med tanke på friluftsliv er Inngripan registrert som et område som er mye brukt til fiske og båtrelaterte aktiviteter. Det vil være ferdselsforbud i hekketida på grunn av sjøfuglbestanden, med unntak av Nordgripen. Nødhytta på Nordgripen vil derfor kunne benyttes som før. Det er ikke forventet at ferdselsforbudet vil gi noen virkninger for friluftslivet, heller at vernet vil kunne være **positivt for friluftsliv** ved at opplevelseskvalitetene i form av at det biologiske mangfoldet og sjøfuglbestanden i området blir ivaretatt. Forbud mot taretråling vil bidra til å ivareta viktige opplevelseskvaliteter for dykking knyttet til taeskogen og biodiversiteten. Områdenes attraktivitet antas **forbedret** sammenlignet med dagens situasjon.

Forslaget om naturreservat har ikke foreslått restriksjoner på samferdsel i sjø. På Vårsmolen i vest har Kystverket to varder (objekt id 8417024 og 8428872). Begge vardene vil ligge innenfor naturreservatet. I forslaget til verneforskrift er det spesifisert at drift og vedlikehold av Kystverket sine anlegg skal være tillat. Ut fra dette vurderes konsekvens som **ubetydelig for samferdsel i sjø**.

For andre fag er det vurdert at innføring av naturreservat, og forskjellen mellom IG-0 og IG-1 er mindre vesentlig (Ubetydelig).

Samfunnsmessige virkninger

Akvakultur

Foreslåtte verneregler for Inngripan vil ikke tillate akvakultur eller havbeite innenfor reservatet.

I-0: Nullalternativet tar utgangspunkt i dagens situasjon, der akvakulturaktiviteter er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk og rammevilkår. Dersom det ikke etableres marint vern ved Inngripan, vurderes det at forholdene for akvakulturnæringen, basert på dagens regulering, vil være tilnærmet uendret frem til utredningsåret 2030. Sjøområdene innenfor vernet er svært eksponert og det er lite trolig at tradisjonelle anlegg for laksefisk kan etableres her på dybder stort sett mellom 10-20 meters dyp. Videre er det også fiskefelt i dette området som medfører ytterligere begrensning for etablering av akvakultur. For kort tid siden var det en lokalitet for tare i området, som nå er slettet, men sannsynligvis vil det kunne være egnete områder for tarelokaliteter her.

I-1: Det er ikke tillatt med akvakultur innenfor reservatet. Grunnet at sjøområdet er svært eksponert og dybdeforhold ned til 20 meters dyp vurderes det ikke som særlig aktuelt at det kan etableres akvakultur med tradisjonell merdteknologi. Lokaliteter for akvakultur av tare kan være egnet i området og vernet medfører noe begrensning. Med bakgrunn i dette, samt at det hverken er akvakultur eller lokaliteter for havbeite i området i dag, vurderes den samfunnsmessige påvirkningen på akvakulturnæringen som **ubetydelig** og får **ubetydelig** konsekvens.

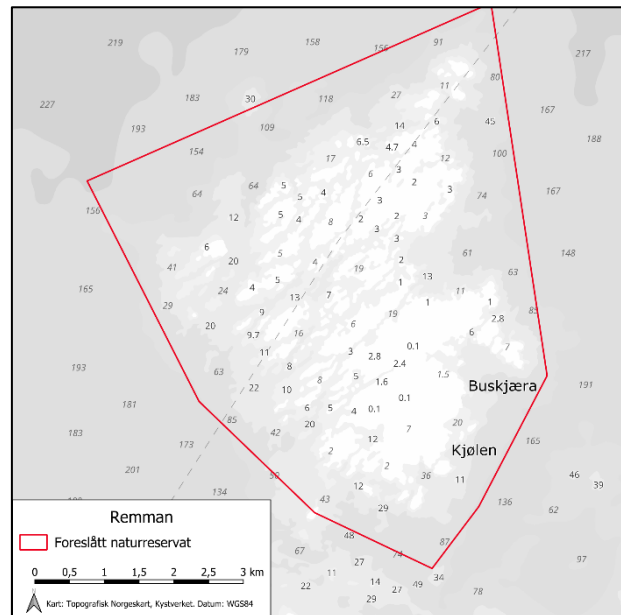
Tabell 7-23 Konsekvenstabell for akvakultur og havbeite - Inngripan naturreservat

Inngripan naturreservat	I-0	I-1
Akvakultur	0	Ubetydelig
Havbeite	0	Ubetydelig

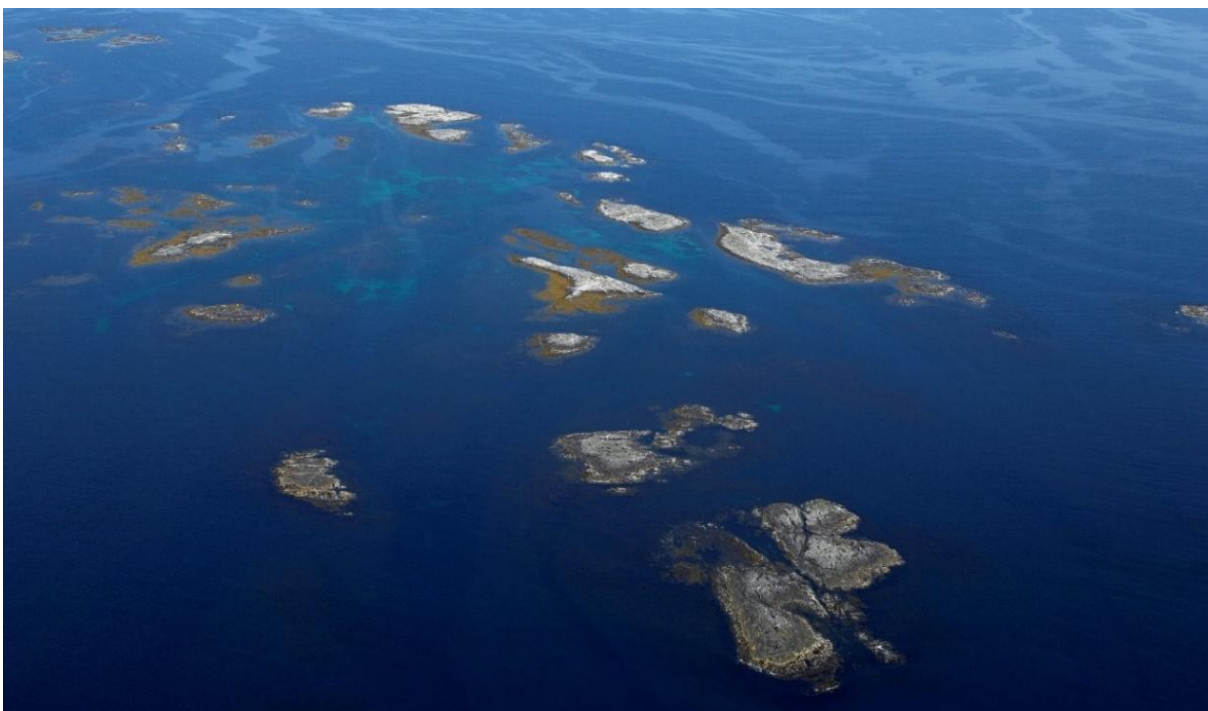
7.3. Remman naturreservat (R-1)

Remman er et grunt platå i sjøområdet nordvest for Veiholmen. Remman sin plassering langt fra land har gjort at ferdselen i området har vært svært begrenset. Området har vært en viktig lokalitet for fiske etter torskefisk og fangst av hummer og krabbe

Forslaget omhandler å utvide dagens Remman naturreservat, som omfatter sjøbunnen, vannsøylen og havoverflaten, og revidere forskriften. Formålet er å ta vare på et urørt og verdifullt kystområde, plante- og dyreliv, og økologiske funksjoner. Naturreservatet skal generelt ikke være til hinder for bl.a. jakt, fangst og fiske, men bunntål, tangskjæring, taretråling og skjellskraping er ikke tillatt.

Figur 7-10 Forslag til avgrensning av naturreservatet.

Figur 7-11 Bildet er tatt mot nordøst og viser Skarvknollane, Kjølen og Buskjæra. Foto: Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Naturmiljø

Innenfor foreslått utvidelse, i sammenheng med dagens avgrensning av Remman naturreservat er det registrert naturtypene større taeskogforekomster, bløtbunnsområder i strandsonen, skjellsandforekomster og gyteområde for torsk. Naturreservatet og utvidelsen av det ligger i kystvannforekomsten *Smølas nord- og vestsida*. Delområder som ikke overlapper med det foreslåtte verneområdet, er ikke vurdert i forbindelse med opprettelse av naturreservatet. Det nevnes likevel at også naturverdier som ligger utenfor foreslått område vil kunne påvirkes av tiltaket.

Vesentlige endringer i foreslått verneforskrift er at formålet oppdateres til å gjelde et større område som representerer et åpent kystområde med tilhørende naturverdier, med en betydelig utvidelse av sjøarealer. Forskriften er også mer tydelig og presis når det kommer til vernereglene, der foreslått forskrift for eksempel gir et forbud mot opplegg av båt.

R-0: Dette alternativet omfatter nullalternativet, der naturreservatet ved Remman ikke utvides. Nullalternativet ved Remman vil i stor grad være lik som nullalternativet slik det er beskrevet i for Griphølen, G-0 og Inngripan, IG-0. Registrerte naturverdier vil kunne påvirkes av pågående aktiviteter, mulige fremtidige tiltak og klimaendringer.

Store deler av det foreslåtte området inngår allerede i det eksisterende naturreservatet, og er derfor beskyttet av den foreliggende forskriften.

For vannforekomsten *Smølas nord- og vestsida* er i liten grad påvirket av menneskelige aktiviteter som, organisk forurensning fra akvakultur (se Vann-Nett) utslipp fra avløp fra ulike kilder, forsøpling og fysiske inngrep.

Naturtypene *større taeskogforekomster, bløtbunnsområder i strandsonen og skjellsandforekomster* ligger allerede i dag i stor grad innenfor eksisterende naturreservat, der foreliggende forskrift beskytter mot fysiske inngrep, forurensning og forsøpling og andre forstyrrelser.

Gyteområder ligger i dag i stor grad innenfor eksisterende naturreservat ved Remman.

Nullalternativet innebærer at dagens vernestatus og forvaltningsregime videreføres, uten styrking av vernet eller utvidelse av det beskyttede arealet, og er vurdert å medføre ubetydelig endring for naturmiljø.

R-1: Dette alternativet omfatter en utvidelse av det eksisterende naturreservatet ved Remman.

For naturreservatet ved Remman vil en utvidelse av avgrensningen styrke den økologiske sammenhengen i området og gi bedre beskyttelse for de registrerte naturverdiene.

For vannforekomsten vil utvidelsen av naturreservatet trolig kun ha svært lokal påvirkning, med minimal spredningseffekt til nærområdet rundt ettersom det allerede foreligger et naturreservat der.

Naturtypene større tareskogforekomster og skjellsandforekomster er begge store forekomster, der mesteparten av arealet ligger utenfor både eksisterende avgrensning for naturreservatet og foreslått avgrensning for naturreservatet. Utvidelse av naturreservatet inkludert oppdatering av verneforskriftene vil likevel ha positiv virkning på naturtypene, som begge er svært viktige for fuglelivet i dette området som beiteområde. Slik sett vil utvidelsen av vernet føre til styrke og opprettholde økologisk funksjon i området.

Forekomsten av bløtbunnsområder i strandsonen vil påvirkes i positiv grad knyttet til at sjøområder, inkludert vannsøylen og sjøbunnen, vil dekke av de foreslåtte verneforskriftene.

Gyteområdet for torsk vil styrkes av at naturreservatet også vil omfatte sjøoverflaten, vannsøylen og sjøbunnen.

Tabell 7-24 Påvirkningstabell for tema naturmiljø. Oversikt over påvirkning på registreringskategorier innenfor foreslått naturreservat ved Remman.

Registreringskategori		Alternativ		Beskrivelse av vernereglens påvirkning
		R-0	R-1	
Verneområder og områder med båndlegging	Naturreservat	0	+	Utvidelse av naturreservatet vil gi et mer helhetlig økologisk vern, med mer presise verneregler.
Vannmiljø	Vannforekomster: Kystvann	0	0	Utvidelse av eksisterende naturreservat vil trolig ha svært liten påvirkning på vannforekomsten i sin helhet.
Naturtyper	Større tareskogforekomster	0	+	Økt beskyttelse for en mindre del av forekomsten knyttet til at vernet også vil dekke sjøområder, inkludert vannsøylen og sjøbunnen.
	Bløtbunnsområder i strandsonen	0	+	Økt beskyttelse for en mindre del av forekomsten knyttet til at vernet også vil dekke sjøområder, inkludert vannsøylen og sjøbunnen.
	Skjellsandforekomster	0	+	Økt beskyttelse for hele forekomsten knyttet til at vernet også vil dekke sjøområder, inkludert vannsøylen og sjøbunnen.

Registreringskategori		Alternativ		Beskrivelse av vernereglens påvirkning
		R-0	R-1	
Funksjonsområde for arter	Gyteområde for torsk	0	+	Omtrent hele gyteområdet vil ligge innenfor foreslått utvidet avgrensning, og vil styrkes av at vernet også vil dekke sjøområder, inkludert vannsøylen og sjøbunnen.

Det er vurdert at utvidelse av eksisterende naturreservat til foreslått avgrensning for naturreservatet vil ha **positiv konsekvens på naturmiljø**.

Tabell 7-25 Konsekvenstabell for naturmiljø – Remman naturreservat

Remman naturreservat	R-0	R-1
Naturmiljø	0	Positiv

Naturressurser

Innenfor foreslått naturreservat ved Remman er det registrert et fiskefelt for passive redskaper og et fiskefelt for aktive redskaper som overlapper med den foreslåtte avgrensningen. Av passive redskaper benyttes det settegarn og andre liner for å fiske etter breiflabb hele året. Av aktive redskaper benyttes det snurpenot/ringnot for å fiske etter sild, makrell og sei. Det er ikke kjent at området benyttes for tangskjæring, for låssetting eller at det pågår mineralutnyttelse her.

R-0: Dette alternativet tilsvarer nullalternativet, altså utviklingen i området dersom naturreservatet ved Remman ikke utvides. Det eksisterende naturreservatet ved Remman overlapper ikke med fiskefeltet for passive redskaper, og overlapper i liten grad med fiskefelt for aktive redskaper. Aktiviteter knyttet til marine næringsressurser i området kan fortsette i henhold til gjeldene regelverk og lover.

R-1: Dette alternativet omfatter en utvidelse av det eksisterende naturreservatet ved Remman.

Foreslåtte verneregler for utvidet naturreservat for Remman legger ikke begrensninger på fiske med passivt utstyr. Det er kun spesifisert at bunntål og skjellskraping ikke er tillatt og det er derfor tatt utgangspunkt i at fiske med snurpenot og/eller ringnot kan fortsette i henhold til dagens praksis. Det foregår per i dag ikke andre aktiviteter knyttet til naturressurser innenfor området.

Remman ligger et stykke fra land og er karakterisert som et gruntvannsområde med høy naturverdi. Området er utpekt som referanseområde i tarehøstingsforskriften, som også

støttes av tarenæringen. Det foregår i dag ikke høsting av tare ved Remman, og området vurderes som lite egnet for industriell høsting grunnet risiko for skade på utstyr knyttet til topografien i området og at sjøområdet er svært eksponert. Vernereglene innebærer dermed ingen endring i praksis, og konsekvensen vurderes som ubetydelig for tarehøsting.

Tabell 7-26 Påvirkningstabell for tema naturressurser. Oversikt over påvirkning på registeringskategorier innenfor foreslått naturreservat ved Remman.

Registreringskategori		Alternativ		Beskrivelse av vernereglens påvirkning
		R-0	R-1	
Fiskeri	Fiskeplasser for passive redskaper	0	0	Vernereglene legger ingen restriksjoner på fiske med passive redskaper.
	Fiskeplasser for aktive redskaper	0	0	Vernereglene legger ikke opp til å forby fiske med ringnot og snurpenot innenfor naturreservatet.
	Låsettingsplasser	0	0	Det er ingen låsettingsplasser innenfor foreslått naturreservat.
Høsting av tang og tare	Taretråling	0	0	Det pågår ikke høsting av tare innenfor foreslått naturreservat.
	Tangskjæring	0	0	Det pågår ikke tangskjæring innenfor foreslått naturreservat.
Mineralutnyttelse		0	0	Det pågår ikke mineralutnyttelse innenfor foreslått naturreservat.

Det er vurdert at en utvidelse av Remman naturreservat vil ha **ubetydelig konsekvens for naturressurser**.

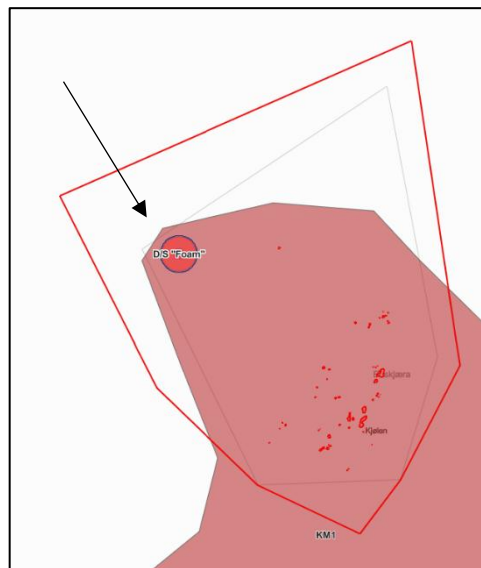
Tabell 7-27 Konsekvenstabell for naturressurser - Remman naturreservat

Remman naturreservat	R-0	R-1
Naturressurser	0	Ubetydelig

Kulturmiljø

Innenfor dagens naturreservat ligger skipsvraket DS Foam. Utvidelsen av naturreservatet gi en større omramming for det det vernede skipsvraket.

Restriksjoner på potensielt negative aktiviteter, f.eks. taretråling vil gi økt beskyttelse for marine kulturminner. Dette må særlig vektlegges der det er kjent funn i dag. En utvidelse av dagens naturreservat er positivt for DS Foam, da dette vil gi en større buffer til funnstedet, der man kan forvente at naturreservatet vil gi en demper på aktivitet og inngrep som potensielt kan gi skade på marine funn. Med grunnlag i dette vurderes R-1 som **positivt for kulturmiljø**.

Figur 7-12 Kartutsnittet viser verdiområdene for kulturmiljø, med enkeltminner fra nasjonal database for kulturmiljø, Askeladden. Foreslått naturreservat er vist med rød linje. Skipsvraket DS Foam er vist med pil.

Tabell 7-28 Konsekvenstabell for kulturmiljø - Remman naturreservat

Remman naturreservat		R-1
Kulturmiljø	0	Positiv

Andre fag

Et utvidet naturreservat sikre en større del av sjøflaten mot forstyrrende tiltak, og vil være **positivt for landskap**.

Med tanke på friluftsliv er Remman spesielt attraktivt for dykking grunnet de spesielle bunnforholdene, tareskogen og biodiversiteten i tilknytning tareskogen. Forbud mot taretråling vil bidra til å ivareta disse verdiene. En utvidelse av naturreservat med vern av de marine verdiene vurderes som **positivt for friluftsliv**, og områdets attraktivitet antas å bli **forbedret** sammenlignet med dagens situasjon.

For andre fag er det vurdert at forskjellen mellom R-0 og R-1 er mindre vesentlig (Ubetydelig).

Samfunnsmessige virkninger

Akvakultur

Foreslåtte verneregler for Remman vil ikke tillate akvakultur eller havbeite innenfor reservatet.

R-0: Nullalternativet tar utgangspunkt i dagens situasjon, der akvakulturaktiviteter er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk og rammevilkår. Dersom det ikke etableres marint vern ved Remman, vurderes det at forholdene for akvakulturnæringen, basert på dagens regulering, vil være tilnærmet uendret frem til utredningsåret 2030. Sjøområdene innenfor vernet er svært eksponert, og det er lite trolig at tradisjonelle anlegg kan etableres her. Videre er det også fiskefelt i dette området som medfører ytterligere begrensning for etablering av akvakultur.

R-1: Det er ikke tillatt med akvakultur innenfor reservatet. Grunnet at sjøområdet er svært eksponert vurderes det ikke som særlig aktuelt at det kan etableres akvakultur med tradisjonell merdteknologi. Med bakgrunn i dette, i tillegg til at det ikke er akvakultur eller lokaliteter for havbeite i området i dag, vurderes den samfunnsmessige påvirkningen på akvakulturnæringen som ubetydelig og får **ubetydelig** konsekvens.

Tabell 7-29 Konsekvenstabell for akvakultur og havbeite - Remman naturreservat

Remman naturreservat	R-0	R-1
Akvakultur	0	Ubetydelig
Havbeite	0	Ubetydelig

7.4. Oppsummering påvirkning og konsekvens

Kapittel 7 redegjør for vurderingene av påvirkning og konsekvens for ulike vernealternativer sammenlignet med dagens situasjon. Nullalternativet innebærer at eksisterende aktiviteter fortsetter, men gir en forventet negativ utvikling for naturmiljøet som følge av klimaendringer og menneskelig påvirkning. Opprettelse av marint verneområde vil gi en positiv effekt for naturmiljøet, særlig ved alternativ G-1 som inkluderer Sør-Smøla landskapsvernområde og gir et mer helhetlig vern av sårbare naturtyper, gyteområder og funksjonsområder for sjøfugl. Alternativ G-2 gir også forbedring, men i mindre grad. Vernet har ikke tilbakevirkende kraft, og eksisterende virksomheter kan i hovedsak fortsette, men med restriksjoner for bunntåling, skjellskraping og mineralutnyttelse. Dette er aktiviteter som i svært liten grad eller ikke pågår i området. Konsekvensene for fiskeri og tarehøsting vurderes som små. Akvakultur påvirkes mest, med middels negativ konsekvens for G-1 og noe negativ for G-2. For

kulturmiljø, landskap og friluftsliv gir begge alternativer positive virkninger, og reiseliv vurderes styrket.

Restriksjonssoner for taretråling vil ha stor betydning for naturmiljøet der de omfatter områder med aktiv høsting, og vil også oppfylle hensikten med verneformålet med hensyn til referanseområde for vurdering av effekten av taretråling. Av de to foreslåtte sonene gir G-RS-2 størst positiv effekt for naturmiljø og fiskeri, men medfører middels negativ konsekvens for tarenæringen. G-RS-1 gir ubetydelig endring. Etablering av naturreservat ved Inngripan (IG-1) og utvidelse av Remman naturreservat (R-1) vil styrke vernet av viktige naturtyper og funksjonsområder for sjøfugl, og vurderes som klart positiv for naturmiljø, kulturmiljø, landskap og friluftsliv. Konsekvensene for naturressurser er små, med unntak av forbud mot taretråling ved Inngripan. Samfunnsmessige virkninger for akvakultur og reiseliv er ubetydelige for disse alternativene.

Samlet sett gir alle vernealternativer positive effekter for naturmiljø, kulturmiljø, landskap og friluftsliv, mens konsekvensene for næringsaktivitet er dårligere vilkår for akvakultur hvor vernet vil begrense utvikling. Det mest omfattende alternativet, G-1, vurderes som det beste for naturmiljøet, mens restriksjonssone G-RS-2 gir størst forbedring for tareskog og tilknyttede økosystemer.

8. Samlet vurdering og anbefaling

8.1. Griphølen marine verneområde

I det foreslåtte verneområdet er det store verdier knyttet til de aller fleste utredningsfagene. Tabellen under viser konsekvens for de ulike temaene ved innføring av marint vern ved Griphølen.

Tabell 8-1 Konsekvenser for det foreslåtte marine verneområdet ved Griphølen

Tema	Undertema	G-0	G-1	G-2
Naturmiljø	Naturmiljø	0	Positiv	Positiv
Naturressurser	Fiskeri	0	Ubetydelig	Ubetydelig
	Høsting av tang og tare	0	Ubetydelig	Ubetydelig
	Mineralutnyttelse	0	Ubetydelig	Ubetydelig
Landskap, kulturmiljø og friluftsliv	Landskap	0	Positiv	Positiv
	Kulturmiljø	0	Positiv	Ubetydelig
	Friluftsliv	0	Positiv	Positiv
Samfunn og næring	Akvakultur	0	Middels negativ	Noe negativ
	Reiseliv	0	Positiv	Positiv
	Andre tema	0	Ubetydelig	Ubetydelig

Forslaget om marint verneområde har positiv konsekvens for naturmiljø, andre miljøtema og reiseliv, men får utslag i negativ konsekvens for akvakultur. Opprettelse av marint verneområde vil gi en positiv effekt for naturmiljøet, særlig ved alternativ G-1 som inkluderer Sør-Smøla landskapsvernområde og gir et mer helhetlig vern av sårbare naturtyper, gyteområder og funksjonsområder for sjøfugl. Alternativ G-2, uten Sør -Smøla landskapsvernområde gir også forbedring, men i mindre grad.

Akvakultur påvirkes mest negativt, med middels negativ konsekvens for G-1 og noe negativ for G-2. Her er det lagt til grunn at i forvaltningen av verneområdet vil verneformålet og ivaretagelse av naturverdier i utgangspunktet vektlegges mer enn samfunnsnytte. Vernet vil da medføre dårligere vilkår for akvakulturnæringen. Vurderinger er basert på at næringen bruker tradisjonelle åpne merder. Fremtidsbildet med ny teknologi gir andre forutsetninger som endrer konsekvensen. Dette er omtalt i neste kapittel, men inngår ikke i den samlede vurderingen av konsekvensutredningen etter ordinær metodikk.

Kunnskap fra ringvirkningsanalyser fra både reiselivsaktiviteter og andre sektorer viser hvordan verdiskapinga innen én sektor eller næring «smitter over» til andre deler av økonomien. På den måten bidrar sysselsetting lokalt til at verdiskapingen sprer seg til andre næringer, samt utover kommunegrensene. Aktivitet i en del av økonomien påvirker andre næringer og sektorer og kan dermed bidra positivt (eller negativt) til økonomisk aktivitet og nye arbeidsplasser i et mangfold av næringer. På grunn av høy usikkerhet i vurdering av konsekvenser for næringsliv, er dette først og fremst vurdert i kap. 9 (scenario).

Forslaget om restriksjonssoner:

Forslaget om restriksjonssoner for høsting av tare er svært positivt for naturmiljø for alternativet G-RS-2. Samtidig vil en slik restriksjon medføre en begrensning for tarenæringen fordi hele høsteområdet ved Grip og Inngripan faller bort og de vil miste omsetningen som skapes der. Basert på fangstrapport utgjør dette 6 % av det som blir høstet i Møre og Romsdal.

Tabell 8-2 Konsekvenser for innføring av restriksjonssoner med forbud mot taretråling i det marine verneområdet for Griphølen

Tema	Undertema	G-RS-0	G-RS-1	G-RS-2
Naturmiljø	Naturmiljø	0	Ubetydelig	Stor positiv
Naturressurser	Fiskeri	0	Ubetydelig	Positiv
	Høsting av tang og tare	0	Ubetydelig	Middels negativ
	Mineralutnyttelse (skjellsand)	0	Ubetydelig	Ubetydelig
Landskap, kulturmiljø og friluftsliv	Landskap	0	Ubetydelig	Ubetydelig
	Kulturmiljø	0	Ubetydelig	Positiv
	Friluftsliv	0	Positiv	Positiv
Samfunn og næring	Akvakultur	0	Ubetydelig	Ubetydelig
	Reiseliv	0	Ubetydelig	Ubetydelig
	Andre tema	0	Ubetydelig	Ubetydelig

Anbefalinger til justering av verneforslaget:

Et korallrev i Edøyfjorden er registrert tett på forslag til vernegrense for G-2, med en omtrentlig avstand på 500 meter. Ettersom korallrev har status som utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven § 52 og kysttilknyttet korallrev er vurdert som nær truet i norsk rødliste for naturtyper, anbefales det å utvide avgrensingen for marint verneområde slik at det også omfatter kartlagt korallrev sør for Griphølen.

Vurdering av mulige sumvirkninger:

Krav om konsekvensutredning gjelder virkninger av selve verneforslaget, og skal ikke være en analyse av det samlede vernet i en kommune. Det er likevel her kommentert om verneforslaget kan gi utilsiktede vesentlige begrensninger i sammenheng med andre restriksjoner i området. Store deler av kommunen er allerede underlagt flere ulike former for vern. Kommunen har betydelige strandsonerområder, mye kystlynghei (utvalgt naturtype) og store myrområder som vil bli berørt av et eventuelt nasjonalt forbud mot nedbygging. Etablering av et marint verneområde vil komme i tillegg til disse begrensningene, og vil helt klart medføre mer vernet areal i kommunen. Samtidig er ikke situasjonen for Smøla unik når det gjelder vernet areal. Kystlynghei finnes langs store deler av kysten, og utgjør en høy andel av areal i mange kommuner. Fredete skipsvrak, naturreservat, landskapsvernområder og verdensarvsteder finnes over hele Norge. Erfaringene fra eksisterende vern og forvaltning av disse har vist at vern gir også noen muligheter. Vern har bidratt til å sikre naturverdier for kommende generasjoner og har åpnet for tilskudd og tiltak som styrker naturforvaltningen og gir lokale aktører og grunneiere økonomiske insentiver.

Det marine vernet er i denne konsekvensutredningen vurdert å gi begrensede nye restriksjoner. Det er også vurdert at verneforslaget vil ikke gi en vesentlig endring i det samlede omfanget av ulike former for vern og restriksjoner for Smøla og Kristiansund. I et helhetlig perspektiv, med overordnede føringer og kommunenes ønske om bærekraftig utvikling, er fordelene med et verneområde for Griphølen og Remman større enn ulempene. **Etablering av det største vernealternativet for Griphølen anbefales.**

8.2. Inngripan naturreservat

Det foreslåtte naturreservatet har verdier knyttet til de aller fleste utredningsfagene. Tabellen under viser konsekvens for de ulike temaene ved innføring av naturreservatet.

Tabell 8-3 Konsekvenser for etablering av Inngripan naturreservat.

Tema	Undertema	IG-0	IG-1
Naturmiljø	Naturmiljø	0	Positiv
Naturressurser	Fiskeri	0	Ubetydelig
	Høsting av tang og tare	0	Noe negativ
	Mineralutnyttelse (skjellsand)	0	Ubetydelig
Landskap, kulturmiljø og friluftsliv	Landskap	0	Positiv
	Kulturmiljø	0	Positiv
	Friluftsliv	0	Positiv
Samfunn og næring	Akvakultur	0	Ubetydelig
	Reiseliv	0	Ubetydelig

	Andre tema	0	Ubetydelig

Forslag om opprettelse av Inngripan naturreservat er positivt for marint naturmiljø, kulturmiljø, landskap og friluftsliv. Naturressurser er et unntak, der opprettelsen av vernet vil medføre restriksjoner for taretråling, som vil medføre en begrensning av betydning for taretråling lokalt innenfor dette området. Det er av liten betydning for regionen. Vernet vil styrke marint naturmangfold i området, særlig med fokus på rødlistet sjøfugl og deres tilknyttede habitater, som tareskog. **Etablering av Inngripan naturreservat anbefales.**

8.3. Remman naturreservat

Det foreslåtte naturreservatet har verdier knyttet til de aller fleste utredningsfagene. Tabellen under viser konsekvens for de ulike temaene ved innføring av naturreservatet.

Tabell 8-4 Konsekvenser for utvidelse av Remman naturreservat.

Tema	Undertema	R-0	R-1
Naturmiljø	Naturmiljø	0	Positiv
Naturressurser	Fiskeri	0	Ubetydelig
	Høsting av tang og tare	0	Ubetydelig
	Mineralutnyttelse (skjellsand)	0	Ubetydelig
Landskap, kulturmiljø og friluftsliv	Kulturmiljø	0	Positiv
	Landskap	0	Positiv
	Friluftsliv	0	Positiv
Samfunn og næring	Akvakultur	0	Ubetydelig
	Reiseliv	0	Ubetydelig
	Andre tema	0	Ubetydelig

Forslag til utvidelse av Remman naturreservat vil være positivt for naturmiljø, kulturmiljø, landskap og friluftsliv. Det er ingen fagtema som vurderes å påvirkes i negativ grad.

Utvidelse av Remman naturreservat anbefales.

8.4. Verdien av verneområdet

Det foreslåtte vernet av Griphølen tillater i hovedsak de fleste av dagens aktiviteter i området og har ikke tilbakevirkende kraft. Vernet vil imidlertid kunne bidra til å beskytte naturverdier og naturressurser mot fremtidig påvirkning, og vil være et bidrag i å nå Norges klima og miljømål, samt beskytte marint biologisk mangfold. At vernet ikke har tilbakevirkende kraft, kombinert med muligheten for dispensasjon for tiltak som ikke strider mot verneformålet, innebærer at vernet fremstår som den svakeste formen for vern i henhold til IUCN-kategoriene (kategori V), hvor bærekraftig påvirkning og bruk av

naturressurser er tillatt. Til sammenligning krever de strengeste vernekategoriene (Ia/Ib) at områdene i praksis er frie for menneskelig aktivitet. Restriksjonsområder for taretråling styrker imidlertid vernet dersom det blir valgt områder som blir intensivt høstet, men samtidig er det kun restriksjoner mot en type aktivitet.

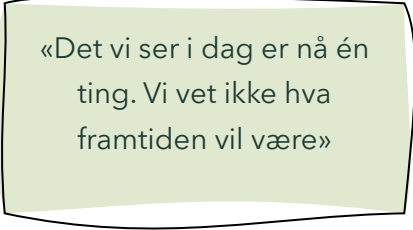
8.5. Usikkerhet

Usikkerhet i konsekvensvurderingen kan oppstå i flere ledd - både i forståelsen av hva verneforslaget innebærer, i kunnskapsgrunnet, og i vurderinger av verdi, påvirkning og konsekvens. Få av kunnskapskildene som har vært brukt er komplette og kvaliteten og alderen på data i databasene kan variere. Kunnskapsgrunnlag og forståelsen av vernet og hvordan dette vil bli håndhevet vurderes likevel som tilstrekkelig for konsekvensutredningen.

9. Vurdering av scenario

Konsekvenser av innføring av marint verneområde for Griphølen og Remman, restriksjonsområder for taretråling og utvidelse eller nytt naturreservat er i forutgående kapittel sammenlignet med et «klassisk» nullalternativ, der man legger til grunn vedtatte arealplaner og en høy grad av forutsigbar utvikling. Dette får fram fordeler og ulemper ut fra hva vi vet i dag, og hvordan vi forventer - med rimelig sikkerhet - at området vil utvikle seg uten et marint vern.

Dette kapitlet er et forsøk på å vurdere verneforslagene i et mer vidtrekkende framtidsbilde fram til år 2050. Med bruk av eksempler fra en slik framtid får man fram et bredere spekter av mulige konsekvenser. Vurderingene i dette kapitlet er nødvendigvis mer usikre, og er ikke tatt inn i samlet vurdering (kap. 8). Likevel er det nyttig å teste ut hva det marine vernet kan bety for en rekke hypotetiske problemstillinger i framtiden, og kan gi grunnlag for en justering av vernereglene.

«Det vi ser i dag er nå én ting. Vi vet ikke hva framtiden vil være»

Det er viktig at vurderingene for et framtidsscenario er rammet inn av en viss realisme, jf. konsekvensutredningsforskriften § 14. Derfor er det tatt utgangspunkt i ambisjoner, strategier og retningsvalg som kommunene har i sine vedtatte samfunnsplaner, kommuneplaner og temaplaner. Nasjonale målsettinger og strategier er også vektlagt. I tillegg har vi lyttet til de målsettinger og tanker som har kommet fram i intervju.

Kapitlet presenterer først visjoner og strategier som er relevante for området, og hvilket framtidsbilde disse tegner opp. Deretter blir det presentert noen eksempler på initiativ og tiltak som imøtekommer disse visjonene og strategiene - og det gjøres en vurdering av hvordan et marint vern vil påvirke.

9.1. Målsetninger, ambisjoner og strategier for området

Norske kommuner står overfor en rekke sammensatte utfordringer. Endringer i befolknings sammensetning med aldrende befolkning og lavere fødselstall, påvirker både tjenestebehov og kommuners økonomiske handlingsrom. Sysselsetting og næringsliv er i endring, drevet av teknologisk utvikling, global konkurranse og skiftende og strammere arbeidsmarked. Klimaendringer legger ytterligere press på lokal infrastruktur, beredskap og ressursforvaltning. Dette kapittelet ser på noen av de strategiene som Kristiansund og Smøla kommune har satt for å møte fremtiden, og hvilke føringer og forpliktelser Norge har satt. Målet er å gi et innblikk i hvilken virkning det marine verneområdet vil ha i et framtidig bilde.

Havbruk

Kommunenes fremtidsbilde er synliggjort blant annet i samfunnsplaner, kommuneplaner, næringsplaner og interkommunal sjøplan, og er gjennomgått i kap. 5. Oppsummert viser de at kommunene har en tydelig ambisjon om mer akvakultur i sjøområdene, men på en bærekraftig måte. I planomtalen til Smøla kommuneplan sin arealdel for 2020-2030 vises det til at kommunen vil legge til rette for vekst gjennom sjøområdeplanen og påpeker at en sannsynlig utvikling er større anlegg i mer eksponerte havområder med bedre kontroll på miljøhensyn. Videre at havbruksnæringen er den største premissleverandøren for vekst på mange områder i kommunene og Smøla kommune sin målsetning er å ta større del i denne verdikjeden.

Dette støttes av Havbruksmeldingen som *«legger til rette for at det blir mer lønnsomt å produsere med lav miljøpåvirkning og god dyrevelferd. Dette innebærer at aktørene i stor grad vil kunne påvirke mulighetene for vekst for eget selskap, ved at de som har vilje og evne til omstilling, kan øke sin produksjon»* (Stortingsmelding 24, 2025). I oktober 2025 har regjeringen vedtatt intensiver for at flere skal ta i bruk lukkede anlegg.

Interessen for å etablere havbruk til havs (i åpne havområder langt fra kysten) har økt de siste årene, og kan bli viktig i fremtiden for denne næringen. En av grunnene til at havet er av interesse er at man ikke står ovenfor de samme utfordringene knyttet til arealtilgang som tradisjonell kystnær produksjon (Nærings- og fiskeridepartementet 2024). Utviklingen er likevel så usikker at det her legges til grunn at det vil fortsatt være interesse for de mer kystnære områdene.

Næringsliv

Kristiansund kommunes visjon er å være et regionsenter for Nordmøre med tydelige grunnverdier; samhandling, nyskaping, optimisme og raushet. De har også en olje- og

energiplan, med tre fokusområder; Norskehavet – olje og gass, kraft, og grønn energi. I forordet står det at «Nye næringer, gir oss nye muligheter. Mer bruk av havets ressurser som mineraler, tang og tare. Havvind, hydrogen og andre fornybare energiformer, åpner opp nye muligheter for havbyen Kristiansund» (Kristiansund kommune, 2023).

Hovedmålet i næringsplanen til Smøla kommune er at «Gjennom proaktiv/offensiv kommunal holdning og satsning, skal Smøla i 2036 ha et nyskapende stabilt, variert og verdiskapende næringsliv med spesielt fokus på bærekraft og naturgitte ressurser». Folketallet skal minst opprettholdes på 2020-nivå, med økt fokus på rekruttering, kompetanseheving og bosetting av arbeidskraft. Hovedmålet gjenspeiler en variert næringsstrategi, hvor vi skal ha: et næringsliv bestående av bedrifter av ulik størrelse, bedrifter med lang tradisjon og levetid på Smøla sammen med nyetablerte bedrifter, arbeidsplasser til personer med ulikt utdanningsnivå og kompetanse» (Smøla kommune, 2024). Satsningsområdene er 1 Rekruttering, kvalifisering og bosetting av arbeidstakere, 2 Vindkraft og energi, 3 Kultur og reiseliv, 4 Fiskeri og havbruk, 5 Landbruk og 6 Smøla havn og industripark.

Næringsvirksomhet vil fordre kompetent arbeidskraft. Til tross for at Smøla har hatt en beskjeden, men positiv befolkningsvekst, er tilgang på arbeidskraft og kompetanse fortsatt en stor utfordring for næringsliv og kommune (Smøla kommune, 2024b). De demografiske endringene som venter Smøla og resten av landet vil kunne legge ytterligere press arbeidsmarkedet enn det kommunen allerede opplever.

Reiseliv

Kristiansund og Smøla har klare ønsker om å tiltrekke seg mer besøkende og turister gjennom sine næringsplaner. Kommunene er på eiersiden i destinasjonsselskapet Visit Nordvest, som er et felles markeds- og utviklingsorgan for kommunene i Nordmøre og Romsdal. Der understrekes viktigheten av reiseliv for verdiskaping og bolyst, og reiselivet er omtalt som en framtidsnæring. Strategien for reiselivet er å tilby friske opplevelser hele året, og at Møre og Romsdal skal bli et opplevelsesreisemål i Norgestoppen, der bærekraft er viktig (Visit Nordvest, nettsider).

«Coolcation»-trenden, der reisende søker kjøligere og mer behagelige klima, kan gi et løft til reiselivet. Både Smøla og Kristiansund tilbyr et alternativ til varme destinasjoner lenger sør i Europa. Dette kan bidra til å forlenge sommersesongen og tiltrekke nye målgrupper som verdsetter natur, ro og bærekraftige opplevelser. Helårs reiseliv er en viktig målsetning for stabil verdiskaping og sysselsetting.

9.2. Scenario - framtidsbilde

Basert på målsetninger, ambisjoner og strategier for området er det skissert opp syv mulige eksempler på saker og problemstillinger som vil kreve avklaring opp mot et vedtatt marint verneområde.

Kunstig intelligens er benyttet som støtteverktøy ved idemyldringen av fremtidsscenarioet. Alle forslag og formuleringer som er generert ved hjelp av KI er gjennomgått, vurdert og bearbeidet av Asplan Viak før de er inkludert i rapporten. Prosessen er gjennomført ved bruk av interne, sikkerhetsgodkjente KI-løsninger for å sikre at sensitiv informasjon og dataintegritet ivaretas. Vurderinger av eksemplene opp mot forslag til verneforskrifter er gjort av fagpersoner.

9.2.1. Nye områder for akvakultur

Havbruk bidrar til verdiskaping både lokalt og nasjonalt, og er viktig for nasjonal og internasjonal matproduksjon og matsikkerhet. Akvakulturnæringen i Norge er verdensledende på teknologi, oppfølging av fiskevelferd, miljø og sikkerhet. Regjeringen har en langsiktig ambisjon om å øke produksjonen fra dagens nivå på ca. 1,5 millioner tonn laks og ørret til rundt 5 millioner tonn innen 2050 (Havbruksstrategien – et hav av muligheter, 2021).

Oppdrettsnæringa er spesielt viktig på Smøla og bidrar til 20% av alle arbeidsplasser i privat sektor (ref. kapittel 6.2.1).

Scenariet legger til grunn en utvidet produksjon innen **akvakultur** for laksefisk på Smøla og i Kristiansund kommune for å imøtekomme mål i næringsplan og Nordmørsstrategien, samt det nasjonale målet om en markant økning av akvakulturproduksjon. Scenariet legger også til grunn at det de siste tiårene har kommet nye regelverk som sikret at anleggene blir planlagt med ny og mer miljøvennlige produksjonsmetoder, eksempelvis nedsenkede merder, og lukkede og semi-lukkede anlegg i sjø. Det er behov for forankring

Figur 9-1 Illustrasjon av lukket anlegg. Kilde: FiiZK

av anleggene og øvrige tillatelser. Tiltaket vil kreve avklaring både i forhold til det marine vernet, men også ordinær konsesjonsbehandling opp mot gjeldende lovverk og regler.

For dette eksemplet er det utført en forenklet ringvirkningsanalyse med utgangspunkt i Omstillingsmodulen i Pandamodellen (se kapittel 4.6). I dag er det tre oppdrettsanlegg for laksefisk i Sør-Smøla landskapsvernområde. I de øvrige utredningsområdene er det ingen anlegg for laksefisk, men akvakultur av tare ved Grip. Modellberegninger er utført med utgangspunkt i økt produksjon på anleggene som i dag finnes i utredningsområdet. Disse utgjør per dags dato kun *en mindre andel* av den totale aktiviteten innen oppdrett på Smøla.

Med dette som utgangspunkt er det gjort estimeringer av hva en økning i sysselsetting i utredningsområdet vil bety for den lokale og regionale økonomien. Beregningene som er utført må tolkes som forsiktige estimat på hva en økning i sysselsetting vil bety i form av direkte og indirekte virkninger (ref. beskrivelse av virkninger i kapittel 4.6).

Det er utført tre ringvirkningsanalyser for en mulig utvikling av oppdrettsnæringa i Smøla kommune. Analysene viser at nye arbeidsplasser innen akvakulturnæringa også skaper arbeidsplasser i andre næringer. Disse andre næringene er omtales også som ringvirkninger eller indirekte⁶ og induserte ringvirkninger⁷. Med andre ord beregner modellen de indirekte og induserte effektene av en simulert økning i sysselsettinga i oppdrettsnæringa på Smøla. Videre beregner også modellen hvordan arbeidsmarkedet tilpasser seg, og med ulike konsekvenser for befolkningsutviklinga og induserte konsumvirkninger. Eksakte beregninger på hvordan befolkningsutviklingen endrer seg i takt med økt sysselsetting vises ikke her. Generelt vil flere arbeidsplasser lokalt kunne gi enten: 1) økt befolkning pga. tilflytting, 2) økt innpendling eller 3) redusert ledighet. I økonomier med høy ledighet vil arbeidsmarkedet i større grad tilpasse seg ved at ledige kommer ut i arbeid, noe som vil kunne motvirke befolkningsøkning via tilflytting. For kommuneøkonomien er det mest å hente på tilflytting og redusert ledighet fordi skattegrunnlaget blir større. Hvordan arbeidsmarkedet vil kunne tilpasse seg i vårt tilfelle er uvisst. Pga. den lave ledigheten i Norge, er det mest sannsynlige utfallet enten økt

⁶ De *indirekte virkningene* omfatter aktiviteten fra andre virksomheter (underleverandører), som leverer varer eller tjenester til aktørene som inngår i de direkte virkningene. Videre vil de aktuelle underleverandørene også etterspørre varer og tjenester, og ringvirkninger vil i prinsippet kunne forplante seg gjennom flere ledd til mange ulike deler av økonomien. De indirekte virkningene blir stadig mindre og til slutt neglisjerbare utover i verdikjeden.

⁷ *Induserte virkninger* omtales også som «konsumeffekter/ virkninger». Disse virker ved at de sysselsatte får lønn/inntekter som blir brukt på forbruk, dvs. at de brukes for å etterspørre andre varer og tjenester i økonomien

tilflytting eller økt innpendling. Statistikk fra dagens situasjon viser at næringa har betydelig innpendling. For at kommunen skal få mest mulig nytte fra nye arbeidsplasser så vil det være viktig å legge til rette for at de sysselsatte også bor i kommunen. Dette vil øke skatteinntektene til kommunen.

Det er utført tre modellberegninger der det er lagt til grunn ulike scenarier. Det første scenarioet legger til grunn en økning i 10 sysselsatte innen akvakulturnæringa på Smøla. Ringvirkningsanalysen viser at dette scenarioet vil gi ytterligere 40% sysselsetting i form av ringvirkninger (indirekte og induerte virkninger). Det vil si: de 10 nye sysselsatte vil skape sysselsetting i andre næringer som til sammen gir 4 nye arbeidsplasser. Tilsvarende vil en økning i antall sysselsatte til 20 også kunne gi 40 prosent flere sysselsatte i form av ringvirkninger (8 sysselsatte), mens en økning på 50 sysselsatte gir ringvirkninger på 34-40% økt sysselsetting (mellom 17 og 20 sysselsatte).

Disse beregningene er utført for å vise hvilken effekt en eventuell produksjonsøkning innen oppdrettsnæringa vil kunne ha. Simuleringene er gjort med beskjedne økninger i sysselsetting da de er ment å skulle simulere en eventuell tilpasning i området der vern er foreslått på Griphølen. Dette betyr ikke at en eventuell produksjonsøkning ikke vil kunne foregå i større skala da det finnes andre områder der dette eventuelt kan finne sted. Per dags dato befinner mesteparten av oppdrettsaktiviteten seg på østsiden av Smøla. Beregningene her har ikke tatt hensyn til eventuell egnethet i Griphølen.

Vurdering

Vurderingene som er gjort viser at utvidelse av gjeldende produksjon av laksefisk i analyseområdet, vil gi arbeidsplasser og positive ringvirkninger for sysselsetting også utenfor selve næringa. Sysselsettingsvekst i én næring «smitter» over til andre deler av økonomien i form av ringvirkninger. Den interkommunale sjøområdeplanen for Nordmøre har avsatt arealer som legger til rette for en slik utvikling.

I følge § 3 i forslag til verneregler for det marine vernet, er akvakultur i utgangspunktet ikke tillatt, da området er vernet mot tiltak: «*Området er verna mot tiltak som t.d. etablering av ulike typer anlegg, (...)*». Imidlertid er det i § 5 *Spesifiserte dispensasjonsreglar* åpnet opp for at forvaltningen kan etter søknad gi dispensasjon for «b) akvakultur som ikkje er i strid med verneformålet».

Anleggene vil som normalt kreve arealavklaring og konsesjonsbehandling, men de må i tillegg avklares opp mot verneforskriften gjennom dispensasjonssøknad. Her må det dokumenteres at anlegget ikke er i strid med vernets formål. Dette betyr først og fremst at

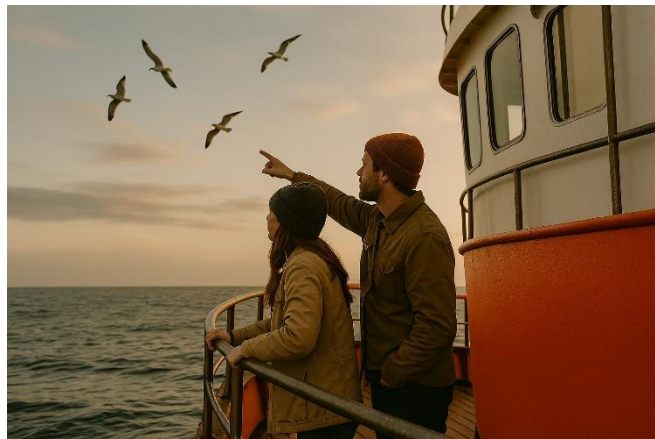
anleggene ikke kan ha negativ påvirkning på naturtyper i sjø av betydning, eller at de vil svekke viktige funksjonsområder.

Basert på dette kan man forvente at framtidens akvakulturnæring innenfor verneområdet vil møte høyere krav om bærekraftige driftsformer og grundig dokumentasjon og kunnskapsgrunnlag. Ny teknologi kan også fasilitere drift i områder som per i dag ikke er vurdert som egnet, både med tanke på eksponeringsgrad og dybde under anlegget.

Det antas at framtidens akvakulturnæring i langt større grad enn i dag bruker mer miljøvennlige produksjonsmetoder, noe som gjør at det er lettere å imøtekomme de kravene som det marine verneområdet setter. Basert på dette antas det at det marine vernet ikke vil gi vesentlige restriksjoner på akvakulturnæringens behov for areal. Imidlertid kan det være en mindre ulempe for næringen ved at vernet kan påvirke prosess og kostnader.

9.2.2. Naturbasert turisme – «Ocean Adventure»

Norge har styrket sin posisjon som attraktiv destinasjon for **naturbasert turisme**, og «Ocean Adventure» har etablert seg som et av de mest populære reiselivsproduktene langs norskekysten. Her får tilreisende muligheten til å oppleve det særegne kystlandskapet fra dekk på en tradisjonell fiskebåt, med kurs ut mot holmer, skjær og åpne havstrekninger. «Ocean Adventure» ønsker å etablere produktet innenfor det marine

Figur 9-2 KI-generert illustrasjon over turister på tur i verneområdet.

verneområdet, nettopp fordi opplevelsesverdiene er så store. Kombinasjonen av lokalt sjømannskap, lokal sjømat, levende kystkultur og storslått natur vil gi turistene en autentisk og minneverdig opplevelse. Smøla og Kristiansund vil være naturlige knutepunkt for denne typen opplevelsesbasert turisme.

I dette scenariet legges det til grunn at «Ocean Adventure» etableres som dagsturer med behov for havneanløp ved eksisterende havner, oppankring på faste steder, og en reiserute som viser fram det beste området har å by på. Turen går både til Grip og inn i landskapsvernområdet.

Vurdering

Det marine vernet legger ikke restriksjoner på denne type aktivitet og tilbud. Det vil være mulig med ferdsel i sjø og kortvarig oppankring, eventuelt også fiske.

Etablering av naturbasert turisme som «Ocean Adventure» kan medføre økt ferdsel i områder med høy verdi for rødlistet sjøfugl, særlig innenfor funksjonsområdet ved Grip og Inngripan, men også innenfor Sør-Smøla landskapsvernområde. Disse områdene har store kolonier av hekkende arter, inkludert rødlistede og hensynskrevende arter som lomvi, krykkje og alke. Økt aktivitet kan føre til forstyrrelser i hekkesesongen, spesielt ved oppankring nær fuglekolonier, eller ved ilandstigning. Forstyrrelser kan medføre redusert hekkesuksess, økt predasjon på egg og unger, eller at fuglene forlater reirplassen. Avbøtende tiltak som kan vurderes er å etablere faste oppankringsområder i god avstand fra særlig aktive hekkeområder, sørge for at aktører i området er godt informerte og kan videreformidle til turister, og eventuelt også unngå turer i den mest aktive hekkeperioden, fra april til juli. Det er viktig å merke seg at slike krav til hensyn og reguleringer først blir mulig å stille dersom området er underlagt marint vern eller er registrert som et naturreservat. Uten et formelt vern har forvaltningen i dag begrenset mulighet til å regulere ferdsel og aktivitet i sårbare fugleområder, noe som gjør vernestatusen avgjørende for å sikre at turisme skjer på en måte som ivaretar naturverdiene. Selv om de foreslåtte vernereglene ikke spesifiserer slike restriksjoner, vil vernestatus gi forvaltningen et juridisk grunnlag for å regulere aktivitet dersom det vurderes som nødvendig for å ivareta verneformålet.

Det marine vernet vil gi området en status og anerkjennelse som unikt og viktig. Dette kan bidra til en høyere attraksjon og økt verdi for «Ocean Adventure» sitt reiselivsprodukt. I den grad det marine vernet vil påvirke et reiselivsprodukt som «Ocean Adventure» er virkningen trolig ubetydelig / noe positivt, selv om de i visse tilfeller må tilpasse seg områdets tålegrense.

9.2.3. Overnattingsopplevelser i gammelt bygningsmiljø

I 2050 har etterspørselen etter autentiske **overnattingsopplevelser** økt betydelig i takt med veksten i natur- og kulturbasert turisme. I øylandskapet mellom Kristiansund og Smøla er det ønske om å møte denne etterspørselen ved å bygge om gamle naust og brygger til rorbuer, der målet blant annet er bevaring og ny bruk. Overnattingstilbudet blir kombinert med organiserte padleturer i kajakk. Tilreisende søker nærhet til havet, lokal historie og det særegne kystlandskapet. I 2050 er denne typen overnatting blitt et viktig ledd i reiselivsstrategien for regionen, der bærekraft, lokal verdiskaping og opplevelseskvalitet står sentralt.

Vurdering

Det marine vernet vil i seg selv ikke legge begrensninger når det gjelder ombygging av gamle naust og brygger. Eventuelle begrensninger på slike tiltak er allerede til stede gjennom andre regelverk og lover, bl.a. landskapsvernområdet Sør-Smøla, kulturminneloven, eventuelle hensynssoner og bestemmelser i arealplaner, og strandsoneforvaltningen.

Ny fundamentering og eventuell *utvidelse* av eksisterende brygger vil ikke være tillat ref. § 3. Dette kan gi en viss begrensning. Padleturer med kajakk blir ikke påvirket.

I den grad det marine vernet vil påvirke denne type tiltak, er virkningen trolig ubetydelig.

Figur 9-3 KI-generert illustrasjon

9.2.4. Havsauna

I området er det ønske om flytende badstuer / **havsauna** plassert i skjermede viker og sund. Disse vil gi en unik mulighet til å kombinere velvære med utsikt mot holmer, skjær og det åpne havet. I verneområdet er det få teknisk inngrep, og badstuene skal være lavmælte med en bærekraftig tilrettelegging, men vil ha behov for å være forankret i sjøbunnen.

Figur 9-4 KI-generert illustrasjon av badstue i verneområdet

Dette er et tilbud som ikke bare er rettet mot tilreisende turister, men i stor grad også vil bli tatt i bruk av lokalbefolkningen. Slike badstuer trenger nærhet til infrastruktur på land, slik at folk lett kan komme seg til og fra. Det anses derfor ikke aktuelt å etablere slike i naturreservat, men heller i områder på Grip og i skjærgården i Smøla.

Havsauna kan gi lokale inngrep i strandsonen og påvirke naturtyper som bløtbunn, skjellsand og tareskog. Etablering av fortøyningslinjer og fundamentering vil medføre mindre arealbeslag på bunnen. Økt aktivitet kan påvirke naturverdier, og kan særlig medføre forstyrrelser for fugl.

Vurdering

Det marine vernet legger en begrensning ved at forankring i sjøbunnen ikke er tillat ref. § 3. Det er åpning for å søke dispensasjon gjennom § 5f, dersom tiltaket ikke påvirker verneverdiene. Det betyr at slike tiltak vil være mulig å etablere i verneområdet, men ikke alle steder er egnet. Dette vil kunne gi en viss begrensning ved at tiltaket enten må tilpasses, eller ikke kan etableres der det var tenkt.

I tillegg vil det uansett være begrensninger på slike tiltak som følge av andre regelverk og lover, bl.a. landskapsvernområdet Sør-Smøla, kulturminneloven, eventuelle hensynssoner og bestemmelser i arealplaner, og strandsoneforvaltningen.

9.2.5. Marine bioressurser for kosmetikkindustri og medisin

Fram mot 2050 har kystområdene rundt Smøla og Kristiansund fått økt oppmerksomhet som kilde til **nye marine bioressurser** med høy verdi. Et av de mest lovende produktene er bioaktive ekstrakter fra rødalgen *Palmaria palmata*, kjent som «søl». Denne algen har vist seg å inneholde stoffer med antiinflammatoriske og cellefornyende egenskaper, og har derfor fått stor etterspørsel innen både kosmetikkindustrien og medisinsk hudpleie. Det er ønske om å høste eller drive oppdrett av algen innenfor det marine verneområdet. Høstingen skal skje i skjermede områder med god vannkvalitet.

Vurdering

Høsting eller oppdrett av *Palmaria palmata* vil i liten grad påvirke naturtyper som tareskog, skjellsand og bløtbunn dersom anlegg etableres i skjermede områder. Oppdrett av alger kan endre lysforhold, vannstrøm og sedimentering lokalt, men er også et tilgjengelig habitat for marine organismer. Høsting kan medføre virkninger som redusert habitat for smådyr og fisk, samt endret næringsdynamikk lokalt. Omfanget av påvirkning vurderes som begrenset dersom tiltaket skjer med skånsomme metoder og i avgrenset skala, men avhenger av metode, intensitet og lokalisering. Etablering av marint verneområde vil medføre restriksjoner knyttet til en eventuell opprettelse av anlegg for å dyrke tang og tare, og det vil være nødvendig å søke om dispensasjon. Samtidig vil drift av denne typen anlegg generelt medføre lite virkninger sammenlignet med oppdrett av laksefisk, og er derfor en type tiltak som det kan søkes dispensasjon for i henhold til de foreslåtte verneområdene og hvor det sannsynligvis vil kunne innvilges.

Figur 9-5 KI-generert illustrasjon som viser fiktiv hudpleieserie der *Palmaria palmata* er brukt som aktiv ingrediens.

9.2.6. Teknisk infrastruktur

I takt med økt aktivitet innen energiproduksjon og havbruk, har det fram mot 2050 oppstått et økende behov for **teknisk infrastruktur på sjøbunnen** i kystområdene rundt Smøla og Kristiansund. I tillegg har økende geopolitisk uro økt fokuset på nasjonal beredskap. Verneområdet er av strategisk betydning på grunn av beliggenheten ved Trondheimsleia. Behovet for mer

Figur 9-6 KI-generert illustrasjon av fiberkabel på sjøbunn.

infrastruktur omfatter blant annet sjøkabler for strøm og kommunikasjon, sensor- og overvåkingssystemer, rørledninger for vann og avløp knyttet til kystnære anlegg, og forankring for ubemannede maritime plattformer. Formålet med infrastrukturen er å sikre stabil drift av ulike anlegg, støtte maritim situasjonsforståelse, beskytte kritisk infrastruktur, og sikre kommunikasjon.

Vurdering

Etablering av sjøkabler, rørledninger og forankringssystemer kan gi lokale inngrep i sjøbunnen og påvirke sårbar og viktig natur. Slike inngrep kan endre sedimentering, vannstrøm og medføre tap av habitat for marine organismer. Omfanget vurderes som begrenset dersom traséer samles i korridorer og legges i områder med lav naturverdi.

Forslag til verneforskrift for Griphølen marine verneområde sier i § 3 at legging av rørledninger, kabler og tilsvarende infrastruktur ikke er tillatt. Imidlertid er det i § 5 spesifisert at det kan bli gitt dispensasjon for slike tiltak, og at det så langt som råd er bør samles i korridorer. § 6 åpner også for unntak fra verneforskriften dersom sikkerhetshensyn eller vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Ut fra dette kan det forventes at det marine verneområdet ikke vil være til hinder for samfunns viktig infrastruktur, men at det må påregnes justeringer av trasé med prosessmessige og mulige økonomiske konsekvenser i planleggingen av tiltaket.

9.2.7. Kystinfrastruktur og klimaendringer

På grunn av havstigning, stormflo og villere vær må man forvente at innbyggerne i Smøla og Kristiansund i årene fram mot 2050 vil ha behov for forsterket kystinfrastruktur som **moloer** og større **småbåtanlegg**. Lavtliggende og eksponerte områder vil være særlig utsatte for erosjon, oversvømmelser og skader på eksisterende brygger og havneanlegg.

Mer intense lavtrykk og sterkere vind vil gi høyere bølger og mer krevende forhold for småbåter. Nye moloer kan fungere som bølgebrytere, og man ønsker mer robuste småbåtanlegg med bedre beskyttelse. Den lave og flate øygruppa Grip er særlig utsatt for stormflo, og her er det et stadig hyppigere behov for reparasjon og forsterkninger av moler og anlegg. Kystverket har behov for mer tilsyn, reparasjoner og forsterking av sine **navigasjonsinstallasjoner**.

Vurdering

Forsterking av moloer og etablering av nye småbåtanlegg kan gi lokale inngrep i strandsonen og påvirke naturtyper, særlig de naturtypene som forekommer i grunne områder som ålegraseng, bløtbunnsområder i strandsonen og tareskog. Tiltakene kan endre sedimentering og vannstrøm, medføre tap av naturtyper og økt aktivitet kan forstyrre fugl. Omfanget vurderes som begrenset dersom tiltak skjer i allerede utbygde områder og med skånsomme løsninger.

Dette er en stor utfordring for de aller fleste kystkommuner, særlig de som ligger utsatt til mot værhard ytterkyst som Smøla og Kristiansund. Imidlertid er det innenfor utredningsområdet få småbåtanlegg, moloer og havner, noe som tilsier at behovet for reparasjoner, forsterkninger og oppgraderinger er begrenset. Det legges her til grunn at hensyn til sikkerhet, liv og helse vil bli vektlagt i en dispensasjonsbehandling, særlig siden behovet vil være knyttet til relativt få anlegg. Ut fra dette antas det at det marine verneområde ikke vil legge vesentlige begrensninger på denne type tiltak.

9.3. Oppsummering scenario

I kapittelet om framtidsscenario er det ikke avdekket store negative konsekvenser eller begrensninger av marint verneområde / naturreservat. Dette gjelder også for havbruk, der det er ventet at en framtid med ny teknologi gjør at det er mindre krevende for næringen å imøtekomme de kravene som vernet setter.

Et vern vil i scenarioalternativet gi noen prosessuelle ulemper ved at tiltak og behov må avklares opp mot vernebestemmelsene, ut over de lover, regler og prosesser som de fleste tiltak uansett må innordne seg etter. Vernet kan også gi noen begrensninger ved at tiltak må justeres for å unngå å være i konflikt med verneformålet. Det kan bety økte kostnader (traséer blir f.eks. lengre) eller mindre optimale forhold (tiltaket kan ikke plasseres helt der man ønsket det).

På generelt grunnlag er dette ulemper og begrensninger som ikke anses å være alvorlige, eller som hindrer utvikling og aktivitet. I noen tilfeller kan det marine verneområdet få positiv konsekvens, da særlig innenfor tema friluftsliv, reiseliv og turisme.

10. Kilder

- Akvaplan-niva AS. (2020). *Innspill til Marin verneplan Griphølen og Remman. Rapport 202062289.02.*
- Artsdatabanken. (2025, 10 07). *Fremmedartslista 2023*. From <https://lister.artsdatabanken.no/fremmedartslista/2023>
- Artsdatabanken. (2025, 07 10). *Norsk rødliste for arter 2021*. From <https://lister.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021>
- Artsdatabanken. (2025, 07 10). *Norsk rødliste for naturtyper 2018*. From <https://artsdatabanken.no/naturtyper/norsk-rodliste-naturtyper>
- Askeladden - Nasjonal kulturminnedatabase. Riksantikvaren.* (u.d.). Hentet fra [Askeladden.ra.no](https://askeladden.ra.no): [https://askeladden.ra.no/sok/](https://askeladden.ra.no/Askeladden.ra.no/sok/)
- Bekkby, T., Rinde, E., Espeland, S. H., Olsen, H., Thormar, J., Grefsrud, E. S., . . . Moy, F. E. (2020). *Nasjonal kartlegging - kyst 2019. Ny revisjon av kriterier for verdisetting av marine naturtyper og nøkkelområder for arter*. From <https://niva.brage.unit.no/niva-xmllui/handle/11250/2646391>
- Bradstreet, D. &. (2025, 02 04). Regnskapsdata for 2023 for bedrifter i reiselivnæringen fra Dun & Bradstreet.
- Brunsvika Net. (2025, 10 12). *Brunsvika net. aktuelt fra Brunsvika og dalstrøka innafor*. Hentet fra Brunsvika net: <https://www.brunsvika.net/nyhetsarkiv-alle-artikler/2009/5633-gjensyn-med-inngripan>
- Direktoratet for naturforvaltning. (2007). Kartlegging av marint biologisk mangfold. *DN-håndbok 19*, 51.
- Fiskeridirektoratet. (2025, 05 21). *fiskeridir.no*. Hentet fra Havbruksfondet: <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tema/Havbruksfondet>
- Fosså, J.H., P.B. Mortensen & D.M. Furevik 2000. Lophelia-coral reefs in Norway. Distribution and effects of fishing [in Norwegian]. - *Fisken og havet* No. 2-2000, 94 pp.
- Gaarder, G., & Jordal, J. B. (2000). Botaniske tilleggsregistreringer for verneplanarbeidet på Smøla. *Miljøfaglig Utredning, rapport, 64*.

- Innovasjon Norge. (2025, 05 13). *business.visitnorway.com*. Hentet fra Sysselsatte i reiselivsnæringen: <https://business.visitnorway.com/no/markedsinnsikt/sysselsatte-i-reiseliv/>
- Jordal, J. (2004). Kartlegging av naturtyper i Smøla kommune. *Smøla kommune, rapport*. ISBN 82-994096-5-9., 108.
- Kristiansund kommune. (2021). *Kulturminner Kristiansund 2021-2027*. Kristiansund kommune.
- Kristiansund kommune. (2023). Olje- og energiplan 2023-2028.
- Kristiansund kommune. (2024). Næringsplan 2024-2028.
- Kristiansund kommune. (2024). *Utfordringsbildet for Kristiansund kommune*.
- Kystverket. (2025, 10 17). *Kystinfo*. Hentet fra <https://kystinfo.no/>
- Lovdata. (2025, 08 03). From Forskrift om verneplan for Smøla. Vedlegg 9. Vern av Sør-Smøla landskapsvernområde med plante- og dyrelivsfredning. : <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2009-01-09-18>
- Menon Economics. (2022). *Ringvirkninger av havfisketursime i Norge*.
- Miljødirektoratet. (2023). *M-1941 Konsekvensutredninger for klima og miljø*.
- Miljødirektoratet. (n.d.). *Naturbase*. Retrieved April 7., 2024 from <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>
- Møre og Romsdal fylkeskommune. (2015). *Regional delplan for kulturminner og kulturmiljø av nasjonal og regional verdi*. Møre og Romsdal fylkeskommune.
- Nofima. (2023). *Havbruksnæringens ringvirkninger. Verdiskaping og sysselsetting 2022*.
- Nofima. (2024). *Leverandører til sjømatnæringen. rapport 27/2024*.
- Nofima. (2024). *Sjømatnæringens ringvirkninger*.
- Nofima. (2024). *Villfiskindustriens ringvirkninger 2023*.
- Nofima. (2025). *Flåtens ringvirkninger - Verdiskaping og ringvirkninger fra den norske fiskeflåten i 2023*.
- Nordmøre regionråd IPR. (2024, 10 19). *Nordmørsstrategien*. Hentet fra <https://www.nipr.no/tjenester/nordmorsstrategien/nordmorstrategien/>

- Normann, S. (2025, 05 20). *Marinarkeolog*, NTNU Vitenskapsmuseet. (K. I. Vevatne, Intervjuer)
- NVE. (2025). *Strategisk konsekvensutredning av vindkraft til havs - del 2*. From <https://veiledere.nve.no/havvind/strategisk-konsekvensutredning-av-vindkraft-til-havs-del-2/>
- Nærings- og fiskeridepartementet. (2024). *Overordnet konsekvensvurdering av havbruk til havs. Norskerenna Sør, Frøyabanken Nord og Trænabanken*. DNV.
- OSPAR. (20008). *OSPAR List of Threatened and/or Declining Species and Habitats*. OSPAR Agreement 2008-06. OSPAR Commission : .
- OSPAR. (2010). *Background Document for Coral gardens*. OSPAR Commission, publikasjonsnummer 486/2010, 41 sider, ISBN 978-1-907390-27-2.
- OSPAR. (2010). *Background Document for Deep-Sea Sponge Aggregations*. OSPAR Commission, publikasjonsnummer 485/2010, 47 sider, ISBN 978-1-907390-26-5.
- OSPAR. (2010). *Background Document for Seapen and Burrowing megafauna communities*. OSPAR Commission, publikasjonsnummer 481/2010. ISBN 978-1-907390-22-7.
- Pettersen, R., Skålsvik, T. H., Sagerup, K., & Emblow, C. (2020). *Innspill til Marin verneplan Griphølen og Remman*. . Akvaplan-niva, rapportnummer 2020 62289.02, 44 sider.
- Rådgivende utvalg for marin verneplan. (2003). *Råd til utforming av marin verneplan for marine beskyttede områder i Norge*. Miljødirektoratet.
- SINTEF. (2016). *Dokumentasjon av omstillingsmodulen i PANDA*.
- Smøla kommune. (2020). *Kulturminneplan Smøla*.
- Smøla kommune. (2024). *Næringsplan 2024-2036*.
- Smøla kommune. (2024b). *Årsmelding 2024 Smøla kommune*.
- Smøla kommune. (2025, 08 15). *Standard kart, Smøla kommune*. Hentet fra Arealplaner i GIS-kart:
<https://kart14.nois.no/orkide/Content/Main.aspx?layout=smola&time=638942223432197669&vwr=asv>
- SSB. (2025a, 12 05). *ssb.no*. Hentet fra Statistikkbanken:
<https://www.ssb.no/statbank/table/07459>

- SSB. (2025b, 05 12). *ssb.no*. Hentet fra 08536: Sysselsatte per 4. kvartal, etter statistikkvariabel, region, næring (SN2007) og år:
<https://www.ssb.no/statbank/table/08536/tableViewLayout1/?loadedQueryId=10105701&timeType=item>
- SSB. (2025c, 05 12). *ssb.no*. Hentet fra Slik jobber Norge:
<https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/virksomheter-og-foretak/artikler/slik-jobber-norge>
- SSB. (2025d, 05 12). *ssb.no*. Hentet fra Sysselsetting, registerbasert. 13472: Sysselsatte per 4. kvartal, etter næring (SN2007), sektor, statistikkvariabel, år og region:
<https://www.ssb.no/statbank/table/13472/tableViewLayout1/>
- SSB. (2025e, 05 16). *ssb.no*. Hentet fra Satelittregnskap for turisme:
<https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/nasjonalregnskap/statistikk/satelittregnskap-for-turisme>
- SSB. (2025f, 05 19). *ssb.no*. Hentet fra Hvor mye pendling er det mellom kommuner?:
<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/hvor-mye-pendling-er-det-mellom-kommuner>
- Statens vegvesen. (2021). *Håndbok i konsekvensanalysar V712*.
- Statkraft. (2025). *Statkraft.no*. From <https://www.statkraft.no/om-statkraft/hvor-vi-har-virksomhet/norge/nye-smoela/>
- Steen, H. (2022). *Tilstandsvurdering av høstefelt for Stortare i Møre og Romsdal og Trøndelag i 2022*. . Havforskningsinstituttet, rapportnummer 2022-28, 34 sider, ISSN: 1893-4536. .
- Store norske leksikon. (2025, 09 15). Hentet fra <https://snl.no/>
- Stortingsmelding 24. (2025). *Framtidens havbruk. Bærekraftig vekst og mat til verden (Havbruksmeldingen)*. Nærings- og fiskeridepartementet.
- Tangen, S., & Fossen, I. (2012). *Interaksjoner mellom kaldtvannskoraller og intensivt oppdrett: Kunnskapsstatus og et første skritt mot en konsekvensanalyse*. Møreforskning, rapport MA 12-10, 43 sider.
- Vabø, Ø. & O. Lynge. (2025).
- Visit Nordvest. (2025, 10 17). *Visit Nordvest*. Hentet fra Strategier og tiltak:
<https://www.nv.visitmr.com/artikler/strategi-og-tiltak>

Karttjenester og databaser:

Artsdatabanken. Artskart. Artsdatabanken og GBIF-Norge:	https://artskart.artsdatabanken.no/
Miljødirektoratet. Naturbase:	http://kart.naturbase.no/
Senorge: Klimadata for Norge:	https://www.senorge.no/map
Norge i Bilder, flybilder:	https://www.norgeibilder.no/
Norges geologiske undersøkelse, kart på nett	https://www.ngu.no/emne/kart-pa-nett
Yggdrasil. Fiskeridirektoratets kartdata	https://portal.fiskeridir.no/
Askeladden	https://askeladden.ra.no/
Tare intern. Fiskeridirektoratets kartdata.	Tilgang ved etterspørsel.

11. Vedlegg

Forslag til forskrift om vern av Griphølen marine verneområde i Smøla og Kristiansund kommune i Møre og Romsdal

Fastsett ved kongeleg resolusjon med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfaldlova) § 34, jf. § 39 og § 62. Fremma av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med Griphølen marine verneområde er å ta vare på eit ope kystområde med stor spennvidde i naturtypar, men som også inneheld særeigne kvalitetar. Området inneheld straumrike og produktive djupområde, særeigen og mangfaldig skjergard og kuperte undersjøiske landskap. Det er godt utvikla tareskog i delar av området, og den marine floraen og faunaen består av eit rikt mangfald av artar. Dei marine naturkvalitetane er også grunnlag for viktige funksjonsområde for m.a. sjøfugl, ender og vadarar. Området inneheld trua, sjeldan og sårbar natur, og har særskilt naturvitskapeleg verdi. Det er ei målsetting å behalde verneverdiane utan større grad av ytre påverknad, og området skal kunne tene som referanseområde for forskning og overvaking, delar av dette som referanseområde for å kunne studere effektar av taretråling.

Verneformålet knyter seg til sjøbotnen, vassøyla og sjøoverflata.

§ 2. Avgrensing

Det marine verneområdet dekker eit sjøareal på om lag 580,3 km² (juster avhengig av alternativ). Mot matrikulert land følgjer grensa marbakken eller to meter under sjøkartnull der marbakken ikkje finst. Mot landareal som ikkje er matrikulert følgjer grensa for det marine verneområdet middel høgvasstand (kystkonturen). Verneområdet femner om overflata, vassøyla og sjøbotnen.

Grensene for det marine verneområdet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xx.xx.202x.

§ 3. Vernereglar

I det marine verneområdet må ingen setje i verk noko som skadar verneverdiane nemnt i verneformålet.

Følgjande vernereglar gjeld:

- a) Vegetasjonen, medrekna tang, tare og andre marine planter, er verna mot skade og øydelegging. Planting av vegetasjon er forbode.
- b) Dyrelivet i sjø er verna mot skade og øydelegging. Utsetjing av organismar er forbode.
- c) Området er verna mot tiltak som t.d. etablering av ulike typar anlegg, utfylling, byggeverksemd, plassering av konstruksjonar på sjøbotnen, andre varige eller midlertidige innretningar, legging av røyrleidningar og kablar, utføring av avløpsvatn og andre konsentrerte tilførsler av ureining, mudring, uttak og deponering av masse, undervasssprenging, boring, oppankring, utnytting av mineralske ressursar, utslepp av kjølevatn frå land og omrøring av vassmassar. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømande.

§ 4. Generelle unntak frå vernereglane

Vernereglane i § 3 er ikkje til hinder for:

- a) gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, oljevern-, rednings- og oppsynsverksemd (ikkje øvingsverksemd), samt gjennomføring av skjøtsel eller forvaltingsoppgåver som er bestemt av forvaltingsstyresmakta
- b) rydding av båtstøer og båtutsett som ikkje krev gravemaskin, sprengingsarbeid eller støyping.
- c) hausting av viltlevande marine ressursar i samsvar med havressurslova og anna gjeldande lovverk, med unntak for:
 - 1. hausting av stortare vist som sone [X] i vernekartet, likevel slik at sinking av tang og tare ned til lågaste flomål for rettshavarar eller til undervisning er tillate
 - 2. bruk av reiskap som blir slept under fisket og rører botnen, likevel slik at bruk av snurrevad er lov
- d) plukking av skjell
- e) søk etter og oppreinsking av tapte fiskereiskap
- f) fiske i samsvar med lakse- og innlandsfiskelova.
- g) tradisjonell låssetting av fisk
- h) jakt og fangst i samsvar med andre lover og forskrifter
- i) ferdsel og korttids oppankring med båt eller andre fartøy
- j) etablering av mindre fortøyingsfeste for småbåt og til låssetting av fisk, medrekna fastfortøyning og dragfortøyning, når fortøyingsmiddelet er i eit materiale som ikkje forureinar
- k) lagring av snurrevadtau eller liknande på sjøbotnen

- l) drift og vedlikehold av eksisterande sjømerke og andre navigasjonsinstallasjonar
- m) drift og vedlikehold av eksisterande anlegg og innretningar, medrekna avløpsleidningar
- n) drift og vedlikehold av eksisterande sjøkablar og naudsynt istandsetting ved akutt utfall
- o) oppgradering og fornying av eksisterande sjøkablar for å heve spenningsnivå og auke linetverrsnitt når dette ikkje føreset vesentlege fysiske endringar som ikkje er i samsvar med verneformålet

§ 5. Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) oppføring av naudsynte navigasjonsinstallasjonar og andre farleiltak for å trygge ferdsel til sjøs
- b) akvakultur som ikkje er i strid med verneformålet
- c) levandelagring av villfanga fisk
- d) legging av kablar og rørleidningar, og så langt som mogleg samla i korridorar
- e) oppgradering og fornying av sjøkablar som ikkje fell under § 4
- f) tekniske tiltak som inneberer små inngrep på botnen og som ikkje påverkar dei marine verneverdiane inkludert vassutskifting og straumforhold nemneverdig, medrekna mellom anna flytebrygger og fortøyingar
- g) vedlikeholdsmudring
- h) istandsetting, skjøtsel og vedlikehold av kulturminne
- i) uttak av framande, introduserte artar

§ 6. Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot vernevedtaket sitt formål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom tryggleikssyn eller omsyn til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfaldlova § 48.

§ 7. Skjøtsel

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan iverksette tiltak for å oppretthalde eller oppnå den naturtilstanden som er formålet med vernet i medhald av naturmangfaldlova § 47.

§ 8. Forvaltingsplan

Forvaltingsstyresmakta kan utarbeide ein forvaltingsplan med nærare retningsliner for forvaltning og skjøtsel av det marine verneområdet. Forvaltingsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 9. Forvaltingsstyresmakt

Miljødirektoratet fastset kven som skal ha forvaltingsstyresmakta etter denne forskrifta.

§ 10. Rådgjevande utval

Det kan opprettast eit rådgjevande utval for forvaltninga av verneområdet.

§ 11. Iverksetjing

Denne forskrifta tar til å gjelde straks.

Forslag til endra forskrift om verneplan for Smøla i Møre og Romsdal fylke. Freding av Remman naturreservat i Smøla kommune

Fastsett ved kgl.res. 9. januar 2009 med heimel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23. Fremma av Miljøverndepartementet. Endra med forskrifter 6 juli 2011 nr. 821, 15 mars 2013 nr. 284 og xx. yyy 202x .

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit urørt og internasjonalt verdifullt kystområde, med naturleg tilknytt plante- og dyreliv, og økologiske funksjonar. Spesiell verdi er knytt til området som overvintringslokalitet og hekkeområde for fugl, og som leveområde for oter og havørn. Remman har spesielle botnforhold med eit undersjøisk fjellplatå med storvaksen tareskog og rikt produktivt dyreliv i tareskogen og i skråningane ned frå platået. Området inneheld trua, sjeldan og sårbar natur, representerer spesielle grunnvassområde langs kysten, og har særskilt naturvitskapeleg verdi. Det er ei målsetting å behalde verneverdiane utan større grad av ytre påverknad, og området skal kunne tene som referanseområde for forskning og overvaking, mellom anna for å kunne studere effektar av taretråling.

Verneformålet knyter seg til landarealet, sjøbotnen, vassøyla og sjøoverflata.

§ 2. Geografisk avgrensing

Naturreservatet er umatrikulert grunn i Smøla kommune. Naturreservatet dekkjer eit totalareal på ca. 32 378 daa, der ca. 46 daa er landareal, og ca. 32 332 daa er sjøareal.

Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet **xx.xx.202x**.

Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart er lagra i Smøla kommune, hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernereglar

I naturreservatet må ingen gjere noko som forringar verneverdiane som er vist i verneformålet.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar:

- a) Vegetasjonen på land og i vatn, medrekna tang, tare og daude planter, er freda mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter eller plantedelar frå reservatet. Nye planteartar må ikkje innførast. Planting og såing er ikkje tillate.
- b) Alt dyreliv på land og i sjø, medrekna reirplassar og hiområde, er freda mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Hundar skal haldast i band. Utsetjing av organismar er ikkje tillate.
- c) Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre dei naturgitte tilhøva, som t.d. oppføring av bygningar, anlegg, andre varige eller mellombelse innretningar, etablering av oppdrettsanlegg, plassering av campingvogner, brakker og liknande, opplag av båt, framføring av kloakkleidningar, luftleidningar eller jordkablar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering, lagring av masse, lagring eller dumping av avfall eller tilføring av kloakk, anna forureinande stoff, kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel, kalk eller gjødsel. Forsøpling er forbode. Opplistinga er ikkje uttømmande.

§ 4. Generelle unntak frå vernereglane

Reglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Drift og vedlikehald av Kystverket sine anlegg.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldande lovverk, med unntak for bruk av reiskap som blir slept under fisket og rører botnen, likevel slik at bruk av snurrevad er lov.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands er forbode, medrekna start og landing med luftfartøy.
- b) Lågtflyging under 300 m er forbode.
- c) Bruk av vasscooter, vasski, paraglider og liknande er forbode. Forbodet gjeld også bruk av motor på modellbåtar, modellfly og liknande.

§ 6. Generelle unntak frå ferdselsreglane

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Gjennomføring av militær, operativ verksemd og tiltak i politi-, brannvern-, ambulanse-, rednings-, oljevern- og oppsynsteneste, og gjennomføring av

skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er bestemt av forvaltningsstyresmakta. Unntaket omfattar ikkje øvingskøyring.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gi løyve til:

- a) Nødvendig motorferdsel i samband med aktivitetar og tiltak som det vert gjeve løyve til med heimel i § 7 nr. 2 og 3.
- b) Istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av, og forskning på kulturminne.
- c) Oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjonar og andre farleitiltak for å trygge ferdselen til sjøs.
- d) Etablering av landfeste for fiskereiskap.
- e) Øvingskøyring for formål nemnt i § 6 a.

§ 8. Regulering av jakt

Miljødirektoratet kan av omsyn til fredingsformålet ved forskrift regulere tidspunktet for jakt og fangst samt forby jakt på enkelte artar ut over reglane i viltlova.

§ 9. Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå fredingsforskrifta dersom det ikkje strir mot formålet med vernevedtaket og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom sikkerheitsomsyn eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det nødvendig, jf. naturmangfaldlova § 48.

§ 10. Skjøtsel

Forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta gjev fullmakt, kan setje i verk tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet i medhald av naturmangfaldlova § 47.

§ 11. Forvaltningsplan

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 12. Forvaltningsmynde

Miljødirektoratet fastset kven som skal ha forvaltningsmynde etter denne forskrifta.

§ 13. Iverksetjing

Denne forskrifta tar til å gjelde straks.

Forslag til forskrift om vern av Inngripan naturreservat i Kristiansund kommune, Møre og Romsdal fylke

Fastsett ved kongeleg resolusjon med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfaldlova) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremma av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å ta vare på eit viktig hekkeområde for sjøfugl samt tilgrensande sjøområde, og det naturlege tilknytte plante- og dyrelivet på land og i sjøen. Viktige artar av sjøfugl er mellom anna toppskarv, ærfugl, fleire måkeartar, teist, terne og tyvjo. Inngripan ligg på eit grunt, kupert platå med ei rekke øyar, holmar og skjær og vekslende botn- og djupneforhold. Området er sterkt eksponert med mykje tareskog. Området inneheld trua, sjeldan og sårbar natur, representerer viktige grunnvassområde langs kysten, og har særskilt naturvitskapeleg verdi. Det er ei målsetting å behalde verneverdiane utan større grad av ytre påverknad, og området skal kunne tene som referanseområde for forskning og overvaking, mellom anna for å kunne studere effektar av taretråling.

Verneformålet knyter seg til landarealet, sjøbotnen, vassøyla og sjøoverflata.

§ 2. Geografisk avgrensing

Naturreservatet omfattar følgjande gnr/bnr i Kristiansund kommune: Gnr/bnr 31/1,2. ELLER Naturreservatet er umatrikulert grunn i Kristiansund kommune.

Naturreservatet dekker eit totalareal på ca. 4 214 daa, der ca. 160 daa er landareal og ca. 4054 daa er sjøareal.

Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xx.xx.202x. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart er lagra i Kristiansund kommune, hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernereglar

I naturreservatet må ingen setje i verk noko som skadar verneverdiane nemnt i verneformålet.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar:

- a) Vegetasjonen på land og i vatn, medrekna tang, tare og daude planter, er freda mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter eller plantedelar frå reservatet. Nye planteartar må ikkje innførast. Planting og såing er ikkje tillate.
- b) Alt dyreliv på land og i sjø, medrekna reirplassar og hiområde, er freda mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Hundar skal haldast i band. Utsetjing av dyr er ikkje tillate.
- c) Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre dei naturgitte tilhøva, som t.d. oppføring av bygningar, anlegg, andre varige eller mellombelse innretningar, etablering av oppdrettsanlegg, plassering av campingvogner, brakker og liknande, opplag av båt, framføring av kloakkleidningar, luftleidningar eller jordkablar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering, lagring av masse, lagring eller dumping av avfall eller tilføring av kloakk, anna forureinande stoff, kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel, kalk eller gjødsel. Forsøpling er forbode. Opplistinga er ikkje uttømmande.
- d) Bruk av reservatet til teltleirar, idrettsarrangement eller andre større arrangement er forbode.

§ 4. Generelle unntak frå vernereglane

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Drift og vedlikehald av Kystverket sine anlegg.
- b) Beiting. Miljødirektoratet kan av omsyn til verneformålet regulere beitetrykket ved forskrift i heile eller delar av reservatet.
- c) Sanking av bær og matsopp og plukking av vanlege planteartar inkludert tang til privat bruk.
- d) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldande lovverk, med unntak for bruk av reiskap som blir slept under fisket og rører botnen, likevel slik at bruk av snurrevad er lov.
- e) Vedlikehald av anlegg og innretningar som er i bruk på vernetidspunktet.
- f) Vedlikehald av gjerde.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

- a) I tida frå og med 1. mai til og med 31. juli er det forbod mot ferdsel på land i reservatet, med unntak av Nordgripen.
- b) Bruk av drone eller modellfly er forbode.
- c) Motorferdsel til lands, medrekna start og landing av luftfartøy, og lågtflyging under 300 meter er forbode.

§ 6. Generelle unntak frå ferdselsreglane

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak som gjeld ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er bestemt av forvaltningsmyndigheita. Unntaket gjeld ikkje øvingsverksemd.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd bokstav a er ikkje til hinder for:

- a) Ferdsel i samband med drift og vedlikehald av Kystverket sine anlegg.
- b) Nødvendig ferdsel i samband med beite, inklusive tilsyn med dyr på beite, vedlikehald av gjerde og liknande.
- c) Ferdsel på land ved bruk av landfeste i samband med yrkesfiske.
- d) Forsvarets nødvendige lågtflyging.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltningsmyndigheita kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjonar og andre farleitiltak for å trygge ferdselen til sjøs.
- b) Oppsetting av gjerde for å regulere beite.
- c) Etablering av landfeste for fiskereiskap.
- d) Ferdsel på land for fangst av mink.
- e) Rydding av vegetasjon på land.

- f) Nødvendig motorferdsel knytt til aktiviteter nemnt i § 7 a.

§ 8. Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot vernevedtaket sitt formål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom sikkerheitsomsyn eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, i samsvar med naturmangfaldlova § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheita, eller den forvaltningsmyndigheita bestemmer, kan setje i verk tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet i medhald av naturmangfaldlova § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndigheit

Miljødirektoratet fastset kven som skal ha forvaltningsmyndigheit etter denne forskrifta.

§ 12. Iverksetjing

Denne forskrifta tar til å gjelde straks.

asplan viak